

ՇԱՀՎԵԼՈՒ ՈՐԴԻ
ՍԱՐՀԱԴԻ
ՀԱՇՎԵՄԱՏՅԱՆԸ

ԵՐԵՎԱՆ

382

Շ-24

08 APR 2010

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՎԱՎԵՐԱԳԻՄԻ

Ի

ՍՈՒՅՆ ԳԻՐՁԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԻՐԱՆԱՀԱՅ
ԺԵՆԻԿ ԵՎ ԱՎՈ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆՆԵՐԻ ՄԵԿԵՆԱՍՈՒԹՅԱՄԲ,
Ի ՀԻՇՄԱՍԿ ԻՐԵՆՅ ՎԱՂՍՄԵՌԻԿ ՈՐԴՈՒ
ԾԱՆԹ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ

1994 թ. 299

„МАТЕНА ДАРАН“
ИНСТИТУТ ДРЕВНИХ РУКОПИСЕЙ им. МАЩОЦА
ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

ТОРГОВЫЙ ДНЕВНИК САРХАТА СЫНА ШАХВЕЛИЯ

Подготовка текста, предисловие и словарь
Ш. Л. ХАЧИКЯН

ИЗДАТЕЛЬСТВО „ГИТУТЮН“ НАН РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ
ЕРЕВАН 1994

382
Շ-24

1994 թ. 299

«Մ Ա Տ Ե Ն Ա Գ Ա Ր Ա Ն»
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԳԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ
ՄԱՇՏՈՅԻ ԱՆՎԱՆ ՀԻՆ ԶԵՌԱԳՐԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՇԱՀՎԵԼՈՒ ՈՐԴԻ ՍԱՐՀԱԴԻ ՀԱՇՎԵՄԱՏՅԱՆԸ

Աշխատասիրությամբ Շ. Լ. ԽԱՉԻԿՅԱՆԻ

ՀՀ ԳԱԱ «ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ 1994

ԳՄԴ 65.02 (22)

Տպագրվում է Հայաստանի Հանրապետության նախարարների խորհրդին առընթեր
Մ. Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտի՝
Մատենադարանի գիտական խորհրդի որոշմամբ

«ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՎԱՎԵՐԱԳՐԵՐ»

ՄԱՏԵՆԱԾԱՐԻ ԽՐԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Վ. Ա. Քայբաբեկյան, Վ. Ռ. Գրիգորյան (գլխավոր խմբագրի տեղակալ),
- Շ. Լ. Խաչիկյան (գիտական քարտուղար), Խ. Ա. Մուշեղյան,
- Հ. Դ. Փափազյան (գլխավոր խմբագիր)

Պատասխանատու խմբագիր՝ պատմական գիտությունների դոկտոր Հ. Դ. Փափազյան

Գիրքը հրատարակության մեջ երաշխավորել գրախոսներ՝
պատմական գիտությունների դոկտոր Հ. Դ. Փափազյանը

և բանասիրական գիտությունների թեկնածու **Ն. Խ. Գևորգյանը** :

Շահվելու որդի Սարհադի հաշվեմատյանը (աշխատասիրու-
Շ 241 թյամբ՝ Շ. Լ. Խաչիկյանի., խմբ.՝ Հ. Դ. Փափազյան.— Եր., Հայաս-
տանի ԳԱԱ հրատ., 1994.— էջ, 1 թ. նկ.— (Տնտ. պատմ. վա-
վերագրեր) Մատենադարան, Հայաստանի Հանրապետության նա-
խարարների խորհրդին առընթեր Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի
ինստիտուտ, Բ).

«Տնտեսական պատմության վավերագրեր» մատենաշարի սույն երկրորդ զըր-
քով հրատարակվող Հաշվեմատյանը բովանդակում է Շահվելու որդի Սարհադի և
նրա ընտանիքի 1711—18 թթ. ծավալած առևտրական գործունեությունը և հան-
դիսանում է մի կարևոր սկզբնաղբյուր հայ առևտրական կապիտալի հետա-
զոտման համար:

Գիրքը նախատեսված է պատմաբանների և տնտեսագետների համար:

0603000000 91-92
708(02)-94

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՄԴ 65.02 (22)
ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 1994

252-95

ԾՆՈՂՆԵՐԻՄ
ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ԵՎ ԼԵՎՈՆ ԽԱՀԻԿՅԱՆՆԵՐԻ
ՊԱՅՏԱՌ ԿԻՇՏԱԿԻՆ

ՇԱՀՎԵԼՈՒ ՈՐԴԻ ՍԱՐՀԱԴԻ ՀԱՇՎԵՄԱՏՅԱՆԸ

Յարևել յարևմուտ և բոլն ծերվքժէր ալ
Բանի ալ չորս կողմն սովորարն Զուղու...

Աշուղ Բաղէր օղլի

Մինչև 1604—1605 թթ. բռնագողթը հայ խոջայական կապիտալի միջ-
նաբերդը Հին Զուղան էր: Այդ գյուղաքաղաքը իր լայնատարած կապերով
հայտնի էր Ասիայի ու Եվրոպայի վաճառաշահ կենտրոններին: Իրանի բռնա-
կալ շահ Աբաս I-ը Արևելյան Հայաստանի շեն նահանգներն անմարդաբնակ
դարձնելու և պարսկելու իր հրեշավոր ծրագիրն իրագործելիս՝ հատուկ պայ-
մաններ ստեղծեց ջուղայեցի և, ընդհանրապես, քաղաքաբնակ հայերի հա-
մար: Նրանց տեղափոխեց իր նոր մայրաքաղաք Սպահան, հատուկ հողա-
մաս հատկացրեց ջուղայեցիների համար, որոնք կառուցեցին իրենց նոր
բնակավայրը՝ Նոր Զուղան: XVII դ. 50-ական թթ. այն ավելի ընդարձակվեց
կից կառուցված նոր թաղամասերով, ուր բնակություն հաստատեցին նա-
խապես Սպահանում տեղավորված երևանցիները, գասկեցիները, թավրիզե-
ցիներն ու դաշտեցիները:

Նորջուղայեցիներն աստիճանաբար իրենց ձեռքը վերցրին Իրանի արտա-
քին առևտրի կարևոր լծակները: Նոր Զուղայի հայկական համայնքն ուներ
կազմակերպչական հզոր մեխանիզմ: Համայնքի ինքնավար մարմինների ղե-
կավարները համայնքի անունից հարաբերությունների մեջ էին մտնում Իրա-
նի պետական առաջնորդների, ինչպես նաև այլ երկրների պետական մարմին-
ների հետ, ստանձնում որոշ պարտավորություններ, կայացնում համաձայ-
նություններ, ստորագրում պայմանագրեր և այլն:

Նոր Զուղայի պատմությունը հետազոտող Հարություն Տեր-Հովհանյանը
բարձր գնահատելով նրա վաճառականության դերն ու գործունեությունը,
գրում է. «Համբաւ վաճառականութեան ջուղայեցուց ի բազում տեղիս քաջա-
յայտ է և հանդիսացեալ ըստ Մեծութեան մասին: Նա եղև աղբիւրն որ զհա-
րստութիւնս գետօրէն զեղեալ եմոյժ ի Զուղայ, որով ջուղայեցիք զբարձ-
րակառոց և զզեղեցկաշեն եկեղեցիս՝ և զթագաւորաւայել պալատանիս և
զպարանս կառուցանել մարթացան, և եղեն ականաւորք ի մէջ աշխար-
հիս...»¹:

1 Յ. Տէր-Յովհանեանց, Պատմութիւն Նոր Զուղայու որ յԱսպահան, հ. 1, Նոր Զուղա,
1880, էջ 157—158:

Ջուղաճայերի մասին ֆրանսիացի ուղեգիր Տուրնեֆորը գրել է. «...Շահ-Աբբասը հայ հողագործներին վաճառականներ դարձրեց և այդ վաճառականները եղան աշխարհի ամենանշանավոր առևտրի մարդիկ»²:

XVII և XVIII դարերի նշանավոր ուղեգիրներից շատերն են անդրադարձել նոր Ջուղային, ջուղաճայ վաճառականությանը, նրանց առևտրատնտեսական գործունեության տարբեր բնագավառներին³: Այս առումով հետաքրքրական շատ տեղեկություններ կարելի է գտնել նաև Իրանում մոտ կես դար ապրած, Սպահանի կապուցիյանների գլխավոր միսիոնար Ռաֆայել դյու Մանի աշխատության մեջ, ինչպես նաև կարմելիտյան օրդենի ժամանակագրության մեջ⁴:

XVII—XVIII դդ. ընթացքում Եվրոպայի և արևելյան երկրների միջև առևտրատնտեսական կապերն իրականացվում էին միջազգային նշանակություն ունեցող երեք հիմնական մայրուղիներով.

1. Ցամաքածովային ճանապարհ, որն անցնում էր Թուրքիայի տիրապետության տակ գտնվող երկրամասերով և Միջերկրական ծովով (կարևոր հանգույցներն էին Հալեպն ու Զմյուռնիան):

2. Օվկիանոսային ճանապարհ, որի մի ճյուղն անցնում էր Պարսից նշանավոր նավահանգիստ Բենդեր-Աբբասով:

3. Կասպ-Վոլգյան ճանապարհ, որն անցնում էր Ռուսաստանով, այն սկսվում էր Աստրախանից և ավարտվում Արխանգելսկում (հետագայում օգտագործվում էին նաև Պետերբուրգը և Նարվան):

Հայ-ռուսական առևտրատնտեսական կապերի և հարակից հարցերի ուսումնասիրության համար կարևոր նշանակություն ունեն ռուսական պետական մաքսատներում կազմված հարյուրավոր այն փաստաթղթերը, որոնցում նշումներ են կատարվել հայ վաճառականների կողմից Իրանից (Աստրախանի վրայով) կամ Եվրոպայից (Արխանգելսկի վրայով) Ռուսաստան ներմուծած ապրանքների տեսակների, արժեքի, չափի, կշռի և դրանց դիմաց գանձված մաքսերի մասին:

Այս կարգի տնտեսական փաստաթղթերի ուսումնասիրության և հրապարակման ուղղությամբ առայժմ կատարվել են միայն նախնական քայլեր⁵:

² Pitton de Tournefort. Relation d'un voyage du Levant. Amsterdam, 1718. t. II, 311. Ցե'ս նաև Դր. Է. Արքիմեև, *Նոր Ջուղայի հայերուն առևտուրը ժէ դարուն, Շահ-հիա», Փարիզ, 1908, № 1—4, էջ 31:*

³ Pietro della Valle. Voyages de Pietro della Vallé. Gentilhomme Romain, dans la Turquie, l'Egypte, la Palestine, la Perse, les Indes Orientales et autres lieux. Vol. I—IV, Paris, 1661—1663; Jean B. Tavernier. Les six voyages de Jean Baptiste Tavernier en Turquie, en Perse et aux Indes. t. I—IV, Paris, 1692; Voyages du Chevalier Chardin, en Perse, et Autres lieux de l'Orient, Paris, 1811.

⁴ Etat de la Perse en 1660, par le P. Raphael du Mans, Paris, 1890. A Chronicle of the Carmelites in Persia and the Papal Mission of the XVII-th and XVIII-th Centuries, vol. I—II, London, 1939.

Եվրոպացի հեղինակներից շատերն են տարբեր առիթներով անդրադարձել նոր Ջուղային և նրա վաճառականությանը: Այդ մասին տե՛ս Մ. Կ. Զուլայան, Եվրոպացի հեղինակները Հայաստանի և հայերի մասին (XVI—XVIII դդ.), Ազրյուրագիտական ակնարկ, ՊՐԶ, 1985, № 2, № 3:

⁵ Մի շարք արժեքավոր փաստաթղթեր հրապարակվել են «Армяно-русские отношения в XVII веке» (Ереван, 1953) և «Армяно-русские отношения в XVIII веке» փաստաթղթերի ժողովածուների մեջ:

Մոսկվայի հին փաստաթղթերի պետական կենտրոնական արխիվում (ЦГАДА) պահվող մի գրանցման մեջ, օրինակ, մանրամասն տեղեկություններ կան 1717 թ. փետրվար-ապրիլ ամիսներին Հոլանդիայից Արխանգելսկի վրայով Մոսկվա ժամանած մի խումբ ջուղաճայ վաճառականների մասին, որոնք Իրան տանելու համար իրենց հետ բերել էին եվրոպական ապրանքներ: Ինչպես բոլոր այս կարգի գրություններում, հայերի անուն-ազգանուններն այստեղ ևս ներկայացված են ռուսականացված այնպիսի ձևերով, որ հաճախ դժվար է լինում որոշել թե այս կամ այն անձնավորությունն իրականում ինչ անուն է ունեցել: Նրանց շարքում հիշատակված են, օրինակ, Մերկուլ Նադարև, Նիկոլայ Ամաջանով, Ստեպան Սերգեև, Մարտին Վասիլև, Սաբաթ Սավելև անունները, համապատասխան տեղեկություններ են գրանցված նրանց բերած ապրանքների ու դրանց դիմաց գանձված մաքսի չափի մասին: Դրանք կարևոր փաստաթղթեր են, պատմատնտեսագիտական առումով արժանի ուսումնասիրության⁶: Սակայն այդ կարգի փաստաթղթերից հնարավոր չէ պարզել, թե Ռուսաստան ժամանած վաճառականների ներմուծած ապրանքները որտեղ են գնվել, ինչ գումարով, ինչ ճանապարհներով ու փոխադրական միջոցներով են հասցվել Ռուսաստան, ինչ մաքսեր և տուրքեր են վճարվել անցած ճանապարհին, որտեղ և ինչ գնով են վաճառվել, ինչքան է կազմել շահույթը և այլն:

Միանգամայն այլ բնույթ ունեն հայ վաճառականների կազմած ելևմտային հաշվեմատյանները, առուծախի օրագրերը և նման կարգի այլ փաստաթղթեր, որոնց որոնման, հայտնաբերման և գնահատման ուղղությամբ ծավալվող աշխատանքները կարող են շատ արդյունավետ լինել: Այս կարգի մատյաններից հայ-ռուսական տնտեսական կապերի ուսումնասիրության համար արժեքավոր տեղեկություններ են պարունակում հետևյալները.

1. Սարհադ Շահվելու Բանդորյանի հաշվեմատյանը (Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241)⁷:

⁶ Դրանց պատմաաղբյուրագիտական նշանակությունը բացահայտված են հետևյալ աշխատությունների մեջ. А. И. Мерзон. Таможенные книги XVII века, М., 1957. Ю. В. Готье, К вопросу об изучении внутренней торговли России в XVIII в., СПб., 1911. С. И. Сакович, Из истории торговли и промышленности России конца XVII века, М., 1956, Е. Н. Кушева, Торговля Москвы в 30—40-х годах, XVIII в., «Исторические записки», т. 23, М., 1947. Таможенные книги Московского государства XVII века, т. I, М.-Л., 1950, т. II, М., 1951, т. III, М.-Л., 1951, под редакцией член-корреспондента АН СССР, проф. А. И. Яковлева.

⁷ Ծ. Լ. Խաչիկյան, Շահվելու որդի Սարհադի հաշվեմատյանը որպես հայ-ռուսական տնտեսական կապերի սկզբնաղբյուր, ՊՐԶ, 1978, № 2, էջ 93—108:

Սույն հաշվեմատյանը հրատարակության պատրաստելու ընթացքում ականավոր տնտեսագետ-պատմաբան Թադևոս Ավդալբեկյանի անձնական արխիվում գտնվող նյութերից (որոնք մեկ սիրով տրամադրեց իր թոռը՝ Արա Մարկոսյանը) մեկ հայտնի դարձավ, որ դեռևս 1931 թ. Թադևոս Ավդալբեկյանը բարձր է գնահատել Շահվելու որդի Սարհադի հաշվեմատյանը: 1931 թ. դեկտեմբերի 31-ին կետին ուղղված իր նամակում նա մասնավորապես գրում է. «...նա էլ իմ կողմից առաջարկում եմ մի փոքրիկ բան—«ետոյա Սահրադի հաշվեգիրքը» մոտ 10 մամուլ: Ամստերդամից առուտուր անող մի վաճառականի մայր մատյանն է այս, որ պարունակում է հաշիվներ 1714—1718 թվականները: Շատ հետաքրքրական ձեռագիր է, որ էջմիածնից ուղարկվել է ինձ՝ վերծանելու: Վերծանությունն ավարտել եմ, շուտով կանցնեմ տեքստը պատրաստելուն: Ինչպես Զաքարիա Ազուլեցին է գրել յուր «Դավթարի» մասին, «չիմացողին անշահ ա, բայց իմացողին խիստ շահավոր ա...»:

2. Նազարեթի որդիներ Հարությունի, Մանուկի և Աղազարի (Լազարյան-ների նախահոր) ռուզլաման (օրագիրը) (Մաշտոցի անվան Մատենադարան, Լազարյանների արխիվ, թղթապանակ № 101, գործ № 123, վավերագիր 1)՝:

3. Հարություն Դավութ դի Նազարեթի ռուզլաման և իր տնտեսական գործունեության մասին նամակների ժողովածուն (Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6240):

Իսկ 1935 թ. Քաղեսու Ավզարեզյանը սպառիչ գիտական դնահատական է տալիս սույն սկզբնաղբյուրի արժեքի, նրա հրատարակության անհրաժեշտության և կարևորության մասին: Ստորև անհրաժեշտ ենք գտնում ներկայացնել նրա ծանրակշիռ կարծիքը այդ կարևոր բնագրի վերաբերյալ, որը նա մտադիր է եղել դարձնել իր կողմից ծրագրված «Ուրվագծեր ու նյութեր հայ առևտրական կապիտալի պատմությունից» մատենաշարի առաջին հատորը:

«Խոջա-Սահրատի առևտրամատյանը»

1. «Ուրվագծեր ու նյութեր հայ առևտրական կապիտալի պատմությունից» սերիան կազմված է լինելու առանձին հատորներից, որոնցից յուրաքանչյուրը պարունակելու է

- ա) բոլորովին նոր, չհրատարակված բնագրեր ու
- բ) ուսումնասիրություն տնտեսության պատմության տեսանկյունով:

2. Թեև սերիայի վերնագրում հիշատակված է «հայ առևտրական կապիտալի պատմությունը», բայց նրա տված փաստերը վերաբերում են թե՛ Մերձավոր Արևելքի ու թե՛ Ռուսաստանի տնտեսության պատմությանը:

3. Սերիայի առաջին հատորը կազմելու է «Խոջա-Սահրատի առևտրամատյանը», որը վերաբերում է 18-րդ դարի առաջին տասնամյակներին:

4. Աշխարհագրորեն նա ընդգրկում է Հոլանդիայի, Ռուսաստանի ու Պարսկաստանի շուկաները՝ Ամստերդամ-Արխանգելսկ-Մոսկովա-Հաշտարխան-Շամախի-Քավրիզ-Սպահան ուղի-գծերով:

5. «Խոջա-Սահրատի առևտրամատյանը» ոչ թե ձեռնարկ կամ խորհրդատու է առևտրական գործերի համար, ինչպես որ է ռուսական «Торговая книга»-ն, այլ մի խոշոր առևտրականի հաշվեմատյան, որում մանրամասն գրանցված են յուր ու կլիենտների (հոլանդացի, անգլիացի, ռուս, հայ և այլն) մանրամասն ու առանձին հաշիվներն ապրանքների, գրամենեթի ու դեների բաղմապիսի հիշատակությամբ ու հարուստ նոմենկլատուրայով:

6. Նա մի հազվագյուտ աղբյուր է առևտրական ուղեգծերի ուղղության ու տևողության, առևտրական կապիտալների մեծության ու շրջանառության, գների ու շահերի ուսումնասիրության համար:

7. «Խոջա-Սահրատի հաշվեմատյանը» մասամբ լրացուցիչ հատոր է Զաքարիա Ազուլեցու «Օրագրության» նկատմամբ, որովհետև մինչդեռ Ազուլեցին ներկայացնում է հայ առևտրական կապիտալի Քավրիզ-Երևան-Առդրում-Ջմյուռնիա-Վենետիկ-Ֆրանկֆուրտ-Ամստերդամ ուղեգիծը, Խոջա-Սահրատը տալիս է Ամստերդամ-Արխանգելսկ-Մոսկովա-Հաշտարխան-Շամախի-Քավրիզ-Սպահան ուղեգիծը:

8. «Խոջա-Սահրատի հաշվեմատյանը» կարևոր նշանակություն ունի նաև այն պատճառով, որ

- ա) պարունակում է տվյալներ պատմական հայտնի անձնավորությունների (Պետրոս Գեղանենց և այլն) մասին
- բ) հաշիվները գրված են յուրահատուկ հայկական նոմենոլոգիայով, որ բոլորովին նոր փուլ է կազմում հայ նոմենոլոգիայի պատմության մեջ և
- գ) բնագիրը Ջուզայեցոց բարբառով է, որով նշանավոր աղբյուր է հանդիսանում հայ բարբառագիտության ու հայոց լեզվի պատմության համար:

Քաղ.Ավզարեզյան
1935, 22/ՄԻ.
Երևան

(ՊԿՊԱ. ֆ. 393 Ե. Ավզարեզյան Քաղ. 3. II, № 72 գ)

8 Ե. Լ. Խաչիկյան. Նոր Ջուզայի հայ վաճառականությունը և նրա առևտրատնտեսական կապերը Ռուսաստանի հետ XVII—XVIII դարերում, Ե., 1988, էջ 100—120:

4. Եղիա Մուշեղյանի հաշվեմատյանները և նամակները, որոնցից կարևորագույնը 1717—1720 թթ. առևտրական գործունեության մասին մանրամասն տեղեկություններ պարունակող հաշվեմատյանն է (պահպանվում է Архив внешней политики России կոչվող Մոսկովյան արխիվում, «Ռուսաստանի հարաբերությունները Պարսկաստանի հետ» ֆոնդում)՝:

Հետազայում կարող են ի հայտ գալ այդպիսի բովանդակությամբ դեռևս անհայտ նոր մատյաններ ու առանձին փաստաթղթեր տարբեր երկրների պետական արխիվներում, զրապահոցներում:

* * *

Վերոհիշյալ մատյաններից առաջինի հեղինակ՝ Շահվելու որդի Սարհազը, 1717 թ. Մոսկովայի մաքսատանը կազմված փաստաթղթերի մեջ հիշատակված վերոհիշյալ Սարատ Սավելևն է (Сарат Савельев), որը նույն թվականի ապրիլի 10-ին Արխանգելսկից Մոսկովա էր ժամանել 15 հակ եվրոպական ապրանքներով: Նրա հաշվեմատյանը մեզ է հասել թերի վիճակում: Ամբողջական էջեր մկրատով կտրված, հանված են: Մատյանը, որ պահվում է Մաշտոցի անվան Մատենադարանում 6241 համարի տակ, բաղկացած է 33×22 սմ մեծության 79 թերթերից (Ֆարդերից): Ընդ որում, 1711 թ. հոկտեմբերից մինչև 1713 թ. հունվարն ընկած ժամանակահատվածի գրանցումները, որոնք ամփոփված են եղել առաջին 6 ֆարդերի մեջ, մեզ չեն հասել: Գրանցումներն սկսվում են 7-րդ ֆարդից: Յուրաքանչյուր ֆարդ բաղկացած է մեկ կամ մի քանի մասերից, հատվածներից, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր համարը՝ կոչված «նումրայ»: Յուրաքանչյուր համարն էլ ունի իր ենթավերնագիրը՝ պարզաբանող տվյալ հատվածի ինչ լինելը: Օրինակ, 47 ֆարդը բաղկացած է 4 հատվածներից, որոնցից առաջինը՝ 85 նումրան, ունի հետևյալ վերնագիր-բացատրությունը. «Աստուծով թիվն փոքր ձ (100) ովդան Ա (1)-ումն (1716 թ. հունվարի 15) գրեցի իմ խօր բերած 9 (6) խակ շամախոյ քնար ապրդմին Հաշտարխանայ մինչ ի Մոսկովն և Մոսկովն մինչ ի Արխանցկայ գոմրուկ, խալք, քրէ գնաց, ինչպես գրած այ, քաթէն այ» կամ 16 ֆարդը ունի երկու հատված՝ 41 «նումրայ» և 42 «նումրայ»: Սրանցից առաջինն ունի հետևյալ վերնագիր-բացատրությունը. «Աստուծով թիվն փոքր ձ (100) ովդան Ա (1)-ումն (1716 թ., հունվարի 15) գրեցի, որ թիվն 7է (97) նիրհան 10 (30)-ումն (1713 թ. մայրտի 14) Մոսկովումն իմ խէր իմ Սարհազին աղարկած խորդայվաթն, սհաթն, մահուդն, ոսկին ծախէլ էր և իմ վեռած հարևանցի Բարսեղին Մարգամայ կապին տվէլ էր և խորդայվաթին խալք էր արել, քաթէն այ»:

Նշված բոլոր հատվածները միմյանցից բաժանված են զուգահեռ գծերով, դրանով իսկ ընդգծելով տվյալ գրանցման բովանդակությունը: Առևտրական բոլոր տիպի գործառնությունները գրանցված են զուգահեռ մուտքի (ա-

9 Այս նյութերի համառոտ թվարկումը գտնում ենք Ա. Գ. Աբրահամյանի «Եղիա Կարենցու դիվանը» նյութերի ժողովածուի (Երևան, 1968) առաջարանի մեջ (տես էջ XXXIII—XXXV):

մատ) և ելքի (ըռաֆտ) սյունակներում¹⁰: Ընդ որում, զուգահեռ սյունակների ձախակողմյան մասում միշտ գրվում է պարտքի կամ պահանջի գումարը՝ ջուղահայ միջավայրում լայնորեն կիրառվող հայ հին ու միջնադարյան մատենագրության մեջ տարածված, հայկական տառերով: Հաշվեմատյանի գրանցումներից պարզվում է, որ թումանը դիանից տարանջատելու համար միշտ գրվում էր ստորակետ, օրինակ, ԶՃՂԳ, ԸՌԵՃԻՕ դիան: Հանդիպում են նաև արաբական թվանշաններով գրանցումներ, հատկապես վերջում՝ ամփոփող հատվածների աջակողմյան մասում:

Ինչ վերաբերում է ժամանակագրական տվյալներին, ապա դրանք տրրված են ջուղահայ առևտրականների միջավայրում ընդունված Ազարիա Զուղայեցու տոմարով, որին Սարհադը «Փոքր թիվ» կամ պարզապես «թիվ» է ասում: Հին հայկական տոմարի նման, Ազարիայի տոմարի դեպքում էլ տարին ունի 13 ամիս՝ Շամս, Ազամ, Շբաթ, Նախայ, Դամար, Նադար, Թիրայ, Դամայ, Համիրայ, Արամ, Ուլդան, Նիրհան, որոնք բոլորն էլ ունեն 30 օր և Աւելեաց ամիս, որն ունի 5 օր: Ազարիայի տոմարով առաջին տարին համընկնում է 1615 թ. մարտի 21-ին և որպեսզի պարզենք որևէ թվական, ապա պետք է նրան գումարել 1615 կամ 1616, կախված այն բանից, թե որ ամիսն ու որ օրն է¹¹:

Շահվելու որդի Սարհադի հաշվեմատյանը հետազայում (1739 թ. առաջ) ընկել է էջմիածին և նրա դատարկ էջերը, ինչպես և գրված էջերի ազատ մնացած տարածությունները (հաճախ նաև տողամեջերը), օգտագործվել են կաթողիկոսական կոնդակների սևագրությունների, աստվածաբանական ու բժշկական զանազան նյութերի ընդօրինակության համար: Մատյանի մեջ պահպանվել է այսպիսի մի հիշատակություն. «Յայս տետրիս միջի եղեալ շարադրեցեալ բանքն են ի Յակոբայ Շամախեցույ, որոց սկիզբն է ՌՃՁԸ (1739) թվականիս մերում, յորում վախճանեցաւ թեքիրգաղցի լուսահոգի կաթողիկոսն» (խոսքը Աբրահամ Կրետացու մասին է): Այս հանգամանքը դժվարեցնում է բուն հաշվեմատյանի էջերի վերծանությունը, որն ըստ ինքյան էլ դուրսին չէ, քանի որ ուրիշ վաճառականների համանման գրությունների պես, այս մատյանը ևս շարադրված է ջուղահայ բարբառով, որը մեծ չափով տարբերվում է գրական լեզվից և՛ իր քերականությամբ, և՛ իր բառապաշարով (պարսկերեն, ինչպես նաև արաբերեն, թուրքերեն բառ-տերմիններն այստեղ օգտագործված են մեծ չափով և հաճախ՝ աղավաղված ձևերով):

¹⁰ Գրանցումները կատարված են կրկնակի (double) հաշվապահական սխեմայի համաձայն, որի տեսարանն է համարվում XV դ. մաթեմատիկոս Լուկա Պաչիոտոն: Սակայն, Զինո Լուցցատոն գտնում է, որ այդ սխեման ավելի վաղ է ծագել ու կիրառվել: Բայց Լուցցատոն ոչ մի աղբյուր չի նշում իր կարևոր հետազոտությունը հիմնավորելու համար: *Дж. Луццато, Экономическая история Италии, М., 1954, էջ 376—377. Н. П. Соколов, Джинно Луццато. Очерки экономической истории Венеции. Падуя, 1954, Jino Luzzato. Studi di storia economica veneziana, Padova, 1954, XI, p. 310. „Средне века“, X, 1957, էջ 249.*

¹¹ «Համաձայնութիւն հնգետեսակ ամսոց զոսմայեցոց, Ազարիայի, Հայոց, Հրէից և Տաճկաց... յօրինեցեալ յապիրատ Նուրիջանեան Դուկասէ Վանանդեցոյ», Յամստեղում, 1698: Բ. Ն. Թումանյան, Հայ աստղագիտության պատմություն (Հնագույն ժամանակներից մինչև XIX դարի սկիզբը), Երևան, 1964, էջ 103: Նույնի, Առձեռն տոմարացույց, Երևան, 1965, էջ 38—40: Հովհաննես Տեր-Գալթյան Զուղայեցու հաշվեմատարը, աշխատասիրությունը Լ. Ս. Խաչիկյանի և Հ. Դ. Փափաղյանի, Երևան, 1984, էջ 63:

Բուն հաշվեմատյանի գրանցումները վերաբերում են 1711—1718 թթ. ընթացքում Սարհադի, մասամբ նաև նրա հոր՝ Շահվելու, և նրանց հետ տրեսեսական հարաբերություններ հաստատած այլ վաճառականների ծավալած առևտրական գործունեությունը, պարունակելով արժեքավոր տվյալներ Իրանի, Ռուսաստանի և Շուանդիայի տարբեր քաղաքներում վերոհիշյալ թվականների ընթացքում գնված ու վաճառված ապրանքների, նրանց փոխադրումների համար վճարված ճանապարհածախսի, մաքսերի և այլ տուրքերի ու հարակից հանգամանքների մասին: Այստեղ բազմաթիվ տեղեկություններ են գրանցված այն մասին, թե ինչ ապրանքներ էին արեւելքից արտահանվում Ռուսաստան ու եվրոպական երկրներ և ինչպիսի տնտեսական գործարքներ էին կնքում միմյանց և օտարազգի առևտրականների հետ հայ առևտրականները, ինչպիսի պայմաններով միմյանց դրամ փոխ տալիս և վերցնում և, վերջապես, ինչ շահ ստանում՝ մասնակցելով միջազգային նշանակություն ունեցող ապրանքափոխանակությանը:

Սարհադը, ջուղայեցի հայ վաճառականների մեծագույն մասի նման, առևտուր էր անում ոչ թե իր սեփական դրամազլխով, այլ իր հոր՝ Շահվելու և կրտսեր եղբոր՝ Խոջամալի հետ համատեղ, ծառայազրվելով ջուղայեցի մեծահարուստ երեք խոջաների՝ Օհանի որդիներ Մուրադին ու Հակոբջանին և Մարգարի որդի Հովհաննեսին: Հաշվեմատյանի մեջ գրանցված է մեկ կողմից Շահվելու և նրա որդիների, մյուս կողմից՝ վերոհիշյալ աղա-պարոնների միջև կնքված պայմանագրի համառոտ բովանդակությունը, որը հետաքրքրական տվյալներ է պարունակում հայ խոջայական վերնախավի և նրանց դրամազլխով առևտրի ասպարեզ մտած գործակատար-վաճառականների փոխհարաբերությունների մասին:

«Ըսպահան, խօջայ Ռհանի որդիք աղայ պարոն Մուրադէն, պարոն Յակոբջանէն և խոջա Մարգարէ որդի Յովանիսէն ԹՃ (900) թուման ապասի ես՝ Բանդորի որդի Շահվելիս և ես Շահվելի որդիք Սարհադս և Խօջամալս սարմայեայ վեռինք, որ աստուծով տանենք թուջարաթ բանացանենք: Ինչ որ բստեղծող ամենայնի Տեր Աստուածն շախ պարզելի՝ ԶՃՀԵ ՎՅ(75) թումանի շախն վերոյ ԹՃ (900) թումանին սարմայովն վերոյ մեր աղէք պարոն Մուրադին, պարոն Յակոբջանին, պարոն Յովանիսին լինի, ԱՃԾօ (150) թումանի շախն ինձ՝ Բանդորի որդի Շահվելիս լինի, Կօ (60) թումանի շախն ինձ՝ Սարհադիս լինի, ԺԵ (15) թումանի շախն ինձ՝ Խօջամալիս լինի: Տէր Յիսուսն բարի աջողումն տայ. խերոյ շառն ի ձեռն աստուծոյ այ: Սարմայէն տվին, մեզ հասավ ԹՃ (900) թուման»¹²:

Այսպիսով, վերոհիշյալ խոջաները Բանդորի որդի Շահվելու և նրա որդիների՝ Սարհադի և Խոջամալի տրամադրությունից տակ են դնում 900 թուման դրամազլխով, այն պայմանով, որ նրանք այդ գումարով Իրանում և Անդրկովկասում ղնմաններ կատարեն, մեկնեն Կրասաստան ու Եվրոպա, առևտրական գործունեություն ծավալեն, ստացված շահի 75 տոկոսը պարոններին մատուցելու և 25 տոկոսը միայն իրենց ընտանիքի անդամների միջև (հետևյալ համամասնությամբ՝ Շահվելուն 16,6 տոկոս, ավագ որդուն՝ Սարհադին 6,8 տոկոս, կրտսեր որդուն՝ Խոջամալին 1,6 տոկոս) բաժանելու պայմանով:

¹² Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241, էջ 1 բ:

Շահ Հուսեյնի օրոք (1694—1722) Իրանում շրջանառության մեջ եղող հիմնական դրամական միավորը արբասի կոչվող արծաթ դրամն էր, որ 200 դրանի համարժեք էր և թումանի 1/50 մասն էր կազմում: Աբբասին պարունակում էր 90—92 հարզի 7,3 գ արծաթ, ուստի մեկ թումանը համարժեք էր 365 գ արծաթի¹³:

Այսպիսով 900 թումանը խոշոր գումար էր (328,5 կգ արծաթի համարժեքով), որ Շահվելուն և նրա որդիներին հնարավորություն էր տալու մեծաբանակ գնումներ կատարել՝ Ռուսաստան ու Եվրոպա տանելու համար:

Հաշվեմատյանի գրանցումների մեջ հետաքրքրական տվյալներ կան Շահվելու, ինչպես նաև բազմաթիվ այլ հայ և օտարազգի վաճառականների գործունեության մասին, սակայն հիմնականում այն ներկայացնում է հաշվեմատյանի հեղինակ Սարհադի գործունեությունն ամենայն մանրամասնությամբ:

Համառոտ ցույց տանք Սարհադի երթուղին: Ըստ հաշվեմատյանի 1712 թ. օգոստոսի 2-ին (ըստ Ազարիայի տոմարի Ղէ թվականի դամար ամսի 14-ին) անցնելով Շամախիով և նավ բարձրանալով Նիզովոյ նավահանգստում, Սարհադը ժամանում է Աստրախան: Այնուհետև, անցնելով Սարատով և Լոմովկա¹⁴ քաղաքներով, նույն թվականին հասնում է Մոսկվա, այստեղից էլ ճանապարհով Արխանգելսկ, ապա՝ Ամստերդամ: 1713 թ. փետրվարի 5-ից մինչև 1714 թ. ապրիլի 19-ը Սարհադը մնում է Ամստերդամում, որտեղ վաճառում է իր տարած ապրանքները և գնում մեծ քանակությամբ Եվրոպական ապրանքներ:

1714 թ. ապրիլի 19-ին դուրս է գալիս Ամստերդամից և օգոստոսի 6-ին հասնում Արխանգելսկ: 1714 թ. օգոստոսի 9-ին լինում է Վոլոգդայում և օգոստոսի 14-ին կրկին վերադառնում Արխանգելսկ և ապա՝ Մոսկվա: 1716 թ. նոյեմբերի 12-ին նրան կրկին գտնում ենք Ամստերդամում: Վերադառնում է Աստրախան և 1717 թ. օգոստոսի 18-ին հասնում Շամախի, որտեղ հանդիպում է իր հորը՝ Շահվելուն: 1717 թ. հոկտեմբերի 17-ին մեկնում է Քավրիդ, իսկ 1718 թ. օգոստոսի 1-ին՝ կրկին Շամախի:

Իր այս շրջագայության ընթացքում մեր վաճառականը հանդիպում է և առևտրատնտեսական գործարքների մեջ մտնում մի քանի տասնյակ հայ և օտարազգի վաճառականների, պետական պաշտոնյաների և արդյունաբերողների հետ: Հաշվեմատյանի տարբեր էջերում, երբեմն մի քանի անգամ, հիշատակվում են ուսաններից Մոսկվայի նահանգապետ Նարիշկինը, կնյազ Վասիլի Դոլգոբուկին, Իվան Պոպովը, Իվան Կորոտկովը, Անդրեյ Ժիտկովիչը, Իվան Մուշնիկովը, Դմիտրի Իվանովիչը և ուրիշներ: Եվրոպացիներին՝ Գիլմար Վան դեր Սթոթը, Յան Դմանեն, Յան վան Հոստրեն, Յոհաննես Կատմանը, Յոհաննես Անկարեկը, Կոոնելիս Ֆելկները և ուրիշներ: Հայերից թավրիզցի Արզանի որդի Մելքումը, աստրախանցի դերձակ էվազը, երևանցիներ

¹³ E. A. Пахомов, Монетные клады Азербайджана и Закавказья (Труды общества обследования и изучения Азербайджана, вып. 3), Баку, 1926, էջ 33: Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ Իրանում և Ռուսաստանում կատարված առևտրական գործարքների բոլոր հաշիվները հաշվեմատյանում տրված են թումանով և դրանով, պարզության համար նպատակահարմար ենք գտել անհրաժեշտության դեպքում, փակագծի մեջ նշել տվյալ գումարին համարժեք արծաթի կշիռը:

¹⁴ Հավանաբար Նիժնի Լոմով քաղաքն է, Պենզայի նահանգում:

Մեսրոպի որդի Բարսեղը և Հերոմի որդի Մկրտումը, Մարտիրոսի որդի Աղաջանը, Տեր-Պողոսի որդի Մատուրը, Սուքիասի որդի Հարությունը, Թաթոսի որդի Մկրտումը և շատ ուրիշներ:

Հատկապես ուշադրության արժանի է Սարհադի կապը Գիլանենց Սարգսի որդի Պետրոսի կամ, ինչպես ինքն էր իրեն անվանում, Պետրոս դի Սարգիս Գիլանենցի հետ, որը հայտնի է դրված 1722 թ. ձևավորված «Հայկական էսկադրոնի» ստեղծող ու քաջարի հրամանատար: Պետրոս Գիլանենցը հաշվեմատյանի մեջ հիշատակված է մի քանի անգամ¹⁵: Պարզվում է, որ 1713 թ. փետրվարի 26-ին (Նիրհան ԺԲ-ին) Սարհադի հայրը Մոսկվայում լուծաբանների որդի Հովհաննեսից 40 թուման դրամ էր վերցրել, դրա դիմաց գրավական տալով երկու հակ շամախու մետաքս, պայմանով որ 105 օր հետո այդ մետաքսը Ամստերդամում հանձնվի Սարհադին, իսկ Սարհադը 40 թումանի պարտքը (իր տոկոսներով) մարի՝ Գիլանենց Սարգսի որդի Պետրոսին վճարելով 1560 գոլդեն: Ըստ այդմ տեղեկություն ենք ստանում, որ Պետրոս Գիլանենցը նույնպես Ռուսաստանի վրայով Հոլանդիա մետաքս արտահանող հայ վաճառականներից էր և Ամստերդամում էր գտնվում 1714 թ. հունիսի 7-ին (ադամ 21-ին):

Ինչպես և սպասելի էր, Սարհադի և նրա հետ կապված հայ վաճառականների Իրանից արտահանած ապրանքների մեջ կարևորագույն տեղը գրավում էր մետաքսի հումքը:

Մետաքսի հումքի վերաբերյալ հաշվեմատյանի տարբեր հատվածներում գրանցված բոլոր տեղեկությունները համախմբելով ստանում ենք հետևյալ պատկերը: Պարզվում է, որ 1711—1718 թթ. ընթացքում Սարհադն իր հոր՝ Շահվելու և գործընկերների օժանդակությամբ, Իրանից Ռուսաստան և այնուհետև Հոլանդիա է արտահանել ու վաճառել 132 հակ մետաքսի հումք՝ մոտ 16 տոննա ընդհանուր քաշով:

Հաշվեմատյանի տարբեր հատվածներում կան մետաքսի գնումների, փոխադրումների, մաքսատներում վճարված տուրքերի և վաճառքի մասին մի քանի տասնյակ գրանցումներ, որոնք վերաբերում են ընդամենը ինը նվազով Իրանից Ռուսաստան տարված մետաքսի հումքի բեռներին: Ստորև անհրաժեշտ տեղեկություններ ենք տալիս դրանց մասին հերթականությամբ՝ հիմք ընդունելով մետաքսի հումքի հակերի քանակն ու կշիռը:

Սակայն, մինչև բուն թվարկման անցնելը անհրաժեշտ է նշել, որ հաշվեմատյանի շափ ու կշռի միավորների իրական նշանակությունը պարզելու համար հաղթահարվել են զգալի դժվարություններ: Մեզ հայտնի նորագույն շափագիտական աշխատություններում բացակայում են Սարհադի կողմից օգտագործված մի շարք շափերի մասին անհրաժեշտ տեղեկություններ:

Այս հարցի հանգամանակից քննությունը թողնելով, մետաքսի հումքի մասին տեղեկություններն ըմբռնելու համար անհրաժեշտ է պարզել շահի լիտր, շամախու լիտր և գիլանի լիտր (ինքը միշտ գրում է «ղիտր») կոչվող կշռի միավորների մետրական արժեքները, քանի որ այդ միավորներով են ներկայացված մետաքսի գնումների մասին մեզ հետաքրքրող տվյալները:

Շահի լիտրը (մանի շահ) XVIII դարի սկզբին կշռորդ էր 5,8 կգ¹⁶:

¹⁵ Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241, էջ 3 բ, 20 բ, 21 ա:

¹⁶ B. M. Хинц, Мусульманские меры и веса с переводом в метрическую систему, М., 1970, с. 30.

Շամախու լիտրի մետրական համարժեքն առաջին անգամ որոշվում է Սարհադի գրանցած մի քանի տեղեկություններով. ա) Շամախու 6 հակ մետաքսի հումքը, որի կշիռը եղել է 106 լիտր 40 ստիլ¹⁷, կամ, ինչպես երևում է հաշվեմատյանի գրանցումից, ռուսական կշռի միավորներով 50 փուլ 10 ֆունտ է (տե՛ս հաշվեմատյան, ձեռ. № 6241, էջ 32ա): Այստեղից դժվար չէ գտնել, որ մեկ լիտրը հավասար է 7,7 կգ: ք) 37 հակ շամախու մետաքսի հումքը, որ 622 լիտր կշիռ է ունեցել, ռուսական կշռի միավորներով 292 փուլ 30 ֆունտ է (կամ 4 տոննա 795 կգ) հաշված (տե՛ս ձեռ. № 6241, էջ 32ա), ռուսի այս անգամ ևս ստացվում է, որ Շամախու մեկ լիտրը կշռորդ է 7,7 կգ-ի:

Գիլանի լիտր միավորի մետրական համարժեքը պարզ է դառնում հաշվեմատյանի մի քանի գրանցումներից: Բավարարվենք մեկով. հաշվեմատյանի 18ա էջում ասված է, որ Գիլանում գնած 13 հակ մետաքսի հումքի 25 լիտրանոց մի հակը Ամստերդամում վաճառվել է 1971 գուլդենով: Միաժամանակ նշված է այդ հակի եվրոպական քաշը՝ 276 ֆունտ: Այստեղից էլ պարզվում է, որ Գիլանի մեկ լիտրը կշռորդ է 4,5 կգ-ի¹⁸:

Մետաքսի կշռաչափերի մետրական համարժեքները պարզելուց հետո մատչելի է դառնում այդ պարանքի գնումների մասին հաշվեմատյանում ցրված ամենից կարևոր տեղեկությունների համախմբումն ու մեկնաբանությունը:

1. Մետաքսի հումքի ամենախոշոր առաքումը կատարվել է 1716 թ. հունվարին, Շամախի քաղաքից: Գնվել է 37 հակ մետաքսի հումք 622 լիտր կամ 4790 կգ կշռով, ընդ որում 32 հակը 17-ական լիտր կշռով, իսկ 5 հակը՝ 20-ական լիտր: Յուրաքանչյուր լիտր մետաքսի հումքի դիմաց վճարված դրամի մասին հաշվեմատյանում տեղեկություն չի գրանցված, բայց հայտնի է, որ մինչև Նիդովոյ նավահանգիստ հասցնելուց և ապրանքը նավի վրա բարձելուց հետո մետաքսի հումքի վերոհիշյալ քանակությունը նստել է գնորդի վրա 800 թուման 9845 դիան, որը համարժեք է 292,3 կգ արծաթի: Մանրակրկիտ հաշվումներ կատարելուց հետո պարզվում են նաև հետևյալ ուշագրավ տվյալները: Այդ ապրանքը Աստրախանից մինչև Արխանգելսկ տեղափոխելու համար ծախսվել է 185 թուման 745 դիան, իսկ Նիդովոյից մինչև Աստրախան և Արխանգելսկից մինչև Ամստերդամ՝ 272 թուման 768 դիան:

Այսպիսով, 622 շամախու լիտր (4 տոննա 790 կգ) մետաքսի հումքը Շամախուց մինչև Ամստերդամ հասցնելը նստել է 1258 թուման 8250 դիան կամ յուրաքանչյուր 1 կգ մետաքսի հումքը՝ 2620 դիան (95,6 գ արծաթ):

2. Մետաքսի երկրորդ խոշոր առաքումը կատարվել է 1712 թ. մայիսին, պարունակելով 523 շահի լիտր ու 34 ստիլ (այսինքն 3 տոննա 33 կգ) կշիռ ունեցող 30 հակ շամախու մետաքս: Տեղեկություն չունենք, թե ինչ է վճարված անմիջական արտադրողին կամ միջնորդ վաճառականին մետաքսի հումքի այդ քանակությունը ձեռք բերելու համար: Բացառված չէ, որ Սարհադը 3 տոննայից ավելի այդ մետաքսի հումքը գնել է անմիջապես Շամախու խա-

նից, որը մեծ չափով մասնակցում էր առևտրական գործարքներին, սերտ կապերի մեջ լինելով հայ խոջայական կապիտալի ներկայացուցիչների հետ: Ստույգ գիտենք, որ Նիդովոյ նավահանգիստ հասնելուց և պահանջվող մաքսային վճարումները կատարելուց հետո, 30 հակ այդ մետաքսի հումքի համար Սարհադը վճարել է 478 թուման 3870 դիան կամ 174,6 կգ արծաթ:

Շուրջ մեկ տարի հետո՝ 1713 թ. փետրվարի 5-ին, այս մետաքսի հումքից 6 հակը Սարհադի հայրը՝ Շահվելին, վաճառել է Մոսկվայում, իսկ մնացած 24 հակը (420 շահի լիտր (2 տոննա 436 կգ) կշռով), նույն թվականի հուլիսի 9-ին ուղարկում է Ամստերդամ, ուր վաճառվում է տարբեր մարդկանց՝ ընդամենը 25587 գուլդեն գումարով¹⁹:

3. Հաջորդ տեղը գրավում է 1717 թ. օգոստոսին (մինչև Սարհադի Իրան վերադառնալը) 473 թուման 7560 դիան (172,9 կգ արծաթ) գումարով գրնված 26 հակ Շամախու մետաքսի հումքը, որի քաշը եղել է 443 լիտր (3 տոննա 411 կգ): Հաշվեմատյանի մեջ տեղեկություն կա այն մասին, թե որքան գումար է վճարված մետաքսի հումքի այս 26 հակը Նիդովոյ նավահանգիստ փոխադրելու համար: Այդ գումարը կազմում է ընդամենը 7 թուման 2030 դիան կամ մետաքսի արժեքի շուրջ 1,5 տոկոսը:

4. Ինչպես արդեն նշվել է, 1712 թ. հունվարին վերոհիշյալ խոջաների հետ պայմանագիր կնքելով, Շահվելին և, հատկապես, նրա որդին՝ Սարհադը, ստացած 900 թումանով ապրանքներ են գնում Ռուսաստան տանելու համար: Գնված ապրանքներից մետաքսի հումքը դասավորում են 132 հակերի մեջ, որոնց շարքում, ըստ արժեքի ու կարևորության, կենտրոնական տեղ է գրավում 13 հակ Գիլանի²⁰ մետաքսի հումքը, որի 6 հակը 25-ական լիտրանոց է, իսկ 7 հակը՝ 20-ական, ընդամենը՝ 290 Գիլանի լիտր կամ 1 տոննա 405 կգ:

Այդ քանակության մետաքսի հումքի դիմաց վճարվել է շուրջ 300 թուման դրամ (109,36 կգ արծաթ): Աստրախանից մինչև Արխանգելսկ փոխադրված, մաքս և այլ վճարումներ ու ծախսեր են կատարվել և շուրջ 60 թումանի չափով (59 թուման 8565 դիան): Աստրախանից մինչև Ամստերդամ ծախսերի գումարը կազմել է 840 գուլդեն 14 ըստակ: Իսկ Ամստերդամում վաճառվել է 21,575 գուլդենով:

5. Հաջորդ առաքումը եղել է 1712 թ. մայիսի 13-ին Սարհադի գնած 7 հակ Շամախու մետաքսի հումքը (55 լիտր (423,5 կգ) քաշով), որի դիմաց (մինչև Նիդովոյ փոխադրվածի և մյուս վճարումների հետ միասին) վճարվել է 52 թուման 8015 դիան (19,2 կգ արծաթ): Հաշվեմատյանի մեջ հազած թերթերի մեջ տվյալներ չեն պահպանվել այս 7 հակ մետաքսի հումքի հետագա փոխադրումների և վաճառքի մասին:

6. 1713 թ. աշնանը Ամստերդամում գտնված ամիսներին, Սարհադը երկու նվազով (նախ 3 հակ, ապա 2 հակ) մետաքսի հումք է ստանում 1312 ֆունտ (637,2 կգ) ընդհանուր կշռով, որ վաճառում է 4394 գուլդեն 15 ըստակով: Հաշվեմատյանում տվյալներ կան այն մասին, որ վերոհիշյալ 5 հակ

17 Մետաքսի մեկ ստիլը լիտրի $\frac{1}{16}$ -րդ մասն է կազմում: Տես Փ. Ի. Петру-вский, Общая метрология, СПб, 1849, ч. I, էջ 457.

18 Ճիշտ այդքան է նաև Թավրիզի լիտրը (Թավրիզի մեծ մանր), որն ըստ Պետրուշևսկու, կշռորդ է 11,25 ռուսական ֆունտի, այսինքն 4,5 կգ-ի: Տես Փ. Ի. Петрушевский, նշվ. աշխ., էջ 388:

19 Պետք է նշել, որ գուլդենն այդ ժամանակ 10,632 գ 88 հարգի արծաթ էր: Տես Փ. Ի. Петрушевский, նշվ. աշխ., ч. II, էջ 63: Գուլդենի $\frac{1}{20}$ -րդ մասը կոչվում է «ըստակ», իսկ հաշվեմատյանում կրճատ «ըսկ» է գրված:

20 Գիլանը տալիս էր Իրանի մետաքսի ամբողջ արտադրանքի համարյա 50 տոկոսը:

մետաքսի հումքի փոխադրման ծախսերն ու մաքսատուրքերը Աստրախանից մինչև Արխանգելսկ կազմել են 21 թուման 5890 դրան, իսկ Արխանգելսկից մինչև Ամստերդամ՝ 325 գուլդեն:

7. 1714 թ. Արխանգելսկում գտնված ժամանակամիջոցում Սարհադը մի քանի նվագով ապրանքներ է ուղարկում Ամստերդամ, իրենց հետ առևտրական սերտ կապի մեջ գտնվող դալալ Թևանի որդի Սարկոսի հասցեով՝ այնտեղ վաճառելու համար: Այդ առաքումների մեջ կարևոր տեղ են զբաղել նաև մետաքսի հումքի բեռները: Մեկ անգամ արտահանվել է 5 հակ շամախու մետաքսի հումք՝ 39 փութ 4,5 ֆունտ (639,8 կգ) կշռով և 146 թուման 4720 դրան (53,4 կգ արծաթ) արժեքով, իսկ մյուս անգամ՝ 6 հակ:

Այս 6 հակի մասին տեղեկություններն անհամեմատ առատ են: Գնել է Սարհադի հայր Շահվելին Շամախիում. կշիռն է 106 լիտր 40 ստիլ կամ 50 փութ 10 ֆունտ (այսինքն 823 կգ): Վճարել է (Նիդովոյ նավահանգիստ հասցենելու և նավի վրա բարձելու համար ծախսված գումարները նույնպես հաշված) 77 թուման 5045 դրան (28,2 կգ արծաթ): Աստրախանից մինչև Արխանգելսկ ճանապարհածախսը (մաքսատուրքերն ու այլ ծախսերը) կազմել են 28 թուման 3640 դրան (10,3 կգ արծաթ): Արխանգելսկից Ամստերդամ ուղարկելու ժամանակ այդ 6 հակի վրա ծախսված դրամի հանրագումարը կազմել է 135 թուման 6750 դրան²¹:

8. Բացի վերոհիշյալ տվյալներից, հաշվեմատյանի մեջ ևս մի քանի տեղեկություններ կան ավելի փոքր քանակությամբ մետաքսի հումքի գնումների և առաքումների մասին:

1717 թ. Սարհադը 61 թուման 3100 դրան (22,4 գ արծաթ) վճարելով գնում է 55 լիտր (423,5 կգ) «շարբաթի» կոշվող լավորակ մետաքսի հումք (3 հակ) և Իսկանդարի հետ ուղարկում Ռուսաստան: Տեղեկություն ունենք նաև ոչ թե հակով, այլ «բողշայով» արտահանված մետաքսի հումքի մասին: 1712 թ. հունիսի 6-ին Սարհադը 1 թուման 6965 դրանով գնել է մեկ «բողշա» մետաքսի հումք, որի քաշը եղել է 1 լիտր 29 ստիլ:

Նշենք, որ հաշվեմատյանի մեջ հանդիպում են տվյալներ նաև տնտեսական ու կենցաղային այլ մանրամասնությունների մասին: Օրինակ, որքան դրամ է վճարվել բեռնակիրներին ապրանքը նավից իջեցնելու և նավակներով ծովափ փոխադրելու, պահեստում պահ տալու և համանման «երկրորդական» նշանակություն ունեցող գործողությունների համար: Հասկանալի է, որ պատմատնտեսագիտական մանրակրկիտ հետազոտություններ կատարելու համար այդ կարգի տեղեկությունները նույնպես հետաքրքրական ու արժեքավոր են:

Ամփոփելով 1711—1718 թթ. Սարհադի ու նրա հոր ջանքերով Իրանից Ռուսաստան և Ռուսաստանի վրայով Հոլանդիա փոխադրած մետաքսի հումքի մասին հաշվեմատյանում գրանցված տեղեկությունները, ստանում ենք այսպիսի պատկեր: Արտահանվել է 132 հակ մետաքսի հումք 15487 կգ կշռով, որի դիմաց վճարված է ավելի քան 2500 թուման գումար (ավելի քան 910 կգ բարձրորակ արծաթի համարժեք):

²¹ Այս տվյալով թերևս կարելի է պարզել Նիդովոյ նավահանգստից մինչև Աստրախան փոխադրության հետ կապված ծախսերի շափը, որոնց մասին գրանցում չի կատարված: Վերոհիշյալ 135 թուման 6750 դրանից պետք է հանել 77 թուման 5047 դրան + 28 թուման 4640 դրան: Ստացված 29 թուման 8065 դրանը կլինի Նիդովոյից Աստրախան ծախսված գումարը:

Handwritten text in Armenian script, organized in columns. Includes a large heading at the top left: **Նշենք** (Note). The text contains detailed accounts and financial records, likely related to the trade of raw silk and other goods mentioned in the printed text on the left page.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

17

Ռուսաստանում XVIII դարի 10-ական թթ. միայն, Պետրոս I-ի նախա-
ձեռնառությամբ, սկսում են հիմնադրվել մետաքսի ֆաբրիկաներ և այդ գոր-
ծում ակտիվ մասնակցություն են ցուցաբերում հայ ձեռնարկատերերն ու
վաճառականները²⁵:

XVIII դարի 30—40-ական թթ. Ռուսաստանում, հիմնականում Մոսկ-
վայում, մանուֆակտուրայի զարգացման կապակցությամբ, մետաքսի հում-
քի նկատմամբ մեծ պահանջարկ է առաջանում: Մոսկվայի մետաքսարդյու-
նաբերությունը կլանում էր Ռուսաստան ներմուծվող պարսկական գրեթե
ամբողջ մետաքսի հումքը, որն այդ տարիներին կազմում էր մոտ 3 հազ.
փուլ, այսինքն մոտ 50 տոննա²⁶:

Անդրադառնանք հաշվեմատյանի այն տվյալներին, որոնք վերաբերում
են Մոսկվայում վաճառված մետաքսի հումքին:

1712 թ. ներմուծված 30 հակ շամախու մետաքսի հումքից (տես մեր
թվարկման երկրորդ համարը) Մոսկվայում, 176 թումանով (64,2 կգ արծաթ),
վաճառվել է 103 շահի լիտր կամ շուրջ 600 կգ մետաքսի հումք, որը գնվել
էր 94 թուման գումարով (34,3 կգ արծաթ): Հայտնի է նաև, որ մեկ «բողչա»
(1 լիտր 29 ստիլ կշռով) մետաքսի հումքը, որ գնվել էր 1 թուման 6965 դիա-
նով, Մոսկվայում վաճառվել է 3 թումանով:

Այս տվյալները տնտեսագիտական հաշվարկների համար օգտակար
նյութ կարող են դառնալ միայն այն դեպքում, երբ հնարավոր լինի (թեկուզ
մոտավոր չափով) պարզել, թե ինչ ծախսեր են կատարված մետաքսի հում-
քի այդ մասնաքանակի վրա՝ Իրանից Մոսկվա փոխադրելու ընթացքում:

Յավոք, դրանց փոխադրարժի և հարակից ծախսերի մասին հաշվե-
մատյանում տվյալներ չեն գրանցված, ուստի օգտվելու ենք այլ առաքում-
ների մասին առկա գրանցումներից: Այս առումով հետաքրքրական են մե-
տաքսի հումքի բեռների առաքման մեր ցանկի առաջին և չորրորդ գրանցում-
ները, որոնց համաձայն Աստրախանից Արխանգելսկ մետաքսի հումքի փո-
խադրումների համար, միջին հաշվով վճարում էին ապրանքի ձեռք բերման
համար վճարված գումարի (ավելի ճիշտ՝ մինչև Նիդովոյ նավահանգիստը
տանելու և նավի վրա բարձելու համար վճարված գումարի) շուրջ 20—22
տոկոսը²⁷:

Վերոհիշյալ երկու օրինակները քննարկելիս պետք է հաշվի առնել, որ
առաջին դեպքում 600 կգ մետաքսի հումքի դիմաց մեր վաճառականը վճա-
րել է 94 + 18,8, այսինքն՝ 112,8 թուման: Ուստի, Մոսկվայում վաճառելով

25 Е. И. Ишодова, О российских мануфактурах второй половине XVIII в., М., 1975, 249—245: Այս աշխատության մեջ կան ուշադրավ տեղեկություններ հայ ձեռնարկա-
տերերի մասին: Բերենք մի քանի օրինակ՝ բաղված առևտրական ֆաբրիկաների մանուֆակտուր-կո-
լեգիայի տեղեկագրից. ըստ այդ փաստաթղթի մետաքսի արդյունաբերության գծով Ռուսաստանում
գրադվել են հետևյալ հայերը. Իգնատի Ֆրանցով՝ 20 հազ. ոտրլի կապիտալով, Մոսկվայում
կազարյանները՝ 50 հազ. ոտրլի կապիտալով, Աստրախանում՝ Պետրոս Վարտիսովը (4660 ո.),
Ռևադ Զալիեր (8000 ո.), Առաքել Բաչյեր (5000 ո.), Իգնատի Իվանովը (5000 ո.), Ղզա-
րում՝ Սաֆար Վասիլի թոռը՝ Վասիլի Խաստատովը (10 հազ. ո.) և էլի շատերը:

26 Е. Н. Кушева, Торговля Москвы в 30—40-х годах XVIII в., «Исторические за-
писки», т. 23, М., 1947, с. 70.

27 Առաջինի մեջ ասված է, որ 800 թումանի արժողությամբ 37 հակի փոխադրական
ծախսերը կազմել են 185 թուման, երկրորդի (300 թումանի արժողության մետաքսի) դեպ-
քում՝ 60 թուման:

176 թումանով, Սարհադը շահել է ընդամենը 63,2 թուման կամ արժեքի 64
տոկոսի չափով:

Մյուս տվյալը քննարկելիս պարզվում է, որ մեկ «բողչա» մետաքսի
հումքի դիմաց Սարհադը վճարել է 1 թուման 6965 դիան: 20 տոկոսի հավե-
լումով (այսինքն ճանապարհածախսը և այլ ծախսերը հաշվի առած) այդ
գումարն աճում և հասնում է 2 թուման 3500 դիանի: Մոսկվայում վաճառել
է 3 թումանով, ուստի շահը կազմում է 9650 դիան կամ արժեքի շուրջ 63
տոկոսը:

Մետաքսի հումքի արտահանության մասին գրանցված տվյալները հի-
շատակելուց հետո, անհրաժեշտություն է զգացվում համառոտակի անդրա-
դառնալ նաև Իրանից Ռուսաստան արտահանված և հենց այդտեղ վաճառ-
ված մի քանի այլ ապրանքների մասին հաշվեմատյանում գրանցված տեղե-
կություններին:

Արևելյան երկրներից Ռուսաստան ներմուծվող ապրանքների մեջ միշտ
էլ խոնկը որոշակի տեղ է գրավել: Լավատեղյակ լինելով դրան, Սարհադն իր
հետ վաճառելու համար Ռուսաստան է տարել 800 շահի լիտր կամ 28 փուլ
15 ֆունտ (464 կգ) խոնկ: Մինչև Նիդովոյ նավահանգիստը հասցնելն ու նա-
վի վրա բարձելն այդ խոնկի համար Սարհադը վճարել է 9 թուման 1260
դիան: Մեկ թուման 7315 դիան էլ կազմել է Աստրախանում վճարված գու-
մարը (մաքս և այլն): Այսպիսով, խոնկի վրա ծախսվել է ընդամենը 10 թու-
ման 8575 դիան: Նրան հաջողվում է այդ ապրանքը վաճառել հենց Աստրա-
խանում, 16 թուման 5125 դիան գումարով, շահելով 5 թուման 7550 դիան,
որը կազմում է արժեքի մոտ 53 տոկոսը:

Սպահանում և Շամախիում կատարված գնումների մեջ իր որոշակի տեղն
ունի սուրճը: Սպահանում գնած 32 շահի լիտր և Շամախիում գնած 8 լիտր
սուրճին, մինչև Նիդովոյ տեղափոխման ծախքի հետ միասին, վճարվել է 9
թուման 950 դիան²⁸: 1712 թ. սեպտեմբերի 8-ին կատարված գրանցումներից
պարզվում է, որ այդ սուրճը Սարհադը Մոսկվայում վաճառել է 14 թուման
2875 դիանով. «ԺԴ, ԲՆԸՃՂԵ դիան քաթիս ֆարդ 13 նոմրայ 35 նադար Ը
(8) ովդան Դ (4) Բ (2) դալամ Ըսպահանայ և Շամախոյ առած դահվէն ծախե-
ցի, որ է՝ ԺԱ (11) փուլ և ԼԵ (35) ֆունթ, գինն այ՝ ԺԴ, ԲՆԸՃՂԵ²⁹: Ընդ որում,
Աստրախանից մինչև Սարատով և Սարատովից մինչև Մոսկվա տեղափոխ-
ման բոլոր ծախսերը, մաքսի հետ միասին, նստել են 3 թուման 4975 դիան³⁰:

Իրանից արտահանվող և Ռուսաստանում վաճառվող ապրանքների մեջ
կարևոր տեղ են գրավել նաև ալմաստը, կարմիր հակինթը (սուտակ), կա-
պուլտ հակինթը (շափուղա), մարգարիտը, աղիղը իր կարմիր ու ձերմակ
տարատեսակներով, նոնաքարը և այլն: Հաշվեմատյանից տեղեկանում ենք,
որ Սարհադը Սպահանում վճարելով 7 թուման 9580 դիան, գնել է 2990
հատ «նիկինի կարմիր աղիղ» 151 շար «թաղբեհի աղիղ» և այլ թանկարժեք
քարեր:

28 Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241, էջ 1 ր:

29 Նույն տեղում, էջ 3ա, 6ա:

30 Նույն տեղում: Շահը կազմում է 1 թուման 6950 դիան: Պատկերացնելու համար գնո-
ղունակությունը, ասենք, որ 1 թուման 1200 դիանով կարելի էր գնել, օրինակ, ձի: Նույն տե-
ղում, էջ 33 ր:

Տեղին է նշել, որ ներմուծվող թանկարժեք քարերի դիմաց Ռուսաստանում մաքս չէր գանձվում, և այդ ևս արվում էր այն նպատակով, որ հայ վաճառականները, հրաժարվելով Թուրքիայի վրայով կատարվող առևտրից, գերազանց միջազգային ապրանքափոխանակության ուսական ուղին³¹:

Հաշվեմատյանի 6ա էջի գրանցումից տեղեկանում ենք, որ 11 հազ. հատ համրիչի աղիղ և 2990 հատ մատանու մեջ դնելու արդեն պատրաստ կարմիր աղիղի մի մասը Սարհադենք վաճառել են Աստրախանում, իսկ մյուս մասը՝ Մոսկվայում, ընդհանուր հաշվով 17 թուման 3000 դրան գումարով, շահելով 9 թուման 3420 դրան: Տվյալ դեպքում շահը կազմել է շուրջ 20 տոկոս: Մեկ այլ գրանցումից իմանում ենք, որ ախալցխացի ոմն էվազ Մահվելուն 2 հատ շափուղա էր տվել, որը Սարհադը Մոսկվայում վաճառել էր 1 թուման 2000 դրանով. «...էվազն իմ խօր Բ (2) դանայ կապույտ եաղութ էր տվել, Մոսկովումն ծախեցի, գինն այ՝ Ա (1) թուման ԲՌ (2000) դրան»³²:

Եթե նկատի ունենանք այն հանգամանքը, որ թանկագին քարերի փոխադրումը մեծածավալ ու մեծ կշիռ ունեցող ապրանքների համեմատ հեշտ էր, պապարզ կղաճա, թե ինչու հայ վաճառականներից շատերը իրենց առևտրական գործարքների մեջ կարևոր տեղ էին հատկացնում դրան:

Այսպիսով, Իրանից և նրա տիրապետության տակ գտնվող անդրկովկասյան երկրներից Ռուսաստան և Ռուսաստանի վրայով եվրոպական երկրներ արտահանվող հիմնական ապրանքատեսակը ամենուրեք մեծ պահանջարկ վայելող մետաքսի հումքն էր իր տարատեսակներով (շարբաֆի, լեյժանի և քնար)³³: Արտահանվում էին նաև բազմապիսի գործվածքներ, օրինակ, զարբաֆ ու կերպաս, դուրբնի և քիմիա³⁴, դիպակ, ատլաս, թաֆտա, թավիշ, ինչպես նաև տարբեր տեսակի զլխաշորեր («քալաշլայի աղլուխ»), վերմակի երես, բուրդ և այլն: Իրանից արտահանվող ապրանքների մեջ, բացի մետաքսի հումքից և մետաքսյա գործվածքեղենից, իրենց հաստատուն տեղն ունեին նաև գորգերը, թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարերը, խունկը, սուրճը, լեղակը, ծխախոտը, միրգը, բրինձը, արևելյան համեմունքները և բազմապիսի այլ ապրանքներ:

Ռուսաստանից արտահանվող ապրանքների մեջ գերակշիռ տեղ էին զրավում տարբեր կենդանիների (սամույր, սպիտակ կզաքիս, բևեռաղվես, ազնրվաքիս, ջրասամույր, ժանտաքիս, սկյուռ, նապաստակ, կուղբ) մորթիները և դրանցից կարված մուշտակներն ու գլխարկները, ինչպես նաև ուսական կաշի, մեղրամոմ, ճերմակ մեղր, մոմ, սոսինձ, հացահատիկ, պարան, քաթան, խոզի մազ, ծղոտե խսիր և այլն:

Ռուսական մորթեղենի առևտուրը մեծ տեղ է գրավել նաև Բանդորյանների առևտրական գործունեության մեջ: Օրինակ, 1713 թ. մայիսին Մոսկ-

վայում Շահվելին գնում է 8 զույգ սամույր, 50 «սօրուկ», ընդամենը վճարելով 168 թուման 6050 դրան և իր հետ տանելով Շամախի վաճառել է՝ 197 թուման 3310 դրանով³⁵: Սարհադը 2650 հատ ճերմակ նապաստակ է գնել, որի համար վճարել է 10 թուման 6450 դրան³⁶: Մի ուրիշ գրանցումից էլ իմանում ենք, որ սամույրի վաճառքից ստացված շահը կազմել է 63 թուման 420 դրան³⁷: Հաշվեմատյանի 39բ էջում կարդում ենք. «...նանին ծախեցինք Ե (5) տոնլուղ սամույր, գինն այ՝ ԻԱ (21) թուման», «...նանին ծախեցինք ԺԲ (12) ջուխտ... սամույր, ֆի՝ Ա (1) թուման ԸՌ (8000) դրան», «...խանին ծախել անք Բ (2) քուրք սամույր, գինն այ՝ Լօ (30) թ[ուման]» կամ «...նազրին ծախել այ Ա (1) տոնլուղ լէվ սամույր գինն այ՝ ԼԵ (35) թուման», «...Բ (2) դանայ սամույր գոտակն բանդիս բերածն, ծախել այ Ա (1) թուման ԶՌ (6000) դրան» և այլն:

Հաշվեմատյանի գրանցումներից պարզվում է, որ Սարհադն Ամստերդամից ներմուծել է, ինչպես նաև Ամստերդամում եղած տարիներին իր հորը՝ Շահվելուն, առաքել է բազմաթիվ ապրանքներ: 1713 թ. մարտի 14-ին, օրինակ, Սարհադ Բանդորյանն Ամստերդամից իր հորն ուղարկում է մահուր, ժամացույց, ոսկի, մանր-մունր առարկաներ, որոնք հայրը վաճառում է Մոսկվայում 339 թուման 4800 դրանով³⁸:

Ընդ որում, հայտնի է, որ 1500 հատ ոսկին գնել է Ամստերդամում 7982 գուլդեն 14 ըստակով, իսկ մեկ արկղ մանրուքի համար Արխանգելսկից մինչև Մոսկվա վճարել է մաքս և տեղափոխելու վարձ ընդամենը՝ 3 թուման 4770 դրան³⁹: 1716 թ. հունվարյան գրանցումներից պարզվում է, որ 1713 թ. հունիսի 6-ին, Սարհադի հայրը Աստրախանից հասել է Նիդովոյ նավահանգիստը (հունիսի 20-ին), և մինչև 1715 թ. սեպտեմբերի 17-ը Շամախիում վաճառել է Սարհադի Ամստերդամից ուղարկած ապրանքներից՝ երկու հակ նեղ երկրով մահուր 130 թուման 5850 դրանով և Նիդովոյից մինչև Շամախի վարձ է տվել 4490 դրան, ինչպես նաև վաճառել է 52 թուման 8950 դրանով՝ 109, 5 հագուստացու՝ «խեմքն ալրշմով» շալ⁴⁰:

Հոլանդիայից ներմուծվող ապրանքատեսակների մեջ, ինչպես տեսանք, մեծ տեղ ունենր մահուրն իր տարատեսակ երանգներով («...3 գաղ ապի, ասմանի մահուր առի, աղարկեցի...»⁴¹, «...Մարդամայ եկած Դ (4) ճոթ մահուրն ծախել այ, 179 1/2 գաղ այ, գինն այ՝ ԻԷ (27) թուման էՌԲՃ (7200) դրան»⁴²:

Բանդորյանները Հոլանդիայից Ռուսաստան և Իրան են ներմուծել մեծ քանակությամբ ժանյակ, ժանյակե ժապավեններ, շիթ, շալեղեն, այդ թվում դաջված («...իմ խօր բերած Մարդամայ եկած Ա (1) խակ, որ է՝ Խօ (40) թօպ մամիշ շալն ծախել այ ֆի Ա (1) թուման ԱՌ (1000) դրանովն, գինն այ՝

31 Սենատի 1711 թ. մայիսի 2-ի հրամանագրի մեջ ոչ միայն վերահաստատված էր հայերին տրված այդ արտոնությունը, այլև հատուկ շեշտված, որ ավաստի, մարգարիտի և այլ թանկագին քարերի համար հայ առևտրականները մաքս չեն վճարելու, որպեսզի «հայերին շահագրգռել այդպիսի ապրանքների ներմուծման գործում» (ՄԻՅ, Կ. IV, № 2356):

32 Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241, էջ 25 ա:

33 Մետաքսի տարատեսակների մասին տե՛ս Ռ. Կյուլպենկյան, Հայ-պորտուգալական հարաբերությունները, Ե., 1986, էջ 335:

34 Քիմիան այլ կերպ կոչվել է նաշիճ: Այդ մասին տե՛ս Լ. Խաչիկյան, Մատթեոս Զուղայեցու կյանքն ու մատենագրությունը, Բանբեր Մատենադարանի, 1956, № 3, էջ 78:

35 Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241, էջ 5ա, 6բ:

36 Նույն տեղում, էջ 26 ա:

37 Նույն տեղում, էջ 27 ա:

38 Նույն տեղում, էջ 4 բ:

39 Նույն տեղում:

40 Նույն տեղում, էջ 6 բ:

41 Նույն տեղում, էջ 14 ա:

42 Նույն տեղում, էջ 36 ա:

Մոսկվա—Շամախի

ա) Մոսկվայից ունեցող «եօլբոռչի» է վերցրել 10 թուման: Շամախիում դրա դիմաց տվել է 8 թուման 6000 դրան: Ընդ որում, Հոռումը Մոսկվայից Շամախի 8 թուման 6000 դրան փոխադրման համար վճարել է 1 թուման 4000 դրան⁵⁴, այսինքն փոխադրվածը կազմել է 16 տոկոս:

բ) Մոսկվայում ստացել է 11 թուման 2600 դրան, Շամախիում տվել է 8 թուման 1040 դրան: Փոխադրվածը կազմել է 3 թուման 1560 դրան, այսինքն գումարի մոտ 38 տոկոսը⁵⁵:

գ) ունեցող Մեյքումի տվել է 2 թուման 4790 դրան «եօլբոռչի», 10-ին 3 հաշվով, ուստի փոխադրվածը կազմել է 30 տոկոս⁵⁶:

դ) Մոսկվայում տարբեր գումարներով «եօլբոռչի» է վերցրել Շամախիում 100-ին 87 հաշվով վճարելու պայմանով: Փոխադրվածն է 13 տոկոս⁵⁷:

ե) Սարհադի հայրը՝ Շահվելին, Մոսկվայում շամախեցի Գրիգորից վերցրել է 10 թուման՝ Շամախիում 9,5 թուման տալու պայմանով: Այստեղ փոխադրվածը կազմել է 5 տոկոս⁵⁸:

Այս և ուրիշ տվյալների քննությունից հետաքրքրական արդյունքի ենք հանգում: Շամախուց (կամ ընդհանրապես Իրանի տերիտորիայից) Ռուսաստան դրամ փոխադրելով հայ վաճառականները շահվում էին միջին հաշվով տրված գումարի մոտ 30 տոկոսի շահով, բայց Ռուսաստանից Իրան փոխադրված գումարների դեպքում՝ հակադարձ երևույթն է նկատվում: «Շահվողը» ոչ թե Ռուսաստանում դրամ տվողն էր, այլ Իրանում կամ Անդրկովկասում այդ դրամն ստացողը:

Հայ վաճառականների Ռուսաստանում վաստակած դրամը Անդրկովկաս և Իրան փոխադրելը կապված էր մեծ ռժմարությունների հետ: Արտաքին առևտրի բնագավառում մերկանտիլիստական քաղաքականություն վարող ռուսական միապետությունը ամեն կերպ արգելում էր դրամի արտահոսքը պետության սահմաններից դուրս և պարտադրում էր օտարերկրյա վաճառականներին՝ Ռուսաստանում վաստակած դրամով գնել ռուսական ապրանքներ: Ա. Լ. Օրդին-Նաշտրկինի⁵⁹ խմբագրությամբ կազմված և 1667 թ. հրատարակած նշանավոր ««Ново-торговый устав»-ը, որի մեջ զգալի տեղ էր հատկացված հայ խոջայական կապիտալի ներկայացուցիչների Ռուսաստանում ծավալված առևտրական դործունեությանը, մեծ արգելքներ էր ստեղծում հընչուն դրամի՝ ոսկու և արծաթի արտահանման կապակցությամբ:

Հայ վաճառականներին թույլատրվում էր միայն Ռուսաստանի վրայով եվրոպական երկրներ տարված և այնտեղ վաճառված ապրանքներից վաստակած դրամը Ռուսաստանի վրայով արտահանել Իրան: Այդ արվում էր այն

նպատակով, որ հայերը հնարավորություն ունենային Իրանում ձեռք բերել նոր ապրանքներ, դարձյալ Ռուսաստան ներմուծելու համար⁶⁰:

Ջուղահայ վաճառականները, որ կայուն հենակետեր ունեին Իրանի համարյա բոլոր քաղաքներից բացի նաև եվրոպական մի շարք երկրներում և, հատկապես, Ամստերդամում, շրջանցում էին այդ արգելքները փոխանցագրերի տարբեր ձևերի, այդ թվում նաև «Ջուղամի ավաք» փոխանցագրի օգնությամբ, որը շատ տարածված էր հայ խոջայական միջավայրում⁶¹:

Ռուսաստանի որևէ կենտրոնից որևէ ապրանք Իրան արտահանելու համար վաճառականը պետք է ճանապարհածախս վճարեր. Աստրախանում նրանից գանձելու էին սահմանված մաքսատուրքերը և այլն: Այլ խոսքով՝ հավելյալ ծախսեր էին բարդվելու Ռուսաստանից արտահանելու նպատակով ձեռք բերված ապրանքների արժեքի վրա: Դրամ «արտահանողներն» էլ փոխադրման այդ գործարքի համար ստանում էին, ինչպես տեսանք, իրենց «վարձը»՝ տեղ հասցնելով ստացված գումարի մոտավորապես 75 տոկոսը միայն: Այսպիսի գործարքներ հայ վաճառականները հիմնականում կատարում էին Ամստերդամի հետ, ուստի ծանոթանանք այդ կարգի գրանցումներին, օգտվելով առաջին հերթին խնդրո առարկա դարձած Սարհադի հաշվեմատյանից: Կրկնությունից խուսափելու համար նշենք, որ ստորև թվարկվող «եօլբոռչի»-ների մասին գրանցումներում գործարքի ժամկետը 105 օր է սահմանված (կամ էլ տեղ հասցնելուց 31 օր հետո) և մեծ մասամբ դրամ ստացողը, մինչև իր ներկայացուցիչների կողմից Ամստերդամում վճարումը կատարելը, փոխատուի տրամադրության տակ է դրել նյութական երաշխավորություն՝ «պտտիկատ» (հավանաբար գրավ), որը սովորաբար լինում էր ինչ-որ թանկարժեք ապրանք, հիմնականում մետաքսի Կումբ: Անցնենք օրինակների քննարկմանը.

ա) Սարհադը Մոսկվայում Ստեփան Բոք անունով մի եվրոպացուց ստացել է 46 թուման (համարժեք է 2300 գուլդենի): Ամստերդամում՝ 100-ին 80-ի հաշվով փոխանցում կատարելու մասին կան նաև ուրիշ արձանագրություններ:

բ) Շահվելին Մոսկվայում Ֆոանկ Իվան Դանելիչից ստացել է 100 թուման (5000 գուլդեն): Ամստերդամում այդ գումարի 62 տոկոսը, այսինքն՝ 3100 գուլդեն, փոխապահանջին հասցնելու պայմանով⁶²:

գ) Շահվելին Մոսկվայում Քալանթարի որդի Հովհաննեսից ստացել է 40 թուման (2000 գուլդեն): Ամստերդամում Պետրոս Գիլանենցը ստանալու է այդ գումարի 72 տոկոսը, այսինքն՝ 1560 գուլդեն⁶³:

60 Ջուղահայ խոջոր վաճառականության ներկայացուցիչները Մոսկվայում, պաշտոնական բանակցությունների ընթացքում, խնդրում էին ոսկի և արտասահմանյան դրամ դուրս բերելու արտոնություն: Դրա անհրաժեշտությունը հիմնավորում էին հետևյալ ձևով. «...для того, что на те золотые и ефимки умнем в Персицкой земле шолк покупать и тамошним мастеровым людям на завод большего промыслу в подяре давать для привозу ж его царского величества в Московское Государство многих и великих товаров». Տե՛ս «Армяно-русские отношения в XVII веке, Сборник документов, Е., 1953, с. 54.

61 Այդ մասին տե՛ս Շ. Լ. Խաչիկյան, Նոր Ջուղայի հայ վաճառականությունը և նրա առևտրատնտեսական կապերը Ռուսաստանի հետ XVII—XVIII դդ., էջ 185:

62 Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241, էջ 3 ր, 21 ս:

63 Նույն տեղում:

54 Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ձեռ. № 6241, էջ 36 ր:
55 Նույն տեղում, էջ 40 ր:
56 Նույն տեղում, էջ 27 ր:
57 Նույն տեղում, էջ 7 ր:
58 Նույն տեղում, էջ 6 ս:
59 Ա. Լ. Օրդին-Նաշտրկինի մերկանտիլիստական հայացքների ու քաղաքականության մասին տե՛ս Е. В. Частякова, Социально-экономические взгляды А. Л. Ордин-Ношова ина (XVII век), в кн.: Труды Воронежского гос. ун.-та, т. 20. Сборник трудов по истории, Воронеж, 1950.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

ՇԱՀՎԵԼՈՒ ՈՐԳԻ ՍԱՐՀԱԴԻ

Հ Ա Շ Վ Ե Մ Ա Տ Յ Ա Ն Ը

Աստուծով ֆարդ է-ումն. 7

20 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ուղան Դ-ումն գրեցի, ներքոյ գրեալն ժԳ խակ Գիւանայ ապրշմին քաթէն այ

ԲՃՂԹ, ԶՌԱՃՀօ դիան ֆարդ 7 նում-
րայ 10 ուղան Դ գրած այ, որ
Պե[տ]րոսի որդի նուրիջանն
Գիւանայ ժԳ խ[ակ] ապրիշում
ի բեր, որ է ԲՃՂօ դիտր շայի,
Զ խակն ԻՆ դիտրանոց, է խակն
Իօ դիտրանոց], քաշն այ ԲՃՂօ
դիտր, կոնթին յերեսովն խսե-
պեցինք, ամենայն խալջովն
մինչև ի նավին գլուխն ֆի
դիտրն բնկավ Ա թուման ԳՃԼԱ
դիան, Ճ տկրովն(*) փողին
ջամն այ ԲՃՂԹ թուման ԶՌԱՃՀօ

21 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ադամ ԻԲ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն
ապասի ինչ հօլթօղի, որ տվել ա[մ] և յինք ամ առէլ, որ Հաշտար-
խան յինք առում և տամ ներքոյ գրած այ, քաթէն այ

Ա, ԲՌ... դիան ֆարդ 5 նումրայ 5 ա-
դամ ժէ գրած այ, որ Դատոսի
որդի Մկրտումէն առի Հաշտար-
խան, սլամաթ գնանք Ա, ԲՌ
դիան կոպեկ տամ

ԵՌ... դիան ֆարդ 5 նումրայ 6 ա-
դամ ԻԲ գրած այ, Հաշտար-
[խան]ցի դերզի էվազին տվի
ժօ-ն Դ-օվն, էՌ դ[իա]ն

ԱՌԷՃ... դիան ֆարդ 7 նումրայ 2
շթաթ ժԶ գրած այ, նիդ[ո]վայ
իմ խէր վեռէլ էր վր[ա]ցի Պապօ-
յիցն, Հաշտարխան ժօ՝ Գ տայ

ԲՌ... դիան ֆարդ 5 նումրայ 7 ադամ
ԻԲ գրած այ, տ[վ]ի [Սու]-
քիազի որդի Հարոյթինին, Հաշ-
տարխան ԲՌԶ[Ճ]...

ԹՌօԻօ դիան ֆարդ 7 նումրայ 5 ուղ-
ան Դ գրած այ, նուրիջանէն առի
ուր հօլթօղի շախովն տամ

Ա, .ԶՃ.. դիան ֆարդ 6 նումրայ 2
ադամ ԻԶ գրած այ, նուրի[ջա-
ն]ին կոնթէ թամբաքոյ առի,
Հաշտարխան ժԳ-օվն

Բ, ԲՈՒԸՃԻՕ դիւան վերոյ Գ դաւամին ջամն այ Բ, ԲՈՒԸՃԻՕ

ԲՈՒԸՃՂԵ դիւան ֆարդ 6 նումրայ 5 ադամ ԻԸ գրած այ, Ադայ[զար]իցն թալապ այ, որ Հաշտարխան եօլբօռչոյ շախտվն

Գ, . ԶՃ.. դիւան ֆարդ 7 նումրայ 2 շբաթ ԺԶ գրած այ, Նիզովայ տվէլ այ նուրէ ախբէր Մահմուդին, Հաշտարխան [տայ]

ԲՈՒԲՃ.. դիւան ֆարդ 7 նումրայ 4 շբաթ

ԺԶ գրած այ, Նիզովայ տվէլ այ խոռոցի Թորոսին, Հաշտարխան տայ

Ա, ԲՈՒԸՃ.. դիւան ֆարդ 7 նումրայ 6 շբաթ ԻԹ գրած այ, շամախեցի Աստվածայտրէ, որ Հաշտարխան բիշոքամ կոպեկ տայ

Ե, ... դիւան ֆարդ 7 նումրայ 7 շբաթ ԻԹ գրած այ, որ Արզ[անի] որդի Մէլբումին տվի Հաշտարխան ԺՕ՝ Բ |||Օ[վն]

ԱՌԸՃ.. դիւան ֆարդ 7 նումրայ 9 նախայ ԺԱ գրած այ, որ տվի Դատոսի որդի Մկրտումին, Հաշտարխան տ[այ]

ԺԱ, էՌԸՃՂԵ դիւան վերոյ Թ դաւամին ջամն այ, որ է

22 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ադամ ԻԲ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն պարոն Սանվէլին քաթէն այ

Բ, ԵՌ... դիւան ֆարդ 5 նումրայ 7 ադամ ԻԲ գրած այ, որ պարոն Սանվէլին Ե դանայ աստվածայշունչն մնացել էր, ծախեցի, ֆի ԵՌ դիւանօվն գինն այ, որ է Բ, ԵՌ

23 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ նախայ ԺԲ-ումն գրեցի, որ թիվն փոքր ՂԶ թիրայ ԺԶ-էն մինչև ի Թարեղս, Ըսպահանայ մինչև ի Շամախի և Նիզովայ նավին գլուխն, ինչպէս քաթումս մինչև ի ֆարդ է-ումն գրած այ, որ մեր սարմային կոնթէ խրիդն քաթիս յիրեսօվն տեղս ըռէվայ գրեցի, էս այ ներքոյ գրած այ

ԹՃՕՕ, դիւան քաթիս ֆարդ 1 նումրայ 1 թիրայ ԺԶ-ումն գրած այ, որ Ըսպահան խօջայ Ռհանի որդիք աղայ պարոն Մուրադէն, պարոն Յակոբջանէն և խօջայ Մարգարէ որդի Յօվանիսէն ԹՃՕՕ թուման ապասի ես՝ Բանդորի որդի Շավէլիս և ես՝ Շավէլէ որդիք Սարհադս և Խօջայմալբս, սարմայեայ վեռինք, որ աստուծով տանենք թուշարաթ բանացանենք: Ինչ որ ըստեղծող ամենայնի Տէր Աստուածըն շախ պարզեվի, ԶՃՃԵ թումանի շախն վերոյ ԹՃՕՕ թուման սարմայօվն վերոյ մեր աղէք պարոն Մուրադին, պարոն Յակոբջանին, պարոն Յովանիսին լինի, ԱՃԾՕ թումանի շախն ինձ՝ Բանդորի որդի Շավէլոյս լինի, ԿՕ թումանի շախն ինձ՝ Շավէլէ որդի Սարհադիս լինի, 15 թումանի շախն ինձ՝ Խօջամալիս լինի: Տէր Յիսուսըն բարի աջողում տայ, խէրոյ շառն ի ձեռն աստուծոյ այ. սարմայէն տվին մեզ հասավ ԹՃՕՕ թուման

է, ԹՈՒԵՃԶՕ դիւան քաթիս ֆարդ 2 նումրայ 3 համիրայ ԺԱ գրած այ, որ Ըսպահան ԲՈՒԸՃՂՕ դանայ նիկինի կարմիր աղեղ, ԱՃԾԱ պատ թասպէ աղեղ և ՀԸ դանայ ըռվաղ առի, Գ դաւամին գինն այ է թուման ԹՈՒԵՃԶՕ դիւան

Թ, ՕԲՃԾՕ դիւան քաթիս ֆարդ 2 նումրայ 4 համիրայ ԻԸ գրած այ, որ ԼԲ դիտր շայի դահվայ Ըսպահան առի և Ը դիտր Շամախի առի մինչ ի Նիզովայ նավին գլուխն, խալջօվն գին[ն] այ Թ, ԹՃԾՕ

Թ, ԱՌԲՃԿՕ դիւան ֆարդ 3 նումրայ 6 համիրայ ԻԸ գրած այ, որ Ըսպահան ԶՕ դիտր շայի խունկ առի մինչ ի Նիզովայ նավի գլուխն խալջօվն գինն այ, որ է Թ թուման ԱՌԲՃԿՕ դիւան, ի բարին

ԳՌԶՃՕՕ դիւան քաթիս ֆարդ 3 նումրայ 7 համիրայ ԻԸ գրած այ, որ Ըսպահան մեր սարմային թանխայ Ա տօնյուղ սամուր տվին, Աստվէլոյ աղարկեցինք Թարվէզ, ծախել ին, զարար սարմայիցն ԳՌԶՃ դիւան ըռաֆտ գրեցի

Բ,..... դիւան քաթիս ֆարդ 3 նումրայ 5 ադամ Գ գրած այ, որ Ըսպահանայ առած մարդարիթն Շամախի ծախեցի ԺՕ-ըն Ա, շախ յինք առի Բ թուման

Ա, ԸՌԸՃԶՕ դիւան քաթիս ֆարդ 3 նումրայ 8 ադամ Գ գրած այ, որ Ըսպահանայ մեր սարմային թանխայ ԺՕ թօպ զուֆ շալն Գ թօպն սարքարի պարոն Ղուդրաթն տա-

Բ, ... դիւան քաթիս ֆարդ 4 նումրայ 10 արամ Բ գրած այ, որ Զարդալանէնց Ըստէփանէն թալապ գրեցի, որ Ա սանագ տվի ուրն,

րավ Բանդարումն ծախի, փողն աղարկի, մնացեալ է թօպն մեզ հետ բերինք Շամախի ծախեցինք, առքին վերէն շախ ելավ, օմադ գրեցի Ա, ԸՌԴՃԶօ

Բ, ԲՆԸՃԻօ դիան քաթիս ֆարդ 7 նումրայ 21 ադամ ԻԲ գրած այ, որ Գ ղալամ մարդումից եօլբոռչի վէռի Շամախի, որ գնանք Հաշտարխան տամ Բ, ԲՆԸՃԻօ

Բ, ԵՆ... դիան քաթիս ֆարդ 7 նումրայ 22 ադամ ԻԲ գրած այ, որ պարոն Սանվէլին ամանաթ կէր, Շամախի Ե դանայ աստվածայշունչ ծախեցի, ֆի դանէն ԵՆ դիանօվն, փողի ջամն այ Բ թուման ԵՆ դիան

ԹՃՕԸ, ԶՌԲՃՂօ դիան վերոյ 5 ղալամ մին ջամն այ ԹՃՕԸ, ԶՌԲՃՂօ

որ գնայ Հաշտարխան նուրուցն յինք առոյ, տայ մեր Ամիրխանին, ջամն այ Բ թուման, Ի բարին

Իէ, ԸՌԹՃԿԵ դիան քաթիս ֆարդ 5 նումրայ 15 ադամ Բ գրած այ, որ ԺԱ ղալամ մեզ Դ խոգոյս Ըսպահանայ մինչ Ի Շամախի, մինչ Ի Նիզովայ խօրաքի, փուշաքի և գապաղի, ղոյփանոյ քրէ, Ինչպէս գրած այ խալը էլէլ Իէ, ԸՌԹՃԿԵ

է, ԹՌԴՃԻօ դիան քաթիս ֆարդ 5 նումրայ 16 ադամ ԺԵ գրած այ, որ Ե ղալամ քաշանայ, առտայվէլի ճոթանք առի, գինն էր Ժէ, էՆԶՃԶօ դիան և ԱՃՂԴ թան թաղայ ճոթ էստից Դ ղալամ ծախեցինք, մնաց փողին ջամն այ Թ, ԸՌԲՃԾօ դիան, թաղին ջամն այ Մէ, գնաց մնաց փողին ջամն այ է, ԹՌԴՃԻօ և ԱՃԼէ թուման մնաց, որ առք գրեցի, Ի բարին

ԴՃԶԸ, ԳՌԸՃԶօ դիան քաթիս ֆարդ 6 նումրայ 17 ադամ Իօ գրած այ, որ ԵՃԻԳ դիար 34 ըստիլ շամախոյ քնար շարբաֆի ապրիշումն առինք, Լօ խակ կապեցի մինչ Ի Նիզովայ նավին գլուխըն ամենայն խալըովն ֆի ղիտրն ընկավ ԹՌԱՃՆէ, փողին ջամն այ, որ է ԴՃԶԸ, ԳՌԸՃԶօ

Ա, ԶՌԹՃԿԵ դիան քաթիս ֆարդ 6 նումրայ 18 շաթ ԺԶ գրած այ, որ Ա բօղչայ ապրիշում առի Ա ղիտր ԻԹ ըստիլ, խալիս գինն այ, որ է

ՄԲ, ԸՌԹԾԵ դիան քաթիս ֆարդ 6 նումրայ 19 ադամ ԻԳ գրած այ, որ ՄԾ ղիտր շամախոյ քնար ապրիշում առի, 5 խակ կապեցի,

մինչ Ի Նիզովայ նավին գլուխն խալըովն գինն այ ՄԲ, ԸՌԹԾԵ

ԲՃՂԹ, ԶՌԱՃԶօ դիան քաթիս ֆարդ 7 նումրայ 20 ովդան Դ գրած այ, ԺԳ խակ Գիլանայ ապրիշումն, որ նուրիջանն առէլ էր ԲՃՂօ ղիտր, մինչ Ի նավին գլուխն ամենայն խալըովն ֆի ղիտրն ընկավ Ա թուման ԳՃԼԲ դիան, Ղ տկրովն փողին ջամն այ ԲՃՂԹ, ԶՌԱՃԶօ

ԺԱ, էՌԴՃՂԵ դիան քաթիս ֆարդ 7 նումրայ 21 ադամ ԻԲ գրած այ, որ Թ ղալամ եօլբոռչի տվինք Շամախի մարդումի, որ աստուծով գնանք Հաշտարխան յինք առոնք, ջամն այ ԺԱ, էՌԴՃՂԵ դիան

ԹՃՕԸ, ԶՌԲՃՂօ դիան վերոյ ԺԲ ղալամ ջամն այ, որ է

2ա

Աստուծով ֆարդ Թ-ումն. 9

Աստուծով թիվն փոքր Ղէ շաթ Թ-ումն իմ խէր Նիզովոյ վեր էր կացէլ ԻԵ-ումն, սլամաթ ապրանքով ղախլ էլէլ Հաշտարխան և Բանդայի Սարհադս նախայ ԺԵ-ումն Նիզովոյ ըռայի ելայ ղամար ԺԴ սլամաթ ապրանքով ղախլ ելանք Հաշտարխան, աստուծով ներքոյ գրեալն ըստի երկրին կոպէկ այ խսէպ, ըռաղամին քաթէն այ, որ գրեցի

24 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ շաթ ԻԶ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն Դ ջվալ խունկին ծախսին խալըին քաթէն այ

ԺԵ, ԶՌԳՃԶԵ դիան ֆարդ 8 նումրայ 1 Ա, էՌԴՃԺԵ դիան ֆարդ 9 նումրայ 5 նադար Ը գրած այ, Հաշտարխան Դ ջվալ խունկին գոմրուկ և խալը ելավ, որ է

ԸՌԷՃԾօ դիան ֆարդ 10 նումրայ 9 թիրայ ԻԱ գրած այ, որ ճանապարհին ծախ[ե]ցի ԼԵ ֆոնթ խունկ, ֆի գինն այ

ԺԶ, ԵՌԱՃԻԵ դիան վերոյ Բ ղալամին ջամն այ ԺԶ, ԵՌԱՃԻԵ

25 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ նախայ Ը գրեցի ներքոյ գրեալն նիկինի աղեղին, թասպէ աղեղին ծախսին քաթէն ալ

Ե, ԴՌ... դիան ֆարդ 8 նումրայ 2 նախայ Ը գրած ալ, որ ԺԱՌ դանայ կարմիր թասպէ աղեղ ծախեցի, գինն ալ

ԺԱ, ԹՌ... դիան ֆարդ 12 նումրայ 2 արամ ԺԶ գրած ալ. ԲՃ, որ է ԲՌԹՃՂօ դանայ կարմիր աղեղ ծախեցի, գինն ալ

Ժէ, ԳՌ... դիան վերոյ Բ ղալամին շամն ալ ժէ թուման ԳՌ դիան

26 նումրայ Աստուծով թիվն Ղէ ղամար ԺԵ գրեցի ներքոյ գրեալն Շամախոյ տված Ե՛լբօռօղիքն և յինք առածն կոպէկ առի

ԲՌԸՃօօ դիան ֆարդ 8 նումրայ 4 ղամար ԺԵ գրած ալ, յինք առի խոռմցի Թորոսէն նիզովոյ տված Ե՛լբօռօղին

ԱՌԸՃօօ դիան ֆարդ 8 նումրայ 5 ղամար Լօ գրած ալ, յինք առի Դատոսի որդի Մկրտումէն նիզովոյ տվածն

ԲՌԵՃօօ դիան ֆարդ 8 նումրայ 6 ղամար Լօ գրած ալ, յինք առի Սուքիազի որդի Յարոյթինէն Շամախոյ տվածն

Զ, ԳՌԹՃՄօ դիան ֆարդ 8 նումրայ 7 ն[ա]ղար Ա գրած ալ, յինք առի Արզանի որդի Մէլքումէն Շամախոյ տվածն, ուր շախօվն

էՌ... դիան ֆարդ 8 նումրայ 8 ն[ա]ղար Ա գրած ալ, յինք առի դէրզի էվաղէն Շամախոյ տված Ե՛լբօռօղին, շախօվն

ԲՌԱՃԻօ դիան ֆարդ 8 նումրայ 2 նախայ ԻԳ գրած ալ, տվի վր[րացի] Պապոյին նիզովոյ յինք առածն ուր շախօվն

Ա, ԲՌ դիան ֆարդ 10 նումրայ 8 նաղար Իօ գրած ալ, տվի Դատոսի որդի Մկրտումին ապասին կոպէկ

Ա, ԱՌԷՃԻօ դիան ֆարդ 14 նումրայ 4 ովդան Դ գրած ալ, տվի Պետրոսի որդի նուրիջանին շախօվն, որ ԹՌԻօժօ դիանի յինք առէլ, տվի

Բ, ԵՌԸՃԽօ դիան վերոյ Գ ղալամին շամն ալ Բ, ԵՌԸՃԽօ

ԳՌԳՃօ դիան ֆարդ 57 նումրայ 8 ովդան Ա գրած ալ, որ վեր[ոյ] Մկրտումին թաթիմայ շախն մնացել էր, տվի

Բ, ԹՌԱՃԽօ դիան վերոյ Բ ղալամին շամն ալ, որ է Բ, ԹՌԱՃԽօ

Ա, ԲՌԸՃօօ դիան ֆարդ 8 նումրայ 10 ն[ա]ղար Ժէ գրած ալ, յինք առի շամախեցի տէր Աստուածատրէն բիջոքամ Ե՛լբօռօղին

Դ, ԳՌԲՃ... դիան ֆարդ 8 նումրայ 12 ն[ա]ղար Իօ գրած ալ, յինք առի նուրոյ ախբէր Մհամադէն նիզովոյ տվածն, շախօվ

ԳՌԲՃ.. դիան ֆարդ 10 նումրայ 6 ն[ա]ղար Իօ գրած ալ, յինք առի Աղայծատուրիցն, որ Շամախի տվէլի, ուր շախօվն առի

Ա, ԳՌԷՃՁՁ դիան ֆարդ 13 նումրայ 3 ովդան Դ գրած ալ, յինք առի նուրիջանէն, որ Շամախի Ա, ԶՃ դիան թամբաքոյ առէլ

ԺԵ, օԸՃԼօ դիան վերոյ Թ ղալամին շամն ալ, որ է

2բ

Աստուծով ֆարդ Ժօ-ումն. 10

27 նումրայ Աստուծով թիվն փոք[ր] Ղէ շբաթ ԻԵ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն խորաքի, փուշակի և շուփայու քրէ և քսուր ամենայն խալջ արարի էս ալ, ներքոյ կոպէկ գրած ալ, ի բարին. քաթէն ալ

Ա, ԱՌ... դիան ֆարդ 8 նումրայ 3 նախայ ԺԵ գրած ալ, որ Շամախոյ առած գինուցն ծախեցի Պ դարայ

ԹՌԵՃ... դիան ֆարդ 10 նումրայ 7 ն[ա]ղար Իօ գրած ալ, որ Շամախոյ առած աղվէսի մորթին ծախ[ե]ցի և Աղայծատրէն, Ավետէն դապաղի խալջ առի և բըրինձ ծախեցի, գինն ալ ԹՌԵՃ դիան

ԲՌ... դիան ֆարդ 10 նումրայ 8 թիրայ ԻԱ. դանայ խալիչայ ծախեցի, գինն ալ, որ է ԲՌ դիան

Դ, ԳՌԸՃԸԸ դիան ֆարդ 8 նումրայ 1 շբաթ ԻԵ գրած ալ, մինչ ի ն[ա]ղար Իօ Հաշտարխանայ մինչ ի Սարայթօվ խօրաքի, ողորմոյթին, շուփայոց քրէ, օրի քրէ, սուրատի տօնլուղ, ինչպէս ԺԸ ղալամ գրած ալ, ի բարին

Գ, ԱՌԸՃԼԵ դիան ֆարդ 10 նումրայ 9 ն[ա]ղար ԻԱ գրած ալ, Սարայթօվու մինչև Մօսկօվն խօրաք, մուշտակի մեզ և շուփայոյ քրէ գնաց մինչ ի Լօմօվքայ և Լօմօվքոյ մինչ ի Մօսկօվն ԺԱ ղալամ խալջ գնաց Գ, ԱՌԸՃԼԵ

ԱՌԸՃԾԵ զիւան ֆարդ 11 նումրայ 3
թիրայ 10 գրած այ, որ ճանապարհին
եմիշ, բրինձ ծախեցի, գինն այ, որ է

ԸՃ... զիւան ֆարդ 12 նումրայ 3 արամ
Իօ. Ը ֆոնթ եմիշ

ԲՌ... զիւան ֆարդ 12 նումրայ 4 արամ
Իօ գրած այ, իմ քաղբոյ մէշ բուխարայի
մորթին ծախեցի, ջամրն այ

ԳՌ... զիւան ֆարդ 12 նումրայ 8 արամ
10 Ա. խալիչայ ծախ[ե]ցի

ԳՌ... զիւան ֆարդ 13 նումրայ 4 ովդան
Դ գրած այ, որ նուրիչանիցն Ա տիկ
գինու գին առի, գինն այ

ԲՌԳՃ... զիւան ֆարդ 13 նումրայ 10 ովդան
ԺԴ. Ա զազանի սարք ծախեցի,
գինն այ ԲՌԳՃ զիւան

ԷՌԸՃԾՕ զիւան ֆարդ 13 նումրայ 12 ովդան
ԺԴ գրած այ: ԼԹ ֆոնթ եմիշ
ծախեցի, գինն այ, որ է

ԲՃԾ զիւան ողորմած հոգոյ ամանաթին
պատատողիկըն ծախ[ե]ցի, ֆարդ 10
նումրայ 1 թիրայ ԻԸ գրած այ

Դ, ԳՌԵՃԾԵ զիւան վերոյ ժԱ զալամին
ջամն այ Դ, ԳՌԵՃԾԵ

28 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ն[ա]դար
Իօ գրեցի ներքոյ գրեալն տղայ
Ալայվէրդէ քաթէն այ

Ժօ... զիւան ֆարդ նումրայ 11 ն[ա]դար
Իօ գրած այ, որ Ալայվէրդոյ փողն է
ԱՌԵՃ զիւան, Շամախի տվէլ ի
նուրէ, ուր շախօվն յինք առի

Դ, ԹՌԱՃԻօ զիւան ֆարդ 12 նումրայ
1 արամ ԺԶ-էն մինչ ի ովդան ժէ,
որ Սարհադին փօստով գնալն,
խօրաքի, ողորմութին ժե զալամ
խալջ գնաց, որ է Դ թուման
ԹՌԱՃԻօ զիւան

ԺԳ, ԵՌԱՃԻօ զիւան ֆարդ 15 նումրայ
3 ովդան ժէ գրած այ, որ Մօսկովէն
Սարհադն փօստով գնաց Մարդամ
խալջուղ տվի, որ ճանպարհին
խալջի ոսկի մառչիլ կոպեկ,
որ է փողին ջամն այ ԺԳ թուման
ԵՌԱՃԻօ զիւան

ԺԸ, ԶՌԳՃԿօ զիւան ֆարդ 57 նումրայ
7 թիվն ճ ովդան Ա գրած այ, որ
թիվն Ղէ ովդան Ժէ-էն մինչ ի
Հաշտարխան, ինձանէ յետ,
իմ խօր խօրաքի, շուփայ քրէ
և խալջ այ արարել մինչ ի Հաշտարխանայ
վերկալն դապ Ղզլբաֆն. 186360

ԽԴ, ԶՌԳՃԺօ զիւան վերոյ Ե զալամին
ջամն այ, որ է

Դ, ԳՌԵՃԾԵ զիւան զարշվիս ժԱ զալամ
ծախան վերոյ գնաց

Խօ, ԲՌԷՃԾԵ զիւան գնաց մնաց, որ է
խալջ ելավ, ջամն այ

ԷՌ... զիւան ֆարդ 10 նումրայ 5 ն[ա]դար
Իօ գրած այ, է թուման տվէլ ի
մինչ ի Մօսկովն ճ-ին Ժօ շախ
առի

Ժօ, ԷՌ... զիւան վերոյ Բ զալամին
ջամն այ Ժօ թուման էՌ զիւան

3ա

Աստուծով ֆարդ ԺԳ-ումն. 13

35 նումրայ Աստուծովն թիվն փոքր Ղէ
ն[ա]դար Իօ գրեցի ներքոյ գրեալն
ղահվին ծախսին խալջին քաթէն այ

ԺԳ, ԲՌ... զիւան ֆարդ 13 նումրայ 5
ովդան ԺԴ գրած այ, որ Մօսկովումն
ծախ[ե]ցի ժԱ փութ զահվայ, գինն այ

ԴՌԹՃԶ զիւան ֆարդ 10 նումրայ 1
ն[ա]դար Ը գրած այ, Բ խակ
ղահվին Հաշտարխանայ մինչ ի
Սարայթօվ քրէ խալջ գնաց

Ա, օԸՃԶ զիւան ֆարդ 13 նումրայ 11
ովդան ԺԴ գրած այ, որ 35 ֆոնթ
ղահվայ ծախեցի, գինն այ, որ է

ԴՌԱՃԺօ զիւան ֆարդ 11 նումրայ
4 թիրայ ԻԱ գրած այ, Բ խակին
Սարայթօվոյ մինչ ի Մօսկովն
քրէ խալջ ելավ

ԺԴ, ԲՌԸՃԶ զիւան վերոյ Բ զալամին
ջամն այ, որ է

Բ, ԶՌԸՃԶօ զիւան ֆարդ 14 նումրայ
1 ովդան Դ գրած այ, Բ խակի
Մօսկովին Բ գոմրուկ և քրէն տվի
Բ, ԶՌԸՃԶօ

Գ, ԴՌԹՃԶ զիւան վերոյ Գ զալամին
ջամն այ, որ է

36 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ
ն[ա]դար Իօ-ումն գրեցի Խէշումի որդի
Ալայվէրդէ քաթէն այ

Բ, ԲՌ... զիւան ֆարդ 12 նումրայ 5
արամ ԻԶ գրած այ, զարշուխ թալպն
Մօսկովումն առի ջամն այ Բ, ԲՌ

Բ, ԲՌ... զիւան ֆարդ 10 նումրայ
2 նադար Իօ գրած այ, որ Քալ[ալ]
գրեցի մինչև ի գնանք Մօսկովն
տայ

թիք շոքայ ելավ

36

Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ն[ա]դար Իօ
գրեցի ներքոյ գրեալն շամախեցի
տեր Աստվածայտրէ քաթէն այ

Ա, ԴՆ... դիան ֆարդ 13 նումրայ 8
ովդան ժԴ գրած այ, որ դարշվիս
թալապն Մօսկօվումն առի ջամն
այ Ա, ԴՆ

Ա, ԴՆ... դիան ֆարդ 10 նումրայ 3
ն[ա]դար Իօ գրած այ, որ շա-
մախեցի տէր Աստվածայտրէ
տվի, գնանք Մօսկօվն տայ

Թիք շոքայ ելավ

36 Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ն[ա]դար Իօ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն
Մարտիրոսի որդի Աղայջանի քաթէն այ

Ա, ԱՆ... դիան ֆարդ 13 նումրայ 7
ովդան ժԴ գրած այ, որ դարշվիս
թալապն Մօսկօվումն առի Ա, ԱՆ

Ա, ԱՆ... դիան ֆարդ 10 նումրայ 4
ն[ա]դար Իօ գրած այ, Մարտի-
րոսի որդի Աղայջանին տվի
մինչ ի Մօսկօվն

Թիք շոքայ ելավ

36 Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ն[ա]դար Իօ գրեցի ներքոյ գրեալն Ղու-
լիջանի որդի Էվազին քաթէն այ

է, էՆ... դիան ֆարդ 13 նումրայ 9
ովդան ժԴ գրած այ, որ դարշոյիս
թալապն Մօսկօվումն առի է, էՆ

է, էՆ... դիան ֆարդ 10 նումրայ 5
ն[ա]դար Իօ թալապ գրեցի, որ
գնանք Մօսկօվումն տայ, ի բա-
րին

Թիք շոքայ ելավ

3բ

Աստուծով ֆարդ ժԴ-ումն. 14

37 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ թիրայ Լօ-ումն գրեցի, որ ներքոյ
գրեալն իմ մորայքվեր տղայ ողորմած հորի Յովհանէսն Սարաթով
մեռավ, ուրն փարայի իքմին ունէր ճանապարհին և Մօսկօվումն ծա-
խեց[ի], օմադ գրեցի մինչև ի խասացանենք Ըսպահան ուր մօրն, էս
այ գրած այ, քաթէն այ

էՆԲՃԾԵ դիան ֆարդ 11 նումրայ 4
թիրայ Լօ գրած այ, որ ճանա-
պարհին մինչ ի Մօսկօվումն ծա-
խեցի ԻԴ ջուխտ առտայվէլի քա-
լայդայի աղլուխ և Բ ջուխտ թար-
վիզու քալայդայի աղլուխ, գինն
այ

Դ, էՆԴՃ... դիան ֆարդ 13 նումրայ 6
ովդան ժԴ գրած այ, որ ուրնէն
յետ ԱճևԸ ջուխտ Թարվիզի քա-
լայդային և Բ շադայ ադաթի
ալվանդ թելն ծախեցի, գինն այ Դ
թուման էՆԴՃ դիան

Ե, ԴՆԶՃԾԵ դիան վերոյ Բ դալամին
ջամն այ, որ է

38 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ուղան Բ գրեցի ներքոյ գրեալն ինչ
հօլբօռչի, որ վեռ և տվի դապ Մարդամ, որ գուղի տամ և յինք առում
ներքոյ գրած այ, քաթէն այ

ԽԶ, դիան ֆարդ 12 նումրայ 10 ուղ-
դան Բ գրած այ, որ հօլբօռչի վե-
ռինք Ըստէփան Բօքէն, Բ խակ
Գիլանայ ապրիշում պոտիկատ
տվինք աստուծով սլամաթ գնայ
Մարդամ 105 օր վադայ ճ-ին Զօ-
օվն մեր Սարհադն ԱՆԸՃԽօ գուղ-
ի տայ, ի բարին

ԲՃ... դիան ֆարդ 15 նումրայ 1
ովդան ժԴ գրած այ, որ ժԲ
խակ շամախոյ գարբաֆոյ վե-
րայ հօլբօռչի տվի Հոռոմ խօջա
Սավին, ամենայն սլամաթ գնայ
Մարդամ 31 օրէն յետ ճ-ին
Զօ-օվն ԸՆ գուղի Սարհադն
յինք առոյ, ի բարին

ԱՃԽօ, դիան ֆարդ 57 նումրայ 5 թիվն
ճ ուղան Ա գրած այ, որ թիվն Ղէ
նիրհան ժԲ իմ խեր ինձանէ յետ
Մօսկօվն Բ դալամ հօլբօռչի այ
վեռէլ, որ Մարդամ տամ, էս այ
գրած այ

ԺԴ, ... դիան ֆարդ 57 նումրայ 4
թիվն ճ ուղան Ա գրած այ, որ
թիվն ՂԸ շամս իմ խէր ինձանէ
յետ Մօսկօվն տվէլ այ Մաթոսի
որդի Աղայծատուրէ ճ-ին ՀԸ-
օվն, ժԴ թուման Ա խակ ապ-
ր[ի] ճ[ի]մ[ի] յվերայ Մարդամ
105 օր վադայ ԵՃԽԶ գուղի
Սարհադն յինք առոյ, ի բարին

Խօ, ... դիան Քալանթարի որդի Յօվա-
նիսէն առէլ այ Խօ թուման Բ խակ
քնար շարբաֆի, պոտիկատ այ
տվէլ ճ-ին ՀԸ-օվն, Մարդամ 105
օր վադայ ԱՆԵՃԿօ գուղի տամ
Գիլանենց Պետրոսին

ԲՃԺԴ, ... դիան վերոյ Բ դալամին
ջամն այ, որ է

ԱՃ, ... դիան թիվն Ղէ նիրհան ժԴ
յինք այ առէլ ֆոանկ Իվան Դա-
նէլիչէն ԱՃ թուման, Դ խակ քնար
շարբաֆի պոտիկատ այ տվէլ
Մարդամ ճ-ին ԿԲ-օվն, ԳՆԱՃ
գուղի տամ ֆոանկ էքբատէզին-
կին, ի բարին

ԱՃԽօ, ... դիան վերոյ Բ դալամ ջամն
այ, որ է

4ա

Աստուծով ֆարդ ԺՆ-ումն. 15

39 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ովդան Դ-ումն գրեցի ներքոյ դրեալն Մօսկօվին գոմրուկչի ֆէդր Եակոբլիչ Սիմոնիկօվէն գոմրուկիցն փող յինք առի Ա տարի վաղայ մինչ ի Սարհաղն Մարդամայ ոսկի աղարկի ծախեմ, գոմրուկին ուր պարթքն տամ, տէր Յիսուսն խէրն բարին կատարե, քաթէն ալ.

ԱձՂԹ, ԹՌԼՃԶօ դիւան ֆարդ 13 նումրայ 2 ովդան Դ գրած ալ, մեր թամամի գոմրուկն և մարդումի գոմրուկ օմադ արարի Ա տարի վաղայ տամ, ի բարին

ԲՃօօ, ... դիւան ֆարդ 13 նումրայ 13 ովդան ԺԴ գրած ալ, որ վերոյ գոմրուկչուցն օմադ արարի Քալանթարին, գոմրուկի փողն մինչ ի Ա տարի վաղայ տամ

ԳՃՂԹ, ԹՌԼՃԶօ դիւան վերոյ Բ ղալամին ջամն ալ, որ է

Թիք շոքայ ելամ

40 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ղէ ովդան Ժէ Սարհաղն փօստով զնաց, փող մնաց մեր կուշտին, քաթէն ալ

ՂԲ, ԴՌ..... դիւան ֆարդ 57 նումրայ 2 թիվն 100 ովդան Բ գրեցի, որ թիվն Ղէ ովդան Ժէ-ումն իմ խօրէ ջամ ալ արարի ղարշոյին փողըն, ինչպէս ըսուղլամայ գրած ալ, ի բարին, ջամն ալ ՂԲ թուման ԴՌ դիւան

ՂԲ, ԴՌ..... դիւան ֆարդ 15 նումրայ 4 ովդան Ժէ գրած ալ, որ Սարհաղն փօստով զնաց, մեր կշտի փող մնաց ՂԲ թուման ԴՌ դիւան, մինչ ի բարե գոյ օմաղն գրի և ինչ ալիշվէրիշ, որ արարէլ լինենք գրի, ի բարին

Թիք շոքայ ելամ

41 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ճ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ թիվն Ղէ նիրհան Լօ-ումն Մօսկօվումն իմ խէր իմ Սարհաղին աղարկած խորդայվաթն, սհաթն, մահուղն, ոսկին ծախէլ էր և իմ վեռած հարևանցի Բարսեղին Մարդամայ կապին տվէլ էր և խորդայվաթին խալշ էր արէլ, քաթէն ալ

ԳՃԼԹ, ԴՌԼՃ... դիւան ֆարդ 57 նումրայ 8 թիվն Ճ ովդան Ա գրած ալ, որ թիվն Ղէ նիրհան Լօ-ումն Մօսկօվումն իմ Սարհաղին աղարկած Մարդամայ ոսկին, խորդայվաթն, սհաթն, մահուղն իմ խէր ծախէլ, էս ալ գրած ալ, ի բարին

ԲՃՂԾ, ... դիւան ԱՌԾՃ ղանայ ունկուղ ոսկին Մօսկօվն ծախէլ ալ

Ա, ԴՌ..... դիւան Ա սհաթ փիշին ծախէլ ալ

Ա, ԼՃ.. դիւան Գ գազ մահուղ ալ ծախէլ

ԽԲ, ... դիւան Ա սանդուղ խորդայվաթն ծախէլ ալ, որ գինն էր ԹՃՄԾ գուղդի 9 ըս[տա]կ, ծախէլ ալ

ԳՃԼԹ, ԴՌԼՃ.. դիւան վերոյ Դ ղալամ ջամն ալ

ԽԾ, ԵՌԴՃ.. դիւան ֆարդ 57 նումրայ 5 թիվն Ճ ովդան Ա գրած ալ, որ թիվն ՂԼ թիրայ Ը Ա սանդուղ իմ Սարհաղին Մարդամայ վեռած հարևանցի Մէսրօպի որդի Բարսեղէն 230 դանայ ոնկաղ ոսկին, ֆի 1880 դիւանօվն, Մօսկօվումն իմ խէր տվէլ էր, ջամն ալ ԽԾ թուման ԵՌԴՃ դիւան

Գ, ԴՌԿՃԻօ դիւան ֆարդ 57 նումրայ 6 թիվն Ճ ովդան Ա գրած ալ, որ թիվն ՂԸ թիրայ Ը Գ ղալամ Ա սանդուղ խուրդայվաթին Արխանցկոյ մինչ ի Մօսկօվն քրէ, գոմրուկ ալ տվէլ, ջամն ալ 34720

ԽԹ, օԱՃԻօ դիւան վերոյ Բ ղալամին ջամն ալ, որ է

42 նումրայ Աստուծով թիվն ԱՃ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ թիվն Ղէ նիրհան Լօ Մօսկօվումն իմ խէր, ևս Մարդամ, իքոն Խօլթօշի ալ վեռէլ և տվէլ կոպէկ, որ Շամախի յինք առոյ և տայ, ի բարին, քաթէն ալ

Ժօ, ... դիւան ֆարդ 57 նումրայ 9 թիվն Ճ ովդան Ա գրած ալ, որ թիվն Ղէ նիրհան Լօ Մօսկօվումն իմ խէր շամախեցի Գրիգորէն Ժօ թուման Խօլթօշի ալ վեռէլ, Շամախի Թ թուման ԵՌ դիւան տայ

Սօ, ... դիւան ֆարդ 58 նումրայ 3 թիվն Ճ ովդան Ա գրած ալ, որ թիվն ՂԸ ջամն Դ Մօսկօվումն իմ խէր Սօ թուման Խօլթօշի ալ տվէլ Գրիգորի որդի Աղայվալէ Ճ-ին Ղօ-օվն Շամախի ԽԾ թու-

ման ապաստի յինք առոյ, ի բարին

Դ, ԷՌԱՃՁԵ դիան ֆարդ 59 նումրայ 1 թիվն ճ ովդան Ա գրած այ, որ թիվն ՂԸ ովդան Լօ Ա խակ Մէքումին ճոթին վերէն Արխընցկոյ մինչ ի Հաշտարխան նավին գլուխն խալջ այ արարէլ Դ, ԷՌԱՃՁԵ դիան, թալապ գրեցի, ճ-ին Ղօ-օվն Շամախի Դ թուման ԲՌԴՃԿԵ դիան յինք առոյ իմ խէր

ԻԹ, ԹՌՕՄՕ դիան ֆարդ 59 նումրայ 4 թիվն ճ ովդան Ա գրած այ, որ ըստ Ըստէփան Բօքին խետ ընկերօվի ԺԲ խակ, որ է ՀԲ ճոթ բէկրասին վերէն, Մօսկովէն մինչ ի Հաշտարխանայ նավի գլուխն իէ ղալամ խալջ այ արարէլ, ԻԹ, ԹՌՕՄՕ դիան թալապ այ, ճ-ին Ղօ-օվն Շամախի ընկերօվի խսէպիցն ԻՁ թուման ԹՌԱՃՆԵ դիան յինք առոյ

ՁԴ, ՁՌԲՃԼԵ դիան վերոյ Դ ղալամին ջամն այ, որ է

5ա

Աստուծով ֆարդ ԺԵ-ումն. 17

43 նումրայ Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա գրեցի, որ թիվն ՂԸ շամս Ա-ումն ներքոյ գրեալն Մօսկովումն գոմ[մրոկիցն] փող այ յինք առէլ, որ ես Մարգամայ գոմ տամ, ի բարին, ներքոյ գրած այ քաթէն այ

ԿԹ, ԵՌՁՃԻՕ դիան ֆարդ 57 նումրայ 10 թիվն ճ ովդան Ա գրած այ, որ թիվն ՂԸ շամս-ումն իմ խէր Մօսկովին գոմր[ու]կիցն, ճոթին գոմրուկին կոնթէ օմադ այ արարէլ, մինչ ի ես գոմ Մօսկովումն տամ, օմադ այ

44 նումրայ Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ թիվն ՂԵ նիրհան ԺԵ-էն մինչ ի թիվն ՂԸ ադամ Իօ-ումն Մօսկովումն իմ խէր մազեղէնք առէլ, որ խտուրն տարէլ էր Շամախի սամուր, շուքամ, ղաղում, քաթէն այ

ԱՃԿԸ, ՁՌՄԵ դիան ֆարդ 58 նումրայ 1 թիվն ճ ովդան Ա գրած այ, որ թիվն ՂԵ նիրհան ԺԵ-էն մինչ ի ադամ Իօ, իմ խէր 6 ղալամ մազեղէն այ առէլ, որ խտուրն տարէլ այ Շամախի է տոնլուդ, 8 շուխտ սամուր, Մօսորուկ, ղաղում շուքամ և քսուր գ[ինն այ]

45 նումրայ Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա գրեցի, որ թիվն ՂԸ ադամ Իօ-ումն իմ խէր Մօսկովումն Ը ֆոնթ Դ մսխալ ոսկէ, արծաթէ հաշիայ առէլ, տարէլ ղզլբաշն ներներ, աքնին քաթէն այ

ԺԱ, ԲՌԲՃՄՕ դիան ֆարդ 58 նումրայ 2 թիվն ճ ովդան Ա գրած այ, Մօսկովումն իմ խէր առէլ այ Ը ֆոնթ Դ մսխալ ոսկէ, արծաթէ հաշիայ, գինն այ ԺԱ թուման ԲՌԲՃՄՕ դիան, խտուրն տարէլ այ Շամախի

46 նումրայ Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ էս ներքոյ գրեալն թիվն ՂԸ ովդան Լօ-էն Արխանցկոյ մինչև ի Հաշտարխան իմ Սարհադին ԺՁ խակ բէկրասն, որ է ՂԵ ճոթին խալջ, քրէ, գոմրուկ այ տվէլ, քաթէն այ

ՀԸ, ԴՌԲՃՁՕ դիան ֆարդ 58 նումրայ 4 թիվն ճ ովդան Ա գրած այ, որ թիվն ՂԸ ովդան Լօ-ումն Արխանցկոյ մինչ ի Հաշտարխան նավին գլուխն ԺՁ խակ Մարգամայ աղարկած բէկրասին, որ է ՂԵ ճոթ, ԺԱ ղալամ խալջ, քրէ, գոմրուկ այ գնացէլ, ջամն այ ՀԸ թուման ԴՌԲՃՁՕ դիան, ի բարին

Աստուծով ֆարդ ժԸ-ումն. 18

47 նումրայ Աստուծով թիվն ծ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ թիվն ՂԸ ովդան Լօ-ումն իմ Մարդամայ աղարկած Բ խակ նեղայ քնար մահուդն Արխանցկոյ մինչ ի Հաշտարխան նավին գլուխն խալը, քրէ, գոմրուկ տվի, քաթէն այ

Ք, ԳՌԱՃԺԾօ դիան ֆարդ 58 նումրայ 5 թիվն ծ ովդան Ա գրած այ, որ թիվն ՂԸ ովդան Լօ-ումն Բ խակ Սարհադին աղարկած մահուդին Արխանցկոյ մինչ ի Հաշտարխան նավի գլուխն խալը, քրէ, գոմրուկ գնաց մինչ ի նավի գլուխն

48 նումրայ Աստուծով թիվն ծ ովդան Ա գրեցի թիվն ՂԸ շամս Դ-ումն իմ խէր ողորմած հոգի աղայ Մարդոքին խտէպին կոնթէ Մօսկօվին ճանապարհն հոգոն ողորմութիւն այ տվէլ, քաթէն այ

Ա, ԾՌ... դիան ֆարդ 59 նումրայ 3 թիվն ծ ովդան Ա գրած այ, որ թիվն ՂԸ շամս Դ-ումն Մօսկօվէն, որ Հաշտարխան կոյ գնայ իմ խէր, ողորմած հոգի Մարդոքին հոգոն Ա թօպ զառ կառոյ շուռջառ կարել կտայ, կարելօվն գին[ն] այ Ա թուման ԾՌ դիան, որ կտայ Հաշտարխանայ եկեղեցոն

Աստուծով ֆարդ ժԹ-ումն. 19

Ընէվայ կոպէկ

49 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ծ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ թիվն փոքր Ղէ շբաթ ԻԶ-էն Հաշտարխանայ մինչ ի Մօսկօվն և Մօսկօվէն մինչ ի Հաշտարխան թիվն ՂԸ շբաթ ժԶ, որ Հաշտարխանայ իմ խէր վեր այ կացէլ դապ Շամախի ըռուստին երկրումն մեր ղզլբաֆայ ապրանքին, որն ծախէլ անք, որն մինչ ի Արխանցկայ խալըէլ անք և իմ Սարհադին Մարդամայ աղարկած խրիդն, որն Մօսկօվումն ծախէլ այ, որին մինչ ի Հաշտարխան խալը այ արարէլ և Մօսկօվումն եօլթօռչի այ տվէլ դապ Շամախի, դապ Մարդամ, խրիդ էլ, որ տարէլ այ Ղզլբաշն, էս այ ներթոյ ընէվայ գրեցի

ժԶ, ԵՌԱՃԺԾ դիան քաթիս ֆարդ 9 նումրայ 24 շբաթ ԻԶ գրած այ, որ Դ ղվալ Ըսպահանայ առած խոնկն Հաշտարխան ծախեցինք քաշն այ ԻԸ փութ ժԾ ֆոնթ, որ է գինն այ ժԶ թուման ԵՌԱՃԺԾ դիան, ի բարին

ժէ, ԳՌ... դիան քաթիս ֆարդ 9 նումրայ 25 թիվն Ղէ նախայ Ը և արամ ժԶ գրած այ, որ Հաշտարխան և Մօսկօվումն ծախեցինք ժԱՌ դանայ թասպէ աղեղ և ԲՌԹՃՂօ դանայ նիկինի կարմիր աղեղն գին[ն] այ ժէ թուման ԳՌ դիան

ժԾ, օԸՃԼօ դիան քաթիս ֆարդ 9 նումրայ 26 ղամար ժԾ և ովդան Դ գրած այ, որ Շամախոյ և Նիղոլոյ Թ ղալամ ապասի եօլթօռչին Հաշտարխան և Մօսկօվումն յինք առի, ուր շախօվն ջամն այ ժե թուման ԸՃԼօ դիան

ժօ, էՌ... դիան քաթիս ֆարդ 10 նումրայ 28 թիվն Ղէ ն[ա]լար Իօ գրած այ, որ լողայ Ալայվէրդէ փողն օմադ արարի, որ մեր կշտին ունէր ժօ թուման էՌ դիան

ԱՃԶԶ, ԵՌ... դիան քաթիս ֆարդ 11 նումրայ 29 թիվն ծ ովդան Ա գրեցի, որ թիվն Կէ ովդան Իօ գրած այ, որ իմ խէր, ևս Մարդամ իքոն Մօսկօվումն Զ խակ շարբաֆի ապրիշումն ծախէլ այ, գինն այ ԱՃԶԾ թուման և Մանուկիցն գոմրուկոյ փէշբաշի սամ այ յինք առէլ Բ ղալամ, ջամն այ ԱՃԶԶ թուման ԵՌ դիան, ի բարին

ժԳ, ԶՌԹՃԾօ դիան քաթիս ֆարդ 12 նումրայ 32 ն[ա]լար ժօ-էն մինչ ի արամ Լօ Դ ղալամ գրած այ, որ ղզլբաշէն ծախսէն մնացած քա-

Ա, էՌԳՃԺԾ դիան քաթիս ֆարդ 9 նումրայ 24 ն[ա]լար Ը գրած այ, որ Հաշտարխան խոնկին գոմրուկ, խալը գնաց Այ էՌԳՃԺԾօ

Բ, ԹՌԱՃԽօ դիան քաթիս ֆարդ 9 նումրայ 26 նախայ ԻԳ և ովդան Ա գրած այ, որ Շամախոյ և Նիղոլոյ Գ ղալամ ապասի վեռած եօլթօռչին Հաշտարխան և Մօսկօվումն ուր շախօվն տվի, ջամն այ Բ թուման ԹՌԱՃԽօ դիան

Խօ, ԲՌէՃԾԾ դիան քաթիս ֆարդ 10 նումրայ 27 շբաթ ԻԵ-էն մինչ [ի] թիվն ՂԸ շբաթ ժԶ, մեր Դ խոգոյս Հաշտարխանայ մինչ ի Մօսկօվն մինչ ի ովդան ԸԷ, որ Սարհադ[ն] փօստով գնաց Մարդամ, փսոն, խօրաք, օղի քրէ և ղոփայնոյ քրէ և Սարհադին փօստի խալը և մեղ խօրաքի մինչ ի Հաշտարխանայ վերկալն դա[պ]աղովն խալը գնաց, ջամն այ Խօ թուման ԲՌէՃԾԾ դիան

ԱՃԾօ, ԱՌԵՃԶԵ դիան քաթիս ֆարդ 11 նումրայ 29 նախայ ԻԳ-էն մինչև ովդան ժէ, Հաշտարխանայ մինչ ի Մօսկօվն Ծ ղալամ Լօ խակ Շամախոյ շարբաֆոն խալը, քրէ, գոմրուկ Զ խակն ծախէլ այ, մնացեալ ԻԴ խակին մինչ ի [Ար]խանցկայ նավին գլուխն խալը, քրէ, փէշբաշ, նայմալում այ գնացէլ, ջամն այ ԱՃԾօ թուման ԱՌԵՃ[ԶԵ] [դիան]

ԻԱ, ԵՌԸՃՂօ դիան քաթիս ֆարդ 11 նումրայ 30 նախայ ԻԳ և ովդան ժէ, Ե խակ քնար ապրշմին Հաշտարխանայ մինչ ի [Ար]խանցկայ քրէ, գոմրուկ, նայ-

շանայ, առտայվէլու թաղայ ճո-
թանքն ծախեցինք ճանապարհ[հ]-
ին և Մօկօվումն ջամն այ, որ է
ԺԳ թուման ԶՌԹՃԾօ դիան, ի բա-
րին

Գ, ... դիան քաթիս ֆարդ 12 նում-
րայ 33 նադար Ը-էն մինչ ի ու-
դան ԻԹ, Մօկօվումն Ա բողչայ
շարբաֆին Մօկօվումն իմ խէր
ծախէլ այ, գինն այ Գ թուման

ԻԱ, էՌԻԲՃ.. դիան քաթիս ֆարդ 12
նումրայ 34 նադար Իօ և նիրհան
Լօգրած այ, որ Դ ղալամ Մօկօ-
վումն Եօլբօռչայ շախ և փողի
մուղաթ այ եկէլ ԻԱ, էՌԻԲՃ..

ԺԴ, ԲՌԸՃՃԵ դիան քաթիս ֆարդ 13
նումրայ 35 նադար Ը ուղդան Դ,
Բ ղալամ Ըսպահանայ և Շամա-
խոյ առած դահվէն ծախեցի, որ է
ԺԱ փութ ԼԵ ֆոնթ, գինն[ն] այ
ԺԴ, ԲՌԸՃՃԵ

Ե, ԴՌԶՃԾԵ դիան քաթիս ֆարդ 14
նումրայ 37 թիրայ Լօ և ուղդան
ԺԴ Բ ղալամ գրած այ, որ իմ մո-
րայքվեր որդի մարում Յօվանէսն
Սարայթօվ մեռաւ, ԱՃԾօ ջուխտ
Թարվիզի քալայղայի աղուխ և
ԻԴ ջուխտ առտայվէլի քալայղայի
աղուխ և Գ շաղայ ալվանդ թեւ
ունէր ծախեցի, գինն[ն] այ Ե,
ԴՌԶՃԾԵ դիան, օմադ արարի,
մինչ ի խասացանենք ուր մօրն
Ըսպահան, ուր խսէպօվն

ԱՃՁԶ, ... դիան քաթիս ֆարդ 14
նումրայ 38 Գ ղալամ գրած այ,
որ Եօլբօռչի վեռինք դապ Մարդամ
Սարհադն տայ, Ա ղալամ Ըստէ-
փան Բօքէն վեռինք ԻԶ թուման
Ճ-ին Զօ-օվն ԱՌԸՃԻօ գուլդի տայ,
Ա ղալամ Քալանթարի որդի Յօ-
վանխէն Խօ թուման, ֆի Ճ-ին

մալում այ գնացէլ մինչ ի նա-
վի գուխն, ջամն այ ԻԱ թու-
ման ԵՌԸՃՂօ [դիան]

ՄԹ, ԸՌԵՃԿԵ դիան քաթիս ֆարդ
11 նումրայ 31 նախայ ԻԳ և
ուղդան Ժէ, ԺԳ խակ Գիլանայ
ապրշմին Հաշտարխանայ
մի[ն]չ ի Արխանցկայ նավին
գուխն քրէ, գոմրուկ, ն[ա]մա-
լում այ գնացէլ Դ ղալամ ՄԹ
թուման ԸՌԵՃԿԵ [դիան]

Բ, ԱՌԻԲՃԺօ դիան քաթիս ֆարդ 12
նումրայ 32 ն[ա]ղար Ը-էն
մինչ [ի] ուղդան Դ, Ե ղալամ
քաշանայ, առտայվէլոյ ճոթան-
քին քրէ, գոմրուկ տվի ջամն
այ Բ թուման ԱՌԻԲՃԺօ [դիան]

ԲՌԵՃԶօ դիան քաթիս ֆարդ 12
նումրայ 32 նադար Ը և ուղդան
Բ ղալամ Ա բողչայ շարբաֆոն
խալք, քրէ, գոմրուկ[4] այ գնա-
ցէլ, ջամն այ, որ է ԲՌԵՃԶօ
դիան

Գ, ԴՌԹՃՃԵ դիան քաթիս ֆարդ 13
նումրայ 35 ն[ա]ղար Ը և ուղ-
դան Դ, դահվին խալք, քրէ,
գոմրուկ այ գնացէլ Հաշ[տ]ար-
խանայ մինչ ի Մօկօվն, ջամն
այ Գ թուման ԴՌԹՃՃԵ [դիան]

ԲՃԺԴ, ... դիան քաթիս ֆարդ 14
նումրայ 34 ուղդան ԺԴ և թի-
[վն] ՂԸ շամս Ա, Բ ղալամ
Եօլբօռչի տվինք, որ Մարդ[ամ]
Սարհադն յինք առոյ ԲՃօօ թու-
ման, տվինք... Սավին Ճ-ին
Զօ-օվն ԸՌ գուլդի այ ԺԴ թու-
ման .... նք Աղայծատուրէ Ճ-ին
ՀԸ-օվն ԵՃԻԶ գուլդի տայ, Բ
ղալամին ջամն այ ԲՃԺԴ թու-
ման, ի բարին

ՀԸ-օվն ԱՌԵՃԿօ գուլդի տայ և Ա
ղալամ ֆոնանկ Իվան Դանիլիչէն
ԱՃօօ թուման Ճ-ին ԿԲ-օվն Մար-
դամայ տայ, Գ ղալամ ջամն այ
ԱՃՁԶ թուման

ԳՃԼԹ, ԴՌԸՃ.. դիան քաթիս ֆարդ 16
նումրայ 41 թիվն ՂԵ նիրհան Լօ
գրած այ, որ իմ Սարհադիս Մար-
դամայ աղարկած ԱՌԵՃ դանայ
ոնկոռոզ ոսկին Մօկօվումն ծա-
խէլ այ և սհաթն, մահուդն և Ա
սանդուզ խորդայվաթն ինչպէս ԴՁԴ,
ղալամ ծախէլ այ, գինն այ ԳՃԼԹ
թուման ԴՌԸՃ դիան

Ժօ, ... դիան քաթիս ֆարդ 16 նում-
րայ 42 նիրհան Լօ գրած այ, որ
Ժօ թուման յինք այ առէլ շամա-
խեցի Գրիգորէն, որ Շամախի
Ճ-ին Ղօ-օվն տայ Թ թուման ԵՌ
դիան, ի բարին

ԿԹ, ԵՌԶՃԻօ դիան քաթիս ֆարդ 17
նումրայ 43 թիվն ՂԸ շամս Ա
գրած այ, որ ղարշոյիս ԺԶ խակ
բէկրասին, Բ խակ մահուդին գոմ-
րուկին փողն օմնդ այ արարէլ,
մինչ ի Խ Սարհադս Մարդամայ
գոմ տամ, ջամն այ ԿԹ թուման
ԵՌԶՃԻօ դիան

ԸՃՂԹ, ԳՌԵՃԵ դիան վերոյ ԺԴ ղալամ
ջամն այ ԸՃՂԹ թուման ԳՌԵՃԵ
[դիան]

ԽԹ, ..ԱՃԻօ դիան քաթիս ֆարդ 16
նումրայ 41 թիվն ՂԸ թիրայ Ը
գ[ր]ած այ, որ իմ Սարհադին
Մարդամայ առած բարաթ[ն]
տվէլ այ հարևանցի Բարսեղին,
ԲՃԼօ դանայ ոնկոռոզ ոսկին
գինն[ն] այ ԽԵ, ԵՌԴՃ դիան և
...իմ աղարկած սանդուզ խոր-
դայվաթին գոմրուկ այ [տ]վէլ
Գ, ԴՌԵՃԻօ դիան Բ ջամն այ
ԽԹ թուման ԱՃԻօ [դիան]

ԶՌԻԲՃԼԵ դիան քաթիս ֆարդ 16
նումրայ 42 թիվն ՂԸ շամս Դ
գրած այ, Գ ղալամ մարդուի
Եօլբօռչի այ ա[վ]էլ Շամախի
Ճ-ին Լօ-օվն յինք առոյ ԶԴ,
ԶՌԻԲՃ[ԼԵ] [դիան]

ԱՃԿԸ, ԸՌԵՃԵ դիան քաթիս ֆարդ 17
նումրայ 44 նիրհան Ժէ-էն
[մին]չի աղամ Իօ իմ խէր Մօ-
կօվումն առէլ այ [ա]ղեղէն,
սամուր, ղաղում, շուքամ, գի-
նը[ն] այ 168805[5]

ԺԱ, ԲՌԻԲՃԶօ դիան քաթիս ֆարդ 17
նումրայ 45 ուղդան Ա գրած այ,
որ Ը ֆոնթ Դ մսխալ ոսկէ, ար-
ծաթէ հաշիայ ա[յ]

ՀԸ, ԴՌԻԲՃԶօ դիան քաթիս ֆարդ 17
նումրայ 46 թիվն ՂԸ ուղդան
գրած այ, իմ Սարհադին Մար-
դամայ աղարկած Ժ[Զ] խակ
բէկրասին Արխանցկոյ մինչ ի
Հաշտարխան ն[ա]վի գուխն
գոմրուկ, քրէ այ տվէլ ՀԸ,
ԴՌԻԲՃԶօ [դիան]

Թ, ԳՌԱՃԺօ դիան քաթիս ֆարդ 18
նումրայ 47 վերոյ թարեղում
գրած այ, Մարդամայ աղարկած
Բ խակ մահուդին մինչ[ի]
Հաշտարխանայ նավի գուխն
գոմրուկ խալք այ տվէլ 9311[0]

Ա, ԵՌ... դիան քաթիս ֆարդ 18 նումրայ 48 թիվն ՂԸ շամս Դ գ[րած այ], ողորմած հոգի աղայ Մուրադին հո[գուն] Ա շուրջառ տվի եկեղեցումն, գինն [այ]

ԸՃՂԹ, ԳՌՕՄԵ դիան վերոյ ժէ դաւամ շամն այ ԸՃՂԹ, Գ[ՌՕՄԵ]

6բ

Աստուծով ֆարդ ԻՕ-ումն. 20

50 նումրայ Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ թիվն փոքր ՂԸ շամս Դ Թ-ումն իմ խէր Հաշտարխանայ վեր այ կացէլ շամս ԼՕ-ումն դախլ այ ելէլ նիզովայ, մինչև ի թիվն փոքր ԱՃ թիրայ ա-ումն իմ Սարհադին Մարդամայ աղարկած ապրանքն և ուր Մօսկովին առած մագեղէն, հաշիէն Շամախի ծախէլ էր և թանխայ խրիդ էր արարէլ ըռուղլամին յիրեսօվն ներքոյ քաթայ գրեցի, տէր Յիսուս դոյ ողորմայս, ի բարին, ովդան Ա գրեցի

Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա գրեցի, որ թիվն ՂԹ նախայ ԼՕ-ումն Ղէ ճոթ լէնայ քնարն Շամախի ծախէլ այ, խալջ այ արարէլ քաթէն այ

ԸՃԶՕ, ԸՌԷՃՄՕ դիան ֆարդ 60 նումրայ 2 թիվն ՂԹ նախայ ԼՕ գրած այ, որ Շամախի ՂԶ սաղ ճոթ, Ա փառչայ ճոթ, որ է շամն այ Ղէ ճոթ, լէնայ քնարն ծախէլ այ Ը ղալամ, գին[ն] այ ԸՃԶՕ թուման ԸՌԷՃՄՕ դիան, խալիս գազի շամն այ, որ է ԳՌԱՃԺԷ գազ Ա շարեք

է, ԲՌԵՃԻՕ դիան ֆարդ 60 նումրայ Ա ովդան Ա գրած այ, Ը բեռ բէկրասին նիզովոյ մինչև ի Շամախի, քրէ այ տվէլ, շամն այ է, ԲՌԵՃԻՕ դիան

ԳՌԴՃՂՕ դիան ֆարդ 60 նումրայ 2 ովդան Ա գրած այ, Բ խակ մահուդին նիզովոյ մինչ ի Շամախի քրէ

ԱՃԼՕ, ԵՌԸՃՄՕ դիան ֆարդ 60 նումրայ 3 ովդան Ա գրած այ, Մարդամայ աղարկած Բ խակ նեղայ քնար մահուդն, որ է ԻԸ նիմայ, իմ խէր ծախէլ այ ԶՃԼԷ գազ, ֆի գազն ԲՌՕՄՕ դիանօվն, փողի շամն այ 1305850

է, էՌՕԺՕ դիան վերոյ Բ ղալամին շամն այ է, էՌՕԺՕ

ՄԲ, ԸՌԹՃՄՕ դիան ֆարդ 60 նումրայ 4 ովդան Ա գրած այ, որ Մարդամայ իմ աղարկած խեմքն ապրջ-

50

մօվ շալն ծախէլ այ ԱՃՕԹ կէս տօնլուդ, ֆի տօնլուդն ԳՌԸՃԼՕ դիանօվն, փողի շամն այ 528950 դիան

Գ, ... դիան ֆարդ 60 նումրայ 5 ովդան Ա գրած այ, որ ժՅ տօնլուդ մամիշ շալ այ ծախէլ, գինն այ Գ թուման

ԱՌՕԿԷ, ԳՌԵՃՄՕ դիան վերոյ Դ դաւամին շամն այ ԱՌՕԿԷ, ԳՌԵՃՄՕ

51 նումրայ Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա գրեցի, որ թիվն ՂԹ դամար ԼՕ-ումն Շամախի իմ խէր փողի մուդոյ այ առէլ, քաթէն այ

է, ԵՌ .... դիան ֆարդ 60 նումրայ 6 ովդան Ա գրեցի, որ իմ խէր Շամախի հնդոյ Գատլիցն և Գուքինի որդի Պեարոսիցն մուդալ այ առէլ

52 նումրայ Աստուծով թիվն ճ ովդան Ա գրեցի, որ ներքոյ գրեալն իմ խէր Շամախի մագեղէնն ծախէլ էր, քաթէն այ

ԱՃՂԷ, ԳՌԳՃԺՕ դիան ֆարդ 60 նումրայ 7 ովդան Ա գրեցի, որ Ե դաւամ իմ խէր ուր առած Մօսկովին սամուր, դաղում շուքամն ծախէլ էր, գինն այ ԱՃՂԷ թուման ԳՌԳՃԺՕ դիան

Չա

Աստուծով ֆարդ ԻԳ-ումն. 23

59 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա գրեցի, որ ներքոյ գրեալն իմ խէր Շամախի Ամիրխանին արարած բարաթումն տվէլ էր և աղինին գրէլ ին, որ ուրէնց սամն էլ վեռէլ այ, ճոթ աղարկել Ըսպահանայ, քաթէն այ

ԱՃԿՕ, ... դիան ֆարդ 62 նումրայ 1 ովդան Ա գրած այ, որ Ամիրխանն բարաթ էր արարէլ ԽՕ

51

թուման, աղինին գրէ[լ] ին տուր և մեր սամն աղարկիր, ուրէնց սամն էլ ճոթ այ աղարկէլ, որ ծախեն ԱճԻօ թուման, վեռուն ջամն այ ԱճԿօ թուման, վեռինք մենք և աղինին ըռաֆտ գրեցի

60 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա գրեցի, որ աղինին տղայ Ա-ղայմալին հետն Ա քիսակով մհրած ալմաղ և քաֆն և աղեղ, թասպէ աղեղ ին աղարկէլ, ուրէնց գրածովն առք գրեցի, որ է քաթէն այ

ԽԱ, ԴՌԻՃ.. դիան ֆարդ 62 նումրայ 2 ովդան Ա գրած այ, որ ը . . . ոյ աղինուն աղարկած ալմաղն և քաֆն և աղեղն թասպէն Ե դալամ ինչպէս ըռուղլամումն գրած այ առք գրեցի, ի բարին

61 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն իմ խօր Շամախոյ առած Լէ խակ շարբաֆոյ քաթէն այ

ԸՃ.., ԹՌԸՃԽԵՆ դիան ֆարդ 62 նումրայ 3 ովդան Ա գրած այ, որ իմ խէր Շամախի 37 խակ շարբաֆի ապրիշում [այ] առէլ ԼԲ խակն, ֆի Ժէ ղիտր Ա շարէք[օվն], քաշն այ ԵՃԻԲ ղիտր, Ե խակն ֆի Իօ ղիտր, ջամն այ ԱՃ.. ղիտր, Բ ջամն այ ԶՃԻԲ ղ[իտր] [մին]չ ի նիգովայ նավին գլուխն ամենայն խալ[ջ]օվն ֆի ղիտրին ընկավ Ա, ԲԻԸՃՃէ դիանօվն, փողին ջամն այ ԸՃօօ թուման ԹՌԸՃԽԵՆ [դիան]

62 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա գրեցի, որ ներքոյ գրեալն իմ խօր Շամախոյ առած Զ խակ քնար ապրիշումին քաթէն այ

Հէ, ԵՌօԽԵՆ դիան ֆարդ 63 նումրայ 1 ովդան Ա գրած այ, [իմ] խէր Շամախի Զ խակ քնար ապրիշում այ [առ]էլ, քաշն այ ԱՃօԶ ղիտր 40 ըստիլ մինչ[և] ի նիգովայ նավին գլուխն ամենայն խալջ[օվն] ֆի ղիտրին ընկավ ԷՌօՉԵ դիան... փողին ջամն այ, որ է Հէ թուման ԵՌօԽԵՆ [դիան]

7բ

Աստուծով ֆարդ ԻԴ-ումն. 24

63 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն իմ խէր Շամախոյ առած թարվիգոյ, քաշանայ, շամախոյ թաղայ փառչայ առէլ և շիլայ ներքոյ գրեալն, քաթէն այ

Ղօ, ԱՌԱՃԺօ դիան ֆարդ 63 նումրայ 2 ովդան Ա գրած այ, որ Շամախի իմ խէր քսուր թաղայ ճոթանք այ առէլ քաշանայ, թարվիգոյ, շամախոնն մինչ ի նիգովայ նավին գլուխն Դ խակին խալջօվն դին[ն] այ, որ է Ղօ թուման ԱՌԱՃԺօ դիան, ի բարին

64 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ԱՃ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ Մօսկովին իմ Սարհադին վեռած Խօրօնջին Շամախի տվէլ այ ապասի մարդումի, ներքոյ գրած այ քաթէն այ

ԱՃՉԴ, ... դիան ֆարդ 64 նումրայ 2 ովդան Ա գրած այ, որ Մօսկովին Սարհադին վեռած ԲՃ թուման Խօրօնջին Ճ-ին Զէ-օվն Շամախի տվէլ այ ԱՃՉԴ թուման, ի բարին

65 նումրայ Աստուծով թիվն ԱՃ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն իմ խէր Շամախի դախլ ելնելէն մինչ ի Շամախի վեր կալն, նիգովայ գոլն, ուրն, Խօջայմալին, տղին խօրաքի և քսուր իպալջ այ գնացէլ, քաթէն այ

ԻԱ, ԳՌԷՃԶօ դիան ֆարդ 64 նում-
րայ 3 ուղղան Ա գրած այ, որ
իմ խէր թիվն ՂԸ շքաթ Լօ-ումն
դախլ այ ելէլ նիղովայ մինչ ի
թիվն Ճ ն[ա]ղար Ա մինչ ի
Շամախի վերկալն նիղովայ խօ-
րաքի, փոշակի, դապաղի, քրէ
ժեղալամ Գ խոգոյ խալջ այ
արարէլ, ապասի ԻԱ, ԳՌԷՃԶօ

9բ

Աստուծով ֆարդ Ա-ումն

Աստուծով թիվն փոքր ՂԷ ուղղան ժէ-ումն Մօսկօվէն ըռայի ելայ փօ-
տով, Ողորմութեամբն Յիսուսի աստուծով թիվն ՂԸ շամս ժօ-ումն Ամ-
ըսրդամ դախլ ելայ էս իմ Շապէլէ որդի Սարհաղիս Այմսրդամայ ալիշ-
վէրիշին ըռուզամին յիրեսօվն քաթէն այ, որ գրեցի Տէր Յիսուս ողոր-
մութիւնտ բանդիցտ ոչ պակասացանես, մին բարի նասիպի ըռաստ
բերես և բարի աջողոմ տ[աս]

1 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շամս ժօ-ումն գրեցի էս իմ Սարհա-
ղիս Մսրդամայ խօրաքի, փոշակի, քսուր խալջին քաթէն այ

ԼԳ, : 12 շամս ժօ ֆարդ Ա նումրայ Ա
գրած այ, որ քիսակումս բարայ-
քաթ էր մնացէլ դախլ ելայ Այմ-
սրդամ, շամն այ

ԺԳ, : ֆարդ Ա նումրայ Ա շամս ժօ
գրած այ, որ ճանպարհն ալմանի
բարբարի ուղ և բարբարէ խամ-
բըրք ա[ռի]

Ե, : 10 ֆարդ Գ նումրայ 3 աղամ
ԻԶ գրած այ, որ մին սանդուղ
ա[ռի]

Իօ, : 11/2 ֆարդ Գ նումրայ 4 աղամ
Լօ-ումն, քսուր խալջ գնաց

ԺԶ, : 16 ֆարդ 14 նումրայ 9 ն[ա]-
ղար Լօ գրած այ, որ քսուր
փառչայ առի Գ դալամ, որ է
շամն այ

ԳՃԿԹ, : 18 ֆարդ 39 նումրայ Գ
շքաթ ԻԵ գրած այ, որ մինչ ի
իմ Մսրդամայ վերկալն ողոր-
մութիւն տվի

ՂԶ, : 14 ֆարդ 39 նումրայ 5 շքաթ
ԻԵ գրած այ, որ մինչև ի Մսր-
դամայ վերկալս փոշակի գնաց

ԵՃԶԸ, : 6 ֆարդ 40 նումրայ 1 շքաթ
ԻԷ գրած այ, որ ժԳ ամիս Իօ
օրէն փսոնի, օդի քրէ, խօրաքի,
դապաղի և քսուր խալջ գնաց

ԱՌԱՃ., : 5 1/2 վերոյ է դալամին
շամն այ, որ է

ԼԴ, : 12 դարշվիա շամէն վերոյ շա-
մէն գնաց

ԱՌօԿԵ, : 13 1/2 գնաց մնաց խալիս
շամն, որ է

10ա

Աստուծով ֆարդ Բ-ումն. 2

2 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շամս ժԹ-ումն գրեցի էս ՂԷ ճոթ լէ-
նայ քնար բէկրասին առքին քաթէն այ

ԻԵՌՕԺԲ, : 13 ֆարդ 24 նումրայ 3 նիր-
հան ժԸ գրած այ, որ դարշույիս
ԻԱ դալամ 97 ճոթ լէնայ քնարին
զինն օմադ արարի, որ տարայ
իմ խօր քաթէն, ի բարին, Յիսուս
օգնեայ մեզ

ԲՈԶՃԽԷ, 17 ժե ճոթ ֆարդ Ա նում-
րայ Բ շամս ժԹ-ումն գրած այ,
որ առի ֆոանց Լոէկէն ժե ճոթ
լէնայ քնար շուխայ, որ խամ
գաղի շամն այ, որ է 622 : 1

ԱՌԸՃԾԲ, : 2 ժօ ճոթ ֆարդ Ե նում-
րայ 2 շքաթ ժԳ գրած այ, որ
առի Եան ֆան Հոստրէն ժօ ճոթ
լէնայ քնար, գազն այ 389 : 3

Թիք շոքայ ելավ

ԱՃԶԵ, : 5 Ա ճոթ ֆարդ Զ նումրայ
Ա շքաթ ժԳ գրած այ, որ առի
ֆոանց Լոէկէն Ա ճոթ լէնայ
քնար, գաղի շամն այ 44 : 2

ԱՌԷՃԻԵ, : 2 Ը ճոթ ֆարդ Զ նում-
րայ 2 շքաթ ժԳ գրած այ, որ
առի վէլոմ Հնդրիկ Կէրֆֆին-
քէն Ը ճոթ լէնայ քնար 373 :

ՁԸ, : ֆարդ 2 նումրայ 3 շրաթ ժԴ
գրած այ, որ վերոյ Դ ճոթին
խուզի տվի

ԴՌԱՃՀԵ, : 16 ԻԲ ճոթ ֆարդ է
նումրայ 4 նախայ է գրած, այ, որ
առի Պիտր Մէնթիկէն ԻԲ ճոթ
լէնայ քնար, գազի ջամն այ
889 : 3

ԷՌԸՃՆՕ, : 10 ԽԱ ճոթ ֆարդ Ը նում-
րայ 2 նախայ ժԶ գրած այ, որ
առի Եան Դմանէն ԽԱ ճոթ լէ-
նայ քնար, գազին ջամն այ
1673 : 3

ՂԷ ճոթ վերոյ 2 ղալամին գազին
ջամն այ 3993:

ԲՌԷՃԼԶ, : 15 ֆարդ 10 նումրայ 1
նախայ Լօ գրած այ, 89 ճոթին
Սօփին խուզել տվի, ֆի 30 գու-
ղի և 15 ըս[տակ]օվն դօպլ
փարսի տվի

ԱՃՕԲ, : ֆարդ 10 նումրայ 3 ղա-
մար Ա գրած այ, որ 8 ճոթն
Աղքրմանին խուզել տվի, ջամն
այ, որ է

ԱՃԼԳ, : 10 ֆարդ 10 նումրայ 4 ղա-
մար Ե գրած այ, ժԹ ճոթն Կալ-
քունին նիմանկ ներկ[է]լէ տվի

ԲՌԳՃԺԴ, : 13 ֆարդ 11 նումրայ 1 ղա-
մար ժօ գրած այ, որ ՄԲ ճոթ
Սօփվէսրովին ներկել տվի՝ 36-ն
ղամզ, 6 ալ, 6 բան[աֆ]2, 4
ջօվղի, գրած այ

ԳՃՕԳ, : 12 ֆարդ 12 նումրայ 1 ղա-
մար ժօ գրած այ, 21 ճոթ լէ-
նայ քնար ֆան Օռտին նիմանկ
ներկել տվի, ջամն այ փողին

ԱՃԼԲ, : ֆարդ 13 նումրայ 1 ղամար
ժօ գրած այ, որ ժԱ ճոթ ֆէն
Հօֆին ճարմակ ն[ե]րկ[է]լէ
տվի

ԲՃՕԸ, : 19 ֆարդ 13 նումրայ 4 ղա-
մար ժԱ գրած այ, 96 ճոթին
գոմրուկ տվի, ֆի 2 գուղի
3¹/₂-օվն

ԳՃՀԸ, : 12 ֆարդ 13 նումրայ 8
գրած այ, ժԶ խակին թաֆտի,
լաֆաֆի, մուշամպի, բարբան-
ղի, բարքի քրէ

Զ, : ֆարդ 17 նումրայ 14 ղամայ
Ը գրած այ, Ա խակին քրէ տվի

ԻԴ, : ֆարդ 18 նումրայ 11 ղամայ Իօ
գրած այ, Դ խակին քրէ տվի

Թ, : ֆարդ 19 նումրայ 2 համիրայ
Ը գրած այ, 3 խակին քրէ տվի

Ձ, : ֆարդ 20 նումրայ 3 արամ 2
գրած այ, 2 խակին քրէ տվի

ՍԷ, : ֆարդ 20 նումրայ 14 գրած
այ, որ Դ խակին քրէ տվի

Ձ, : ֆարդ 22 նումրայ 8 ովդան ԻԸ
գրած այ, որ Բ խակին քրէն
մնացել էր, տվի, ջամն այ, որ է

ԻԵՌՕԺԲ, : 13 վերոյ ԻԱ ղալամին ՂԷ
ճոթ լէնայ քնարին առքին խալ-
ջին ջամն այ մինչև նավին գը-
լուխն, քրէօվն 25012=13

վերոյ ՂԷ ճոթին քաշածին ջամն
այ 528 : 3

վերոյ Բ ղալամին ջամն այ որ
է 4521 : 3

ֆի ճոթին մինգմինու վերայ Ե
գազ ¹/₄ 3 գրէ այ քաշվէլ և ֆի
գազն մինչև նավին գլուխն ա-

մենայն խալջովն նստեցաւ Ե
գուրդի 10 ըստակ 5 դաթօվն և
ջամումն 35 ըստակ պակաս այ,
քուրիայ ջամն այ 25012 գու-
րդի 13 ըստակ

10բ

Աստուծով ֆարդ Բ-ումն. 2

Նումրայ 2 Աստուծով թիվն ՂԸ ովդան ԺԱ-ումն գրեցի, որ էս 44 ճոթ լինայ
քնար բէկրասին առքին խալջին քաթէն այ

ԱճԽԷ, : 10 Ա ճոթ ֆարդ 22 նում-
րայ 1 ովդան ԺԱ գրած այ, որ
Կոռնէլիս ֆէլինկ[է]րիցն Ա ճոթ
առի խամ գազի ջամն այ, որ
է 50 : 3

ԱՌՕԼԶ, : 15 Զ ճոթ ֆարդ 22 նում-
րայ 3 ովդան ԺԱ գրած այ, որ
Մաթոս Օքօսէն առի 240 :

ԱՃՂԹ, : 2 Ա ճոթ ֆարդ 22 նում-
րայ 4 ովդան ԺԱ գրած այ, որ
Դիլմար ֆան դեր Սթօթրէն ա-
ռի 43 :

ԳՌԶՃԻԱ, : 6 Իօ ճոթ ֆարդ 23 նում-
րայ 2 ովդան ԻԸ գրած այ, որ
Առնայոտ Դինգրիքէն Իօ ճոթ
առի, խամ գազի ջամն այ
831 : 3

ԳՃԺԴ, : 11 Բ ճոթ ֆարդ 24 նումրայ
3 նիրհան ԺԴ գրած այ, որ 2
ճոթ լինայ քնար առի 77 : 2

ԷՃԶԸ, : 4 Ե ճոթ ֆարդ 26 նումրայ
1 շամս ԻԴ գրած այ, որ Եսօտ
Վիլինկէն 5 ճոթ լինայ քնար
առի, գազի ջամն այ 199 :

ԱՌԵՃԻԵ, : 8 Ը ճոթ ֆարդ 27 նում-
րայ 2 ադամ ԺԵ գրած այ, որ
Նան Դմանէն առի 8 ճոթ լինայ
քնար, որ գազի ջամն այ 322 : 1

Դ, : 11 ֆարդ 27 նումրայ 10, է
չուխտ տ[ա]խտակ

ԱՌԱՃՕԶ, : 5 ֆարդ 29 նումրայ 1
ադամ ԺԹ գրած այ, որ 36 ճո-
թին Սոփին խուզի և 15 ըս-
[տա]կովն փարսի տվի, ջամն
այ

ԲՃՕԶ, : 4... Ա ճոթ ֆարդ 29 նում-
րայ 5 ադամ ԻԴ գրած այ, որ
Նակոբ Մօմայէն Ա ճոթ առի,
խուզելովն գ[ազի] ջամն այ
40 = 1

ԲՃԺԵ, : 5... ֆարդ 30 նումրայ 5 ա-
դամ ԻԵ գրած այ, որ է ճոթն
Եսօտ Վիլինկին խուզի, 15 ըս-
[տա]կ փարսի տվի, ջամն այ

ԱՃԼԸ, : 2 ֆարդ 30 նումրայ 6 ադամ
ԻԵ գրած այ, որ 7 խակին թաֆ-
տի, կոճկի, մուշամբի, քաթան,
լաֆաֆի գրեցի

ԱՌՕԺԸ, : 11 ֆարդ 32 նումրայ 1
շբաթ Բ գրած այ, որ ԻԴ ճոթն
ղոմազ, այ, բանաֆշ, ջովզի,
նարնջի Սօփվէստրովին ներ-
կ[է]լու տվի

ԿԶ, : ֆարդ 33 նումրայ 6 շբաթ ԺԴ
գրած այ, որ $5\frac{1}{2}$ ճոթին ճար-
մակ ն[ե]րկ[է]լէ

ԱՃԶԱ, : 8 ֆարդ 33 նումրայ 10 շբաթ
ԺԴ գրած այ, որ $14\frac{1}{2}$ ճոթ նիմ-
ուանկ ներկ[է]լէ

ԱՃԼԳ, : 10... ֆարդ 38 նումրայ 2
շբաթ ԻԲ գրած այ, որ վերոյ 44
ճոթին գոմրուկ, բարբանդի,
քսուր, բարքի քրէ տվի

Ժօ՛Նէ՛ճօ՛Բ, : 12 ԽԴ ճոթ ջամն ալ
փողին և գազին էլ ջամն ալ
1804 : 1/2

քաշած գազին ջամն ալ 44 ճոթին 224 : 1/2

վերոյ Բ ղալամին ջամն ալ, որ է 2029

Ֆի ճոթին մինդմինու վերայ Ե գազ 1 1/2 գրէ քաշվէց, ջամնումն 6 գրէ իվել ալ, քիլիայ գազի ջամն ալ ԲՆօԻԹ գազ մինչև ի նավին գլուխն ֆի գազն ընկավ Ե գուլդի 5 ըստակ 3 դօթ 3 կարտօվն ջամն ալ և ջամումն 16 ըստակ պակաս ալ

11ա

Աստուծով ֆարդ Գ-ումն. 3

3 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ազամ Ե-ումն գրեցի էս ԺԴ փաստավ, լէն ալաջայ նեղայ քնարին առքին քաթէն ալ

ԳՆօԺԲ, : 7 ֆարդ 24 նումրայ Գ նիրհան ԺԸ գրած ալ, որ ղարշուխ 9 ղալամ ԻԸ նիմայ նեղայ քնարին գինն օմադ արարի, որ տարայ իմ խօր քաթէն ի բարին, տէր Յիսուս օգնեայ մեզ

ԲճՁԵ, : 5 Բ ճոթ ֆարդ Ա նումրայ Գ ազամ Ե գրած ալ, որ առի Կօռնէլիս ֆէլինկէրիցն Բ փաստավ նեղայ քնար, խամ գազի ջամն ալ 116 :

ԱՌԸՃԿԴ, : ԺԲ ճոթ ֆարդ Գ նումրայ 1 ազամ ԻԵ գրած ալ, որ առի Դիլմար ֆան դէր Սթօթրիցն ԺԹ փ[ա]ստ[ա]վ նեղայ քնար, խամ գ[ազի] ջամն ալ 679 : 1

ԺԴ ճոթ ջամն ալ վերոյ Բ ղալամին

վերոյ Բ ղալամին ճոթին գազի ջամն ալ 795 : 1

ԳճՁԸ, : 10 ֆարդ 10 նումրայ 2 նախայ Լօ գրած ալ, ԺԴ ճոթն խու-

ղեկէ և փարսի տվի, ջամն ալ, որ է

ԲճԿԳ, : 15 ֆարդ 11 նումրայ 2 ղամար Ժօ գրած ալ, որ Ե 1/2 ճոթըն ղոմազ, գ[լու]լն[ա]ր, բանաֆշ, ջովդի ներկելէ

ԱճԺԱ, : 3 ֆարդ 12 նումրայ 2 ղամար Ժօ գրած ալ, որ է 1/2 ճոթ ֆան Օոտին նիմումնկ ներկել տվի, ջամն ալ

ԺԲ, : ֆարդ 13 նումրայ 2 ղամար ԺԱ, Ա ճոթ ճ[կ]րմակ ներկ[ել]է

ԻԸ, : 19 ֆարդ 13 նումրայ 5 ղամար ԺԱ գրած ալ, Բ խակին գոմրուկն ալ

ԾԱ, : 15 ֆարդ 13 նումրայ 9 գրած ալ. Բ խակին թաֆտի, լաֆաֆի, մուշամպի, բարքի քրէ մինչև ի նավն

է, : ֆարդ 22 նումրայ 9 ովդան ԻԸ գրած ալ, որ վերոյ Բ խակին քրէն տվի մինչ ի Արխանցկայ

ԳՆօԺԲ, : 7 վերոյ ԺԴ ճոթին, որ է ԻԸ նիմ ալաջայ քնարին առքին խալջին մինչ ի նավի գլուխն ջամն ալ

վերոյ ԻԸ ճոթին քաշածին ջամն ալ, որ է 121 : 1

վերոյ Բ ղալամին ջամն ալ, որ է 916 : 2

վերոյ ԻԸ նիմին ֆի ճոթին Դ գազ 1/4 շարեք Ա գրէ քաշվէց և ֆի գազն մինչ ի նավի գլուխն ամենայն խալջօվն նստէլ ալ Գ գուլդի 5 ըստակ 6 դօթօվն ալ, ջամն ալ 3012 գուլդի 7 ըստակ

ԲՃՂԵ, : 14 Բ ճոթ ֆարդ 22 նումրայ 2 ուղղան ԺԱ գրած այ, որ Կոն-նէլիս ֆէլինկ[է]րիցն առի 101 : 3

ԳՃԼԴ, : 9 ֆարդ 25 նումրայ 15 շամս Ժէ գրած այ, որ ԺԵ Թօպ մա-միշ շալ առի ըստամփի խա-մար, որ Ա սանդղոմ դրի

ԱՃՂԱ, : 13 Բ ճոթ ֆարդ 26 նում-րայ 8 աղամ ԺԱ գրած [այ], Բ ճոթ ինկլիզին ըստամփայ շու-խայ առի, որ է 54 դանայ բար-ցի յիրես այ և գազի շամն այ 58 : 3/4

Թ, : 10 Ա սանդղոզ առի Դ, Ա բլասի-ներս, որ վերոյ շալն և ճոթն դրի մէջն

Կօ, : ֆարդ 29 նումրայ 2 աղամ ԺԹ գրած այ, որ վերոյ Թ ճոթին խուզելէ

ԽԸ, : 3 ֆարդ 32 նումրայ 2 շբաթ Բ գրած այ, որ վերոյ շալին 6-րն ալ դամազ ներկ[ե]լ տվի

ԿԹ, : 3 ֆարդ 33 նումրայ 11 շբաթ ԺԴ գրած այ, որ Բ ճոթին ներկելէ և ըստամփայ տվի

ՀԳ, : 15 ֆարդ 34 նումրայ 1 շբաթ ԺԴ գրած այ, որ 9 Թօպ շալին նիմանկ ներկ[ե]լէ ըստամ-փ[այ տվի]

ԺԳ, : 4 ֆարդ 38 նումրայ 3 շբաթ ԻԲ գրած այ, որ վերոյ Ա սան-դ[ու]ղին գոմրուկ տվի, որ է

4 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ աղամ ԺԲ գրեցի էս Թարվսցի Արզանի որդի Մէլքումին քաթէն այ

Ժէ, : ֆարդ Ա նումրայ Դ շամս ԺԲ գրած այ, որ ուր կոնթէ օմադ այ

ԲՌԱՃՁԱ, : 8 ֆարդ 17 նումրայ 2 դա-մայ Ա գրած այ, որ Բ խակ քնար շարբաֆին ծախեցի նիկօլաս ֆան Զորին, թալ[ի]սօվն քաշն այ 508:

ԲՌԱՃՂԸ, : 8 վերոյ Բ դալամին շամն այ, որ է 2198-8 ըստակ

ԱՌԲՃՕԸ, : 8 ֆարդ Բ նումրայ Ա գրած այ, որ Մէլքումին կոնթէ առի Զ ճոթ լէնայ քնար շոխայ Իօճանէս Անէպրէնկիցն, գազի շամն այ 271 : 2

ԱՃԺԶ, : 2 ֆարդ Զ նումրայ 5 շբաթ Իօ գրած այ, որ քսուր առի

ԱՃՁԴ, : 10 ֆարդ 9 նումրայ 9 նախայ ԻԴ գրած այ, որ Զ ճոթին փողն և փարսի տվի շամն այ, որ է

ԱՃՁԳ, : 13 ֆարդ 11 նումրայ 3 դա-մար Ժօ, Դ ճոթին ներկ[ե]լէ՝ 2-քն դամազ, 1 ալ, Ա բանաֆշ տվի, շամն այ

ԺԳ, : ֆարդ 12 նումրայ 3 դամար Ժօ գրած այ, Ա ճոթ ֆան Սա-տին դէթոնի ներկելէ տվի, շա-մըն այ

ԺԲ, : ֆարդ 13 նումրայ 3 դամար Ժօ, Ա ճոթ ճարմակ ներկելէ [տվի]

ԺԳ, : 2 ֆարդ 13 նումրայ 6 դամար ԺԱ, Ա խակին գոմրուկ տվի

ԻԳ, : 12 ֆարդ 14 նումրայ 1 գրած այ, Ա խակին խալջ մինչ ի նավն

Ա, : 1 ֆարդ 15 նումրայ 4 գրած այ, նաղար Լօ Բ խակին նավէն խա-

նելէ, բարբի քրէ տվի մինչ ի տո[ղանն]

ՄՁ, : 19 ֆարդ 15 նումրայ 8 թիրայ 2 գրած ալ, Բ խակին գոմրուկ տվի, ֆի 28 գուլդի 9 1/2 ըստակովն ջամն ալ, որ է

Ձ, : ֆարդ 17 նումրայ 2 դամայ Ա գրած ալ, Բ խակին միզանի խալջ մինչ ի տողանն համալի տվի, որ է ջամն ալ

ՁՁ, : ֆարդ 17 նումրայ 9 դամայ Ե գրած ալ, որ Բ խակին էն գըլխէն, Ա խակ ճոթին էս գլխէն շկուրի տվի

Ժէ, : 9 ֆարդ 19 նումրայ 11 համիրայ ԺԲ գրած ալ, որ Բ խակ ապրջմին Արխանցկու մինչ ի տեղս քրէ տվի

Գ, : ֆարդ 20 նումրայ 15 արամ Իօ, Ա խակին մինչ ի Արխանցկայ քրէ

ԺԸ, : ֆարդ 24 նումրայ 7 նիրհան ԺԸ գրած ալ, որ Բ խակին Բէկլղայ դալալի տվի, ֆի 9 գլրովըն, ջամն ալ

Բ, : ֆարդ 25 նումրայ 4 նիրհան ԻԴ գրած ալ, Բ խակ ապրջմին մաղազի քրէ տվի, ջամն ալ, որ է

վերոյ Ա խակ ճոթին քաշած գազի ջամն ալ 26 : 3

վերոյ Բ դալամին ջամն ալ, որ է 298 = 1

վերոյ 10 դալամ գրած Ա խակին գինն ալ 1666 գուլդի 13 ըստակ մինչ ի նավին գլուխն,

ֆի գազն նստէց Ե գուլդի 11 ըստակ 6 դոթովն

ԲՃՄԳ, : 12 գրեցի, որ դարշվիս օմադին խետ բարայբարվի և թաքրար էլ դարշոյ օմադ կուգրեմ

ԲՈՒՃՂԸ, : 8 վերոյ Ժէ դալամին ջամն ալ, որ է 2198—8

Թաքրար էլ գր[ե]ցի, որ թարվսցի Արգանի որդի Մէլքումին քաթէին ջամն ալ

ԲՃՄԳ, : 12 վերոյ խսէպումն ուր կոնթէ մնացել էր, ինչպէս դարշոյ ըռաֆտ գրեցի տեղս օմադ արարի, որ խալիս կշտիս կայ 253 գուլդի 12 ըստակ մինչ ի խուրդայվաթ առում, ուր կոնթէ դարշոյ գրեմ

12ա

Աստուծով ֆարդ Ե-ումն. 5

5 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ անդամ Իօ գրեցի էս թօպով և տոնլուղով առած խեմքն ապրջմով շալ և մամիշ շալի առքի քաթէն ալ

ԱՌԳՃՂԸ, : 15 ֆարդ 24 նումրայ 5 նիրհան ԺԸ գրած ալ, որ դարշոյիս 2 դալամ շալէրին գինն օմադ արարի, որ տարայ իմ խօր քաթէն

Էէ, : 18 ֆարդ Բ նումրայ Դ աղամ Իօ գրած ալ, որ Բ ճոթ խեմքն ապրջմով շալ առի, գազն ալ 48 : 4

ԳՃԿԳ, : 10 ֆարդ Ե նումրայ 3 շբաթ ԺԴ գրած ալ, որ է թօպ խեմքն ապրջմէ շալ առի, գազի ջամն ալ 304 : 2

ՂԱ, : 2 ֆարդ 2 նումրայ 4 շբաթ ԺԴ գրած ալ, որ Պիտր Մէնթիկէն Դ թօպ մամիշ շալ առի

ՋՃԺԲ, : 10 ֆարդ է նումրայ 2 նախայ է գրած ալ, որ Եօհանէս

Թիւր լոքոյ կից

Կատմանէն առի Ը թօպ խեմքն
ապրշմօվ շալ, դազին ջամն ալ,
որ է 502 :

ԲՃՀԶ, : 15 ֆարդ 9 նումրայ 1 նա-
խայ ԺԶ գրած ալ, որ Իսայի
Ջլօտէն 5 թօպ խեմքն ապրշմէ
շալ առի 232 :

Ժօ, : ֆարդ 9 նումրայ 6 նախայ 24,
Ա տոնլուղ ապրշմօվ շալ առի
12 : 2

ԱՌԳՃՂԸ, : 15 վերոյ 6 դալամին
փողին և գազին ջամն ալ
1099 1/2

6 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շրաթ Բ-ումն գրեցի էս ԱՌԵՃԼօ դանայ
ոսկուն առքին քաթէն ալ

ԱՃԿԱ, : 5 ֆարդ 9 նումրայ 1 նա-
խայ ԺԶ գրած ալ, որ 30 դանայ
ոսկի ծախ[ե]ցի 30

ԷՌԹՃԶԲ, : 14 ֆարդ 25 նումրայ 2
նիրհան ժԸ գրած ալ, որ զարշուխ
1500 դանայ ոսկուն գինն օմադ
արարի, որ տարայ իմ խօր քա-
թէն, ի բարին, որ առք գրեցի,
տեր 3խոսու օգնեայ

ԵՌԳՃԻԱ, : 14 ֆարդ Դ նումրայ Գ
գրած ալ, որ ԱՌ դանայ առի
1000

ԲՌԶՃԿԳ, : 6 ֆարդ Դ նումրայ Ե
գրած ալ, որ առի ԵՃ դանայ
500

ԱՃՄԸ, : 19 ֆարդ Ե նումրայ գրած
ալ, որ Լօ դանայ էլ առի 30

ԸՌԱՃԽԳ, : 19 վերոյ 3 դալամին
ջամն ալ, որ է 1530

ԱՃԿԱ, : 5 զարշուխ ծախած 30 դա-
նայ ոսկոյ գինն գնաց 30

ԷՌԹՃԶԲ, : 14 գնաց վերոյ ջամէն
մնաց 7982 գուլդի 14 ըստակ,
որ 1500 դանայ ոսկու գինն ալ,
որ նախայ 16-ումն ֆլօթին խե-
տըն աղարկեցի, ի բարին 1500

Քիբ շրքայ ելով

7 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շամս ԺԲ գրեցի, էս ինձ խեա բերած
թասպէ աղեղին ըովաղին ծախ[ե]ցի, քաթէն ալ

ԱՃօօ, : ֆարդ Ա նումրայ Բ գրած ալ,
որ Իօ պատ թասպէ աղեղ ծա-
խ[ե]ցի, Ժօ-ն թրաշած էր, Ժօ-ն՝
առանց թրաշ

ԱՃԺօ, : ֆարդ Ա նումրայ Բ գրած ալ,
որ ԿԸ դանայ ըովաղն ծախեցի

ՁԴ, : ֆարդ ԺԴ նումրայ 3 թիրայ 5.
ծախեցի ԻԱ պատ ճարմակ աղեղ

ԲՃՂԴ, : վերոյ 3 դալամին ջամն ալ,
որ է 294 գուլդի

է, : 5 ֆարդ 38 նումրայ 4 շրաթ ԻԲ
գրած ալ, որ գրի կոնթէ օմադ
արի

8 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շամս ԺԹ-ումն գրեցի էս Ֆրանց Ընէ-
կին քաթէն ալ

ԲՌԶՃԽէ, : 17 ֆարդ Ա նումրայ Ե
շամս ԺԹ գրած ալ, որ Ֆրանց
Ընէկիցն օմադ արարի ԺԵ ճոթ Լէ-
նայ քնարին գինն, որ մինչ ի 2
ամիս փողն տամ, ի բարին, ջամն
ալ 2647 : 17

ԱՃՀԵ, : 5 ֆարդ 9 նումրայ 2 նախայ
ԺԶ գրած ալ, որ Ֆրանց Ընէկէն
Ա ճոթ Լէնայ քնարի կոնթէ օմադ
գրեցի

ԲՌԸՃԻԳ, : 2 վերոյ Բ դալամին ջամն
ալ, որ է 2823 : 2 ըստակ

ԱՌօօօ, : ֆարդ 16 նումրայ 7 թի-
րայ ԻԹ գրած ալ, որ զարշուխ
թալապի կոնթէ Ա զալամ տվի,
ջամն ալ 1000 գուլդի

ՁՃօօ, : ֆարդ 18 նումրայ 8 դամայ
ԺԵ գրած ալ, զարշուխ կոնթէ
տվի

ԱՌԲՃԻԳ, : 2 ֆարդ 20 նումրայ 8
արամ ԺԵ գրած ալ, որ զար-
շուխ մնացեալ թալապն տվի,
որ հասապն շոքայ ելավ

ԲՌԸՃԻԳ, : 2 վերոյ 3 դալամին ջամն
ալ, որ է, ի բարին 3խոսու
Քրիստոս

9 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ազամ Ե գրեցի էս Կօնէլիս ֆէլին-
կէրին քաթէն ալ

ԲՃՁԵ, : 5 ֆարդ Ա նումրայ 2 ազամ
Ե գրած ալ, որ Կօնէլիս ֆէլինկ-
րիցն օմադ արարի, Բ փաստաւ
նեղայ քնարի գինն, որ թարեղէն
մինչ ի 2 ամիս փողն տամ

ԲՃՁԵ, : 5 ֆարդ 17 նումրայ 5 դա-
մայ Ե գրած ալ, որ զարշոյիս
Բ փաստաւ նեղայ քնարին գինն
տվի, որ խսէպն շոքայ [ելավ]

Թիք շոքայ ելավ

10 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ազամ ԺԲ գրեցի էս Եօհանէս Անէպրէ-
կին քաթէն ալ

ԱՌԲՃՕԸ, : 8 ֆարդ Բ նումրայ 1 ազամ ԱՌԲՃՕԸ, : 8 ֆարդ 19 նումրայ 1 հա-
ԺԲ գրած ալ, որ Եօհանէս Անէ-
պրէնկէն առած 2 ճոթ լէնայ քնա-
րի գինն օմադ արարի, մինչ ի 2
ամիս փողն տամ, ի բարին

միրայ Ե գրած ալ, որ տվի Եօ-
հանէս Անէպրէնկին զարշոյիս
պարթքն, որ հասապն շոքայ
ելավ, ի բարին: Յիսուս օգնայ
մեզ

Թիք շոքայ ելավ

11 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ազամ ԻԵ գրեցի էս Դիլմար ֆան դեր
Սթօթրին քաթէն ալ

ԱՌԸՃԿԴ, : ֆարդ Գ նումրայ Ա ազամ
ԻԵ գրած ալ, որ Դիլմար ֆան դեր
Սթօթրէն առած ԺԲ փաստաւ նե-
ղայ քնարին գինն օմադ արարի
մին[չ] ի 2 ամիս տամ

ԱՌԲՃՂԳ, : 19 ֆարդ 20 նումրայ 11
արամ ԺԵ գրած ալ, որ զար-
շոյիս թալապին կոնթէ Ա զա-
լամ տվի ջամն ալ, որ է

ԵՃՂՕ, : 1 ֆարդ 21 նումրայ 6 ով-
դան ԺԱ գրած ալ, որ զարշոյիս
թալապն մնացեալն էզն տվի,
որ է ջամն ալ 570=1

ԱՌԸՃԿԴ, : վերոյ 2 զալամին ջամն ալ,
որ է 1864 գուլդի

Թիք շոքայ ելավ

12 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ազամ ԻԵ գրեցի, էս Իսայի Զլօթին
քաթէն ալ

Մօ, : ֆարդ Ե նումրայ 2 շքաթ ԺԴ
յինք առի, գրած ալ

Մօ, : ֆարդ Գ նումրայ 2 ազամ ԻԵ
գրած ալ, որ թալապ ալ Իսայի
Զլօթէն, որ տվի ինձ խամար
շալ շինի, ի բարին

Թիք շոքայ ելավ

13 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շքաթ ԺԴ գրեցի, էս Եան ֆան Հօստրին
քաթէն ալ

ԱՌԸՃՄԲ, : 2 ֆարդ Ե նումրայ 1 շքաթ
ԺԴ գրած ալ, որ Եան ֆան Հօստրէն
առած Ժօ ճոթ լէնայ քնարն օմադ
արարի, գինն մինչ ի 2 ամիս վա-
դայ փողն տամ

ԸՃԽԵ, : ֆարդ 18 նումրայ 2 դամայ
Ժօ գրած ալ, որ զարշոյիս
պարթքի կոնթէ Ա զալամ տվի
ջամն ալ, որ է

ԳՌԶՃԶԵ, : 14 ֆարդ 21 նումրայ 4 ով-
դան ԺԱ գրած ալ, որ Մաթոսի
որդի Աղայծատուրէ կոնթէ Իօ ճո-
թին գինն Եան ֆան Հօստրէն օ-
մադ արարի, մինչ ի տամ ուրն

ԶՃԿԳ, : 6 ֆարդ 19 նումրայ 13 հա-
միրայ ԻԲ գրած ալ, որ զար-
շոյիս պարթքին կոնթէ էլ տվի,
ջամն ալ, որ է

ԵՌԵՃԻԷ, : 16 վերոյ Բ զալամ օմադին
ջամն ալ 5527 : 16 ըստակ

ԳՃԽԴ, : 16 ֆարդ 20 նումրայ 4 ա-
րամ 2 գրած ալ, որ զարշոյիս
մնացեալ թաթիմայ փողն տվի,
որ է ջամն ալ, որ է

ԱՌԸՃՄԲ, : 2 վերոյ 3 զալամին ջամն
ալ, որ է 1852 գուլդի 2 [ըս-
տակ]

ԱՌԴՃ., : ֆարդ 21 նումրայ 8 ով-
դան 11 գրած ալ, զարշոյիս
կոնթէ տվի

էՃԶԵ, : 14 ֆարդ 22 նումրայ 6 ով-
դան 11 գրած ալ, որ զարշոյիս
կոնթէ տվի

Թիք շոքայ ելավ

ԱՌԵՃՕՕ, : ֆարդ 25 նումրայ 3 նիր-
հան ԻԴ գրած այ, ղարշոյիս
կոնթէ տվի

ԵՌԵՃԻԷ, : 16 վերոյ Դ ղալամին ջամն
այ, որ է, Ի բարին

13ա

Աստուծով ֆարդ է-ումն. 7

14 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շբաթ Ա գրեցի էս խուզարար պարոն
Սօփին քաթէն այ

ԵՃՄՕ, : ֆարդ Ը նումրայ 2 նախայ
ԺԴ գրած այ, որ Սօփիցն առի

ԳՌԱՃԻԵ, 5 ֆարդ 10 նումրայ 1 նա-
խայ ԼՕ գրած այ, որ Սօփիցն օ-
մադ արարի մեր 89 ճոթ լէնայ
քնարին և 14 ճոթ նեղայ քնարին
խուզին կոնթէ, մինչ Ի խսէպն շու-
քայ լինի

ԲՌՕՁԸ, : 15 ֆարդ 29 նումրայ 2 թի-
վըն ՂԹ աղամ ԺԹ գրած այ, որ
է ԿԸ լէնայ քնար էր խուզէլ, 30-ըն
Աղայծատուրէ կոնթէ, 38-ըն Իմ
կոնթէ. 30 գուլդօվն խուզին և 15
ըստակ դօպլ փարսի փողն օմադ
արարի մինչ Ի առքս լցեմ.

ԵՌԷՃԿԴ, .. վերոյ Գ ղալամին ջամն
այ, որ է

ԱՌՕՕՕ, : ֆարդ Դ նումրայ 2 շբաթ
Ա գրած այ, որ տվի ուրն մեր
ճոթանքոց խուզին կոնթէ, ջամն
այ ԱՌՕՕՕ գուլդի

ԵՃՄՕ, : ֆարդ Դ նումրայ 4 շբաթ
Դ գրած այ, որ տվի ուրն

ԱՌՕՕՕ, : ֆարդ Ը նումրայ 1 նա-
խայ ԺԴ գրած այ, որ տվի խու-
զի կոնթէ

ԵՃՄՕ, : ֆարդ ԻՕ նումրայ 7 արամ
ԺԵ գրած այ, որ տվի խուզի
կոնթէ

ԵՃՕՕ, : ֆարդ ԻԱ ովդան ԺԱ գրած
այ, որ էլ տվի խուզի կոնթէ

ԼՕ, : ֆարդ ԻՕ նումրայ 13 արամ
ԺԶ գրած այ, որ Եան Դմանին
տվի

ԱՃԼՕ, : ֆարդ 25 նումրայ 5 ավել-
յաց Ա գրած այ, Ա ղալամ տվի,
որ է

ԳՃԺԵ, : 5 ֆարդ 25 նումրայ 17
շամս ԻԴ գրած այ, որ տվի մին
ղալամ

ԳՃԺԵ : 11 ֆարդ 26 նումրայ 6 աղամ
Ը գրած այ, որ տվի Ա ղալամ

ԱՌԳՃԶԳ, : 4 ֆարդ 33 նումրայ 5
շբաթ ԺԳ գրած այ, թաթիմայ
փողն տվի

ԵՌԷՃԿԴ, : վերոյ ԺՕ ղալամին ջամն
այ, որ է 5764 գուլդի

15 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շբաթ ԺԴ գրեցի էս Վէլում Հնդրիք
Կէոքրոհին կին քաթէն այ

ԱՌԸՃԺԴ, : 2 ֆարդ 2 նումրայ 1 շբաթ
ԺԴ գրած այ, որ Հնդրիկ Վէլումէն
առած Ը ճոթ լէնայ քնարի գինն
օմադ արարի, մինչ Ի Զ՝ամիս
վաղայ փողն տամ, որ է

ՂԱ, : 2 ֆարդ 2 նումրայ 2 շբաթ ԺԴ
գրած այ, որ Պիտր Մէնթիկէն ա-
ռած Դ թօպ մամիշ շալին գինն օ-
մադ արարի

ԹՃԿԷ, : ֆարդ 20 նումրայ 1 հա-
միրայ ԻԴ գրած այ, որ ղար-
շուիս կոնթէ էզն Ա ղալամ տվի,
որ է ջամն այ 967 գուլդի

ԸՃԽԶ, : 2 ֆարդ 20 նումրայ 10 ա-
րամ ԺԵ գրած այ, որ ղարշուիս
մնացեալ թաթիմայ փողն տվի,
խսէպն շուքայ ելավ

ԱՌԸՃԺԴ, : 2 վերոյ Բ ղալամին
ջամն այ, որ է, Ի բարին

Թիք շոքայ ելավ

16 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ շբաթ ԺԴ գրեցի էս Պիտր Մէնթիկին
քաթէն այ

ՂԱ, : 2 ֆարդ 2 նումրայ 2 շբաթ ԺԴ
գրած այ, որ Պիտր Մէնթիկէն ա-
ռած Դ թօպ մամիշ շալին գինն
օմադ արարի

ԳՌԱՃԶԵ, : 16 ֆարդ է նումրայ Ա նա-
խայ է գրած այ, որ Պիտր Մէն-
թիկէն առած ԻԲ ճոթ լէնայ քնա-
րին գինն օմադ արարի, մինչ Ի
Զ՝ամիս վաղայ փողն աստուծով
տամ, Ի բարին

ԱՌԸՃԽԲ, : 13 ֆարդ 19 նումրայ 14
համիրայ ԻԲ գրած այ, որ ղար-
շուիս պարթքին կոնթէ էզն տվի,
ջամն այ, որ է

ԱՌԱՃՕՕ, : ֆարդ 20 նումրայ 6 ա-
րամ ԺԵ-ումն տվի ղարշուիս
պարթքին կոնթէ, ջամն այ, որ
է, Ի բարին օգնեայ

ԻԲ, : 15 ֆարդ 13 նումրայ 3 գրած այ, օմադ արարի մին թօպ շալին կոնթէ

ԴՌԻՃԶԹ, 13 վերոյ 3 ղալամին ջամն այ, որ է 4289 գուլդի 13 ըստակ

ԱՌԻՃԾԱ, : 18 ֆարդ 23 նումրայ 2 ով-դան 22 գրած այ, որ Մաթոսի որդի Աղայծատուրէ կոնթէ 10 ճոթին գինն օմադ արարի, մինչ ի տամ

ԶՌԱՃՆԱ, : 11 վերոյ 3 ղալամին ջամն այ, որ է

ԱՌԳՃՆԷ, : ֆարդ 21 նումրայ 4 ով-դան Բ գրած այ, որ ղարշուխ մնացեալ թաթիմայ փողն տվի, խսէպն շուքայ ելավ

ԴՌԻՃԶԹ, : 13 վերոյ 3 ղալամին ջամն այ, որ է, ի բարին

ԱՌՕՂՕ, : 15 ֆարդ 25 նումրայ 7 ավելյաց Դ, Ա ղալամ թալապին կոնթէ տվի

ԷՃԶԱ, : 3 ֆարդ 31 նումրայ 10 ադամ ԻԹ գրած այ, որ ղարշվի կոնթէ տվի

ԶՌԱՃՆԱ, : 11 վերոյ 3 ղալամին ջամն այ, որ է

13բ

Աստուծով ֆարդ Ը-ումն. 8

17 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ նախայ ԺԴ-ումն գրեցի, էս Եան Դմանին քաթէն այ

ԱՌՕՕՕ, : ֆարդ Ը նումրայ 1 նախայ ԺԴ գրած այ, որ Եան Դմանէն ԱՌ գուլդի յինք առի, մինչ ի 2 ամիս վաղայ տամ

ԱՌՕՕՕ, : ֆարդ 20 նումրայ 12 արամ ԺԶ գրած այ, որ ղարշուխ յինք առած ԱՌ գուլդին էզն տվի

ԷՌԻՃՂՕ, : 10 ֆարդ Ը նումրայ 3 նախայ ԺԶ-ումն գրած այ, որ Եան Դմանէն առած 41 ճոթ լէնայ քնարին գինն օմադ արարի, մինչ ի 2 ամիս վաղայ փողն տամ, որ է

ԳՌՕՕՕ, : ֆարդ 26 նումրայ 5 ադամ 5. Ա ղալամ տվի, ջամն այ

ԳՌՕԾԲ, : 16 ֆարդ 26 նումրայ 12 ադամ ԺԵ գրած այ, որ Բ խակ Գիլանայ ապրշմին ջահտան էզն տվի

ԱՌԵՃԻԵ, : 8 ֆարդ 27 նումրայ 2 ադամ ԺԵ գրած այ, որ Ը ճոթ լէնայ քնարին գինն օմադ արարի, ի բարին

ԳՌԳՃՆԳ, : 2 ֆարդ 33 նումրայ 4 շքաթ ԺԲ գրած այ, որ բաղի մնացեալ փողն տվի, խսէպն շուքայ ելավ

ԺՕՌԳՃՂԵ, : 18 վերոյ Գ ղալամին ջամն այ, որ է 10395 : 18

ԺՕՌԳՃՂԵ, : 18 վերոյ Դ ղալամին ջամն այ, որ է

18 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ադամ ևօ գրեցի էս Եակոբ Ֆուստրմանին քաթէն այ

ԺԲՌՕՕՕ, : ֆարդ Դ նումրայ 1 ադամ ևօ գրած այ, որ Եակոբ Ֆուստրմանէն յինք առի, որ թար[ե]ղէս մինչ ի է ամիս վաղայ փողն տամ, ի բարին: Յիսուս Քրիստոս օգնեայ

ԺԲՌՕՕՕ, : ֆարդ 20 նումրայ 2 արամ Բ-ումն գրած այ, որ ղարշուխ վեռած Եակոբ Ֆուստրմանէն 12000 գուլդին վերոյ թար[ե]ղումս տվի

14ա

Աստուծով ֆարդ Թ-ումն. 9

19 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ադամ ևօ գրեցի էս փողի մուղաթ տված և հինք առածին քաթէն այ

ԼԲ, : 4 ֆարդ 20 նումրայ 5 արամ Զ գրած այ, որ Ավետի որդի Զաքրիցն մուղաթ յինք առի ԴՌ գուլդին 49 օրէն, ջամն այ

ԱՌՕՂԵ, : ֆարդ Դ նումրայ 1 ադամ ևօ-ումն գրած այ, որ Եակոբ Ֆուստմանին է ամսէն մուղաթ տվի

ԼԴ, : 16 ֆարդ 20 նումրայ 10 արամ ԻԱ գրած այ, որ Գիլանէնց Սարգրսի որդի Պիտրոսիցն մուղաթ յինք առի, ջամն այ

ԺԶ, : ֆարդ 20 նումրայ 18 արամ ԻՕ գրած այ, որ Մաթոսի որդի Աղայծատուրէ 1100 գուլդին 3¹/₂ ամսէն մուղաթ տվի

ԿԷ, ... վերոյ Բ ղալամին ջամն այ, որ է Կէ գուլդի

ԱՌԱՃԺԱ, : վերոյ Բ ղալամին ջամն այ, որ է

ԿԷ, ղարշվիս եկայծ ջամէն վերոյ ջամիցն դնաց

ԱՌՕԽԴ, : գնաց մնաց խալիս, որ մուղաթ ամ տվէլ

14բ

Աստուծով ֆարդ ԺՕ-ումն. 10

20 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ադամ ԻՕ գրեցի, որ ինչ խրիդ կամ քսուր, որ իմ խօր կաղարկեմ Մօսկօվն, քաթէն այ

ԱՌԲՃԼԶ, : 5 ֆարդ 14 նումրայ 5 թի-
րայ Ը-ումն, յինք առի հա-
ր[և]անցի Բարսեղէն 230 դանայ
ուսկի, սանադ տվի ուրն, որ գնայ
Մօսկօվն իմ խօրէ յինք առոյ ոս-
կուն ոսկի տեղս իմ խօրէ ջամայ
արարի

ԽԱ, : 5|| ֆարդ Բ նումրայ 2 ազամ
Իօ գրած այ, որ մին սալակօվ
քսուր և Բ անքո գինի աղարկե-
ցի

Մօ, : ֆարդ Բ նումրայ 3 ազամ Իօ,
Ա սհաթ առի, աղարկեցի գինն
այ, որ է Մօ գուրդի

ԺԲ, : ֆարդ 9 նումրայ 7 նախայ ԻԳ,
Ա ջուխտ տապանջայ առի

ԺԲ, : 10 ֆարդ 9 նումրայ 8 նախայ
ԻԳ գրած այ, որ 3 դազ ապի,
ասմանի մահուդ առի, աղար-
կեցի, որ է գին[ն] այ

Լէ, : 8 ֆարդ 14 նումրայ 3 գրած
այ, Բ անքո գինի աղարկեցի

ԿԳ, : 14 ֆարդ 14 նումրայ 6 գրած
այ, որ 13 դազ մահուդ աղար-
կեցի գինն այ, որ է 63 գուրդի
14 ըստակ

ԻՆՈՒԺԲ, : 13 ֆարդ 24 նումրայ 8
նիրհան ժԸ գրած այ, որ ինչպէս
քաթիս ֆարդ 2-ումն, զիքր է
21 դալամ 97 ճոթ լէնայ քնար,
թայ[ե]ար արարի, աղարկեցի
նավէրումն, որ է 16 խակին
քուլիայ գազի ջամն այ, որ է
ԴՌԲՃԻԱ գազ 3 շարեք մինչ ի
նավին գլուխն, ֆի գազն ընկավ
ն գուրդի 10 ըստակ 5 դոթօվն,
քուլիայ փողին ջամն այ 25012
գուրդի 13 ըստակ, տեղս առք
գրեցի, որ աղարկէլ ամ իմ խօր
ձեռն, ի բարին

ԳՌՈՒԺԲ, : 7 ֆարդ 24 նումրայ 9
նիրհան ժԸ գրած այ, ինչպէս
քաթիս ֆարդ 3-ումն, զիքր է
9 դալամ 28 նիմայ նեղայ քր-
նար թայ[ե]ար արարի Բ խակ
կապեցի, նավումն աղարկեցի,

որ է 28 նիմին գազին ջամն այ
ԹՃԺԶ 1/2 գազ, մինչ ի նավին
գլուխն, ֆի գազն ընկավ Գ
գուրդի 5 ըստակ 6 դոթօվն, փո-
ղին ջամն այ 3012 : 7 առք գրե-
ցի, աղարկեցի իմ խօր

ԱՌԳՃՂԸ, : 15 ֆարդ 24 նումրայ 10
նիրհան ժԸ գրած այ, ինչպէս քա-
թիս ֆարդ 5-ումն, զիքր է Իօ
թօպ և 3 ճոթ խեմքն ապրշօվ
շալ առի, գազի ջամն այ 1099 1/2||
ֆի գազն մինչ մինոյ վերոյն ըս-
տեց Ա գուրդի 3 դոթօվն, ջամն
այ ԱՌԳՃՕէ գուրդի 13 ըստակ
և Դ թօպ մամիշ շալ առի,
գին[ն] այ ՂԱ գուրդի 2 ըս-
տակ, Բ ջամն այ ԱՌԳՃՂԸ 15,
տեղս առք գրեցի, որ խակե-
րումն աղարկեցի իմ խօր

ԷՌԹՃՁԲ, : 14 ֆարդ 25 նումրայ 1
նիրհան ժԸ գրած այ, ինչպէս
քաթիս ֆարդ 5 նումրայ 6 զիքր
է, ԱՌԵՃ դանայ ընկուող ոսկի
առի, ֆլօթումն աղարկեցի Ար-
խանցկայ, ֆի դանէն Ե գուրդի
6 ըստակ 3 դոթօվն, ջամն այ
7982 գուրդի, 14 ըստակ

ԹՃՄԵ, : 9 ֆարդ 25 նումրայ 2 նիր-
հան ժԸ գրած այ, ինչպէս քա-
թիս ֆարդ 12 զիքր է, որ է
դալամ խուրդայվաթ և հաշիայ
առի, Ա սանդղում աղարկեցի
իմ խօր

ԼԸՌԵՃՁԵ, : 15|| վերոյ ժԱ դալա-
մին ջամն այ 38585 : 15 1/2

[ԱՌԲՃԼԶ], 5 դարշվիս ջամէն իմ
խօր թալապէն գնայ

ԼէօԳՃԽԹ, : 10 1/2 գնաց մնաց խա-
լիս, որ աղարկեցի իմ խօր

Աստուծով ֆարդ ժԱ-ումն. 11

21 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ նախայ ժԶ գրեցի էս խուրդայվաթ ծախող Կօնրատ Սթօտրին և ֆոանկսիս Բուծրէթիս Սօյերին քաթէն այ

ԲՃՂԱ, : 15 ֆարդ 9 նումրայ 3 նախայ ժԶ գրած այ, որ Կօնրաթ Սփրինկիցն ադամ ԻԸ թարեղ, խուրդայվաթ առի մինչև ի 2 ամիս վաղայ փողն տամ, ի բարին, Յիսուս Քրիստոս

ԲՃՂԱ, : 15 ֆարդ 16 նումրայ 9 դամայ Ա գրած այ, որ դարշուխ պարթքն Կօնրատ Սթօթրին տվի 291 գուլդի, 15 ըստակ

ԲՃՂօ, : ֆարդ 18 նումրայ 4 դամայ ժԲ գրած այ, որ դարշուխ Ֆրանկսրսին պարթքն տվի 290 գուլդի, ի բարին, Յիսուս

ԲՃՂօ, : ֆարդ 9 նումրայ 4 նախայ ժԶ գրած այ, որ Ֆոանկսիս Բուծրէթէն Սօյերիցն շքաթ ժօ թարեղ, խուրդայվաթ առի մինչև ի 2 ամիս վաղայ փողն տամ, տեղս օմադ արարի

ԵՃՁԱ, : 15 վերոյ Բ դալամին շամն այ, որ է, ի բարին, 581 : = 15

ԵՃՁԱ, : 15 վերոյ Բ դալամին շամն այ, որ է 581 գուլդի 15 ըստակ

22 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ նախայ ժԶ-ումն գրեցի էս լէնթ և թաֆտայ ծախող Աբրահամ Գրօմին քաթէն այ

ԳՃԽԱ, : 15 ֆարդ 9 նումրայ 5 նախայ ժԶ գրած այ, որ Աբրայհամ Գրօմիցն շքաթ ժԱ թարեղ, լէ[ն]թ, որ է հաշիայ առի, որ թարեղէն մինչև ի 2 ամիս վաղայ փողն տամ, օմադ արարի

ԵՃօԸ, : ֆարդ 18 նումրայ 7 դամայ ժԵ գրած այ, որ դարշուխ Բ դալամ պարթքն տվի, որ հասապն շուքայ ելավ, ի բարին

ԱՃԿԶ, : 5 ֆարդ 13 նումրայ 4 գրած այ, որ օմադ արարի 2685/8 գազ թաֆտի կոնթէ, աստուծով մինչև ի փողն տամ, ի բարին, Յիսուս.

ԵՃօԸ, : վերոյ Բ դալամին շամն այ, որ է 508 գուլդի, ի բարին

23 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ նախայ ԻԴ գրեցի էս խուրդարար Եակոբաթին քաթէն այ

ԱՃԶօ, : ֆարդ 9 նումրայ 6 նախայ ԻԴ գրած այ, որ օմադ արարի մինչև ի Աստուած փող պարգևի տամ, ի բարին, Յիսուս

ԱՃԶօ, : ֆարդ 14 նումրայ 4 ն[ա]ղար ժօ-ումն գրած այ, որ Եակոբաթին տվի 6 ճոթին խուզին փողն, որ է շամն այ

24 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամար Ա գրեցի էս խուրդարար Աղբրմանին քաթէն այ,

ԱՃԿԲ, : ֆարդ 10 նումրայ 2 դամար Ա գրած այ, որ օմադ արարի 8 ճոթի խուզին կոնթէ, մինչ ի աստուծով փողն տամ, ի բարին

ԱՃԿԲ, : ֆարդ 17 նումրայ 11 դամայ է գրած այ, որ դարշուխ պարթքն տվի հասապն շուքայ ելավ, ի բարին

25 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ դամար Ե գրեցի էս նիմրանկ ներկող Նիկօլաս Կալքունին քաթէն այ

ԱՃԼԳ, : 10 ֆարդ 10 նումրայ 3 դամար Ե գրած այ, որ ժԲ ճոթ լէնայ քնարին ներկին կոնթէ օմադ արարի, մինչ ի տամ

ԱՃԼԳ, : 10 ֆարդ 18 նումրայ Ա դամայ ժօ գրած այ, որ դարշուխ պարթքն տվի, որ հասապանիս շուքայ ելավ, ի բարին

26 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամար ժօ գրեցի էս դոմազ ներկող Սօփիլէստրովին քաթէն այ

ԲՈՒՆՃԿԲ, : 1 ֆարդ 11 նումրայ 1 դամար ժօ գրած այ, որ ԾԶ ճոթ լէնայ քնար, Ե¹/₂ ճոթ նեղայ քնար էր ներկէլ, փողն օմադ արարի

ԴՈՒՆՃԽԷ, : 6 ֆարդ 36 նումրայ 3 շքաթ ժէ գրած այ, որ Սօփիլէստրովին անցեալ տարէն ճոթին ներկն, էս տարէն ճոթին ներկն 3 դալամ տվի, շամն այ

ԱՄԷՃՁԵ, : 5 ֆարդ 32 նումրայ 2 թիվն 99 դալամ 2 գրած այ, որ 41 ճոթ լէնայ քնար, 7 թօպ մամիշ շալ էր ներկէլ, փողն օմադ արարի

ԴՈՒՆՃԽԷ, : 6 վերոյ Բ դալամին շամն այ, որ է 4547 = 6

27 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամար Ժօ գրեցի էս նիմանկ ներկող Հարմանոս ֆան Օոգին քաթէն ալ

ԴՃԻԷ, : 15 ֆարդ 12 նումրայ 1 դամար Ժօ օմադ արարի, որ 22 ճոթ լէնայ քնար, է¹/₂ ճոթ նեղայ քնարին կոնթէ

ԲՃօօ, : ֆարդ 18 նումրայ 6 դամայ ԺԵ գրած ալ, որ դարշուիս պարթքին կոնթէ էզն Ա դալամ տվի, ջամն ալ, որ է

ԲՃԻԷ, : 15 ֆարդ 19 նումրայ 12 համիրայ ԺԷ գրած ալ, որ դարշուիս մնացեալ թաթիմայ պարթքն վերոյ թարեղումն տվի

ԴՃԻԷ, : 15 վերոյ Բ դալամին ջամն ալ, որ է ի բարին

28 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամար Ժօ գրեցի էս ճարմակ ներկող ֆէն Հօֆին քաթէն ալ

ԱՃԾԶ, : ֆարդ 13 նումրայ 2 դամար Ժօ գրած ալ, որ 12 ճոթ լէնայ քնար Ա ճոթ նեղայ քնարին ներկին կոնթէ օմադ արարի

ԱՃԾԶ, : ֆարդ 14 նումրայ 5 ն[ա]-դար ԺԴ գրած ալ, որ դարշոյիս 156 գուղին տվի, խաէպն շուքայ ելավ

15բ

Աստուծով ֆարդ ԺԲ-ումն. 12

29 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ նախայ ԺԶ գրեցի էս վաղով առած խորդայ-վաթին և լէնթին առքին խալչին քաթէն ալ

ԹՃԾԵ, : 9 ֆարդ 25 նումրայ 3 նիրհան ԺԶ գրած ալ, որ դարշուիս է դալամ գրած ալ, խորդայվաթին և հաշիին գինն օմադ արարի, որ տարայ իմ խօր քաթէն, ի բարին, 3 իսուս ֆրիստոս

ԲՃՂԱ, : 15 ֆարդ 9 նումրայ 2 նախայ ԺԶ գրած ալ, որ ... [Ս]օփրինկիցն 34 դալամ խորդայ-վաթ առի, ինչպէս ըռուզամու-մըս գրած ալ, գինն ալ, որ է

ԲԺՂօ, : ֆարդ 9 նումրայ 3 նախայ ԺԶ գրած ալ, որ ֆռանկսիս Բուժրէթէն Սօյերինցն 38 դալամ խորդայվաթ առի մինչ ի Զ ամիս փող տամ

ԳՃԽԱ, : 15 ֆարդ 9 նումրայ 4 նախայ ԺԶ գրած ալ, որ Աբրահամ Գրօմիցն 13 դալամ լէնթ առի, որ է հաշիայ, մինչ ի Զ ամիս վաղայ փողն տամ, ի բարին

Ը, : 16 ֆարդ 9 նումրայ 5 նախայ Իօ գրած ալ, ԺԶ ֆոնթ Ըսպանիոյ պոնի թութուն առի, գինն ալ

ԺԱ, : 14 ֆարդ 13 նումրայ 7 դամար ԺԱ գրած ալ, սանդ[ու]ղիս գոմրուկ տվի

Ե, : 4 ֆարդ 14 նումրայ 2 գրած ալ, Ա սանդ[ու]ղին քսուր խալջ գնաց

Դ, : ֆարդ 17 նումրայ 15 դամայ Ը գրած ալ, Ա սանդ[ու]ղին քրէ տվի, մինչ ի Արխանցկայ, որ է ջամն ալ Դ գուղի

ԹՃԾԵ, : վերոյ է դալամին ջամն է, որ է, ի բարին

թիք շոքայ ելավ

30 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամար ԻԵ գրեցի էս Աղայծատուրէ մեր Ավետին քաթէն ալ

ԵՃԾօ, : ֆարդ 14 նումրայ 2 գրած ալ, որ ուր կոնթէ օմադ արարի խօջայգատայ Պիտրոսէն մինչ ի ուրն խասացանեմ

ԵՃԽԶ, : ֆարդ 20 նումրայ 5 արամ ԺԵ գրած ալ, որ դարշոյիս թալպին կոնթէ էզն Ա դալամ տվի, ի բարին

ԵՃԾօ, : ֆարդ 14 նումրայ 4 թիրայ Ե, էլ առի վերոյ Աղայծատուրէն ձեռաց ջամն ալ, որ է 550

ԵՃԾԴ, : ֆարդ 20 նումրայ 17 արամ Իօ գրած ալ, որ դարշոյիս մնացեալ թաթիմայ թալպան տվի, որ շուքայ ելավ

ԱՌԱՃ.., վերոյ Բ դալամին ջամն ալ, որ է 1100 գուղի

ԱՌԱՃօօ, վերոյ Բ դալամին ջամն ալ, որ է 1100 գուղի

թիք շոքայ ելավ

31 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ ն[ա]դար Լօ-ումն գրեցի էս քսուր, որ կայի իքմին այ, քաթէն այ

ԶՃԽԴ, : 13 ֆարդ 25 նումրայ 6 ավել-
յաց 5 գրած այ, որ դարշուխ
շամէն օմադ արարի, որ չուքայ
ելավ, որ ի Զ տող գրեցի

ԽԾ, : ֆարդ 14 նումրայ 7 գրած այ,
որ Ա սհաթ առի, գինն այ 45
գուլդի, ն[ա]դար Լօ-ումն, ի
բարին: Յիսուս օգնեայ

Զ, : 1 ֆարդ 14 նումրայ 8 ն[ա]դար
Լօ գրած այ, որ Ա տոնլուդ
ապրշմէ խեմքն շալ առի, փօս-
տայի գինն այ, որ է

ԱՃՂԶ, 4 ֆարդ 16 նումրայ 6 թիրայ
ԻԸ գրած այ, որ 334 Ռ դանայ
ասող առի

ԿԴ, : ֆարդ 17 նումրայ 4 դամայ
Գ գրած այ, որ Ա լսնակ արե-
կակով սհաթ առ[ի]

ԻԴ, : ֆարդ 18 նումրայ 14 դամայ
Ը գրած այ, որ Բ դանայ խա-
յեվար աշխարհացոց առի, գինն
այ ԻԴ գուլդի, ի բարին

ԳՃօԹ, : 8 ֆարդ 22 նումրայ 5 ով-
դան ժԱ գրած այ, որ ԵՃՌօ ա-
սող առի. 200 Ռ-ն՝ նումրայ
0, 200 Ռ-ն՝ նումրայ 1, 100
Ռ-[ն]՝ նումրայ 2 գ[րեցի]

[ԶՃԽԴ], 13 վերոյ Զ դալամին շամն
այ, որ է 644=13

Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ... Ե-ումն գրեցի թաքար, որ էս ինչ իքմին, որ
կայի այ, քաթէն այ. նումրայ 31

Զ, : 1 ֆարդ 25 նումրայ 10 ավել-
յաց Ե գրած այ, էս Ա տոնլուդ

խեմքն ապրշմով փօստայի շալ
առի, գինն այ

ԻԴ, : ֆարդ 25 նումրայ 11 ավելյաց
Ե գրած այ, Բ խայեվար աշխա-
րացուց առի, գինն այ, որ է ԻԴ
գուլդի

ՂԸ, : ֆարդ 25 նումրայ 16 շամս ժէ
գրած այ, որ Դ թօպ մամիշ շալ
առի, տոնլուդ կտրատեցի, ներ-
կեցի, որ է

ԵԶ, : 11 ֆարդ 27 նումրայ 1 ադամ
ժԾ գրած այ, որ ժԱ դալամ
քսուր կայի իքմինանի առի, որ
է շամն այ 46 : 00

Ե, : 10 ֆարդ 27 նումրայ 8 ադամ
ժԸ, Ա բլասին առի բանացա-
նելէ

Դ, : ֆարդ 31 նումրայ 1 ադամ ԻԾ
գրած այ, Դ թօպ շալին խալը
արարի

ԻԶ, : ֆարդ 31 նումրայ 2 ադամ ԻԶ
գրած այ, արծաթէ...
...ֆանար

ժէ, : ֆարդ 33 նումրայ 9 շաթ ժԳ
գրած այ, բանացանելէ Ա
թֆ[ա]նկ

ԲՃօէ, : ֆարդ 36 նումրայ 7 շաթ
ԻԲ գրած այ, որ սարքարի պա-
րոն Ավետին կշտին ելած 111
դանայ ոսկէ բոժոժն առք գրե-
ցի, մինչ ի աստուծով խասանի
ինձ, գինն այ 207

ԲՃԻԶ, : ֆարդ 39 նումրայ 1 շաթ
ժԵ գրած այ, որ Զ դանայ ալ-
մազ մատանի առի, դուկէ և
սէլանով, գինն այ

ԲՃԼՕ, : 1 ֆարդ 39 նումրայ 2 շբաթ
ի՛ն գրած ալ, 17 ղալամ կայի
քսուր

ԽԲ, : 15 ֆարդ 39 նումրայ 3 շբաթ
ի՛ն գրած ալ, է ղալամ քսուր
առի

ԹՃԼԲ, : 18 վերոյ ԺԲ ղալամ կայի
իքմինին ջամն ալ

17բ

Աստուծով ֆարդ ԺԴ-ումն. 14

32 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ ն[ա]դար Լօ-ումն գրեցի, որ մեր Լօ խակ
շամախու քնար շարբաֆի ապրշմէն 2 խակն իմ խէր Մօսկօվումն ծա-
խէլ էր, ԻԴ խակն, որ է ԺԲ-քն ԺԸ ղիտրանոց, ԺԲ-քն ԺԷ ղիտրանոց,
ջամն ալ ԻԴ խակ, նախալ 20-ումն Արխանցկայ 2 նավիամ Արխանց-
կայ բառցէլին, վերոյ թարեղումն սլամաթ դախլ ելավ Այմսրդամ,
ներքոյ գրեալն 24 խակին ծախսին, խալջին քաթէն ալ, որ գրեցի: Տէր
Յիսուան մին բարի բազարի ըսաստ բերի, ամէն.

ԱՌՕՂԳ, : 19 ֆարդ 15 նումրայ 2 թի-
րայ ԺԴ գրած ալ, որ նումրայ 25
խակն, որ է 17 ղիտրանոց, ծա-
խեցի որ է քաշն ալ 252

ԱՌՕՁԶ, : 5 ֆարդ 16 նումրայ 2 թիրայ
ԻԴ գրած ալ, որ նումրայ 28 խա-
կըն 17 ղիտրանոցն ծախեցի, գինն
ալ, որ է քաշն ալ 253

ԲՌԲՃԿՕ, : 12 ֆարդ 16 նումրայ 3 թի-
րայ ԻԶ գրած ալ, որ նումրայ 18
ԺԸ ղիտր[ա]նոց ալ, նումրայ 24
ԺԷ ղիտրանոց ալ, Բ խակ ծախե-
ցի, քաշն ալ 526

ԱՌԱՃՃԵ, : 10 ֆարդ 16 նումրայ 4 թի-
րայ ԻԷ գրած ալ, որ նումրայ 17
խակն ծախեցի, քաշն ալ ԺԸ ղիտ-
րանոց, գինն ալ, որ է քաշն ալ
ֆոնթ՝ 262

ԺՕ, : 5 ֆարդ 15 նումրայ 1 ն[ա]-
դար Լօ գրած ալ, որ Իօ խա-
կին նավէն խանեկէ մինչ ի
տունն բարթի քրէ գնաց

ԵՃԿԹ, : 7 ֆարդ 15 նումրայ 5 թի-
րայ 2 գրած ալ, որ Իօ խակին
գոմրուկ տվի, ֆի խակին ջամն
ալ գուղի 9¹/₂ ըստակօվն

Գ, : 10 ֆարդ 15 նումրայ 10 թիրայ
ԺԴ գրած ալ, որ ղարշուխ ծա-
խած Ա խակին համալի խալջ
տվի, մինչ ի միղ[ա]նն

ԺՕ, : 1¹/₂ ֆարդ 16 նումրայ 3 թի-
րայ ԻԶ գրած ալ, որ ղարշոյիս
ծախած Գ խակին միղանի
խալջ, համալի տվի, ֆի խա-
կին 3 : 10¹/₂

ԱՌՕՁԱ, : 18 ֆարդ 17 նումրայ 3 դա-
մայ Ա գրած ալ, որ նումրայ 26
խակն ծախեցի, քաշն ալ 17 ղիտ-
րանոց, թալիսօվն քաշն ալ, որ է
ֆոնթ 252

ԱՌՕՂԲ, : 19 ֆարդ 23 նումրայ 4 նիր-
հան 2 գրած ալ, որ նումրայ 6
խակն ծախեցի, 17 ղիտրանոց,
թալիսօվն քաշն ալ ֆոնթ 253

ԲՌԱՃԿԹ, : 2 ֆարդ 25 նումրայ 7
շամս ԺԶ թիվն ՂԹ գրած ալ, որ
Բ խակ ծախեցի Դիրք Ըոսամին
նումրայ 7, նումրայ 29. 507

ԲՌԱՃԾԵ, : 19 ֆարդ 25 նումրայ 8
շամս ԺԶ գրած ալ, որ Իզակ Ըս-
նէպ դէ Իանկին ծախեցի Բ խակ
նումրայ 8, նումրայ 23.504

ԱՌԲՃԻԱ, : 2 ֆարդ 26 նումրայ 3 շամս
Լօ գրած ալ, որ Եօստ Վիլինկին
ծախեցի Ա խակ, որ է նումրայ 13,
քաշն ալ 270

ԺԳՌԸՃԿԱ, : 13 ֆարդ 27 նումրայ 3
ադամ ԺԷ գրած ալ, որ մնացեալ
12 խակն ծախեցի Եան ֆան Կէզլ
զոնին, որ է 9 խակն 18 ղիտրա-
նոց ալ 3 ֆոնթ, որ է նումրայ 9:
14: 10: 19: 15: 22: 11: 12: 16:
27: 21: 20 առանց շվան թալի-
սօվն, քաշն ալ 3202

ԻԷՌԱՃՂԸ, : 19 վերոյ ԺՕ ղալամին
ջամն ալ ԻԷՌԱՃՂԸ, 19 : 6281

ԱՌՁՃԺԱ, : 5 ղարշվին խալջն վերոյ
ջամէն գնաց

ԻԵՌԵՃՁԷ, : 14 գնաց վերոյ ջամէն
մնաց խալիս ԻԴ խակին գինն ալ

Գ, : 10¹/₂ ֆարդ 16 նումրայ 5 թի-
րայ ԻԷ, Ա խակին միղան
համալի

Գ, : ֆարդ 17 նումրայ 3 դամայ Ա
գրած ալ, Ա խակին միղանի
խալջ, համալի տվի

ԳՃԽԵ, : 16 ֆարդ 17 նումրայ 6
դամայ Ե գրած ալ, որ ԻԴ խա-
կի Արխանցկու մինչև ի տեղս
շկուրի տվի, ջամն ալ 345 : 15

ԱՃԺԹ, : 12 ֆարդ 18 նումրայ 13
դամայ ԻԹ գրած ալ, որ Դ խա-
կըն կոտիկատում էր (°) գում-
րուկ, քրէն տվի խակէրն յինք...ն

Գ, : 10 ֆարդ 19 նումրայ 6 համի-
րայ ԺՕ գրած ալ, որ Մաթոս
դանին ծախած Ա խակին Ա
գազն կտր[ա]ծ էր, դարայ ա-
րետ, որ է

ԲՃՕԹ, : 5 ֆարդ 19 նումրայ 8 հա-
միրայ ԺԲ գրած ալ, ԻԴ խակին
Արխանցկու մինչ ի տեղս նավի
քրէ տվի, ի բարի

Գ, : ֆարդ 20 նումրայ 16 արամ Իօ
գրած ալ, որ խալջ տվի

Գ, : 14 ֆարդ 23 նումրայ 4 նիրհան
2 գրած ալ, ղարշվի խակին մի-
ղանի

ԿԳ, : ֆարդ 24 նումրայ 5 նիրհան
ԺԸ գրած ալ, որ ղարշոյիս է
խակին Բէկլղայ դալալի տվի,
ջամն ալ, ֆի 9 գուղի

ԻԲ, : 4 ֆարդ 25 նումրայ 6 ավել-
յաց Դ-ումն գրած ալ, որ Ա
խակ ղարշոյիս ապրշմին դա-
րայ գնաց

ԺԳ, : 16 ֆարդ 25 նումրայ 12, շամս
ԺԶ գրած այ, դարշվի Դ խակին
միզանի

Դ, : 2 ֆարդ 26 նումրայ 4, շամս ևօ
գրած այ, դարշվի Ա խակին մի-
զանի

ԽԲ, : ֆարդ 27 նումրայ 4 աղամ ԺԷ
գրած այ, որ դարշվի 12 խա-
կին միզանի խալջ, համալի տվի

ԼԶ, : ֆարդ 30 նումրայ 2 աղամ ԻԴ
գրած այ, որ Դ խակն Խանդյա-
մին ձեռնօվն ծախեցի, դալա-
լի տվի, ֆի 9 գուլդի

ԱՃԺԷ, : ֆարդ 31 նումրայ 5 աղամ
ԻԸ գրած այ, որ 13 խակին Բէկ-
լիայ դալալի տվի, ֆի 9 գուլ-
դօվն

ԻԶ, : 12 ֆարդ 37 նումրայ 3 շբաթ
ԻԲ գրած այ, որ ԻԴ խակին մա-
ղազի քրէ տվի Մարկոսին

ԱՌԶԺԱ, : 5 վերոյ 20 դալամին շա-
մըն այ 1611 = 5¹/₂

18ա

Աստուծով ֆարդ ԺԵ-ումն. 15

33 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ ն[ա]դար ևօ-ումն գրեցի, որ մեր ԺԳ խակ,
Գիլանայ ապրիշումն Զ խակն ԻԵ ղիտրանոց այ, է խակն Իօ-անոց
այ, շամն այ ԺԳ խակ, նախայ Իօ-ումն Արխանցկայ Զ նավում բառ-
ցելին վերոյ թարեղումն. սլամաթ արեկ դախլ ելավ Այմսրդամ, ներ-
քոյ գրեալն ԺԳ խակին ծախսին խալջին քաթէն այ: Տեր Յիսուան մին
բարի բազար ըռաստ բերի, ամէն

ԳՌԴՃԷ, : 7 ֆարդ 16 նումրայ 5 թի-
րայ ԻԹ գրած այ, Բ խակ Գիլա-
նայ շարբաֆի ծախեցի, քաշն այ
թալիսօվն 495

..Զ, : 13 ֆարդ 15 նումրայ 2 ն[ա]-
դար ևօ գրած այ, որ ԺԳ խա-
կին նավէ խանելէ բարքի քրէ
տվի, մինչև ի տուն շամն այ

ԵՌԴՃԻԱ, : 18 ֆարդ 17 նումրայ 5
դամայ 6-ումն գրած այ, որ 3
խակն ծախեցի, 2-քն ԻԵ-անոց,
1-քն 20-անոց, թալիսօվն քաշն
այ 771

ԱՌԹՃԷԱ, : 18 ֆարդ 17 նումրայ 6
դամայ է-ումն գրած այ, որ Ա
խակ 25-անոցն ծախեցի, խալիս
քաշն այ, որ է ֆոնթ 276

ԳՌԴՃԾԴ, : 9 ֆարդ 19 նումրայ 4 հա-
միրայ Ը-ումն գրած այ, որ 2
խակ Գիլանայ ապրիշումն ծախեցի,
թալիսօվն քաշն այ 497

ԳՌԴՃԻԷ, : 4 ֆարդ 19 նումրայ 5 հա-
միրայ Ը գրած այ, որ Բ խակ էլ
Գիլանայ ապրիշումն ծախեցի, թա-
լիսօվն քաշն այ, որ է 496

ԱՌԵՃԷՕ, : 3 ֆարդ 21 նումրայ 2 ով-
դան Բ գրած այ, որ մին խակ
ապրիշումն ծախեցի, գինն այ, թա-
լիսօվն քաշն այ 221

ԳՌՕԾԲ, : 16 ֆարդ 26 նումրայ 7 ա-
ղամ ԺԵ գրած այ, որ Բ խակն ծա-
խեցի, առանց ղվան թալիսօվն
քաշն այ 434

ԻԲՌԴՃԺԵ, : 15 վերոյ է դալամին շա-
մըն այ 22415 = 15 : 3190

ԸՃԽՕ, : 14 դարշվիս խալջն վերոյ շա-
մէն գնաց

ԻԱՌԵՃԷԵ, : 1 գնաց, վերոյ շամէն
մնաց խալիս 13 խակին գին[ն]
այ

ԳՃԷՕ, : 2 ֆարդ 15 նումրայ 6 գրած
այ, որ ԺԳ խակին գումրուկ
տվի, ֆի խակին 28 գուլդի 9¹/₂-
օվն, փողին շամն այ, որ է

..Զ, : 12 ֆարդ 16 նումրայ 8 թիրայ
ԻԹ, Բ խակին միզանի խալջ
համալի [տվի]

ԱՃԶԷ, : 4 ֆարդ 17 նումրայ 7 դա-
մայ Ե գրած այ, որ 13 խակին
Արխանցկու մինչ ի տեղս շկու-
րի տվի, շամն այ 187 գուլդի
4 ըստակ

Ժօ, : 10 ֆարդ 17 նումրայ 10 դա-
մայ Զ գրած այ, որ 3 խակին
միզանի խալջ [տվի]

Գ, : 15 ֆարդ 17 նումրայ 12 դամայ
է գրած այ, որ Ա խակին մի-
զանի խալջ տվի

ԺԳ, : 8 ֆարդ 19 նումրայ 5 համի-
րայ Ը գրած այ, որ Դ խակին
համալի մինչ ի միզանն

ԱՃԺԳ, : 7 ֆարդ 19 նումրայ 9 հա-
միրայ ԺԲ գրած այ, որ ԺԳ խա-
կին Արխանցկու մինչ ի տեղս
քրէ տվի, շամն այ 113 : 7 ըս-
տակ

ԻԲ, : 10 ֆարդ 20 նումրայ 9 արամ
ԺԵ գրած այ, որ դարայ տվին

Գ, : 5 ֆարդ 21 նումրայ 2 ովդան
Բ գրած այ, որ Ա խակին մի-
զանի խալջ

ԶԴ, : ֆարդ 24 նումրայ 6 նիրհան
ԺԸ գրած այ, որ դարշոյիս ծա-
խած ԺԱ խակին դալալի տվի,
ֆի խակին 9 գուլդօվն

Ձ, : 8 ֆարդ 26 նումրայ 11 աղամ
ժԵ գրած այ դարշվիս ծախած
Բ խակին միզանի, համալի
տվի, որ է

ժԳ, : ֆարդ 37 նումրայ 4 շբաթ ԻԲ,
13 խակին մաղազի քրէ տվի
դալալ Մարկոսին, ֆի խակին Ա
գուլդովն

Ըձևօ, : 14 վերոյ ժԳ դալամին ջամն
այ, որ է 840=14

18բ

Աստուծով ֆարդ ժԶ-ումն. 16

34 նումրայ Աստուծովն թիվն ՂԸ ն[ա]ղար Լօ-ումն գրեցի, որ էս ներքոյ
գրեալն Ե խակ քնար ապրիշումին ծախսին խալչին քաթէն այ, որ էլ
սլամաթ դախլ ելա Այմարդամ. 3-քն վերոյ թարեղումն արեկ, 2-քն
էլ թիրայ Լօ-ումն արեկ: Տեր Յիսուսն բարի բազար տայ

ԴՌԳՃՂԴ, : 15 ֆարդ 19 նումրայ 8
համիրայ ժԱ գրած այ, որ Ե խակ
քնար ապրիշումն ծախեցի, խա-
լիս գինն այ, քաշն այ Ե խակին
շվանօվն, որ է 1312 ֆոնթ

ԳՃԻԵ, : դարշվիս ջամէն վերոյ գինի-
ցըն գնայ, որ է

ԴՌօԿԹ, : 15 գնաց, վերոյ ջամէն մը-
նաց խալիս Ե խակ քնարին գինն

Ա, : 11 ֆարդ 15 նումրայ 3 գրած
այ, որ 3 խակին նավէն խանելէ
բարթի քրէ տվի, մինչև ի նավ,
բարին

ՉԵ, : 8 ֆարդ 15 նումրայ 7 գրած այ
3 խակին, ֆի 28 գուլդի 9¹/₂
ըստակօվն գոմրուկ տվի, ջամն
այ, որ է

ՀԲ, : ֆարդ 17 նումրայ 8 դամայ Ե
գրած այ, Ե խակին շկուրի տվի
Արխանցկու մինչ ի տվեղս,
խակին 14 գուլդի 8 ըստակ

Սէ, : 19 ֆարդ 18 նումրայ 10 դա-
մայ ժէ գրած այ, որ Բ խակին,
որ յետ էր մնացէլ, գոմրուկ և
բարթի քրէ տվի, ի բարին

ժԴ, 10 ֆարդ 19 նումրայ 7 համի-
րայ ժԱ գրած այ, Ե խակին
համալի, միզանի

ԽԳ, : 12 ֆարդ 19 նումրայ 10 հա-
միրայ 12 գրած այ, որ 5 խա-
կին Արխանցկու մինչև տեղս
նավի քրէ տվի, ջամն այ

ԽԵ, : ֆարդ 24 նումրայ 4 նիրհան
ժԸ գրած այ, որ Ե խակին ֆի
Թ գուլդովն Բէկլղայ դալալի
տվի, ջամն այ 49

Ե, : ֆարդ 38 նումրայ 1 շբաթ ԻԲ
գրած այ, մաղազի քրէ տվի

ԳՃԻԵ, : .. վերոյ 8 դալամին ջամն
այ, որ է

19ա

Աստուծով ֆարդ ժԷ-ումն. 17

35 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ թիրայ ժԴ-ումն գրեցի էս Եակոբ Թէլար դէ
Իանկին քաթէն այ

ԱՌօՂԴ, : 19 ֆարդ 19 նումրայ 2 հա-
միրայ Ե գրած այ, որ դարշոյիս
թալապն թամամ յինք առի, որ
հասապն շուքայ ելավ, ի բարին

ԱՌօՂԴ, : 19 ֆարդ 15 նումրայ 9
թիրայ ժԴ գրած այ, որ Ա խակ
շամախու քնար շարբաֆոն ջահ-
տան թալապ գրեցի, մինչ ի 2
շաբաթ տայ

36 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ թիրայ ԻԴ-ումն գրեցի էս Մաթոս դէ Հանին
քաթէն այ

ՁՃօօ, : ֆարդ 16 նումրայ 7 թիրայ ԻԹ
գրած այ, որ դարշոյիս թալապի
կոնթէ յինք առի, որ է ջամն այ
600 գուլդի, ի բարին

ԱՌօՉԶ, : 5 ֆարդ 16 նումրայ 1 թի-
րայ ԻԴ գրած այ, որ Ա խակ
քնար շարբաֆիտեն ջահտան
թալապ գրեցի, որ կէսն նազդ,
կէսն մինչ ի 2 շաբաթ վաղայ
տայ, ի բարին: Յիսուս Քրիս-
տոս օգնեայ

ԴՃՉԶ, : 5 ֆարդ 19 նումրայ 6 համի-
րայ ժօ գրած այ, որ մնացեալ
թալապս հինք առի, որ հասապն
շուքայ ելաւ, ի բարին, Յիսուս
Քրիստոս

Աստուծով թիվն ՂԸ նիրհան Զ-ումն գրեցի, որ էս Լամէրթ Եօստէն-
զոնին քաթէն այ. նումրայ 36

ԱՌօՂԲ, : 19 ֆարդ 25 նումրայ 5 ա-
վելյաց Դ-ումն գրած այ, որ ղար-
շոյիս թալապն յինք առի վերոյ
թարեղումն

ԱՌօՂԲ, : 19 ֆարդ 23 նումրայ 3
նիրհան Զ գրած այ, որ Ա խակ
շամախու ապրշմին շահտան
թալապ գրեցի, մինչ ի յինք ա-
ռում

19բ

Աստուծով ֆարդ ԺԸ-ումն. 18

37 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ թիրայ ԻԶ-ումն գրեցի էս Եան Վէլսինկէտ
Իզակզօնին քաթէն այ

ԱՌԲՃօօ., : ֆարդ 16 նումրայ 6 թի-
րայ ԻԹ գրած այ, որ ղարշուիս
թալապին կոնթէ յինք առի 1200
գուլդի, ի բարին

ԲՌԲՃԿօ, : 12 ֆարդ 16 նումրայ 2
թիրայ ԻԶ գրած այ, որ Բ խակ
Շամախոյ քնար շարբաֆոն շահ-
տան թալապ գրեցի, որ է կէսն
նազդ այ, կէսն մինչև ի Զ շա-
բաթ վաղայ, տայ

ԵՃօօ, ֆարդ 18 նումրայ 3 դամայ ԻԹ-
ումն գրած այ, որ Ա ղալամ յինք
առի իմ թալապին կոնթէ, ջամն
այ, որ է 500 գուլդի

ԵՃԿօ, : 12 ֆարդ 20 նումրայ 3 համի-
րայ ԻԴ գրած այ, որ թաթիմայ
մնացեալ թալապս յինք առի, որ
է հասապն շուքայ ելավ

ԲՌԲՃԿօ, : 12 վերոյ 3 ղալամին ջամն
այ, որ է 2260 գուլդի 12 [ըս-
տակ]

38 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ թիրայ Իէ-ումն գրեցի էս Դիրք Ըոսմին քա-
թէն այ

ԶՃօօ, : ֆարդ 19 նումրայ 12 համիրայ
ԻԳ-ումն գրած այ, որ ղարշոյիս
թալապին կոնթէ էզն մին ղալամ
յինք առի

ԱՌԱՃՂԵ, : 10 ֆարդ 16 նումրայ 4
թիրայ Իէ գրած այ, որ Ա խակ
քնար շարբաֆոն շահտան թա-
լապ գրեցի, որ կէսն մինչ ի Զ

ԵՃՂԵ, : 10 ֆարդ 21 նումրայ 3 ովդան
ԺԱ գրած այ, որ ղարշուիս մնա-
ցեալ թաթիմայ թալապս յինք ա-
ռի, որ շուքայ ելավ

ԱՌԱՃՂԵ, : 10 վերոյ Բ ղալամին ջա-
մնն այ, որ է 1175 գուլդի, 10

ԱՌԱՃԿԹ, : 2 ֆարդ 31 նումրայ 3
ադամ ԻԹ գրած այ, որ ղարշուիս
իմ թալապին կոնթէ յինք առի,
որ է ջամն այ, որ է

ԱՌօօօ, : ֆարդ 36 նումրայ 3 շբաթ Ժէ
գրած այ, որ մնացեալն առի

ԳՌԳՃԽԴ, : 12 վերոյ Գ ղալամին ջա-
մնն այ, որ է

Աստուծով թիվն ՂԸ ովդան Բ-ումն գրեցի, որ էս Դէվէդուէ Եօյէ Մար-
շալին քաթէն այ, նումրայ 38

ԱՌԵՃՂօ, : 3 ֆարդ 25 նումրայ 4 նիր-
հան ԻԴ գրած այ, որ ղարշուիս
թալապն յինք առի, որ է ջամն այ
1570 գուլդի, 3 ըստակ

ԱՌԵՃՂօ, : 3 ֆարդ 21 նումրայ 3
ովդան Բ գրած այ, որ Ա խակ
Գիլանայ ապրշմին շահտան
թալապ գրեցի, մինչ ի Զ շաբաթ
վաղայ փողն յինքն առում, ի
բարին

20ա

Աստուծով ֆարդ ԺԹ-ումն. 19

39 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամայ Ա-ումն գրեցի էս Նիկօլաս ֆան
Զօրին քաթէն այ

ԱՌԶՃօօ, : ֆարդ 17 նումրայ 4 դամայ
Դ գրած այ, որ ղարշոյիս թալա-
պին կէսն նազդ յինք առի, կէսն
մինչ ի 6 շբաթ յինք կառում

ԳՌԲՃԿԳ, : 6 ֆարդ 17 նումրայ 1
դամայ Ա գրած այ, որ Նիկօ-
լաս ֆան Զօրէն 3 խակ քնար
շարբաֆի ապրշմին գինն թա-
լապ գրեցի, 2-քն թարվացի
Մէլքումինն այ, Ա-ըն մերն այ,
ջամն այ 3263

ԱՌօօ, : ֆարդ 19 նումրայ 3 համիրայ
Ը-ումն. յինք առի, որ գրած այ

ԶՃԿԳ, : 6 ֆարդ 19 նումրայ 11 հա-
միրայ ԻԹ գրած այ, որ ղարշուիս

մնացեալ թաթիմայ թալապս յինք ա-
ռի, ի բարին

ԳՌԲՃԿԳ, : 6 վերոյ 3 ղալամին ջամն
այ, որ է 3263 գուլդի 6 ըստակ

40 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամայ է-ումն գրեցի էս Առնայօտ Դի[ն]-
գրիքին քաթէն այ

ԳՌԶՃԻԱ, : 6 ֆարդ 23 նումրայ 3 ու-
դան ԻԸ-ումն գրած այ, որ Առ-
նայօտ Դինդրիքէն Իօ ճոթ լէնայ
քնարի կոնթէ օմադ արարի

ԱՌԹՃՀԱ, : 18 ֆարդ 17 նումրայ 13
դամայ Ե գրած այ, որ թալապ
գրեցի Ա խակ Գիլանայ ապրշմին
գինն ուրնիցն մինչ ի 2 ամիս
յինք առում, ի բարին: Տեր Հի-
սունն ողորմեայ

ԱՌԶՃԻԹ, : 8 ֆարդ 31 նումրայ 7
ադամ ԻԹ գրած այ, ղարշվի
պարթքն տվի

ԳՌԶՃԻԱ, : 6 վերոյ Բ ղալամին
ջամն այ, որ է

20բ

Աստուծով ֆարդ Իօ-ումն. 20

41 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամայ Ժօ-ումն գրեցի էս մեր Թեվանի
որդի Մարկոսին քաթէն այ

ԱՌԵՃԼԶ, : ֆարդ 19 նումրայ 7 համի-
րայ ԺԱ գրած այ, որ ղարշուիս
թալապն էզն յինք առի, որ է
1536 գուլդի, ի բարին

ԱՌԵՃԼԶ, : ֆարդ 18 նումրայ 3 դա-
մայ Ժօ-ումն տվի ձեռաց ուրն,
մինչև ի յինք առում, ի բարին,
Յիսուս Քրիստոս օգնեայ

ԵՃԺԵ, : ֆարդ 25 նումրայ 9 ջամն
ԻԳ, ղարշուիս թալապն յինք առի

ԵՃԺԵ, : ֆարդ 23 նումրայ 5 նիր-
հան Զ գրած այ, Բ ղալամ ձե-
ռաց տվի

42 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամայ ԺԵ-ումն գրեցի էս Գիլանէնց Սարգսի
որդի Պիտրոսին քաթէն այ

[ԳՌօօօ,] : ֆարդ 20 նումրայ 9 ա-
րամ ԻԱ գրած այ, որ ղարշուիս
տված ԳՌ գուլդին էզն յինք առի,
որ շոքայ ելավ, ի բարին

ԳՌօօօ, : ֆարդ 18 նումրայ 5 դա-
մայ ԺԵ գրած այ, որ մուգաթի
տվի, թարեղէն ինչ հանցկայ,
ֆի ձ-ին Ա ամսէն կէսովն մու-
ղաթ տայ, գրեցի թալապ մինչ
ի յինք առում

43 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամայ ԺԷ գրեցի էս Շիրազի Ավետի որդի
Զաքարէ քաթէն այ

ԳՌօօօ, : ֆարդ 20 նումրայ 4 արամ
Զ գրած այ, որ ղարշուիս տված
ԳՌ գուլդին Ղարայխանին ձեռ-
նովն յինք առի

[ԴՌօօօ], : ֆարդ 18 նումրայ 9
դամայ ԺԷ գրած այ, որ վերոյ
Զաքարէ մուղաթ տվի, թարե-
ղէն ինչ որ հանցկայ, ֆի ձ-ին
Ա ամսէն կէսովն մուղաթ տայ,
ի բարին

ԳՃԼԵ, : 9 ֆարդ 26 նումրայ 6 ադամ
ԺԱ գրած այ, որ յինք առի

ԳՃԼԵ, : 9 ֆարդ 24 նումրայ 1 նիր-
հան Զ թալապ գրեցի մինչ ի
յին[ք] ա[ռո]մ

21ա

Աստուծով ֆարդ ԻԱ-ումն. 21

44 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ դամայ ԺԵ-ումն գրեցի, որ էս մեր Մօսկովին
տված և յինք ա[ռա]ծ Եօլթօռչին, որ տեղս յինք կառում և կտամ քա-
թէն այ

ԳՌօօօ, : ֆարդ 18 նումրայ 2 դամայ
ԺԵ-ումն գրած այ, որ հոռում խօ-
ջայ Սավիցն ԸՌ գուլդոն թալապին
ջահտան ԳՌ գուլդին էզն յինք ա-
ռի, մնաց կշտին ԳՌ գուլդին, որ
ինչպէս շարթն ընուզլամայ գրած
է, ի բարին

ԳՌԱՃՅօ, ֆարդ 18 նումրայ 12 դա-
մայ ԻԹ գրած այ, որ իմ խօր
վեռած Մօսկովին Եօլթօռչին, որ
ձ յինք էր առէն Իվ[ան] Դա-
նէլիչէն, Դ խակ քնար շարբաֆի
պոտիկատ էր տվել, էզն պոտի-
կատն յինք առի ձ-ին ԿԲ-օվն,
ԳՌԱՃՅօ գուլդի տվի ուրն, ի
բարին: Տեր Յիսուս ողորմեայ
մեզ

ԳՌօօօ, : ֆարդ 20 նումրայ 2 համի-
րայ ԻԳ գրած այ, որ հոռում խօ-
ջայ Սավիցն մնացեալ թաթիմայ
թալապս յինք առի, որ է ջամ այ
ԳՌ գուլդի, ինչպէս շարթն ընուզ-
լամայ գրած է

ԱՌԵՃԿօ, ֆարդ 21 նումրայ 1 արամ
ԻԱ գրած այ, որ իմ խօր վե-
ռած Մօսկովին Եօլթօռչին, որ
Ա սանադով Խօ թուման էր վե-
ռէլ Քալանթարի որդի Յօվա-

ԵՃԽԶ, : ֆարդ 20 նումրայ 6 արամ ԺԵ
գրած այ, որ Մաթոսի որդի Աղայ-
ժատուրիցն յինք առի իմ խօր
Մօսկօյին տված հօլբօռչին, որ
Ա սանադով ԺԴ թուման էր տվել
մինչև ի տեղս Ճ-ին ՀԸ-օյն. 546
գուլդի էզն առի

ԸՌԵՃԽԶ, : վերոյ Գ ղալամին ջամէն
այ, որ է 8546 գուլդի

նիսէն, Բ խակ շամախու քնար
շարբաֆի ապրիշում պոտիկատ
էր տվել, էզն պոտիկատն յինք
առի, ֆի Ճ-ին ՀԸ-օյն. 1560
գուլդի տվի Գիլանէնց Սարգսի
որդի Պիտրոսին, որ խսէպն շու-
քայ ելավ

ԱՌԸՃԽԵ, : ֆարդ 33 նումրայ 1 շբաթ
Բ գրած այ, որ մեր Մօսկօ-
վ[ին] վեռած հօլբօռչին, որ
ԽԶ թուման Ըստէփ[ան] Բօ-
քիցն վեռէլ ինք, Բ խակ Գիլա-
նայ ապրիշում, պոտիկատ ինք
տվել վերոյ թարեղումն, տեղս
ուրն տվի և ինձ թաքրար էլ օ-
մադ արարի, որ 346½ ոսկի
գնամ Մօսկօվումն տամ, ի բա-
րին

ԶՌԵՃՕՕ, : վերոյ Գ ղալամին ջամն
այ, որ է

45 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ համիրայ Ը գրեցի էս Կլասմուզինզօնին
քաթէն այ

ԱՌԶՃԽԹ, : 1 ֆարդ 19 նումրայ 9 հա-
միրայ ԻԲ-ումն, յինք առի ղար-
շոյիս թալապին կոնթէ ջամն այ,
որ է 1649 գուլդի 1 ըստակ

ԱՌԸՃՕԵ, : 8 ֆարդ 20 նումրայ 8 ա-
րամ ԺԵ գրած այ, որ մնացեալ
ղարշոյիս թալապն յինք առի, շու-
քայ ելավ հասապն

ԳՌԴՃԾԴ, : 9 վերոյ Բ ղալամ յինք ա-
ռածին ջամն այ, որ է

ԳՌԴՃԾԴ, : 9 ֆարդ 19 նումրայ 3
համիրայ Ը գրած այ, որ 2 խակ
գիլանայ ապրշմին փողն Կլաս-
մուզինզօնէն թալապ գրեցի

46 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ համիրայ Ը գրեցի էս Գէվիթուէ Կլասթէնթին
քաթէն այ

ԱՌԵՃՕՕ, : ֆարդ 19 նումրայ 10 հա-
միրայ ԻԲ գրած այ, որ ղարշուիս
թալապին կոնթէ յինք առի, ջամն
այ 1500 գուլդի, ի բարին

ԳՌԴՃԽԷ, : 4 ֆարդ 19 նումրայ 4
համիրայ Ը գրած այ, որ Բ խակ
Գիլանայ ապրշմին փողն Գէվի-
թոյէ Կլասթէնթէն թալապ գրեցի

ԱՌԹՃԽԷ, : 4 ֆարդ 20 նումրայ 7 ա-
րամ ԺԵ գրած այ, որ մնացեալ
ղարշոյիս թալապն յինք առի, հա-
սապն շուքայ ելավ, վերջ

ԳՌԴՃԽԷ, : 4 վերոյ Բ ղալամին ջամն
այ, որ է 3447 [գուլդի] 4 ըս-
տակ

21բ

Աստուծով ֆարդ ԻԲ-ումն. 22

Նումրայ 47 Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ արամ ԻԴ-ումն գրեցի, որ Խաղարէնց
պարոն Մարգարին թալեղ Մաթոսի որդի Աղայժատուրն և Ավետրն
ինձ օրդնի տվին, որ 30 ճոթ լէնայ քնար առում, թայեար առեմ, տա-
րումնս աղարկեմ և 7400 գուլդի փող տվին, որ մինչև ի էս ճոթանքոց
թամամելն թայեար հնելն, եվել պակասն մինզմին տեսնենք: էս այ
քաթէն.

էՌԵՃՕՕ, : ֆարդ 20 նումրայ 11 ա-
րամ ԻԴ գրած այ, որ վերոյ Աղայ-
ժատուրէն և Ավետէն է ղալամ
ինձ ջամայ արարի, ի բարին

ԻԳ, : 13 ֆարդ 33 նումրայ 3 շբաթ
ԻԲ գրած այ, որ 3000 գուլդին 72
օրէն Ճ-ին Ա տարէն Դ-օյն մու-
ղաթ յինք առի, Զարդալանի որ-
դի Ըստէփանէն ջամն այ

ԽԵ, : 10 ֆարդ 39 նումրայ 2 շբաթ ԻԶ
գրած այ, որ ղարշուիս թալապին
կոնթէ յինք առի, որ է ջամն այ

էՌԵՃԿԹ, : վերոյ 3 ղալամին ջամն այ,
որ է 7569 : 3

ԳՌԶՃԶԵ, : 14 ֆարդ 21 նումրայ 7
ովդան ԺԱ գրած այ, որ Եան
Ֆան Հօստրէն Իօ ճոթ լէնայ
քնար առի վերոյ Աղայժա-
տ[ու]րէ և Ավետին կոնթէ, ինչ-
պէս ըսուզլամայ գրած այ, խամ
գազի ջամն այ 800 : 1

6 ֆարդ 21 նումրայ 9 ովդան
ԺԱ գրած այ, որ ղարշուիս փո-
ղին համալի տվի մինչ ի տոնն

ԱՌԸՃԾԱ, : 18 ֆարդ 23 նումրայ Ա
ովդան ԻԸ գրած այ, որ Պիտր
Մէնթիկէն Ժօ ճոթ լէնայ քնար
առի 400 : 1

ԺԳ, : 16 ֆարդ 26 նումրայ 3 շամս
լօ գրած այ, որ Ա ջուխտ մոմ-
դան ուր մաղազովն առի գինն
այ

Գ, : 5 ֆարդ 27 նումրայ 11 ադամ
ԺԸ. Ե խակին խամար 5 ջուխտ
տախտակ առի, ջուխտն 13 ըս-
տակ

ԹՃԻԲ, : 10 ֆարդ 29 նումրայ 3 ա-
դամ ԺԹ գրած այ, որ 30 ճո-
թին ևօ գուլդովն խուզելէ, 15
ըստակովն դօպլ փարսի Բ ջա-
մըն այ 922=10

ԽԲ, : 8 ֆարդ 29 նումրայ 3 ադամ
ԻԴ. Դ թօպ շալին փարսի

ՂԷ, : ֆարդ 30 նումրայ 7 ադամ ԻԵ
գրած այ, որ վերոյ Ե խակին
թաֆտի, կոճակի, մուշամբի
քաթէն ի

ԷՃԺօ, : 11 ֆարդ 32 նումրայ 3 շրաթ
2 գրած այ, որ 17 ճոթն Սօփ-
վէստրովին ներկել տվի 10 ղը-
մազ, 3 ալ, 2 ջօվղի, Ա բա-
ն[ա]ֆշ, Ա նարնջի, ջամն այ

...Ը, : 1 ֆարդ 32 նումրայ 4 շրաթ
2. Ա թօպ շալն դոմազին տ[վի]

ԻԱ, : ֆարդ 33 նումրայ 7 շրաթ ԺԳ
գրած այ, որ Ե ճոթն ճարմակ
ներկել տվի

ԱՃԺԶ, : 8 ֆարդ 34 նումրայ 2 շրաթ
ԺԴ գրած այ, որ 8 ճոթ նիմ-
ռանկ ներկել տվի

ՂԸ, : 5 ֆարդ 38 նումրայ 5 շրաթ
ԻԲ գրած այ, որ Ե խակին գոմ-
րուկ, քրէ, բարթի քրէ, բար-
բանդի

Թ, : 1 ֆարդ 38 նումրայ 6 շրաթ ԻԲ
գրած այ, որ գրի փող ամ
տվէլ Մօսկովումն և տեղս

ԷՌՆՃԿԹ, : 3 վերոյ ԺԴ ղալամին
ջամն այ, որ է 1200 : 2

վերոյ ևօ ճոթին քաշած դազի
ջամն այ, որ » 148 : 2

վերոյ Բ ղալամին գազին քաշա-
ծին խամի 1349:

վերոյ 30 ճոթին ֆի Դ գազ 3
շարեք, 3 գրէ քաշվէց, ջամումն
6 գրէ իվելի այ և վերոյ փո-
ղիցն Դ ղալամ գնայ, մոմդա-
նին գինն և շալին փարսն, Ա
թօպ շալին ներկն և գրին փողն
Դ ղալամ գնայ, որ է ջամն այ
33 գուլդի 6 ըստակ, վերոյ ջա-
միցն գնաց մնաց էՌՆՃԼԵ գուլ-
դի 17 ըստակ, 1349 գազի վե-
րայ սամ արարի, ֆի գազն ըն-
կամ ամենայն խալջօվն մինչ
ի նավի գլուխն Ե գուլդի 11 ըս-
տակ 5³/₄ կարտ դօթօվն ջա-
մումն 6 ըստակ պակաս այ,
ջամն այ 7535 գուլդի 17 ըս-
տակ և վերոյ Ե խակին 2-քն
բառցի ֆրդաթ «Պիտր Սօլա-
րումն», 1-ըն բառցի ֆրդաթ
«Եան Փավլոս Կէտլումն», 2-ըն
բառցի «Փէնք ախէ» անցկումն:
Տեր Յիսուսն բարի ճանապար
տայ աստուծով, ի բարին

22ա

Աստուծով ֆարդ ԻԴ-ումն. 23

48 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ովդան ԺԱ-ումն գրեցի, որ էս Կոռնէ-
լիս ֆէլինկրին քաթէն այ

ԴՃԽԳ, : 4 ֆարդ 22 նումրայ 2 ովդան ԴՃԽԳ, : 4 ֆարդ 27 նումրայ 6 ա-
դամ ԺԸ գրած այ, որ արամ դարշվիս
Ա-ումն օմադ արարի թարեղէն օմադ արարածն փողն էզն տվի,
մինչ ի 3 ամիս վաղայ փողն տամ որ է

49 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ովդան ԺԱ-ումն գրեցի, որ էս Մա-
թէոս Օքրուին քաթէն այ

ԱՌօԼԶ, : 15 ֆարդ 22 նումրայ 3 ով-
դան ԺԱ գրած այ, որ արամ է-
ումն օմադ արարի, որ թարեղէն
մինչ ի 6 շաթ վադայ փողն տամ

ԱՌօԼԶ, : 15 ֆարդ 24 նումրայ 2
նիրհան ԺԴ գրած այ, որ դար-
շոյիս ջամ այ ար[արա]ծ փողն
էզն տվի, շուքայ ելավ

50 նումրայ Աստուծով թիվն ՂԸ ովդան ԺԱ-ումն գրեցի, որ էս Դիւմար ֆան
դեր Սթօթրին քաթէն այ

ԱՃՂԹ, : 2 ֆարդ 22 նումրայ 4 ովդան
ԺԱ գրած այ, որ արամ ԻԸ թարեղ
օմադ արարի մինչ ի տամ ուրն,
ի բարին: Յիսուս օգնեայ

ԱՃՂԹ, : 2 ֆարդ 26 նումրայ 7 ա-
դամ ԺԱ գրած այ, որ դարշո-
[յիս] պարթքն տվի, որ հասա-
պըն շոքայ ելավ, ի բարին

51 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ ովդան ԻԷ-ումն գրեցի, որ էս Զարդա-
լանի որդի պարոն Ըստէփանին քաթէն այ

ԳՌօօօ, : ֆարդ 26 նումրայ 4 ադամ Ը
գրած այ, որ դարշոյ տվէլի էզն
յինք առի, որ է ջամն այ 3000

ԳՌօօօ, : ֆարդ 22 նումրայ 7 ով-
դան ԻԷ գրած այ, որ Մաթոսի
որդի Աղայծատ[ու]րէ կոնթէ
տվի մուղաթի ճ-ին Ա տարէն
Դ-օվն, մինչև յինք առում, ի
բարին

22բ

Աստուծով ֆարդ ԻԴ-ումն. 24

նումրայ 52 Աստուծով թիվն փոքր ՂԸ նիրհան ԺԴ գրեցի, որ էս Եօստ Վէլին-
կին քաթէն այ

ԳՃԺԴ, : 11 ֆարդ 24 նումրայ 2 նիր-
հան ԺԴ գրեցի, որ 9-ումն օմադ
արարի 2 ճոթ լէնայ քնարին գինն,
որ թարեղէն մինչ ի Գ կամ Դ ա-
միս վադայ փողն տամ, աստու-
ծով, ի բարին

ԱՌԲՃԻԱ, : 2 ֆարդ 26 նումրայ 2
շամս Լօ գրած այ, որ դարշո-
յիս կոնթէ Ա խակ ապրշմին
գինն տվի ուրն

էՃԶԸ, : 4 ֆարդ 26 նումրայ 2 շամս
ԻԴ գրած այ, որ Ե ճոթ լէնայ
քնարի կոնթէ օմադ արարի, մինչ
ի խսեպն շուքայ լինի

ՂԱ, : 13 ֆարդ 33 նումրայ 3 շաթ
ԺԲ գրած այ, թաթիմայ մնա-
ցեալ թալապն տվի, որ է շու-
քայ ելավ

ԲՃԺօ, : ֆարդ 30 նումրայ 2 ադամ ԻԴ
գրած այ, որ է ճոթին խուզին
փողն ֆի 30 գուղօվն օմադ արա-
րի, ի բարին

ԱՌԳՃԺԲ, : 15 վերոյ Բ դալամին
ջամն այ, որ է

ԱՌԳՃԺԲ, : 15 վերոյ 3 դալամին ջամն
այ, որ է ջամն այ 1312=15

նումրայ 53 Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ շամս ԺԷ-ումն գրեցի էս շալ ծախող
Եան Բուլինին քաթէն այ

ԴՃԼԲ, : 9 ֆարդ 25 նումրայ 10 շամս
ԺԷ-ումն գրած այ, որ ԺԹ թօպ
շալին կոնթէ օմադ արարի մինչ ի
6 շաթ տամ

ԴՃԼԲ, : 9 ֆարդ 31 նումրայ 6 ադամ
ԻԱ գրած այ, որ դարշուիս
պարթքն տվի, որ է ջամն այ

նումրայ 54 Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ շամս ԺԶ-ումն գրեցի, որ էս Իզակ
Ըսնէփ դէ Իիանկին, քաթէն այ

ԱՌԱՃՂԸ, : 9 ֆարդ 31 նումրայ 2 ա-
դամ ԻԴ գրած այ, որ Բ դաֆայ իմ
դարշոյիս թալապին կոնթէ յինք
առի, ջամն այ

ԲՌԱՃՄԵ, : 19 ֆարդ 25 նումրայ 14
շամս ԺԶ գրած այ, որ Բ խակ
ապրշումին ջահտան թալապ
գրեցի, մինչ ի 6 շաթ վադայ
փողն տայ, ի բարին, տեր Յի-
սուս ողորմեայ

ԹՃՄԷ, : 10 ֆարդ 36 նումրայ 2 շաթ
ԺԵ գրած այ, որ մնացեալն առի

ԲՌԱՃՄԵ, : 19 վերոյ Բ դալամին ջամն
այ, որ է 2155=19

Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ ադամ ԺԷ-ումն գրեցի, որ էս Ինկլիզի բա-
զարկան Եան ֆան Կէզլընգօնին քաթէն այ, նումրայ 54

ԴՌօօօ, : ֆարդ 29 նումրայ 3 ադամ
ԻԴ գրած այ, որ դարշուիս թալա-

ԺԳՌԸՆԿԱ, : 13 ֆարդ 27 նումրայ
3 ադամ ԺԷ-ումն թալապ գրե-

պին կոնթէ էզն Ա ղալամ յինք
առի, ջամն ալ ԴՌօօօ,

ԹՌԸԿԱ, : 13 ֆարդ 33 նումրայ 4
շքաթ ժԲ գրած ալ, որ ղարշուխ
թալապն յինք առի, որ շուքայ
ելավ

ԺԳՌԸԿԱ, : 13 վերոյ Բ ղալամին
ջամն ալ, որ է

23ա

Աստուծով ֆարդ ԻԵ-ումն. 25

Նումրայ 55 Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ ավելաց Ե-ումն գրեցի, որ էս ներքոյ
գրեալն թամամի, իմ ամենայն բաբաթ խորդայվաթ[ին] և քսուրին
սասխին (°) ամենայն քսուրին առքին խալջին քաթէն ալ

ԴՃԽԳ, : 2 ֆարդ 25 նումրայ 8 ա-
վելաց Ե գրած ալ, որ Ա վա-
ռիլ [աս]ուղ առի, որ 734: Ռ,
որ է ԲՃՌ-ըն նումրայ 0,
ԲՃԽԳՌ-ըն նումրայ 1 ալ,
ԲՃԼէՌ-ըն նումրայ 2 ալ, ԾԴՌ-
ըն նումրայ 3 ալ, ֆի 12 ըս-
տակ, ջամնումն 54

ԱՃՕԹ, : ֆարդ 25 նումրայ 9 ավել-
յաց Ե գրած ալ, Բ սՀաթ ...
մինն 64 գուղի լէվն, մինն 45
գուղի, ջամն ալ 109

Ղէ, : 11 ֆարդ 26 նումրայ 9 աղամ
ԺԱ գրած ալ, որ 10 ղալամ
խորդ[այ]վաթ առի, ինկլիզինն
ալ Ա կապոց մեծ...

ԱՃՍԵ, : 13 ֆարդ 26 նումրայ 10
աղամ ԺԱ գրած ալ, որ Բ թը-
ֆան[կ], Ա շուխտ տապանջայ
առի, գինն ալ, որ է

ԱՃՕԴ, : 16 ֆարդ 27 նումրայ 5 ա-
ղամ Ժէ գրած ալ, որ 16 դա-
նայ [պ]ատկերք առի սանդ-
ղովն, գինն ալ, որ է

ցի, ...խակ շամախու քնար շար-
բաֆի ապրշմին ջահտան մինչ
ի 14 օրն տայ: Տեր Յիսուս
Քրիստոսն աջողի

Ե, : 12 ֆարդ 27 նումրայ 9 աղամ
ԺԸ գրած ալ, որ վերոյ աս-
խ[ին] և խորդայվաթին սան-
դուղ առի, գինն ալ, որ է

ԲՃՍԶ, : ֆարդ 28 նումրայ 2 աղամ
ԺԸ գրած ալ, որ 12 ղալամ
ք[ս]ուր դաֆայաթով խորդայ-
վաթ առի, մին դաֆայ գրե[մ]

ԳՃՀօ, : 8 ֆարդ 28 նումրայ 3 ա-
ղամ ԺԸ գրած ալ, որ Ա սան-
դ[ու]ղ շինի թաս, նալբաքի ա-
ռի, որ է 41¹/₂ դյուզին և 14
դանայ դեղնայղնձէ ղահվայ-
դ[ա]ն, ողջ գր[եմ]

էՃԺԸ, : 10 ֆարդ 28 նումրայ 4 ա-
ղամ Իօ գրած ալ, որ 35 ղալամ
խորդայվաթ առի Կօնդր[ա]թ
Սիբրինկէն

ԱՃԻԸ, : ֆարդ 30 նումրայ 1 ա-
ղամ ԻԴ գրած ալ, որ Իօ դա-
լամ քս[ուր] խորդայվաթ ա-
ռի, նաշխարարի ըստի դա-
ֆայ[աթով]:

ԱՃԺԶ, : 16 ֆարդ 30 նումրայ 4 ա-
ղամ ԻԵ գրած ալ, որ է ղալամ
խորդայվաթ առի Կալվրսար-
թին ֆոանկսըսի

Հօ, : 8 ֆարդ 31 նումրայ 3 աղամ
ԻԶ գրած ալ, որ Ը թօպ կամրդ...

Կօ, : 5 ֆարդ 31 նումրայ 8 աղամ
ԻԹ գրած ալ, որ դանով խա-
լիլի [առի]

ԲՃՕօ, : 5 ֆարդ 31 նումրայ 9 աղամ
ԻԹ գրած ալ, 584¹/₂ դաղ ֆլօ-
րու...

ԽԶ, : 10 ֆարդ 31 նումրայ 11 ադամ
ԻԹ գրած այ, 30 ֆոնթ պոնի-
թօթ

Է, : ֆարդ 31 նումրայ 12 ադամ Լօ
գրած այ, Ա նաշխօվ շհնյ (°)
[առի]

ԶԸ, : 2 ֆարդ 31 նումրայ 13 շբաթ
գրած այ, զառօվ աղլուխ կլայ-
կ[ա]պիք

Իօ, : 10 ֆարդ 32 նումրայ 5 շբաթ
3 գրած այ, Ե դ[յու]գ[ի]ն զա-
լամ թր[ա]շ առ[ի]

ԽԸ, : 12 ֆարդ 33 նումրայ 2 շբաթ
Ը գրած այ, որ 40 դանայ Պէտ...

ԱՃԺԹ, : 13 ֆարդ 33 նումրայ 8
շբաթ ԺԳ գրած այ, որ 32³/₄
գաղ զալափտայդամ (°) մա-
հուդ առի, որ է գինն այ

ԲՃՂԴ, : 16 ֆարդ 34 նումրայ 4
շբաթ ԺԾ գրած այ, որ Գրօմիցն
գամաստ լէնթ և շուլքի, գոտիկ
ձեռն այ մն[ացել]

ԵՃՄԵ, : 7 ֆարդ 35 նումրայ 1 շբաթ
ԺԾ գրած այ, որ Եան վէլ[ս]ին-
կէտ Իզոկզօնէն զառով և թաֆ-
տայ լէնթ առի

ԹՃՄԴ, : 12 ֆարդ 35 նումրայ 2
շբաթ ԺԶ գրած այ, որ ԿԹ թօպ
չիթ առի Ա սանդղօվն, գինն այ
ըստամփօվն

ԲՃՄԵ, : 8 ֆարդ 35 նումրայ 3 շբաթ
ԺԶ գրած այ, որ փօվայ...իկ,
չաղշուր բաղի փ[յու]սկուլ,
շղի փ[յու]սկուլ առի

ԱՃօԳ, : 12 ֆարդ 36 նումրայ 1
շբաթ ԺԶ գրած այ, որ Ա սա-
նադ Եաս[ա]յմանի ուղ և փո-
տրր առի, գինն այ

ԺԱ, : 7 ֆարդ 36 նումրայ 2 շբաթ
ԺԷ գրած այ, սանդղօն կա-
պել...

ԶԶ, : 2 ֆարդ 36 նումրայ 4 շբաթ
ԺԸ գրած այ, 12 ջուխտ մոմ-
դան ա[ռի]

Խօ, : 2 ֆարդ 36 նումրայ 5 շբաթ
ԺԹ գրած այ, սրտի ծաղիկ ա-
ռ[ի]

ԵՃԿԲ, : 5 ֆարդ 37 նումրայ 1 շբաթ
ԻԲ գրած այ, որ ֆոանկսիս 35
ղալամ քսուր խորդայվաթ ա-
ռի, Ի բարին

Ը, : 10 ֆարդ 37 նումրայ 2 շբաթ ԻԲ
գրած այ, Ա դյուղին դանակ,
չանկալ

ԱՃԽօ, : 4 ֆարդ 38 նումրայ 4 շբաթ
ԻԲ գրած այ, որ վերոյ սանդղ
քսուր խորդայվաթին զոմրով
և խալջ...

ԶՌԱՃԺԸ, : 18 վերոյ 31 զալամ խոր-
դայվաթին փողի ջամն այ

Նումրայ 58 Աստուծով թիվն փոքր ԴԹ շբաթ Բ-ումն գրեցի, որ էս իմ վեր
առած հօլբօռչուն քաթէն այ

ԱՌԸՃԽօ, : ֆարդ 33 նումրայ 2 շբաթ
Բ գրած այ, որ Ըստէփան Բօքին
փողն օմադ արարի 346¹/₂ դանայ
ոսկի, որ աստուծով բիշուքամ
գնամ, Մօսկօվումն տամ ուրն

ԱՌօԿԲ, : 10 ֆարդ 33 նումրայ 3 շբաթ
Ը գրած այ, որ Թօղաթցի Աստուա-
ծայտրէ որդի Ըստէփանէն 200 դա-
նայ ոսկի բիշուքամ վեռի, ֆի 5
գուրդի 6 ըստակ 2 գոթովն, որ
աստուծով գնամ Մօսկօվումն
դախլ[ա]ցնեմ, ԻԱ օրէն յետ փո-
ղըն տամ, աստուծով

ԹՃօԱ, : ֆարդ 38 նումրայ 2 շբաթ
ԻԲ գրած այ, որ Պողոսի որդի
Պիտրոսէն 170 դանայ ոսկի վեռի,
որ աստուծով գնամ Արխանցկայ,
21 օր վաղայ տամ Մէլիքի որդի
Աթամէսին, ֆի ոսկին 5 գուրդի
6 ըստակովն, փողն ջամն այ 901
գուրդի, Ա սանադ տվի: Տեր Յի-
սուս բարի աջողում տայ

ԳՌԸՃօԳ, : 10 վերոյ Գ դալամին ջամն
այ 3803 : 10

24 բ

Աստուծով ֆարդ ԻԹ-ումն. 29 Ընէվայ գուրդի:

59 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ շբաթ ԻԵ-ումն գրեցի, որ թիվն փոքր
ՂԸ-էն շամս Ժօ-էն մինչև ի թարեղս իմ թամամ Մսրդամայ ալիշ-
վէրիշս քաթիս յիրեսօվն աստուծով տեղս ընէվայ արարի, որ Մսրդա-
մայ գուրդոյ խսէպն պոծանք ի բարին, էս այ, որ միստ միոչէ ներքոյ
բաղաֆաթ գրած այ: Տեր Յիսուսն բարի աջողում տայ, ամէն

ԲՃԾԳ, : 12 ֆարդ 4 նումրայ 4 գրած
այ, որ թարվսցի Մէլքումին ինձ
խետ Բ խակ քնար շարբաֆի ապ-
րիշում ամանաթ ունէր, թանխայ
6 ճոթ լէնայ քնար առի, աղար-
կեցի և թաթիմայ մնաց կշտիս
253 գուրդի 12 ըստակ մինչև ի
ուրն տեսնեմ, առած խորդայվա-
թիցս ուրն սամ տամ

ԲՃՂԳ, : ֆարդ 6 նումրայ 7 գրած այ,
քաթումս, որ փօստով ինձ խետ
տարած Իօ պատ կարմիր աղեղն,
ԻԱ պատ ճարմակ աղեղն և ԿԸ

ԱՌօԿԵ, : 13¹/₂ ֆարդ 1 նումրայ 1
քաթումս է դալամ գրած այ, որ
թիվն փոքր ՂԸ շամս Ժօ-էն
մինչ ի թիվն փոքր ՂԹ շբաթ ԻԵ
մինչև ի Մսրդամայ վերկալս
ինձ խօրաթի, փուշակի, ողոր-
մոյթիույն, տան քրէ, սան-
դ[ու]ղի և քսուր խալջ գնաց

ԼԸՌԵՃՁԵ, : 15¹/₂ ֆարդ 10 նումրայ
20 քաթումս ԺԱ դալամ գրած
այ, որ թիվն փոքր ՂԸ շամս
ԺԹ-էն մինչ ի ովդան ԻԸ ԺԱ
դալամ գրած այ, որ 97 ճոթ լէ-

դանայ ըռվաղն ծախեցի, գինն այ
294 գուրդի, ի բարին

Է, : 5 ֆարդ 6 նումրայ 7 քաթումս
գրած այ, որ իմ խէր Մօսկօվումն
Աղայծատուրէ կոնթէ 2300 դիան
գրի փող էր տվէլ, Ճ-ին ԿԲ-օվն,
վէսլի դարարօվն յինք առի 7
գուրդի 5 ըստակ, ի բարին

ԻԵՌԵՃՁԷ, : 14 ֆարդ 14 նումրայ 32
քաթումս գրած այ, որ մեր ԻԴ խակ
քնար շարբաֆին ապրիշումն, որ
էր 12-քն 18 դիտրանոց, 12-քն
17 դիտրանոց, Ժօ դալամ գրած
այ, որ ծախեցի, խալջէ ազատ
ձեռն արեկ, փողի ջամն այ 25585
գուրդի 14 ըստակ, ի բարին

ԱՌԲՃԼԶ, : 5 ֆարդ 10 նումրայ Իօ
քաթումս գրած այ, որ դարշուխս
իմ խօր աղարկած խրիղին վերէն
230 դանայ ոսկի վեռի եօլթօռչի,
որ Մօսկօվումն իմ խէր ոսկուն
ոսկի տայ, փողի ջամն այ

ԻԱՌԵՃՁԵ, : 1 ֆարդ 15 նումրայ 33
քաթումս է դալամ գրած այ, որ
մեր ԺԳ խակ Գիլանայ ապրի-
շումն, որ էր 2 խակն ԻԵ-անոց,
է խակն Իօ-անոց ծախեցի, խալ-
ջէ ազատ ձեռն արեկ 21575 գու-
րդի 1 ըստակ

ԴՌօԿԹ, : 15 ֆարդ 16 նումրայ 34 քա-
թումս Ա դալամ գրած այ, որ մեր
Ե խակ քնար ապրիշումն ծախե-
ցի, խալջէ ազատ ձեռն արեկ 4069
գուրդի 15 ըստակ

ԸՌԵՃԵԶ, : ֆարդ 21 նումրայ 44 քա-
թումս Բ դալամ գրած այ, որ մին
դաֆայ Մօսկօվումն ԲՃ թուման
եօլթօռչի ինք տվէլ Ճ-ին Զօ-օվն
Մսրդամ ԸՌ գուրդի յինք առում և
մին դաֆայ էլ տվէլ ինք ԺԴ թու-

նայ քնար, 14 ճոթ նեղայ քր-
նար, 1 սանդուղ խորդայվաթ,
1500 դանայ ոսկի և 20 թօպ
խեմքն ապրշմով շալ և փարայի
քսուր թայխար արարի, աղար-
կեցի նավէրումն իմ խօր ձեռն,
որ քուլիայ ջամն այ 38585
15¹/₂

ԱՌօԽԴ, : ֆարդ 9 նումրայ 19 քա-
թումս Բ դալամ գրած այ, որ
փողի մուղաթ տվի, փողին ոս-
կի առի և շալ առի, աղարկեցի
ջամն այ 1044 գուրդի

ԺՌՆԷՃՕԲ, : 12 ֆարդ 2 նումրայ 2
քաթումս գրած այ, որ 16 դա-
լամ 44 ճոթ լէնայ քնար առի,
ամենայն խալջօվն մինչև ի նա-
վին գլուխն գազի ջամն այ 2029
գազ, ֆի Ե գուրդի 5 ըստակ 3
դօթ, 3 կարտօվն փողին ջամն
այ 10702 : 12, որ ինձի տայ

ԱՌօՂԵ, : 11 ֆարդ 3 նումրայ 3 քա-
թումս Թ դալամ գրած այ, որ Ա
սանդուղ, 6 նիմայ ըստամփայ
շոխայ և 15 թօպ ըստամփայ
շալ առի մինչև ի նավին գլուխն
ամենայն խալջօվն գինն այ
1095 : 11

ԸՃԼԳ, : 18 ֆարդ 13 նումրայ 31
քաթումս 12 դալամ գրած այ,
որ կայի իքմին առի, շալ և 3
յիրեսի ոսկէ բոժոժ և ալմազ
մատանի, Ա ոսկի և քսուր իք-
մին, ինչպէս գրած այ, ջամն
այ 833 : 18

ԶՌԵՃՕՕ, : ֆարդ 21 նումրայ 44
քաթումս 3 դալամ գրած այ, որ
Մօսկօվումն եօլթօռչի ինք վե-
ռէլ, տամ Մսրդամ, որ տվի էս
այ ներքոյ գրած այ

ման ձ-ին ՀԸ-օվն յինք առում
ՆՃԽԶ գուրդի, Բ շամն այ ԸՌՆՃԽԶ
գուրդի, որ Բ դաֆայ Մօսկօվին
տված եօլթօռչին յինք առի 8546
գուրդի

էՃԶԶ, : 2 ֆարդ 27 նումրայ 57 քա-
թումս գրած այ, որ իմ խօրեխ-
բայր եավրուն կոնթէ, կտարած
կօնէք(°) «Սալմոն» նավայտրո-
ւէն յինք առի, որ 3 խակ քնար
ապրիշում այ ելէլ միշումն, մա-
զարով, նօղարով յինք առի 786
գուրդի 2 ըստակ

ԳՌԸՃՕԳ, : 10 ֆարդ 28 նումրայ 56
քաթումս Գ դալամ գրած այ, որ
ոսկի վեռի Արխանցկայ և Մօս-
կօվն տամ, էս այ, որ ներքոյ
գրած այ, ի բարին

ԱՌԸՃԽՕ, : գուրդի Ըստէփ[այ]ն Գրի-
գորիչէն օմադ արարի, որ գնանք
Մօսկօվն 346¹/₂ դանայ ոսկի տամ,
ի բարին

ԱՌՕԿԲ, : 10 գուրդի թօղաթցի Աստուա-
ծայտրէ որդի Ըստէփանէն յինք
առի, որ Մօսկօվն 200 դանայ ոս-
կի տամ

ԹՃՕԱ, : գուրդի Պողոսի որդի Պիտ-
րոսէն յինք առի 170 դանայ ոս-
կի, որ գնանք Արխանցկայ տամ
Մէլիքի որդի Աթանէն

ԳՌԸՃՕԳ, : 10 վերոյ 3 դալամին շամն
այ, որ է

ԿԶՌԱՃԾԹ, : 4 աստուծով վերոյ ժօ
դալամին շամն այ 66159 գուրդի 4

ԳՌԱՃՕՕ, : Մօսկօվումն իմ խէր ԱՃ
թուման կոպէք էր վեռէլ ֆոան-
կից ձ-ըն ԿԲ-օվն տվի 3100
գուրդի

ԱՌՆՃԿՕ, : դաֆայ էլ Մօսկօվումն
քալանթար Զաքարէ որդի Յօ-
վանիսէն ևօ թուման էր վեռէլ
ձ-ին ՀԸ-օվն Մարդամ տվի 1560

ԱՌԸՃԽՕ, : դաֆայ էլ Մօսկօվումն
ևՂ թուման դարշվիս ըստիցն
եօլթօռչի ինք վեռէլ Մարդամ ֆի
ձ-ըն Զօ-օվն տվի 1840 գուրդի,
ըռաֆտ գրեցի, որ դարշոյ ոս-
կի օմադ արարի, որ Մօսկօ-
վումն տամ տէրն

ԶՌՆՃՕՕ, : աստուծով վերոյ 3 դա-
լամի շամն այ

ԶՌԱՃԺԸ, : 18 ֆարդ 25 նումրայ 55
քաթումս 31 դալամ գրած այ,
որ քսուր ամենայն բաբաթ խոր-
դայվաթ առի, ամենայն խալ-
ջօվն մինչև ի նավին ղլուխն,
գինն այ 6118 գուրդի 18 ըստակ

ԲՃԺԲ, : 14 ֆարդ 26 նումրայ 56 3
դալամ քաթումս գրած այ, որ
Թեվանի որդի իմ դալալ Մար-
կոսին խետ ընկերօվն խորդայ-
վաթ առինք, իմ սամն շամն այ
212 գուրդի 14 ըստակ, որ է 2
շամումս պակաս էր 2 ըստակ,
դրի շամն այ

ԿԶՌԱՃԾԹ, : 4 աստուծով վերոյ ժօ
դալամին շամն այ 66159 : 4

Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ շբաթ ԻԸ-ումն Այմսրգամայ ըռայի ելայ
ողորմութեամբն Յիսուսի դամար ժէ-ումն սլամաթ ապրանքով դախիլ
ելայ Արխանցկայ, էս ներքոյ գրեալն իմ Շավէլէ որդի Սարհադիս
ըռստի երկրին ալիշվէրիշն այ և ըռուզլամին յիրեսօվն քաթայ արարի,
տէր Յիսուս ողորմութիունտ բանդիցտ ոչ պակասացանես, բարի աշո-
ղոմ տա[ս]

60 նումրայ Աստուծով ներքոյ գրեալն ըռստի երկրին իմ խօրաքի, փոշակի,
դապաղի, ողորմոյթիունին և քսուր խալջի քաթէն այ

ԲՌ... դիան ֆարդ 41 նումրայ 8 դա- ԶՃԶօ դիան ֆարդ 41 նումրայ 1 դա-
մար ԻԳ. Ա վառիլ ուղ ծախեցի մար ժԸ գրած այ, քսուրի քրէ

էՌ... դիան ֆարդ 42 նումրայ 7 թի- Ա, ԲՌԸՃ.. դիան ֆարդ 41 նումրայ
րայ ժօ գրած այ, որ Գ դանայ 2 դամար ԻՅ գրած այ, որ նա-
քարբարէ խամբարքն ծախեցի, որ վի քրէ
Մարդամ առէլի

ԸՌ... դիան ֆարդ 42 նումրայ 8 թի- Գ, ԹՌԱՃԶօ դիան ֆարդ 43 նում-
րայ 10 համիրայ ժԹ գրած այ,
րայ ժօ գրած այ, որ իմ խօր ա- որ մինչև Արխանցկու վերկալն
ղարկած Ա սամուր գոտակն ծա- փսոն, խօրաք, քսուրի գնաց

Գ, ԳՌԷՃՂօ դիան ֆարդ 74 նումրայ 2 Ա, ԸՌՆՃԽՕ դիան ֆարդ 49 նումրայ
աղամ Իօ գրած այ, որ թամբաքոյ 4 արամ Իօ, Գ շանի քրէ տվի
ծախեցի և խալջիցն օմադ ա- րարի

ԳՌՆՃ.. դիան ֆարդ 76 նումրայ 5 Բ, ԱՌԹՃ.. դիան ֆարդ 47 նումրայ
թիւրայ ժՆ գրած այ, որ իմ խօր 1 շբաթ Գ գրած այ, Մօսկօվէն
բերած դօշակի բանբակն ծախեցի մինչ ի Վօլօկդայ արապի քրէ
տվի, շամն այ, որ է

ԲՌ... դիան ֆարդ 79 նումրայ 2 հա- ԸՌՆՃԾօ դիան ֆարդ 47 նումրայ 2
միրայ ժԳ գրած այ, որ իմ խօր գրած այ, լօտկի քրէ շտ...
բերած բրինձէն Բ փոթ ծախեցի շոր արթ (°)

ԳՌ... դիան ֆարդ 79 նումրայ 5 գրած ԳՃ.. դիան ֆարդ 47 նումրայ 3 շբաթ
այ, մկէլ տարէն մնացածէն Ա ժԸ գրած այ, քսուրի քրէ
շալ ղութնի ծախեցի, գինն այ, որ է

էՌԴՃ.. դիան ֆարդ 79 նումրայ 7 համիրայ ԻԱ գրած այ, իմ խօր բերած գոտակէն Դ դանայ ծախեցի, գինն այ

ԶՌԴՃ.. դիան ֆարդ 85 նումրայ 5 գրած այ, Դ գոտակ բերած իմ խօր գոտակէն ծախեցի, գինն այ, որ է

ԶՌԱՃ.. դիան ֆարդ 87 նումրայ 3. խօրաքի քսուրէն ծախեցի

Ը, ԲՌԱՃՂօ դիան վերոյ ժօ դալամին ջամն այ, որ է

էՌ...դիան ֆարդ 48 նումրայ 5 դամար ժԸ գրած այ, Մարկոսին փէշք[աշ]

ԵՌԵՃԼօ դիան ֆարդ 55 նումրայ 2 համիրայ ԻԳ գրած այ, շանի քրէ

Ը, ԲՌօԼօ դիան ֆարդ 56 նումրայ 10 ադամ ժԴ գրած այ, ժօ դալամ խալջ գնաց մինչև ի Մօսկօվն, ինչպէս գրած այ

ԼԴ, ԵՌ... դիան ֆարդ 74 նումրայ 1 ադամ ԻԴ գրած այ, որ իմ խօր, իմ ախբօր և տղին խօրաքի և քսուր խալջ գնաց, մինչ ի Մօսկօվն և Մօսկօվէն մինչ ի մեր վերկալն խալջ, ողորմոյթին գնաց, որ տեղս գրեցի, ջամն այ ԼԳ թուման ԵՌ դիան

ԲՃԻօ դիան ֆարդ 75 նումրայ 1 նախայ ԻԳ գրած այ, քսուրի քրէ

Ա, ԲՌ... դիան ֆարդ 75 նումրայ 8 դամար Իօ գրած այ, Մօսկօվէն մինչ ի Վօլօկդայ Բ արապի քրէ տվի Ա, ԲՌ

Ա, ԵՌԲՃ.. դիան ֆարդ 75 նումրայ 10 դամար ԻԵ գրած այ, Վօլօկդայ մինչ ի Արխանցկայ նավի քրէ տվի, ջամն այ

Ա, ԲՌ... դիան ֆարդ 76 նումրայ 13 դամայ ժԱ գրած այ, որ տ[ե]-ղէն հատէլ աղարկէլի ապրանքի խետ, խալջ գ[նաց]

ԵՌԴՃ.. դիան ֆարդ 77 նումրայ 5 դամայ ժԱ. քսուրին քրէ նավի մինչ ի Արխանցկայ ջամն այ, որ է 5400 դիան

Ա, օՂՃՁօ դիան ֆարդ 79 նումրայ 21 գրած այ, քսուրին մինչ ի

Վօլօկդայ քրէ տվի, ջամն այ Ա թուման ԶՃՁօ դիան

ԶՌօԼօ դիան ֆարդ 80 նումրայ 1 գրած այ, ամբարի խամար փէշքաշ

Զ, ԶՌԸՃ.. դիան ֆարդ 80 նումրայ 15 համիրայ ԻԸ գրած այ, Արխանցկոյ մինչ ի վերկալն խօրաքի, տան քրէ, շանի [քրէ]

ԴՌԴՃԽօ դիան ֆարդ 81 նումրայ 9 գրած այ, քսուրին մինչ ի Մօսկօվն փ[էշքաշի]

Ա, ԲՌ... դիան ֆարդ 81 նումրայ 1 գրած այ, փօստով եկի Մօսկօվ

ԱՌԸՃԺօ դիան ֆարդ 81 նումրայ 16 գրած այ, դաստայխանի, քաթէն այ

է, օԵՃ.. դիան ֆարդ 85 նումրայ 14 ադամ 5 գրած այ, փսոն, հաշ և խալջ գնաց մինչ ի Մօսկօվի վեր կալն

Ա, ԶՌԱՃ.. դիան ֆարդ 87 նումրայ 9 նախայ Իօ գրած այ, Սարհադի մինչ ի Հաշտարխանայ վերկալն խօրաք, դապաղի գնաց

ԶՌԲՃ.. դիան ֆարդ 88 նումրայ 7 նախայ ԻԸ գրած այ, որ իմ խէր գնաց Հաշտարխան, քսուրին մինչ ի Հաշտարխան խալջ տվէ[ց]

Գ, ԷՌԴՃ.. դիան ֆարդ 88 նումրայ 10 ադամ ԻԵ-էն մինչև ի նախայ ԻԸ. Մօսկօվէն մինչ ի Հաշտարխանայ վեր կալ[ն] իմ խօր խալջ, խօրաքի, դապաղի, խալջ այ գնացէլ

ԸՃԻՆ դիան ֆարդ 38 նումրայ 11 նախայ ԻԸ դրած այ, իմ խէր Հաշտարխան քսուրն նավն տանէլէ տվէլ այ

ԶԶ, ԳՌԱՃՕԵ դիան վերոյ ԻԸ դալամին ջամն այ, որ է

Ը, ԲՌԱՃՂՕ դիան դարշվիս օմարն վերոյ ըռաֆտէն գնայ

ՀԸ, օԹՃԺԵ դիան գնաց մնաց խալիս խալը, որ է ջամն այ

62 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ դամար ԻԲ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն իմ Մարդամայ առած ամենայն խորդայվաթին ծախսին խալջի քաթէն այ

ԶԹ, ԲՌԳՃԾՕ դիան ֆարդ 41 նումրայ 2 դամար ԻԲ գրած այ, որ թիլֆիսեցի Գիօրդինի որդի Փասօյին ծախեցի ԱՌԹՃԶԳ գուլդոյ խորդայվաթ, ֆի գուլդին ԴՃԾՕ դիանօվն

ԳՃԽՕ դիան ֆարդ 41 նումրայ 5 դամար ԻԳ գրած այ, որ դարշվիս խորդայվաթն ամբար գցելէ

ԱՃԾԶ, ԸՌԱՃ. դիան [ֆարդ] 41 նումրայ 4 դամար ԻԳ գրած այ, որ Սուքիազի որդի Հարոյթինին ծախեցի ԳՌԹՃԻՕ գուլդի 5 ըստակի խորդայվաթ, ֆի գուլդին ԴՃ դիանօվն

Բ, ... դիան ֆարդ 41 նումրայ 6 դամար ԻԷ գրած այ, Ա դանայ սահաթ ծախեցի

Գ, ... դիան ֆարդ 41 նումրայ 10 դամար ԻԷ գրած այ, Ա դանայ սահաթ ծախեցի

Դ, ԵՌԱՃԽՕ դիան ֆարդ 42 նումրայ 2 դամար ԻԷ գրած այ, որ թաթիմայ մնացած քսուրն ծախեցի, գինն այ, որ է

ԲՃԾԵ, ԵՌԵՃՂՕ դիան վերոյ Ե դալամին ջամն այ 255 5590

63 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ դամար ԻԳ գրեցի, որ էս Ա սանդուղ պասմայ շալին և պասմայ շուխին ծախսին խալջին քաթէն այ

ԼԶ, ԵՌԲՃ. դիան թիվն փոքր Ճ ջամն Ա ֆարդ 44 նումրայ 11 գրած այ, որ Զ նիմայ պասմայ շուխէն խալիս գալին ջամն այ ԱՃԿԶ գազ, ֆի ԲՌԲՃ դիանօվն ծախեցի

ԶՕ դիան ֆարդ 41 նումրայ 4 դամար ԻԳ, Ա սանդղին քրէ

25բ

Աստուծով ֆարդ ԼԱ-ումն. 31

61 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ դամար ԻՕ-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն է խալ, որ է ԽԴ փաստավ լէնայ քնարի քաթէն այ

Ա, ԴՌ... դիան ֆարդ 41 նումրայ 1 դամար ԻՕ գրած այ, որ վերոյ լէնայ քնարիցն Ա փառչայ մնացէլ էր, է գազ ծախեցի

ԵՃԿՕ դիան ֆարդ 41 նումրայ 3 դամար ԻԵ գրած այ, քրէ տվի

ԷՃ. դիան ֆարդ 41 նումրայ 7 դամար ԻԴ, Ա խակին նավի քրէ

ԴՃԻԸ, ԵՌԶՃ. դիան ֆարդ 44 նումրայ 10 թիվն փոքր Ճ ջամն Ա-ումն գրած այ, որ ծախեցի Աղայդարի որդի Ավետին ԽԴ ճոթ լէնայ քրնար, որ խալիս գազի ջամն այ ԱՌԹՃԽԸ գազ, ֆի ԲՌԲՃ դիանօվն, ջամն այ

ԵՃԻԵ դիան ֆարդ 43 նումրայ 4 համիրայ ԺԸ գրած այ, հասիրի տվի

Բ, ԱՌԶՃԼՕ դիան ֆարդ 44 նումրայ 1 արամ ԻՕ, է խակին նավի քրէ

ԴՃԻԹ, ԲՌԶՃ. դիան վերոյ Բ դալամին ջամն այ, որ է

ԻԷ, ԲՌԳՃԽՕ դիան ֆարդ 45 նումրայ 6 ջամն ԺԹ գրած այ, որ է է խակին Մօսկօվումն գոմրուկ, քրէ մինչ ի Հաշտարխան

ԶՌԳՃՀԵ դիան ֆարդ 45 նումրայ 8 ջամն ԺԹ գոմրուկին փէշքաշ

ԼՕ, ԲՌԲՃԼՕ դիան վերոյ Զ դալամին ջամն այ, որ է

ԺԹ, ԹՌԲԾ.. դիան ֆարդ 44 նումրայ 12 թիվն փոքր շ շամս Ա գրած այ, որ ԺԵ թօպ պասմայ շալն ծախեցի, ֆի Ա, ԳՌԲԾՍօ

ՍԶ, ԳՌԴԾ.. դիան վերոյ Բ դալամին շամն այ ՍԶ, ԳՌԴԾ դիան

ՇԵ դիան ֆարդ 43 նումրայ 5 համիրայ ԺԸ, սանդուղին հասիրի

ԳՌՕՂօ դիան ֆարդ 44 նումրայ 2 արամ Իօ, սանդուղին քրէ

Բ, ԸՌԹՃԼԵ դիան ֆարդ 45 նումրայ 7 շամս ԺԹ, գոմրուկ տվի

ԹՃԻԵ դիան ֆարդ 45 նումրայ 9 գրած այ, գոմրուկին փէշքաշ

Գ, ԳՌԱՃՕԵ դիան վերոյ Ե դալամին շամն այ 33105 դիան

Աստուծով ֆարդ ԼԶ-ումն. 36

71 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ՂԹ ն[ա]դար ԻԴ և թիվն փոք[ր] Ճօօ և ԱՃՕԱ և ՃՕԲ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն Արխանցկու ինչ խրիդ, որ կաղարկեմ Այմարդամ դալալ Թեվանի որդի Մարկոսին ձեռն, որ ծախի և ինչ որ ուզեմ, ողորկի, ըստտի ապրանք կամ ճոթ, էս մեր և Մարկոսին թամամի օմադ ըռաֆի քաթէն այ

Ժօ, ... դիան ֆարդ 42 նումրայ 12 համիրայ Ժէ գրած այ, որ Պտղու մի որդի Յօվանիսէն Ժօ թուման յինք առի, ֆի Ճ-ին ԿԸ-օվն Մարդամ Մարկոսն տայ Պիտրոսի որդի Մատուրին ԳՃԽօ գուլդի, էս իմ աղարկած իքմինին կոնթէ այ և Գ վէսլի գիր տվի, որ մինօվն տայ միոսն բաթիլայ

ԱՃԺԱ, ԲՌԸՃԺօ դիան ֆարդ 49 նումրայ 3 ն[ա]դար ԺԸ գրած այ, որ Թեվանի որդի Մարկոսն դարշոյիս աղարկած իքմինին կոնթէ ԺԴ սանդուղ խորդայվաթ էր ողորկէլ Փասօյին, Մկրտումին, ծախեցի, ինչպէս ըռուզլամայ գրած այ, 13 դալամ քուլիայ, որ է Մար-

ԻԶ, ԲՌԶՃԼԵ դիան ֆարդ 42 նումրայ 2 ն[ա]դար ԻԴ գրած այ, որ ԱՃՂօ փոթ ԻԱ ֆոնթ ճարմակ մեղր ողորկեցի, ամենայն խալջօվն գինն այ ԻԶ թուման ԲՌԶՃԼԵ դիանօվն իմ կոնթէ

Ժօ, ԶՌԴՃՍօ դիան ֆարդ 42 նումրայ 5 թիրայ Զ գրած այ, որ ԲՌԶՃՍօ դանայ ճարմակ տավշան առի, գինն այ Ժօ թուման ԶՌԴՃՍօ դիան

Դ, ... դիան ֆարդ 42 նումրայ 6 թիրայ Զ գրած այ, որ Բ փոթ ճարմակ սոսինջ առի, գինն այ Դ թուման

դամայ գինն այ, որ է գուլդի ԵՌԵՃԿԴ գուլդի 1 ըստակ, ֆի գուլդին ԲՃ դիանօվն, փոզն ինձ ջամայ արարի, որ է ջամն այ ԱՃԺԱ, ԲՌԸՃԺօ

ԴՃօօ, ... դիան ֆարդ 70 նումրայ 4 շամս Ա գրած այ, որ ֆոանկ Բուդիշիօվէն կապի վեռի ԴՃօօ թուման, Ճ-ին Կէ-օվն Մարդամ ԺԳՌԴՃ գուլդի Թեվանի որդի Մարկոսն տայ ջուքամն, ԺԳ խակ շարբաֆոյ վերոյ պոտիկատ տվի, ի բարին

ԴՃԼէ, ԶՌՕԺօ դիան ֆարդ 73 նումրայ 3 աղամ Իօ գրած այ, որ դարշոյիս իքմինին թանխայ աղարկէլ էր Կօ փաստ[ա]վ լէնայ քնար, գինն մինչ ի նավին գլուխն ԺԵՌԵՃՕԵ գուլդի Ա ըստակ, Խօ թօպ շալ, գինն այ ԱՌԲՃօօ գուլդի և Ը ճոթ նեղայ քնար մահուդ, Զ ճոթ հընդըստանայ նեղայ քնար, Ե ճոթ դիքտի բարի, որ Գ խակին գինն այ ԴՌԸՃԼԹ գուլդի, վերոյ Գ դալամ ջամն այ ԻԱՌԸՃԽԴ գուլդի Ա ըստակ և խորդայվաթին ջահտան օմադ արարի ԱՃԼԶ գուլդի, վերոյ Բ ջամն այ ԻԱՌԸՃԶօ գուլդի 1 ըստակ, ֆի գուլդին ԲՃ դիանօվն օմադ գրեցի, ջամն այ փողին ԴՃԼէ թուման ԶՌՕԺօ դիան, ի բարին

ԱՃօօ, ... դիան ֆարդ 81 նումրայ 2 արամ ԺԹ գրած այ, որ ֆոանկ Բուդիշիօվէն վէսլ վեռի դարշիս աղարկած իքմինին կոնթէ ԱՃօօ թուման, ֆի Ճ-ին 55-օվն Մարդամ Մարկոսն տայ Զ շարբաթէն յետ Քրիստայֆօր Բրանդին 2750 գուլդի տայ

ԲՃօԱ, ԵՌ .... դիան ֆարդ 81 նումրայ 4 ովդան Ժէ գրած այ, Մօս-

ԱՃԽԶ, ԴՌԸՃԻօ դիան ֆարդ 42 նումրայ 7 թիրայ Ը գրած այ, որ Ե խակ շամախոյ քնար շարբաֆի ապրիշում առի, աղարկեցի, խալիս քաշն այ ԼԹ փոթ ԴՂԶ ֆոնթ

Դ, ԱՌԳՃօօ դիան ֆարդ 42 նումրայ 8 թիրայ Թ գրած այ, որ վերոյ խրիդին փոզ յինք առի, ԽՈՒՐՕՈՂՅՈյ շախ տվի

ԳՃԻԵ դիան ֆարդ 42 նումրայ 10 թիրայ ԺԵ, տավշանին նավն գցէլն

ԲՌԱՃԻԵ դիան ֆարդ 42 նումրայ 11 թիրայ Լօ, փօստի գրի տվի

Ա, ԵՌԱՃԻօ դիան ֆարդ 43 նումրայ համիրայ ԺԸ, ԽՈՒՐՕՈՂՅՈյ շախ տվի

ԱՌԸՃօօ դիան ֆարդ 43 նումրայ 3 համիրայ ԺԸ գրած այ, որ Մարդամայ բաոցած Գ խակին քրէն կոպէկ տվի, գրեցի, որ Մարդամ գուլդի ինձանէ օմադ առի, ի բարին

ԳՌԶՃօօ դիան ֆարդ 43 նումրայ 11 համիրայ ԺԹ, մեղրին խալջ

ԹՌԳՃԻԵ դիան ֆարդ 44 նումրայ 11 ովդան ԻԶ, Ա ճոթին շախ [տվի]

Ա, ԴՌԹՃԽօ դիան ֆարդ 46 նումրայ ԺԲ աղամ ԻԵ, փօստի գրի տվի

ԲՃԻԵ, ԶՌ.... դիան ֆարդ 47 նումրայ 13 դամար Ա գրած այ, որ Աղայզարի որդի Ավետէն ԱՌԵՃՕԴ շ[հ]թվ[հ]ր ցորէն ա-

կօվին գոպոնաթօռ նառիշկինէն առի ԲՃօՍ. Թուման Են դիան բարաթ արարի, Մարդամ Մարկոսն իմ աղարկածին շահտան ԱՆ ոսկի 2 շաբաթէն յետ տայ քինյաղ Վասիլի Վալայդամուրիչ Դօլիօնուքին, որ ֆի ոսկին ԲՆԺԵ դիանօվն յինք առի, ի բարին օմադ արարի

է, ԵնԲՃ.. դիան ֆարդ 82 նումրայ 3 նիրհան ԺԵ գրած այ, որ Ա վէսլի գրով օմադ արարի Զինէնց Պոդոսէն, որ Մարդամ Մարկոսն տվէլ էր 188 գուլդի, Ա մառչին ԱՆ դիանօվն յինք առի, ջամն այ 75200

ԱՃօօ, ... դիան ֆարդ 84 նումրայ 2 շամս ԻԹ գրած այ, որ վէսլ վեռի ներսէսի որդի Սաֆարէն ԱՃօօ Թուման իմ աղարկած իքմինին շահտան, ֆի ճ-ին 53 և 3 կարտօվն 6 շաբաթ վաղայ Մարդամ Մարկոսն տայ Մարոյթէ 2687 գուլդի 10 ըստակ

Մօ, ... դիան ֆարդ 84 նումրայ 3 շամս ԻԹ գրած այ, որ վէսլ վեռի ֆոանկոլէ որդի Իկնայտիոսէն Մօ Թ[ումա]ն իմ աղարկած ապրանքի շահտան, ֆի ճ-ին 53 և 3 կարտօվն, 6 շաբաթ վաղայ Մարդամ Մարկոսն տայ Պիտրոսի որդի Մատուրին, որ է ջամն այ 1343 գուլդի 15 ըստակ տայ, ջամն այ

ԵՃՄԴ, ԸՆԴՃԿօ դիան ֆարդ 85 նումրայ 2 աղամ Ա գրած այ, որ Մարդամայ Մարկոսն 19 խակ էր աղարկել. Ժօ խակ, որ է Կօ ճոթ լէնայ քնար, 2 խակ, որ է ԽԴ ճոթ նեղայ քնար, Բ խակ, որ է 67 Թօս մինիշ և ըստամիայ շալ, Ա խակ, որ է է ճոթ մահուդ, որ կոնթին յիրնօվն գինն էր ԻէնէճնԱ գուլ-

դի ամենայն խալջօվն մինչ ի նավի գլուխն գ[ցէլն]

ԱՃԺԸ, ԶՆԷՃ.. դիան ֆարդ 48 նումրայ 2 դամար ԺԴ գրած այ, որ ըոուստ Անդրէ Մաթվէիչէն առի Լօ բոնթ քանդիր, ֆի ԸՆԷՃՄօ դիանօվն գինն այ, որ է

ԶՆԸՃ.. դիան ֆարդ 48 նումրայ 3 դամար ԺԴ. քանդրին խալջ գնաց

ԲՃԻԶ, ԲՆԲՃԿԵ դիան ֆարդ 48 նումրայ 4 դամար ԺԸ գրած այ, որ Աղայղարի որդի Ավէտէն 54 բոնդ քանդ[ի]ր առի մինչև ի նավի գլուխն, ֆի ԹՆ դիանօվն

Ա, ԸՆԶՃՁԵ դիան ֆարդ 52 նումրայ 14 դամայ Զ գրած այ. 30 բոնդ քանդրին պրվժոն, քանդրին բառնալէ խալջ

ԴՆԷՃՄօ դիան ֆարդ 55 նումրայ 9 համիրայ Իէ փօստի գրի տվի

է, ԱՆԱՃԽԵ դիան ֆարդ 55 նումրայ 19 արամ Ե գրած այ, Լօ բոնդ քանդրին գոմրուկ տվի, ջամն այ, որ է է, ԱՆԱՃԽ[Ե]

ԱՃՄԶ, ԶՆՕԽԵ դիան ֆարդ 70 նումրայ 3 շամս Ա գրած այ, որ Դ խակ Ա բողչայ շարբաֆի առի աղարկեցի Մարդամ, խալիս քաշըն այ 35 փոթ 22 ֆոնթ. 1566045

Իօ, ... դիան ֆարդ 75 նումրայ 5 դամար Իօ գրած այ, որ վէսլ տվի Կօ-օվն Մարդամ 600 գուլդի յինք առի

ԲՆԲՃԿօ դիան ֆարդ 75 նումրայ 6. փօստի գրի տվի, ջամն այ

դի 16 ըստակ, ֆի գուլդին ԲՃ դիանօվն օմադ արի 5548360

Բ, ԹՆԴՃՁօ դիան ֆարդ 85 նումրայ 6 աղամ Ա գրած այ, որ Տալիան Բոժինէն վէսլ վեռի ճ-ին 53 և 3 կարտօվն, Մարդամ 78 գուլդի 19 ըստակ Մարկոսն տայ

ԱՆԹՃՁԵ, ԶՆԷՃԿօ դիան վերոյ ԺԱ դամին ջամն այ, որ է 19756760

Ձօ, ԶՆ.... դիան ֆարդ 76 նումրայ 5 Թիրայ Իօ գրած այ, որ խոզի մազ և հասիր առի գինն այ, որ է

Ժօ, ԴՆԸՃ.. դիան ֆարդ 76 նումրայ 5 Թիրայ Իօ գրած այ, որ ալաջայ քաթան, շապկի քաթ[ա]ն առի, գոմրուկօվն գինն այ

է, ԴՆ.... դիան ֆարդ 76 նումրայ 7 Թիրայ Իօ գրած այ, ԽԱ փոթ 17 ֆոնթ ուղէ մօմ առի, գինն այ, որ է

Բ, ԶՆԴՃՄօ դիան ֆարդ 76 նումրայ 8 Թիրայ Իօ գրած այ, Ա փոթ ԻԸ ֆոնթ սոսինչ առի, գինն այ, որ է

Կօ, ... դիան ֆարդ 76 նումրայ 10 դամայ Բ գրած այ, որ վէսլ տվի ճ-ին ՄԶ-օվն, Մարդամ 1680 գուլդի տայ

ԲՆԷՃՁօ դիան ֆարդ 77 նումրայ 3 գրած այ. Դ խակ ապրշմին խալջ...

ԱՆԲՃՄԸ, ԸՆԲՃՄօ դիան ֆարդ 78 նումրայ 1 դամայ ԻԵ գրած այ, Լէ խ[ակ] շամախոյ շարբաֆի աղրկեցի, խալիս քաշն այ 292; 3...

ԱՃԼԵ, ԶՆԷՃՄօ դիան ֆարդ 78 նումրայ 2 դամայ ԻԵ գրած այ, Զ խակ քնար ապրիշում աղրկեցի, քաշն այ Մօ : 3...

ԹՆԴՃՂօ դիան ֆարդ 80 նումրայ 11 գրած այ, փօստի գրի տվի

ԱՃԽԸ, ԵՆ.... դիան ֆարդ ... նումրայ 13 ովդան Ժօ, տվի Դատո-

սի որդի Մկրտումին 750 դանայ
սակի էր բարաթ արարել իմ
կոնթէ, քի սակին 198 (...) դիա-
նօլն տվի, ջամն այ ԱձնԸ
թ[ումա]ն ԵՌ դ[իա]ն

էՌԹՃՕՕ դիան ֆարդ 85 նումրայ 16
գրած այ, փօստի գրի տվի

ԲՌՁՃԾԹ, ԸՌԳՃԺՕ դիան վերոյ ԼԳ
ղալամին ջամն այ 26598310

72 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Աձ շամս-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
եօթօնոյ եկած շախին և զարարին և ինչ քսուր և շախ զարար գննի(°)
տեղս գրեցի, որ ներքոյ միստ միռչէ գրած այ, որ է քաթէն այ

ԲՌԱՃ.. դիան ֆարդ 44 նումրայ 7 ով-
դան ԻԶ գրած այ, որ Պողոսի որ-
դի Պիտրոսէն Գ թ[ումա]ն ձ
[-ին] է շախ առի

Ա, .ԵՃԾՕ դիան ֆարդ 44 նումրայ
7 ովդան Գ գրած այ, որ Հա-
կոբջանի որդի Յօվանին ԿԶ
դանայ ոսկոյն զարարն տվի

Ա, ԶՌԷՃԾՕ դիան ֆարդ 54 նումրայ 3
համիրայ Ը գրած այ, որ Աղայ-
զարի որդի Ավետէն ԼԳ թ[ու-
մա]ն ԵՌ դ[իա]նին քի ձ-ին Ե-
օլն եօթօնոյ շախ հինք առի

Բ, ԴՌՁՃԾՕ դիան ֆարդ 44 նումրայ
9 ովդան Զ գրած այ, որ Շայի-
նի որդի Գրիգորին ԱձՂօ դա-
նայ ոսկոյն զարարն տվի

ԿԳ, .ԴՃԻՕ դիան ֆարդ 70 նումրայ 2
շամս Ա գրած այ, որ Գ զալամ
մարդումից շախ այ եկէլ և սա-
մուր առինք, ծախեցինք, շախ Ե-
լավ ջամն այ ԿԳ, . ԴՃԻՕ

Բ, ԱՌ.... դիան ֆարդ 46 նումրայ 2
ադամ ԻՕ գրած այ, որ Ըստէ-
փան Բօքին Լօ թ[ումա]նին քի
ձ-ին է եօթօնոյ շախ տվի

ԺԲ, ԶՌԷՃՂՕ դիան ֆարդ 76 նումրայ
7 դամայ Ժօ գրած այ, որ ֆոանկ
Եան Փապլոս Թամագէն եօթօն-
ոյ շախ առի

Ե, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ 2
շամս Ա գրած այ, որ Աղայզա-
րի որդի Ավետին ԱձԺօ թ[ու-
մա]նին ձ-ին Դ կէսօլն շախ
տվի

Զ, ... դիան ֆարդ 77 նումրայ 7 դա-
մայ ԻԱ գրած այ, որ ֆոանկ Թա-
մագէն ԱձԾօ թ[ումա]նին եօթօն-
ոյ շախ առի

ԲՌԱՃԾՕ դիան ֆարդ 46 նումրայ 4
ադամ ԻԳ գրած այ Պողոսի որ-
դի Պիտրոսին ԻՕ թ[ումա]նին
ԽԲ օրէն մուղաթ տվի

Բ, ԶՌԴՃՂՕ դիան ֆարդ 77 նումրայ 10
դամայ ԻԵ գրած այ, որ փողի
շախ յինք առի, ԲՃԶԹ թ[ումա]-
նին ԾԵ օրէն Ծօ դ[իա]նօլն

ԻԹ, ԴՌՕԿԵ դիան ֆարդ 78 նումրայ
4 դամայ ԻԵ գրած այ, որ ԵՃԶԸ
թ[ումա]ն ԱՌԲՃԼԵ դիանին մինչ
ի Մօսկօլն քի ձ-ին Ե եօթօնոյ
շախ առի Մարկոսէն

Զ, ԳՌԷՃԺՕ դիան ֆարդ 83 նումրայ 7
շամս ԻԶ գրած այ, որ ԵՃԶԸ,
ԱՌԲՃԼԵ դիանին 65 օրէն մուղաթ
յինք առի, թումանին ամսէն Ծօ
դ[իա]նօլն Մարկոսէն

ԱՃԻԲ, .ԳՃՕԵ դիան վերոյ Ը զալամին
ջամն այ, որ է 1220305

ԽԱ, ԸՌԷՃՂՕ դիան զարշվին ըռաֆտն
վերոյ ջամէն գնայ

Զօ, ԱՌԵՃԺԵ դիան դնաց մնաց, որ
շախ այ եկէլ 801515 դ[իա]ն

ԸՌ.... դիան ֆարդ 46 նումրայ 11ա-
դամ ԻԵ գրած այ, որ Քալան-
թարի որդի Յօվանիսին Կօ
թ[ումա]նին 31 օրէն մուղաթն
այ

Զ, ԵՌ.... դիան ֆարդ 53 նումրայ 5
դամայ ԻՕ գրած այ, որ ըստ
Անդրէ Մաթվէիչին ձ-ին Զ
թ[ումա]ն ԵՌ դ[իա]ն շախ տվի

Գ, ԲՌԷՃԾՕ դիան ֆարդ 55 նում-
րայ 6 համիրայ ԻԵ գրած այ, որ
Քալանթարի որդի Յօվանիսին
ձ-ին շախ տվի

Գ, ԲՌԹՃԻՕ դիան ֆարդ 55 նում-
րայ 11 համիրայ ԻԷ գրած այ,
որ Ըստէփան Բօքին փողին քի
ձ-ին Ե եօթօնոյ շախ տվի

Դ, ԴՌԴՃՂՕ դիան ֆարդ 70 նումրայ
1 շամս Ա գրած այ, որ Իվան
Մուշնիկօլին և Գրիգորին եօթ-
օնոյ շախ տվի

Ա, ԴՌ.... դիան ֆարդ 76 նումրայ 4
թիրայ ԺԵ գրած այ. Ըստէփան
Բօքին ՀԲ, էՌԱՃ դ[իա]նին
եօթօնոյ շախ տվի

ԲՌ.... դիան ֆարդ 77 նումրայ 8
գրած այ. Սուքիազի որդի Հա-
րոյթինին Ժօ թ[ումա]նին մինչ
ի Մօսկօլն շախ տվի

ԴՃ.. դիան ֆարդ 79 նումրայ 22
գրած այ. Յօվանիսին Բ թ[ու-
մա]նին մինչ ի Մօսկօլն շախ
տվի ջամն այ, որ է

ԹՃ.. դիան ֆարդ 79 նումրայ 23
գրած այ. Սիմոնին շախ տվի

Ժօ, ... դիան ֆարդ 84 նումրայ 7
գրած այ. ԵՃՕՕ թ[ումա]նին

ԽԱ, ԸՌԷՃՂՕ դիան վերոյ ժե ղա-
լամին ջամն այ, որ է 418790

72 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճօօ շամս Ա-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
Աղայզարի որդի Աւետին քաթէն այ

Ժօ, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ 2
շամս Ա գրած այ, որ ղարշոյիս
թալապի կոնթէ օմադ արարի մինչ
ի Արխանցկայ ղարշոյիս իվելի
պակասն մինզմին տեսնենք

ԱՃԺԶ, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ
3 շամս Ա գրած այ, որ յինք ա-
ռի, գնանք Արխանցկայ տամ
ուրն ջամն է ԱՃԺԶ

ԲՃԻԶ, ԲՌԲՃԿԵ դիան ֆարդ 48 նում-
րայ 3 ղամար ԺԸ գրած այ, որ
ղարշոյիս թալապի կոնթէ յինք
առի ԲՌԲՃԿԵ փոթ Ին ֆոնթ քան-
դիրն, ֆի ԹՌ դիանօվն, գինն այ

ԲՃԻԵ, ԶՌ..... դիան ֆարդ 47 նումրայ
5 շամս Ա գրած այ. ղարշոյիս
թալապ ցորէնն յինք առի ԱՌԵՃՕԴ
չ[ա]թվ[ե]ր, ֆի ԱՌԵՃ..

Կօ, ԱՌԹՃ.. դիան ֆարդ 54 նումրայ
2 համիրայ Ը գրած այ, որ ղար-
շոյ իմ թալապի կոնթէ Բ ղալամ
զառ և փող յինք առի, գինն այ

Թ, ԱՌԷՃԼԵ դիան ֆարդ 70 նումրայ
17 շամս Ա գրած այ. յինք առի

ԶՃԽԷ, ԱՌԹՃ.. դիան վերոյ Զ ղալա-
մին ջամն այ, որ է

ԴՃՂԵ, ... դիան ֆարդ 45 նում-
րայ 1 շամս Ա գրած այ, որ
ԱՌԵՃ չ[է]թվէր ցորէն և ԳՌ
փոթ քանդիր թալապ գրեցի,
քանդիրն փոթն ԹՌ դիանօվն,
ցորէնն չաթվ[ե]րն ԱՌԵՃ դիան
սանադ յինք առի, որ գնանք
Արխանցկայ յինք առում, որ է
ջամն այ

ԼԳ, ԵՌ..... դիան ֆարդ 46 նումրայ
8 ադամ ԻԳ թալապ գրեցի, որ
գնանք Արխանցկայ ճ-ին Ե-օվն
շախօվն տայ

Ժօ, ԱՌԴՃԻօ դիան ֆարդ նումրայ
12 ղամար Ե. Ե ղալամն ղարար
տվի

Իօ, ԷՌԲՃՂՕ դիան ֆարդ 51 նումրայ
3 թիրայ Դ, Գ ղալամ տվի թա-
լապի կոնթէ

ԶԷ, ԸՌԱՃՂՕ դիան ֆարդ 54 նում-
րայ 4 համիրայ Ը գրած այ, որ
Դ ղալամ տվէլ եմ ուրն, ինչ-
պէս ըռուղլամայ գրած [այ]

ԶՃԽԷ, ԱՌԹՃ.. դիան վերոյ Ե ղա-
լամին ջամն այ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

72 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ԱՃ շամս Դ-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
Քալանթարի որդի Յօվանիսին քաթէն այ

Կօ, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ 4
շամս Դ գրած այ, որ Ա սանադօվ
մուդաթի վեռի, գնանք Արխանց-
կայ տամ

Խօ, ... դիան ֆարդ 52 նումրայ
3 թիրայ ժէ գրած այ, որ Ա
սանադօվն տվի ուր վաքիլ Շա-
յինի որդի Գրիգորի

Խօ, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ 13
շամս Իօ գրած այ, որ մին սա-
նադօվ էլ յինք առի մուդաթի, գր-
նանք Արխանցկայ տամ

Կօ, ... դիան ֆարդ 52 նումրայ 9
ղամայ Դ. մին սանադօվ տվի
էլ ուր վերոյ վաքիլ Շայինի որ-
դի Գրիգորի

ԱՃօօ, ... դիան վերոյ Բ ղալամին
ջամն է, որ է ԱՃ թուման

ԱՃօօ, ... դիան վերոյ Բ ղալամին
ջամն է, որ է

Թիք շոքայ ելավ

72 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ շամս ԺԹ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
Մօսկօվին գոմրուկին բաց թողած պարթբին քաթէն այ

Մօ, ԱՌօԶօ դիան ֆարդ 45 նումրայ 9
շամս ԺԹ գրած այ, որ իմ ապ-
րանաց գոմրուկն դամօջնիցն օ-
մադ արարի, մինչև ի բարև Ար-
խանցկու յետ գոմ տամ Մօ,
ԱՌօԶօ դ[իան]

Մօ, ԱՌօԶօ դիան ֆարդ 72 նումրայ
1 ադամ Իօ գրած այ, որ խէր-
վրնէն գոմրուկն տվի, ջամն այ,
որ է

Թիք շոքայ ելավ

73 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ շամս ԺԹ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
իմ խօր վերէն Մօսկօվէն ԵՕԼԲՕՆՉԻ վեռի, որ Շամախի ճ-ին ԶԷ-օվն
ապասի տայ, ինչպէս ներքոյ միստ միողէ գրած այ տեղս, քաթէն այ

ԿԵ, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ 10
շամս ԺԹ գրած այ, որ հոռում
Լուկայ Ըստէփանիչէն առի Ա սա-

նադու կոպէկ, բարաթ արարի, իմ խէր ձ-ին Ձէ-օվն ապասի տայ, ԾՁ թ[ումայ]ն ԵՌԵՃ դիան, ի բարին, ամէն

Լօ, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ 11 շամս ԺԹ գրած այ, որ հոռոմ Դի-մանթի Մարինօվէն Լօ թ[ումայ]ն Ա սանադով կոպէկ բարաթ արարի, իմ խէր ձ-ին Ձէ-օվն ԻՁ, ԱՌ դիան ապասի տայ

Ե, ... դիան ֆարդ 45 նումրայ 12 շամս ԺԹ գրած այ, որ հոռոմ Քրիստայֆօրէն Ե թ[ումայ]ն կոպէկ առի բարաթ արարի, իմ խէր ֆի ձ-ին Ձէ-օվն Դ, ԳՌԵՃ դ[իա]ն տայ

ԱՃօօ, ... դիան ֆարդ 46 նումրայ 2 շամս ԻԱ գրած այ, որ թարվսցի Արզանէ որդի Մէլքումէն ԱՃօօ թ[ումայ]ն կոպէկ առի, բարաթ արարի իմ խօր վերէն, որ ձ-ին Ձէ-օվն, Ձէ թ[ումայ]ն կոպէկն ապասի տայ

Գ, ԴՌԹՃԻԵ դիան ֆարդ 46 նումրայ 4 ադամ Իօ գրած այ, որ իմ խէր Շամախի թարվսցի Արզանէ որդի Մէլքումին Բ, ԴՌԵՃՂօ դիան ապասի եօլբօռչի էր տվէլ, Ժօ-ըն Գ եօլբօռչոյ շախօվն առի Գ, ԲՌԲՃԻԵ դիան և ԲՌԵՃ դիան էլ կոպէկ էր տվէլ, յինք առի, որ է Բ ղալամին ջամն այ Գ թուման ԴՌԹՃԻԵ

ԲՃօԳ, ԴՌԹՃԻԵ դիան վերոյ 5 ղալամին ջամն այ 2034925 դիան

73 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ շամս է-ումն գրեցի, որ ներքոյ իմ խօր դամօջնումն բաց թողած պար[թ]քին քաթէն այ

ԿԹ, ԵՌՁՃԻօ դիան ֆարդ 45 նումրայ 3 շամս է գրած այ, որ իմ խէր Մօսկօվին գոմրուկումն պարթք էր թողէլ իմ աղարկած ճոթանքոց գոմրուկն չէր տվէլ, Մարդամայ եկի տվի

77 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ շամս Իօ գրեցի... ուր խորդայվաթ էր ողորկէլ Մո... մապլաղին թանխայ ըռուտի ապրանք ա... էլ ծախեցի և թանխայ խրիդ...

ԺԱ, ... դիան ֆարդ 47 նումրայ 3 նախայ Լօ գրած այ. Դ օրոս...

Հէ, ԹՌԹՃՄԵ դիան ֆարդ 50 նումրայ 3 ն[ա]ղար Լօ գրած այ. որ նախայ ... մինչև ի վերոյ թարեղն ԻԹ ղալամ խորդայ[վաթ]...

ՂԳ, ԷՌԴՃԻօ դիան ֆարդ 51 նումրայ 2 թիրայ Դ գրած այ, որ Թ ... [խոր]դայվաթ ծախ[ե]ցի խալիլի, լէնթ, գինի Իվան...

Իէ, ԴՌԴՃԼԵ դիան ֆարդ 51 նումրայ 5 թիրայ Դ գրած այ, որ Զ... խորդայվաթ ծախեցի, լէնթ քրսոր Հէ-րումի ո[րդի] [Մկրտում]

ԻԵ, ԲՌԴՃ.. դիան ֆարդ 51 նումրայ 6 թիրայ Դ գրած այ, որ ... կրեի լէնթ ծախեցի Հէրումի որդի [Մր-կըրտում]

ԻԳ, ԴՌՁՃՄօ դիան ֆարդ 52 նումրայ 2 թիրայ ԺՁ գրած այ, ո[ր] ... արարէլ հոռոմ նիկօլի որդի Դի-միթ[րի]...

* Այստեղ և հաջորդ էջերում աստղանիշով նշված են վնասված էջերը:

.Դ, ԶԶ.. դիան ֆարդ 52 նումրայ 5
դամայ 6 գրած այ, որ ... ուր ծա-
խեցի ըստ Միտր Իվանիչին...

Ը, ԱՌԱՃԿօ դիան ֆարդ 53 նումրայ
2 դամայ Իօ գրած այ, որ... քսուր
խորդայվաթ ծախ[ե]ցի, որ է'...

ԱՃԺօ, ... դիան ֆարդ 53 նումրայ 5
համիրայ 2 գրած այ, որ ... թ[ե]-
լայթինին դոմրուկին կոնթէ վէսլ
վ[եռի]... ԿԴ կէսովն Մարդամ
Մարկոսն տայ ԳՌԵ...

ԼԱ, ԱՌԵՃ.. դիան ֆարդ 54 նումրայ 4
համիրայ Ը գրած այ, որ [ր]...
ըշտով և շաքարլամայ ծախեցի
Բ դալամ...

ԺԱ, ԳՌԱՃԻօ դիան ֆարդ 54 նումրայ
9 համիրայ ԺԲ գրած այ, ... էլիա-
նիչին ծախեցի Գ թօպ սէվ, ա-
պի...

.Ե, ԵՌԷՃԼօ դիան ֆարդ 55 նումրայ
2 համիրայ ԺԳ գրած այ, ... դա-
լամ քսուր խորդայվաթ ծախ[ե-
ցի]...

.Գ, ԸՌՕՂօ դիան ֆարդ 55 նումրայ 3
համիրայ Իօ գրած այ, ... էր Պի-
տրր Սալուցիցն յինք առի մի-
ջ[ոց]...

.Բ, ԷՌԹՃՄօ դիան ֆարդ 55 նումրայ
4 համիրայ Իօ գրած այ, որ...
քսուր ծախեցի մահուդ, շալ, շա-
քարլամայ, թամբաքոյ...

ԶՌ.... դիան ֆարդ 56 նումրայ 3 ա-
րամ է գրած այ. Գ գաղ...

ԱՃԺԹ, ԱՌԲՃԶօ դիան ֆարդ 72 նում-
րայ 2 ադամ Իօ գրած այ, ... դա-
լամ քսուր ծախ[ե]ցի, գին[ն] այ
ԱՃԺԹ, Ա[ՌԲՃԶօ]

ԵՃԾԵ, ԳՌԱՃՂօ դիան վերոյ ԺԶ դա-
լամին ջամն այ ԵՃԾԵ, Գ[ՌԱՃՂօ]

Թիք շոքայ ելավ

28բ

[Աստուծով ֆարդ ԽԲ]-ումն. 42*

[Ներ]քոյ գրեալն իմ կոնթէ
Թեվանի որդի Մարկոսին ողոր-
[կած]... [ո]ր ներքոյ գրած այ
աստուծով ի բարին, քաթէն այ

ԳՌ.... դիան ֆարդ 47 նումրայ 8
նախայ Ժօ գրած այ, որ Գ սան-
դուղ խորդայվաթին, Ա բօշկին
քրէ նավի

ՃԺԱ, ԲՌԸՃԺօ դիան ֆարդ 49 նում-
րայ 4 ն[ա]դար ԺԸ գրած այ,
որ Թեվանի որդի Մարկոսն Բ
դաֆայ ուր կոնթօվն ԵՌԵՃԿԴ
գուղի 1 ըստակի քսուր, խոր-
դայվաթ էր ողորկէլ, ֆի գու-
ղին ԲՃ դիանօվն առք գրեցի, ի
բարին

Ա, ... դիան ֆարդ 54 նումրայ 6
համիրայ ԺԱ գրած այ, որ դարշ-
վիս ծախած խորդայվաթին դա-
րայ արար

Բ, ԷՌԲՃ.. դիան ֆարդ 73 նումրայ
4 ադամ Իօ գրած այ, որ վերոյ
խորդայվաթին խալջ էր արա-
րէլ կոնթին յիրեսօվն, վերոյ
գրէլի իվելի ԱՃԼԶ գուղին ֆի
ԲՃ դիանօվն խալջ գրեցի

ՃԺԵ, ԳՌՁԺօ դիան վերոյ Դ դա-
լամին ջամն այ 1153010
դ[իա]ն

[Մա]րկոսին ուր կոնթէ քսուր
հմ ողորկել, քաթէն ալ

Ա, ԳՌԹՃՕՕ դիան ֆարդ 52 նում-
րայ 1 թիրայ Դ գրած ալ, գոխ
տի գոտակ և շոր տամբալան
աղարկեցի

Բ, ԷՌԹՃԽՕ դիան ֆարդ 53 նում-
րայ 1 դամայ 2 գրած ալ, ողէ
մոմ և ղոյի թուքի ողորկեցի,
գինն ալ

ԱՌՕՄԵ դիան ֆարդ 56 նումրայ 4
արամ Ե. ղոյին գոմրուկ տվի

ԱՌԶՃՕՕ դիան ֆարդ 56 նումրայ 5
արամ Ե. ղոյին գոմրուկ տվի

Դ, ԴՌԴՃՂԵ դիան վերոյ Դ դալա-
մին ջամն ալ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

[Մ]ուքիազի որդի Հարոյթինին քա-
թէն ալ

ԺՕ, ԲՌ.... դիան ֆարդ 84 նումրայ
5 շամս ԻԸ գրած ալ, որ դարշ-
վիս յինք առածն տվի Մօսկո-
վումն

[Թիք շոքայ ելավ]

29ա

Աստուծով ֆարդ ԽԳ-ումն. 43

78 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ԱՃ ն[ա]դար ԺԸ գրեցի, որ ներքոյ
գրեալն Թեվանի որդի Մարկոսն Բ բօշկայ թամբաքոյ և Ա սանդուղ
կաշէ ձեռնայման և կլեկէ գթուլ և Ը թօպ նաշխոն լէնթ և կնկայ շոր
էր աղարկել, գրէլ էր խսէպն ջոկ պահես և թանխայ խրիդ առես, ողոր-
կես ներքոյ գրեալն քաթէն ալ

122

Ը, ԶՌ .... դիան ֆարդ 51 նումրայ 3
թիրայ Դ գրած ալ, որ ԲՃԺԵ ֆոնթ
քնթի թամբաքոյն ծախեցի, ֆի
ԴՃ դիանօվն

Ը, ԲՌՕՄՕ դիան ֆարդ 52 նումրայ 4
դամայ Դ գրած ալ, որ կաշէ ձեռ-
նայման ԼԱ դյուզին, կէս դյուզին
կլեկէ գթուլ, Ա կնկայ փէշ գինը
ծախեցի Գ դալամ, գինն ալ

Բ, ԴՌ.... դիան ֆարդ 55 նումրայ 6
համիրայ ԻԸ գրած ալ, որ Ը թօպ
նաշխոն լէնթն ծախեցի, գինն ալ
Բ թ[ումա]ն ԴՌ

ԷՌԶՃՄՕ դիան ֆարդ 73 նումրայ 2
ադամ ԻՕ գրած ալ, որ կլեկէ գթուլ
և շանկալ ծախեցի, գինն ալ, որ է

ԺԹ, ԹՌԷՃՕՕ դիան վերոյ Դ դալա-
մին ջամն ալ, որ է ԺԹ, ԹՌԷՃ

ԱՃԼՕ դիան ֆարդ 49 նումրայ 3
ն[ա]դար ԺԸ գրած ալ, որ
դարշվիս թէ սանդ[ու]ղին, թէ
բօշկին համալի տվի

ԺԳ, ԸՌԳՃ.. դիան ֆարդ 50 նում-
րայ 4 թիրայ Դ գրած ալ. դար-
շոյիս թանխայ առի ԻԳ փոթ
2 ֆոնթ պալմոմ, գինն ալ

ԵՃՄԵ դիան ֆարդ 50 նումրայ 6
թիրայ Դ մոմին տանելէ նալն

ԷՃՄՕ դիան ֆարդ 52 նումրայ 8
դամայ Գ. բօշկին, սանդուղին
քրէ

ԶՌԳՃԽՕ դիան ֆարդ 56 նումրայ
3 արամ է մոմին գոմրուկ տվի

Դ, ԴՌԴՃՂԵ դիան ֆարդ 42 նում-
րայ 78. քաթիս Մէրկոսին թա-
լապն տեղս դրի, որ յինքն յինք
առոյ

ԹՌԱՃԼՕ դիան ֆարդ 70 նումրայ
14 շամս ԺՕ գրած ալ, որ է ջէ-
ջիմ առի, Ա լիւէպի յիրես առի,
գինն ալ

ԺԹ, ԹՌԷՃ.. դիան ֆարդ վերոյ է
դալամին ջամն ալ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

79 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ճ նախայ ԼՕ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
ԽԳ թօպ ֆոանկի շթին առքի ծախսին քաթէն ալ

Ե, ԸՌԷՃԺՕ դիան ֆարդ 53 նումրայ
3 դամայ ԻՕ գրած ալ, որ դարշո-
յիս առած շթէն Թ թօպ ծախ[ե]-
ցի, գազի ջամն ալ 223 գազ

ԻՕ, ԷՃԻՕ դիան ֆարդ 54 նումրայ 5
համիրայ Ը գրած ալ, որ մնացեալ

ԻԵ, ԴՌ.... դիան ֆարդ 47 նումրայ
9 նախայ ԼՕ գրած ալ, որ ԽԳ
թօպ ֆոանկի շթ առի, խալիս
գազի ջամն ալ ԹՃՂԶ գազ, ֆի
գազն ԲՃՄՕ դիանօվն, փողի
ջամն ալ ԻԵ, ԴՌ

123

կ' թօյ չիթն ծախ[ե]ցի, դադի
ջամն ալ էձձԲ դադ, գինն ալ

ԻՅ, ԹՌԴձԼօ դիան վերոյ Բ դալամին
ջամն ալ ԻՅ, թ[ումա]ն ԹՌԴձԼօ
գ[ի]ա]ն

ԻՅ, ԴՌ.... դիան դարշոյիս առքն վե-
րոյ ծախսէն գնայ

ԵՌԴձԼօ դիան գնաց մնաց, որ է շախ
արարի ջամն ալ ԵՌԴձԼօ

79 Աստուծով թիվն փոքր ճ նախայ Լօ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
ըստ Իվան Ըստէփանիչ Փօփօվին քաթէն ալ

ԻՅ, ԴՌ.... դիան Ֆարդ 47 նումրայ 2
նախայ Լօ գրած ալ, որ ըստ
Իվան Ըստէփանիչ Փօփօվին օմադ
արարի ԽԳ թօյ չիթն փողն, որ
գնանք Մօսկօվն տամ

ԵՌ.... դիան Ֆարդ 55 նումրայ 12
համիրայ ԻԸ. թալապի կոնթէ
տվի

ԻԴ, ԹՌ.... դիան Ֆարդ 70 նումրայ
13 շամս Ա գրած ալ, որ տվի
ջամն ալ

ԻՅ, ԴՌ.... դիան վերոյ Բ դալամին
ջամն ալ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

79 «— — Աստուծով թիվն փոքր ԱՃ դամար Ե գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
թիվֆիսեցի դալաք Հակոբին քաթէն ալ

Դ, ԵՌԸձԿՅ դիան Ֆարդ 70 նումրայ
10 շամս Ա գրած ալ, որ դարշո-
յիս թալապն առի, ջամն ալ, որ է
Դ, ԵՌԸձԿՅ դիան

Դ, ԸՌԶձ.. դիան Ֆարդ 47 նումրայ
11 դամար Ե. թալապ ալ Մօս-
կօվն տայ

ԹՃ.. դիան Ֆարդ 52 նումրայ 5 դա-
մայ Գ. թալապ ալ ուրնէն

ԶՌԳձԿՅ դիան Ֆարդ 56 նումրայ 6
արամ Ե. թալապ ալ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

Դ, ԵՌԸձԿՅ դիան վերոյ Գ դալա-
մին ջամն ալ 45865

79 «— — Աստուծով թիվն փոքր ճ դամար ԺԲ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
ըստ Իվան Իվանիչ Կօօօվիչ քաթէն ալ

ԲՃԻԸ, ԶՌԸձԶօ դիան Ֆարդ 47 նում-
րայ 6 դամար ԺԲ գրած ալ, որ
ԽԸ բոնդ քանդրին կոնթէ օմադ
արարի, Մօսկօվումն տամ

ԲՃԻօ, ... դիան Ֆարդ 71 նումրայ
4 շամս Ժօ գրած ալ, որ տվի

Ը, ԶՌԸձԶօ դիան Ֆարդ 82 նումրայ
4 գրած ալ. մնացածն տվի

ԲՃԻԸ, ԶՌԸձԶօ դիան վերոյ Բ դա-
լամին ջամն ալ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

79 «— — Աստուծով թիվն փոքր ԱՃ դամար ԺԴ գրած ալ, որ ներքոյ
գրեալն ըստ Ժիակովի որդի Անդրէին քաթէն ալ

ԱՃԺԸ, ԶՌԿձ.. դիան Ֆարդ 48 նումրայ
2 դամար ԺԴ քանդրի կոնթէ առի,
որ գնանք Մօսկօվումն յինքն
տամ, Ի բարին

ԲՃԼԸ, ԶՌԿձ.. դիան Ֆարդ 71 նում-
րայ 3 շամս Ժօ գրած ալ, որ
դարշոյիս Բ դաֆայ փողն տվի,
ջամն ալ, որ է

ԱՃԻօ, ... դիան Ֆարդ 52 նումրայ 3
դամայ Ա գրած ալ, որ Դ դաֆայ
էլ յինք առի, որ Մօսկօվումն փե-
տրովարի ամսին տամ

Թիք շոքայ ելավ

ԲՃԼԸ, ԶՌԿձ.. դիան վերոյ Բ դալամին
ջամն ալ ԲՃԼԸ թ[ումա]ն ԶՌԿձ
գ[ի]ա]ն

29բ

Աստուծով Ֆարդ ԽԴ-ումն. 44

79 «— — Աստուծով թիվն փոքր ճ ն[ա]դար ԺԸ գրեցի, որ ներքոյ թար-
վըսցի Արզանի որդի Մէլքումին քաթէն ալ

ԳՆԻՆՃ... դիան ֆարդ 50 նումրայ 2 ն[ա]դար ԺԸ գրած այ, որ ուր կոնթէ օմադ արարի, գնանք Մօսկօվումն տամ

ԳՆԻՆՃ... դիան ֆարդ 70 նումրայ 9 շամս Ա գրած այ, որ Մէլքումին կոնթէ տվի էլէքսէին, ջամն այ

Թիք շոքայ ելավ

79 « — — Աստուծով թիվն փոքր Աճ թիրայ Դ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն ըստ Իվան Եակոբիչ Մուշնիկովի քաթէն այ

ԱճՂԳ, էՆ... դիան ֆարդ 50 նումրայ 4 թիրայ Դ գրած այ, որ ԴճօԴ փոթ թելայթինին և ԻԴ փոթ մոմին կոնթէ օմադ այ

ԱճօԲ, ԳՆԻՆՃԻՅՈ դիան ֆարդ 51 նումրայ 1 թիրայ Դ գրած այ, որ Ղարշոյիս փողին կոնթէ տվի ուրն ջամն այ

ԿԹ, ԱՆԻՃՆՈ դիան ֆարդ 55 նումրայ 5 համիրայ Իէ գրած այ, որ օմադ արարի, գնանք Մօսկօվն ճ-ին Զ-օվն տամ մ[ա]րտի ամսի

Ե, ... դիան ֆարդ 52 նումրայ 11 դամայ Ե. տվի ուրն

ԲՃԿԲ, ԸՆԻՃՆՈ դիան վերոյ Բ դալամին ջամն այ ԲՃԿԲ, ԸՆԻՃՆՈ

Զօ, ... դիան ֆարդ 53 նումրայ 6 համիրայ Բ գրած այ, որ է ուր թալապի կոնթէ տվի, ջամն այ, որ է

Զ, ԳՆԻՆՃԶօ դիան ֆարդ 55 նումրայ 13 համիրայ ԻԸ. էլ տվի ուրն

ԿԹ, ԱՆԻՃՆՈ դիան ֆարդ 70 նումրայ 7 շամս Ա գրած այ, որ տվի ըստին, ջամն այ, որ է ԿԹ թուման ԱՆԻՃՆՈ

ԲՃԿԲ, ԸՆԻՃՆՈ դիան վերոյ Ե դալամին ջամն այ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

79 « — — Աստուծով թիվն փոքր Աճ թիրայ Դ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն հարեանցի Հէրումի որդի Մկրտումին քաթէն այ

Գ, ... դիան ֆարդ 52 նումրայ 6 դամայ Ե. իմ թալապի կոնթէ առի

ԱճԺԳ, ԶՆԻՆՃ.. դիան ֆարդ 51 նումրայ 2 թիրայ Դ գրած այ, որ Գ դալամ խորդայվաթ ծախեցի, թալապ գրեցի, որ Կօ, ԹՆԶԿԵ դիան իմ կոնթէս այ և մնա-

ԺԱ, ԳՆ... դիան ֆարդ 53 նումրայ 4 դամայ Իօ.Բ դաֆայ լինք առի

ցեալն Մարկոսին աղարկածն այ միոյ տեղ թալապ գրեցի, մինչ ի Մօսկօվումն տայ

Բ, ԳՆԻՆՃ.. դիան ֆարդ 54 նումրայ 6 համիրայ Ժօ. իմ թալապի կոնթէ առի

ԹՆԻՆՃ.. դիան ֆարդ 56 նումրայ 11 արամ ԺԴ գրած այ, ուր կոնթէ խալք եմ արարէլ, թալապ գրեցի

Բ, ԳՆ... դիան ֆարդ 56 նումրայ 5 արամ Ժօ. Բողաղէն առի

ՀԲ, ԹՆԹՃԻՆ դիան ֆարդ 71 նումրայ 7 ադամ Իօ գրած այ, որ լինք առի իմ թալապի կոնթէ, ջամն այ ՀԲ, ԹՆԹՃԻՆ

Զ, ... դիան ֆարդ 70 նումրայ 11 շամս Ա գրած այ. թալապ այ, որ տվի իմ ապրանքին խալքի մինչ ի լինք առում

Զ, ... դիան ֆարդ 77 նումրայ 6 դամայ ԺԱ գրած այ. առի, որ է

Ա, ԳՆԻՆՃԵՆ դիան ֆարդ 71 նումրայ 6 ադամ Իօ գրած այ. տվի

ԱճօԴ, ԵՆԵՃՄօ դիան ֆարդ 78 նումրայ 5 համիրայ Ե գրած այ, որ Ժօ դալամ լինք առի իմ թալապի կոնթէ ջամն այ

ԱճԻԴ, ԸՆԻՃՆՈ դիան ֆարդ 82 նումրայ 9 գրած այ, որ խորդայվաթին փողն թալապ գրեցի, որ է ջամն այ

ՀԱ, էՆՕՄօ դիան ֆարդ 83 նումրայ 9 շամս Իէ գրած այ, որ լինք առի ԺԸ դալամ իմ թալապի կոնթէ, ջամն այ, որ է

Իէ, ԳՆԻՆՃՕՆ դիան ֆարդ 85 նումրայ 8 գրած այ, տվի ուրն

ԲՃՀԴ, ԲՆԹՃԻՆ դիան վերոյ Ը դալամին ջամն այ 2742925

ԲՃՀԴ, ԲՆԹՃԻՆ դիան վերոյ Զ դալամին ջամն այ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

79 « — — Աստուծով թիվն փոքր Ճ շամս Ա ներքոյ ախայցխեցի էվազին քաթէն այ

Ա, ԲՆ... դիան ֆարդ 70 նումրայ 7 շամս Ա գրած այ, որ էվազն իմ խօր Բ դանայ կապուտ կաղութ էր տվէլ, Մօսկօվումն ծախեցի գինը[ն] այ Ա, ԲՆ դիան

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ համիրայ Ը գրեցի, որ ներքոյ գրեալն Ա թօպ և մին փառչայ զառքաֆի քաթէն ալ

ԾԵ, ԱՌԵՃ.. դիան ֆարդ 71 նումրայ 4 շամս Ժօ գրած ալ, որ ղարշոյիս առած զառն ծախեցի, որ է գինն ալ

ԾԳ, ԳՌԵՃ.. դիան ղարշոյիս առքն վերոյ ծախսէն գնալ

Ա, ԸՌ.... դիան գնաց, մնաց շախ արի շամն ալ Ա, ԸՌ դիան

ԾԳ, ԳՌԵՃ.. դիան ֆարդ 54 նումրայ 5 համիրայ Ը գրած ալ, որ մին թօպ խեմքն ղումազ զառքաֆ առի կն[ա]լ 37¹/₂, ֆի ճ-ին Դ դարայ գնալ, որ է 1¹/₂ գնաց մնաց խալի[ա], որ է գազ՝ 36 գազ

ԸԹ, ԶՌ.... դիան ֆի գազն Ա թ[ու-մա]ն ԱՌ դիանովն

ԺԳ, ԷՌԵՃ.. դիան ԺԳ գազ 3 շարեք դեղին զառ

ԾԳ, ԳՌԵՃ.. դիան վերոյ Բ ղալամին շամն ալ

Թիք շոքայ ելավ

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ դամայ Ե գրեցի, որ ներքոյ գրեալն ըռուստ Միտր Իվանիչին քաթէն ալ

Բ, ԶՃ.. դիան ֆարդ 70 նումրայ 15 նիրհան Լօ գրած ալ. ղարշոյիս թալապն յինք առի Բ թ[ումա]ն ԶՃ դիան

Բ, ԶՃ.. դիան ֆարդ 52 նումրայ 10 դամայ Ե գրած ալ, որ խորդայ-վաթին շահտան թալապ գրեցի, որ Մօսկովն տալ

Թիք շոքայ ելավ

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ համիրայ ԺԲ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն ըռուստ Իսայ Եմէլիանիչին քաթէն ալ

ԺԱ, ԳՌԱՃԻօ դիան ֆարդ 70 նումրայ 13 շամս Ա գրած ալ. ղարշոյիս

ԺԱ, ԳՌԱՃԻօ դիան ֆարդ 54 նումրայ 7 համիրայ ԺԲ գրած ալ,

թալապն առի, շամն ալ, որ է ԺԱ, ԳՌԱՃԻօ ղ[իա]ն

որ Գ թօպ ըշտօվի կոնթէ թալապ ալ, որ փողն Մօսկովն տալ

Թիք շոքայ ելավ

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ համիրայ Իօ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն պիտրբօրքցի Տալիան Պիտրուլոցին քաթէն ալ

Ը, ԵՌԴԺ.. դիան ֆարդ 70 նումրայ 12 շամս Ա գրած ալ ղարշոյիս թալապն առի շամն ալ Ը, ԵՌԴՃ ղ[իա]ն

Ը, ԵՌԴՃ.. դիան ֆարդ 54 նումրայ 8 համիրայ Իօ գրած ալ, որ թալապ գրեցի մինչև ի յինք առում, ի բարին

Թիք շոքայ ելավ

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ համիրայ ԻԶ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն տէր Պողոսի որդի Մատուրին քաթէն ալ

Ա, ... դիան ֆարդ 70 նումրայ 9 շամս Ա գրած ալ. յինք առի

Ա, ... դիան ֆարդ 55 նումրայ 7 համիրայ ԻԶ գրած ալ, որ թալապ գրեցի մինչև ի գնանք Մօսկովն յինք առում

Թիք շոքայ ելավ

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ համիրայ ԻԹ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն Զինէնց Ապրէ որդի Պողոսին քաթէն ալ

Ա, ԳՌ.... դիան ֆարդ 70 նումրայ 8 նիրհան ԻԵ գրած ալ, յինք առի

Ա, ԳՌ.... դիան ֆարդ 55 նումրայ 14 համիրայ ԻԹ գրած ալ, որ թալապ գրեցի մինչև ի գնանք Մօսկովն յինք առում

Զ, ԱՌԹՃՂօ դիան ֆարդ 80 նումրայ 3 գրած ալ, որ ղարշոյիս թալապն Մօսկովն առի, շամն ալ, որ է Զ, ԱՌԹՃՂօ ղ[իա]ն

Զ, ԱՌԹՃՂօ դիան ֆարդ 70 նումրայ 10 շամս Ա գրած ալ, որ

է, ԳՌԹՃՂօ դիւան վերոյ Բ ղալամին ջամն ալ, որ է

էլ տվի վերոյ Պողոսին ջամն ալ, որ է

է, ԳՌԹՃՂօ դիւան վերոյ Բ ղալամին ջամն ալ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ արամ Ե գրեցի, որ ներքոյ գրեալն Արխանցկոյ գոմրոկիցն օմադ արի, որ տամ քաթէն ալ

ԼԳ, ԳՌԵՃԿօ դիւան ֆարդ 56 նումրայ 2 արամ Ե գրած ալ, որ Արխանցկոյ գոմրոկիցն օմադ արարի, որ գնամ յետ տամ, ի բարին

Թիք շոքայ ելավ

80 «— — Աստուծով թիվն փոքր Աճ արամ Ժօ գրեցի, որ ներքոյ գրեալն թիլֆիսեցի Գիօրգինի որդի Փասօյին քաթէն ալ

ԶՌԴՃԾօ դիւան ֆարդ 56 նումրայ 4 արամ Ժօ գրած ալ, որ ղարշոյիս թալապին կոնթէ յինք առի, ջամն ալ ԶՌԴՃԾօ

Ե, ԳՌԴՃ.. դիւան ֆարդ 56 նումրայ 9 արամ Ժօ գրած ալ, որ ինքն առած 13 թէ սանդուղ թէ բօշկին խալջեցի...

Դ, ԶՌԵՃԾօ դիւան ֆարդ 70 նումրայ 14 ջամն Ա գրած ալ առ[թ]ի ջամն ալ

Ե, ԳՌԴՃ.. դիւան վերոյ Բ ղալամին ջամն ալ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

30բ

Աստուծով ֆարդ ԽԶ-ումն. 46

81 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ճ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ իմ խէր Շամախի եօլբօռջի էր տվէլ և յինք առէլ Մօսկօվումն կոպէկ, յինք առինք և տվինք քաթէն ալ

ԿԱ, ԱՌ... դիւան ֆարդ 65 նումրայ 4 ովդան Ա գրած ալ, որ իմ խէր Շամախի Ե դաֆայ մարդումի ապասի եօլբօռջի էր տվէլ, որ շախօվն կոպէկ առինք Անկէլիցն, Մաղաբուցն, Գրիգորէն և Մարութէն, ջամն ալ ԿԱ թ[ումա]ն ԱՌ դիւան

ԱՃԽԱ, ԸՌ... դիւան ֆարդ 70 նումրայ 2 ջամն Ա գրած ալ, որ տվի Մէլքումին յինք առած Զէ թ[ումա]ն ապասին Ժօ-ըն Դ-օվն տվի, ջամն ալ, որ է

82 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Աճ ովդան Ա-ումն գրեցի, ներքոյ գրեալն հաշտարխանայ բայեար Միքայէլ Իլիշի քաթէն ալ

Ժօ, ... դիւան ֆարդ 65 նումրայ 3 ովդան Ա գրած ալ, որ իմ խէր Հաշտարխանայ բայեարիցն Ժօ թ[ումա]ն ալ յինք առէլ, որ ապրանքին խալջի մինչ ի Մօսկօվն

Ժօ, ... դիւան ֆարդ 88 նումրայ 1 նախայ ԻԸ-ումն գրած ալ, որ ղարշոյիս բայեարէն յինք առած փողն Հաշտարխան տվէլ ալ բայեարին

Թիք շոքայ ելավ

83 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր Ճ ովդան Ա գրեցի, որ իմ խօր բերած Բ խակ շիլին, Ե խակ թաղայ փառչին ծախսին և խալջին գոմրոկին և ամենայն քսուր խալջին քաթէն ալ

ԱՃԽԱ, ԹՌԵՃԽԵ դիւան ֆարդ 65 նումրայ 5 ովդան Ա գրած ալ, որ շիլայ և քսուր թաղայ ճոթանքն ծախէլ ալ Հաշտարխանայ մինչ ի Մօսկօվն, ինչպէս ըսուղլամայ ԺԹ ղալամ գրած ալ ԱՃԽԱ, ԹՌԵՃԽԵ

ԺԴ, ԹՌԵՃԽԵ դիւան ֆարդ 66 նումրայ 2 ովդան Ա գրած ալ, որ Ե խակ շիլին և ճոթին Հաշտարխանայ մինչ ի Մօսկօվն գոմրոկ խալջ գնաց է ղալամ, գրած ալ

Ե, ԳՌԵՃԻօ դիւան ֆարդ 77 նումրայ 2 դամայ ԺԱ գրած ալ. Կօ թան շիլայ էր մնացէլ, ծախեցի, գինն ալ, որ է

ԱՌԲՃ.. դիւան ֆարդ 77 նումրայ 4 դամայ ԺԱ. Ա դանայ վառփուշ ծախեցի

ՁՌ.... դիան ֆարդ 82 նումրայ Բ գրած
այ. Բ խալիշայ, Ա վառփուշ իմ
խօր բերածն ծախեցի, գինն այ

Աճե՛՛՛՛՛, ԱՌԵՃԿԵ դիան վերոյ Դ դա-
լամին ջամն այ, որ է 1481565
դիան

ԺԴ, ԹՌԼՃՃՕ դիան դարշվիս խալշն
վերոյ ջամէն գնաց

ԱՃԼԳ, ԱՌԶՃՂԵ գնաց մնաց խալշէ ա-
դատ ջամէն այ

32ա

Աստուծով ֆարդ Խէ-ումն. 47

84 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա-ումն գրեցի, որ իմ խօր բե-
րած է խակ շամախոյ շարբաֆի ապրշմին Հաշտարխանայ մինչև ի
Արխանցկայ կոպէկ խալշ, գոմրուկ, քրէ այ գնացէլ, ներքոյ գրած
քաթէն այ

ԱՌԲՃԾԸ, ԸՌԲՃԾՕ դիան ֆարդ 78
նումրայ 2 դամայ ԻԵ գրած այ,
որ է խակ շամախոյ շարբաֆին
խալիս քաշն այ ԲՃՂԲ փոթ Լօ
ֆօնթ, ֆի Դ, ԳՌ դիանօվն ծախս
գրեցի, որ աղարկեցի Մարդամ
Մարկոսին ձեռն, ողորկածս ողջ
կոպէկ այ խսէպ լինի, փողին
ջամն այ ԱՌԲՃԾԸ թ[ումա]ն
ԸՌԲՃԾՕ դ[իա]ն

ԱՃՁԵ, օէճե՛՛՛՛՛ դիան դարշվիս խալշն
վերոյ ջամէն գնաց

ԱՌՕՃԳ, էՌԵՃՕԵ գնաց, վերոյ ջամէն
մնաց, խալիս ջամն այ

ՕԱՃՁԱ, ԶՌԹՃՂՕ դիան ֆարդ 65
նումրայ 1 ովդան Ա գրած այ,
որ է խակ շարբաֆի ապրի-
շումն, որ իմ խէր բերէլ էր
Հաշտարխանայ մինչ ի Ար-
խանցկայ գոմրուկ, խալշ, քրէ
գնաց ժԹ դալամ, գրած այ
ԱՃՁԱ, ԶՌԹՃՂՕ

ԲՌԴՃՂՕ դիան ֆարդ 76 նումրայ
2 թիրայ ժօ. նավն տանելէ

Բ, ԵՌԷՃԺԵ դիան ֆարդ 77 նում-
րայ 1 դամայ ժօ գրած այ, որ
է խակին Վօլօկդոյ շուր Ար-
խանցկայ քրէ, նայմալում տվի

ԵՌԵՃԾՕ դիան ֆարդ 79 նումրայ 3
գրած այ. ամբարի քրէ տվի

ԱՃՁԵ, օէճե՛՛՛՛՛ դիան վերոյ Դ դա-
լամին ջամն այ 1850745
դ[իա]ն

Տ5 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա-ումն գրեցի իմ խօր բերած Զ
խակ շամախոյ քնար ապրշմին Հաշտարխանայ մինչ ի Մօսկօվն և
Մօսկօվէն մինչ ի Արխանցկայ գոմրուկ, խալշ, քրէ գնաց, ինչպէս
գրած այ, քաթէն այ

ԱՃԼԵ, ԶՌԷՃԾՕ դիան ֆարդ 78 նում-
րայ 3 դամայ ԻԵ գրած այ, որ
Զ խակ շամախոյ քնար ապրշումն,
խալիս քաշն այ Մօ փոթ ժօ ֆոնթ,
ֆի Բ [թուման] էՌ դիանօվն
ծախս գրեցի, որ աղարկեցի Մար-
դամ Մարկոսին ձեռն, որ ողոր-
կածս ողջ կոպէկ այ խսէպ լինի,
փողին ջամն այ ԱՃԼԵ թ[ումա]ն
ԶՌԷՃԾՕ դիան

ԻԸ, ԳՌԶՃՆՕ դարշվին ջամն այ վերոյ
ջամէն գնաց, որ է

ԱՃՕԷ, ԳՌԱՃԺՕ գնաց մնաց խալիս
Զ խակին գումարն այ

ԻԷ, ԸՌԲՃԺՕ դիան ֆարդ 66 նում-
րայ 1 ովդան Ա գրած այ, որ
Զ խակ շամախոյ քնար ապր-
շմին Հաշտարխանայ մինչ ի
Արխանցկայ գոմրուկ, խալշ,
քրէ գնաց, ինչպէս է դալամ
գրած այ. ԻԷ թ[ումա]ն
ԸՌԲՃԺՕ դ[իա]ն

ԳՃԿՕ դիան ֆարդ 75 նումրայ 3
գրած այ. Զ խակին նավն տա-
նելէ

ԴՌԱՃՃՕ դիան ֆարդ 77 նումրայ 4
դամայ ժԱ. Վօլօկդայ մինչ ի
Արխանցկայ քրէ նավի և նայ-
մալում տվի

ԹՃՕՕ դիան ֆարդ 79 նումրայ 6
գրած այ. ամբարի քրէ տվի

ԻԸ, ԳՌԶՃՆՕ դիան վերոյ Դ դալա-
մին ջամն այ 283640 դիան

Տ6 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճ ովդան Ա գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
խանլրայ թաթիմայ փող մնաց, քաթէն այ

Դ, ԶՌԷՃԼԵ դիան ֆարդ 66 նումրայ 2
ովդան Ա գրած այ, որ խանլրայ
առքոյ ծախսն, որ գրեցի իվելի
փող մնաց, որ ջամ այ արարի,
ջամն այ Դ թ[ումա]ն ԶՌԷՃԼԵ
դ[իա]ն

Ե, ... դիան ֆարդ 85 նումրայ 9
աղամ Բ գրած այ, որ դարշվիս
Թավարնայ դէկին մնացէլ էր
տվի

Դ, ԶՌԷՃԼԵ դիան ֆարդ 88 նումրայ
8 նախայ ԻԸ գրած այ, որ
խանլրայ Հաշտարխան իմ խէր
գոմրուկ այ տվէլ, ջամն այ

Ե, ... դիան ֆարդ 70 նումրայ 6
ջամս Ա գրած այ, որ օմադ ա-
րարի մինչ ի Թավարնայ դէկին
տամ, ի բարին, Ե թուման

Թ, ԶՌԷՃԼԵ զիան վերոյ Բ զալամին Թ, ԶՌԷՃԼԵ զիան վերոյ Բ զալամին
զամն այ, որ է մին ջամն այ, որ է

Թիք շոքայ ելավ

86 նումրայ Աստուծով թիվն ԱՃԱ շամս Ա-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն Մօս-
կօվին գոմրուկչունցն փող յինք առի, քաթէն այ

ԲՃԿԴ, ԸՌ... զիան ֆարդ 67 նում-
րայ 3 շամս Ա գրած այ, որ Մօս-
կօվին գոմրուկչունցն մեր ապրշմին
և ճոթի գոմրուկն օմադ արարի,
մինչ ի Արխանցկոյ գոմ, տամ, որ
է փողին ջամն այ ԲՃԿԴ թ[ու-
մա]ն ԸՌ դ[իա]ն, ի բարին

ԲՃԿԴ, ԸՌ... զիան ֆարդ 81 նում-
րայ 14 ովդան Ժօ գրած այ, որ
ղարշվիս բաց թողած գոմրու-
կըն խակի Մօսկօվն տվի, ջամն
այ ԲՃԿԴ, ԸՌ դ[իա]ն

Թիք շոքայ ելավ

32բ

Աստուծով ֆարդ ԽԸ-ումն. 48

87 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ԱՃԱ շամս Ա գրեցի, որ ովդան Ա-էն
մինչ ի թարեղս, ըռուստ Ըստէփան Բօքին խեա ընկերովի ինչ բերէլ
այ իմ խէր օմադ ըռաֆտին խսէպն ծախսն և կիսէլ անք, քաթէն այ

ԲՃԽԹ, օԱՃԼօ զիան ֆարդ 67 նումրայ
2 ովդան Ա և շամս Ա գրած այ,
որ ԺԳ զալամ ընկերովի իքմինն
ծախեցինք, որ է փողին ջամն այ
ԲՃԽԹ թ[ումա]ն ԱՃԼօ զիան

ԲՃԽԹ, օԱՃԼօ զիան ֆարդ 67 նում-
րայ 1 ովդան Ա գրած այ, որ
ղարշոյիս թանխայ ԺԶ զալամ
խալջ գնաց և փող կիսեցինք,
ինչպէս գրած այ, ջամն այ
ԲՃԽԹ թ[ումա]ն ԱՃԼօ զիան,
ի բարին

Թիք շոքայ ելավ

88 նումրայ Աստուծով թիվն ՃԱ շամս Ա-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն ողոր-
մած հոգի աղայ Մուրադին ամանաթին քաթէն այ

Ե, ԴՌԲՃ.. զիան ֆարդ 68 նումրայ 2
շամս Ա գրած այ, որ Թ թան առ-
լաս, Ե թան ջոնի ծախեցի, զի-
նը[ն] այ, Ե, ԴՌԲՃ

Բ, ԸՌԵՃԻօ զիան ֆարդ 68 նումրայ
1 շամս Ա գրած այ, որ Սարո-
յին եկեղեցի շինել տալէ տվէլ
այ իմ խէր Բ, ԵՌ զիան և
ԳՌԵՃԻօ զիան առլասին ջամ-
նումն գոմրուկ տվինք, Բ ջա-
մըն այ Բ թ[ումա]ն ԸՌԵՃԻօ
զիան, ի բարին

89 նումրայ Աստուծով թիվն ՃԱ շամս Ա-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
խանլղայ առած Իօ խակ շամախոյ շարբաֆի ապրշմին առքին խալջին
և ծախսին քաթէն այ, որ ներքոյ գրած այ, ի բարին

ԼԶ, ԴՌԵՃ.. զիան ֆարդ 68 նումրայ
3 շամս Ա գրած այ, որ Ա խակն
ծախ[ե]ցի, խալիս քաշն այ Ը
փոթ Դ ֆոնթ, ֆի փոթն Դ թ[ու-
մա]ն ԵՌ զիանօվն, ջամն այ ԼԶ,
ԴՌԵՃ

ԶՃՂԳ, ԸՌԵՃԻօ զիան ֆարդ 68 նում-
րայ 2 շամս Ա գրած այ, որ
խանի ապրշմիցն Իօ խակ ա-
ռինք, որ է խալիս քաշն այ
ԱՃԿԱ փոթ Ա ֆոնթ, ֆի փոթն
Դ թ[ումա]ն ԳՌ զիանօվն փո-
ղին ջամն այ ԶՃՂԳ թ[ումա]ն
ԸՌԵՃԻօ զիան

ԱՃԿԱ, ԵՌԳՃԺԵ զիան ֆարդ 75 նում-
րայ 2 զամար ԺԸ գրած այ, որ
Դ խակ ապրիշում ծախեցի, խա-
լիս քաշն այ 32 փոթ 12¹/₂ ֆոնթ,
ֆի Ե թ[ումա]նօվն փողի ջամն
այ 1615315

ԱՌԱՃԽօ զիան ֆարդ 75 նումրայ
2 զամար Իօ գրած այ. ԺԹ խա-
կին համալի տվի մինչ ի նա-
վըն, ջամն այ

ԴՃՕԴ, ԶՌԲՃԾօ զիան ֆարդ 75 նում-
րայ 3 զամար ԺԹ գրած այ, որ
Ժօ խակ ապրիշում ծախ[ե]ցի,
խալիս քաշն այ 2օ փոթ 37 ֆոնթ,
ֆի Ե թ[ումա]նօվն փողին ջամն
այ 4046250 դ[իա]ն

Ա, ԳՌԲՃՕԵ զիան ֆարդ 77 նումրայ
2 զամար ԺԱ. նավի քրէ տվի

ԱՃԺԷ, օԹՃԽօ զիան ֆարդ 75 նում-
րայ 4 զամար Իօ գրած այ, որ Գ
խակ ապրիշում ծախ[ե]ցի, խա-
լիս քաշն այ ԻԳ փոթ 16³/₄ ֆոնթ,
ֆի Ե թ[ումա]նօվն, ջամն այ, որ
է 1170940

ԲՌԸՃԾօ զիան ֆարդ 79 նումրայ 4
գրած այ. ամբարի քրէ

ԶՃ.. զիան ֆարդ 79 նումրայ 5 գր-
ած այ. Դ խակին էլ քրէ

ՀԹ, ԹՌԴՃԻԵ զիան ֆարդ 75 նումրայ
5 զամար ԻԵ գրած այ, որ Բ խակ
ապրիշում ծախ[ե]ցի, խալիս քա-

Գ, ԴՌՕՁԵ զիան ֆարդ 80 նումրայ
13 գրած այ. Ժէ խակին զալա-
լի

ԵՌԲՃԾօ զիան ֆարդ 80 նումրայ 14
գրած այ. զալալի տվի փողին

շքն այ ԺԶ փոթ 16 ֆոնթ, ֆի 7
թ[ումա]ն Թ-Ռեճ դիանօվն 799425
դիան

էճՂԹ, ԶՌ-ԴՃԼօ դիան վերոյ 5 դա-
լամին ջամն այ 7996430 դիան

էճօԲ, ԲՌ-ԶՃԾօ դիան դարշվի առքն
խալջօվն վերոյ ջամէն գնայ

Ղէ, ԳՌ-էճԶօ դիան գնաց մնաց, շախ
ելավ, ջամն այ 973780

34բ

[Աստուծով] ֆարդ ՄԲ-ումն. 52*

...նեբքոյ գրեալն Թեվանի որդի Մարկոսին կոնթէ ալիշվէրիշ արարի,
քաթէն այ

Ժօ գրած այ, որ է թօպ..., որ է
33600 դիան

Ի՛ն գրած այ, չիթն և ... [գին]ն
այ ԱճԾօ թ[ումա]ն Թ-Ռեճնօ

[շա]մս Ժօ գրած այ, ուր կոնթէ
... գինն այ 1269145 դ[իա]ն

ԺԲ գրած այ, որ ԺԲ բէկրասն
ծախեցի

[շա]մս ԺԵ գրած այ, որ Պիտր...
հոռոմէն առի, ջամն այ

[շա]մս Ի՛ն գրած այ, որ ԺԸ ճ[ո-
թին]... [Մարդ]ամայ աղարկած
ծախեցի, գինն այ

[շամ]ս Ի՛ն գրած այ, բնկերովի...
[կ]էսն ուրնէն օմար այ

[շամ]ս Ի՛ն ուր կոնթէ Եօլ[բօռ-
ջի]... [ճ]-ին շի-օվն տամ, ջամն
այ

Ա, ԱՌ... դիան ֆարդ 84 նումրայ
3 գրած այ. փողիչէ փէշքաշ

Ա, ԶՌ... դիան ֆարդ 84 նումրայ
4 գրած այ. փողի դալալի տվի

էճօԲ, ԲՌ-ԶՃԾօ դիան վերոյ Թ դա-
լամ ջամն այ 7022650 դիան

Ա, ԸՌօնօ դիան ֆարդ 75 նումրայ
16 ն[ա]դար ԺԵ գրած այ, որ
ուր խակէրին նավէն խան[ե]լէ
և համալի տվի

ԲՃԶէ, ԶՌ... դիան ֆարդ 75 նում-
րայ 17 ն[ա]դար Լօ-ումն. ուր
կոնթէ 3 դաֆայ բարաթ արար
տվի, որ է

ԲՌ... դիան ֆարդ 76 նումրայ 3
գրած այ, ոսկոն դալալի տվի

ԳՃԻԸ, էՌեճ.. դիան ֆարդ 77 նում-
րայ 9 դամայ Ի՛ն գրած այ, որ
նէ ճոթ լէնայ քնար տվի փօ-
սով (°) առի

Բ, ԶՌ-ԴՃԼօ դիան ֆարդ 77 նումրայ
10 դամայ Ի՛ն գրած այ, որ ուր
կոնթէ ԲՃԶԹ թ[ումա]նին 55
օրէն մուղաթ տվի

Բ, ԶՌ-ԴՃ.. դիան ֆարդ 77 նումրայ
11 դամայ Ի՛ն գրած այ, որ Զ

ջամն այ, որ է

փոթ քաթանէ թել առի, գինն
այ Բ, ԶՌ-ԴՃ

ԴՌօԶօ դիան ֆարդ 77 նումրայ 12
գրած այ. ամբարի քրէ

Բ, ԳՌ-ԴՃԶԵ դիան ֆարդ 77 նումրայ
13 գրած այ, 12 խակին մինչ ի
Վօլօկդայ քրէ տվի, ջամն այ,
որ է

ԺԶ, օէճԶօ դիան ֆարդ 78 նումրայ
3 դամայ Ի՛ն գազ ճոթին Ար-
խանցկայ գոմրուկ տվի, ինչ-
պէս գրած այ

ԻԹ, ԴՌօԿԵ դիան ֆարդ 78 նումրայ
4 դամայ Ի՛ն գրած այ, որ է
ԵճԶԸ, թ[ումա]նին, Ճ-ին Ե
Եօլբօռչոյ շախ տվի

ԹՌԱՃԻօ դիան ֆարդ 81 նումրայ 10
արամ ԺԹ գրած այ, որ է Զ
շանին քրէ մինչ ի Մօսկօվն
ջամն այ, որ է

ԲՌ... դիան ֆարդ 82 նումրայ 10
շամս Ի՛ն գրած այ. Պիտրբօր-
քոյ եկած փողին խալջ արարի,
ջամն այ

ՄԲ, ԲՌեճ.. դիան ֆարդ 82 նում-
րայ 11 շամս Ի՛ն գրած այ. ԺԲ
խակին Մօսկօվումն գոմրուկ,
քրէ տվի, ջամն այ

ԳՌ... դիան ֆարդ 83 նումրայ 1
փօստի գրի տվի, շամս Ի՛ն

Զ, ԳՌէճԺօ դիան ֆարդ 83 նումրայ
2 շամս Ի՛ն գրած այ, որ է
ԵճԶԸ, թ[ումա]նին 65 օրէն
Մօ դիանօվն մուղաթն այ

Ե, ԶՌեճԿօ դիան ֆարդ 83 նում-
րայ 3 շամս Ի՛ն գրած այ, որ

Գ թօս պ ըշտօվն, կէսն դրի ու-
րուրն ոմն

ԸձԼէ, ԵՌՁՃԼօ դիան վերոյ ԺՁ զա-
լամին ջամն այ, որ է

Թիք շոքայ ելալ

...Ժօ ներքոյ գրեալն ԺԲ սքսօվ(°) գինուն քաթէն այ

[2]ամս ԻՁ գրած այ, որ զարշ[ո-
յիս]... գինին ծախեցի, գինն այ

...վերոյ ջամէն գնայ

...շախն, որ օմադ գրեցի

ԺՁ, ԶՌԵՃ.. դիան ֆարդ 76 նոսմ-
րայ 1 Թիրայ Ժօ գրած այ, որ
ԺԲ սքսօվ, գինի առի մինչ ի
Մս[ր]զամն, գինն այ

ԶՌԱՃԻօ դիան ֆարդ 80 նոսմրայ
2 գրած այ. նալէն խանելէ

Ժէ, ԲՌՁՃԻօ դիան վերոյ Բ զալա-
մին ջամն այ, որ է 172620

...ադամ Դ գրեցի ներքոյ գրեալն Թեվանի որդի Մարկոսին խետ ըն-
կերովի ... [ր]էլ, ինչպէս քաթիս ֆարդ 41 գրած այ, իբմին էր մնա-
ցէլ, կիսեցինք, ինձ սամ խասով, քաթէն այ

... ադամ Դ գրած այ, որ ընկ[ե-
րովի]... ծախեցինք ինձ սամ խա-
սով

[Աստուծոյ]վ ֆարդ ԾԴ-ումն. 54*

...Ձ ներքոյ գրեալն Պողոսին խետ ընկերովի առած Բ խակ մահուդ
առինք... մինչ ի գնանք ծախենք, փողն կիսենք, ներքոյ առքին ծախ-
սի խալչի քաթէն այ

...նիրհան ԺՁ գրած այ, որ Ա խակ
[մահուդ] ... [գ]ազի ջամն այ
341¹/₂ գազ...

ԼՁ, ԸՌԸՃԻօ դիան ֆարդ 78 նոսմ-
րայ 7 համիրայ 6 գրած այ. իմ
սամն փողն ես տվի 341¹/₂ գազ,
ֆի ԱՌօՁօ դիանօվն, փողի ջա-
մրն այ 368820

փողի ջամն այ, որ է

...վերոյ ծախսէն գնայ

...ածէն շախ, ջամն այ

ԱՃ.. դիան ֆարդ 79 նոսմրայ 13.
ամբարի քրէ

ԱՌԵՃՁօ դիան ֆարդ 79 նոսմրայ
19. մինչ ի վօլօկդայ քրէ

ԳՃԽօ դիան ֆարդ 80 նոսմրայ 8
գրած այ. վիպիս գրէլ է

էՃԿօ դիան ֆարդ 81 նոսմրայ 8
գրած այ. մինչ ի Մօսկօվն քրէ

Բ, ԳՌՁՃԾօ դիան ֆարդ 84 նոսմրայ
1 գրած այ. Մօսկօվն գոմրով

ԼԹ, ԵՌԲՃԽօ դիան վերոյ 6 զալա-
մին ջամն այ, որ է

...նիրհան ԻԱ ներքոյ գրեալն Եօլթօնչի վեռի և տվի, որ Շամախի
տամ յինք առոմ քաթէն այ

...նիրհան ԻԱ գրած այ, որ...
աթէր դրէլ, մեծք խակի... ճեթ
դանայ, գինն այ, որ է՝

6 շամս ԻԵ գրած այ, որ ուր...
օ[ր]գ[ն]ի Ասկանդարէն ԱՌՁՃՂԵ
դիան, ֆի ճ-ին ... էն յետ ԽԸ
թ[ումա]ն ԴՌ... ըն, կամ ուր օր-
դրնուն

շամս Լօ գրած այ, որ հոռոմ...
[եօլ]թօնչի վեռի, որ է... ԴՌ
դիանի իբմին առ ...-ր խամար,
ի բարին

գրած այ, որ Հէրոսմի որդի [Մկր-
տոմ]... [եօլթօ]նչի վեռի, որ
գնանք ... ԻԲ, օԲՃԼօ դիան տամ
ապասի

...[նա]խայ Իօ գրած այ. Զինէնց
Պո[ղոսի]... Հաշտարխան Եօլթօն-

Գ, ԹՌ... դիան ֆարդ 87 նոսմրայ 3
քաթ ԻԲ գրած այ, որ է Մար-
կոսին է խակ ճոթին վերէն
խալչէլի, Եօլթօնչի գրեցի ճ-ին
ՀԳ-օվն, Շամախի ԼԱ օրէն յետ
Բ, ԸՌԴՃՁօ դիան յինք առոմ

ԱՌԵՃ.. դիան ֆարդ 87 նոսմրայ 4
քաթ ԻԲ. Բօքին ամանաթին
վերէն ԱՌԵՃ դիան խալչէլի,
Եօլթօնչի գրեցի, Շամախի ճ-ին
ՀԲ-օվն յինք առոմ ԱՌօՁօ
դիան, ի բարին

Դ, ԵՃ.. դիան վերոյ Բ զալամին
ջամն այ, որ է

զի... Շամախի ԼԱ օր վաղայ...
տամ ուր կոնթէ

զամն այ 1322585 դիան

...նախայ ժօ ներքոյ գրեալն իմ խօր աղարկած Բ խակ եկած ապրի-
շումն Հաշտարխան ծախեցի... [եօ]լրօռջի էր աղարկէլ, յինք առի,
իմ բանին պէթք բերի, քաթէն այ

...նախայ ժօ գրած այ. իմ խօր
... [շաղայադ]աթի ալվանդ թեւն
և... [Հա]շտարխան ծախեցի,
խալջ գո... ն արեկ, զամն այ
589235

...6 նախայ Իօ գրած այ, որ Ա
Եա... Հարոյթինին եօլրօռջի ....
յինք առի զամն այ

[Բ] [ղա]լամին զամն այ 804235

ԸձԿօ դիան ֆարդ 87 նումրայ...
Հաշտարխան վերկալումն քի-
սակումս բարայքաթ մնաց կո-
պէկ, մնաց որ

36ա

Աստուծով ֆարդ Մէ-ումն. 57

Աստուծով թիվն փոքր ճԳ ղամար ժԵ-ումն գրեցի, որ թիվն Աձ իմ
խէր Շամախի դախլ էր ելէլ և թիվն 102 ն[ա]ղար Ա-ումն բանդայի
Սարհադա Շամախի դախլ ելայ խերոյ ղամայ Ա-ումն, որ նաշաղէ
վեր կացի, որ գնացի Թարվէզ և ղամար ժԲ-ումն եկի Շամախի, ժԵ-
ումն դաֆտարն բանայ արարի գրեցն թէ իմ խօր բերած թէ բանդիս
բերած ապրանքին ալիշվէրիշն ըռուպամին յիրեսօվն տեղս քաթայ
արարի, աստուծով, ի բարին

105 նումրայ Աստուծով ներքոյ գրեալն թիվն 103 ղամար ժԵ-ումն գրեցի,
իմ խօր բերած Կօ փաստով լէնայ քնարի ծախսի խալջի քաթէն այ

ԴձեւԸ, ԹՌԲձօօ դիան ֆարդ 89 նում-
րայ 1 ղամար ժԵ գրած այ, որ իմ
խէր ուր բերած Կօ փաստով լէ-
նայ քնար բէկրասին Շամախի
մինչ ի իմ գոլն ծախէլ այ Թ

Ա, ԱՌԵձօօ դիան ֆարդ 89 նումրայ
1 ղամար ժԵ գրած այ, որ ժօ
խակին նիղավոյ մինչ ի Շա-
մախի խալջ, քրէ գնաց, զամն
այ

140

ղալամ, զամն այ ԴձեւԸ թ[ու-
մայն ԹՌԲձ դիան

Ե, օէձօօ դիան ղարշվիս զամն այ,
վերոյ զամէն գնայ

ԴձեւԳ, ԸՌԵձօօ վերոյ զամէն գնաց,
մնաց 4438500 դիան

Գ, ԹՌԲձօօ դիան ֆարդ 89 նում-
րայ 4 ղամար ժԵ գրած այ, որ
ժԶ ճոթն, որ ծախեցի վաղօվ էր,
վաղէն պակասցուցի, որ փողն
յինք առի, զամն այ 39200
դիան

Ե, օէձօօ վերոյ Բ ղալամին զամն այ,
որ է

106 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճԳ ղամար ժԵ-ումն ներքոյ իմ խօր բե-
րած Գ խակ ճոթին, որ մինն դիքտի բարի էր լէնայ քնար, Ա խակն
մահուդ էր և Ա խակըն հնդուստանայ բար նեղայ քնար բերէլ Շամա-
խի, ծախսի խալջի քաթէն այ

ՄԱ, ԵՌ... դիան ֆարդ 89 նումրայ 2
ղամար ժԵ գրած այ, որ Ա խակ
5 ճոթ, որ է ժօ կարտ դիքտի
բարին(°) իմ խօր ուր բերածն
ծախէլ էր, խալիս գազի զամն այ
1901/2

ԳՌԴձՄօ դիան ֆարդ 89 նումրայ
2 ղամար ժԵ. Գ խակին քրէ
մինչ ի Շամախի տվէլ այ, ղա-
լատօվի շալին էլ գրեցի

ԱՌԱձՄօ դիան ֆարդ 89 նումրայ 3
ղամար ժԵ գրած այ, որ Ա
խակին մահուդն քրէ, խալջ
մինչ ի Շամախի գնաց

ԻԸ, էՌԲձօօ դիան ֆարդ 90 նումրայ
5 ղամար ժԵ գրած այ, որ Մսր-
ղամայ եկած Դ ճոթ մահուդն
ծախէլ այ, 1791/2 գազ այ

ԴՌԶձօօ վերոյ Բ զամն այ, որ է

Զօ, ԲՌԲձօօ վերոյ Բ ղալամ զամն այ,
որ է

ԴՌԶձօօ դիան ղարշվիս զամն վերոյ
զամէն գնայ

ՀԹ, էՌԶձօօ գնաց, վերոյ զամէն մը-
նաց, խալիս զամն այ

106 նումրայ Աստուծով թիվն 103 ղամար ժԵ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն
Մսրղամայ եկած իմ խօր բերած Խօ թօպ մամիշ շալի քաթէն այ

ԽԴ, ... դիան ֆարդ 90 նումրայ 3
ղամար ժԵ գրած այ, որ իմ խօր
բերած Մսրղամայ եկած Ա խակ,
որ է Խօ թօպ մամիշ շալն ծախէլ
այ, ֆի Ա, ԱՌ դիանօվն

141

107 նումրայ Աստուծով թիվն ԱՃԳ ղամար ժԵ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն իմ խէր ուր Մօսկօվին վեռած և Հաշտարխանայ վեռած կոպէկ հօլթօռչի մինչ ի իմ Սարհադին գոլն տվէլ այ Շամախի, ապասի քաթէն այ

ԱՃԾԴ, ԸՌ... դիան ֆարդ 89 նումրայ 4 ղամար ժԵ գրած այ, որ իմ խօր Մօսկօվին վեռած Պիտրոսի որդի Հակոբջանէն ԱՃԶօ թ[ումա]ն ինք վեռէլ, ֆի ճ-ին ՄԶօվն Շամախի տվէլ այ ԱՃԾԴ, ԸՌ դիան

Ժօ, ... դիան ֆարդ 89 նումրայ 5 ղամար ժԵ գրած այ, որ Հաշտարխանայ վեռած ժԳ թ[ումա]ն Շամախի տվէլ այ Ժօ,

Բ, ԱՌէճԻօ դիան ֆարդ 90 նումրայ 5 գրած այ. բալթ Գրիգորէն վեռած հօլթօռչին Շամախի տվէլ այ

ԱՃօԳ, ԵՌԳՃ... դիան ֆարդ 91 նումրայ 2 գրած այ. Մօսկօվին իմ խօր վեռած Մէլթումէն հօլթօռչին տվէլ այ

Ը, ԶՌ... դիան ֆարդ 92 նումրայ 1 գրած այ. Մօսկօվին վեռած հոռումէն ժօ թ[ումա]ն Շամախի տվէլ այ Ը, ՌԶ

Ե, ... դիան ֆարդ 103 նումրայ 1 գրած այ, որ Զինէնց Պողոսին հօլթօռչին իմ խէր տվէլ, այ, ջամն այ

ԲՃԶԴ, ԱՌօԻօ դիան վերոյ 2 ղամ ջամն այ, որ է

107 նումրայ Աստուծով թիվն 103 գրեցի, որ թիվն 102 ղամար ԻԲ-ումն Շամախոյ Բ խակ եփած ապրիշում և Ա սանադօվ հօլթօռչի տվէլ, որ աղարկէլ էր Հաշտարխան իմ Սարհադին ձեռն, ծախեմ, ներքոյ աղարկածի քաթէն այ

ԽԵ, ԲՌԲՃԶօ դիան ֆարդ 91 նումրայ 1 ղամար ժԵ-ումն գրեցի, որ թիվն 102 ղամար ԻԲ-ումն Բ խակ եփած ապրիշում այ առէլ մինն աղաթի արվանդ այ, Ա-ն՝ քահի, մինչ ի Նիզովայ դինն այ, ԼԳ, ԲՌԲՃԶօ դիան և Ա սանադօվ հօլթօռչի այ տվէլ ժԲ թ[ումա]ն, Ժօ-ըն Ը-օվն Հաշտարխան յինք առում, Բ ջամն այ ԽԵ, ԲՌԲՃԶօ

108 նումրայ Աստուծով թիվն ՃԳ ղամար ժԵ-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն մեր... էլ և ինչ փող, որ իմ խէր աղարկէլ այ ուրէնց բանդայ տեղս...

Ծօ, ... դիան ֆարդ 90 նումրայ 9 ղամար ժԵ գրած այ, որ թիվն 101 արամ Զ-ումն Ա ֆարդ. սանադօվ իմ խէր վեռէլ այ խանին սարքարէն Ծօ թուման, որ Ըսպահան Գ ամիս վադայ Սահիպանիս տէք, ի բարին

ԺԶ, օԵՃօօ դիան ֆարդ 90 նումրայ 10 ղամար ժԵ գրած այ, որ թիվն 101 ովդան Բ-ումն իմ խէր Բ դաֆայ յինք այ առէլ. մին դաֆէն մօհրդարէն Դ թ[ումա]ն ԹՌԵՃօօ դիան, մին դաֆայ յինք այ առէլ խանլղայ ժԱ թ[ումա]ն ԱՌ դիան, Բ ջամն այ ժԶ թ[ումա]ն ԵՃ դիան, որ տէք

Խօ, ... դիան ֆարդ 91 նումրայ 2 ղամար ժԵ գրած այ, որ թիվն 102 ղբաթ ԻԵ-ումն, իմ խէր խա-

նին սարքարէն յինք այ առէլ ևօ
թ[ումա]ն, որ սահապանիս տէք
քալբալիայ (°) խանին, ի բարին

ԼԸ, ԷՌԸՃԽԵՆ զիան ֆարդ 91 նումրայ
3 դամար ժե գրած այ, որ քալան-
թար պարոն Յարոյթինին վեր
գրած Բ խակ քնար շարբաֆին ուր
կոնթին յիրեսօվն վեռէլ այ, գինն
այ

Ժօ, ... զիան ֆարդ 101 նումրայ 2
գրած այ, որ դամար Ա Թարվի-
զոյ վեր կալման ջամայ արարի,
որ գրեցի շաղավաթ առէք, տէք
Ձինէնց Պողոսէնց տուն

ԱՃԾԴ, ԸՌԳՃԽԵՆ վերոյ 5 դալամին
ջամն այ, որ է 1548345

37բ

[Աստուծով] ֆարդ Կօ-ումն. 60*

...[ղա]մար ժե-ումն գրեցի, որ իմ խօր բերած Մօսկօվին առած ամե-
նայն քսորն Շամախի... մահուդ, գազ, հաշիայ, սամուր, շուքամ և
ամենայն քսուր, որ ծախէլ այ, ներքոյ գրած քաթէն այ

...ժե գրած այ, որ Մօսկօվ... Լէվ Բ, օԴՃՂօ զիան ֆարդ 95 նումրայ 3
շալն, որ դառայ վ..., ֆի 5853 գրած այ, որ ԻԴ քուրք դաղումն
զիանօվն, գինն այ խանին ծախէլ այ, ապրիշում և
փող, որ յինք այ առէլ, փէշքաշ

...դամար ժե գրած այ, որ Թ ծա-
խէլ այ, գինն այ, որ է

խալջ այ գնացէլ

...[ղամա]ր ժե գրած այ 2 ճոթ...,
որ է 166 գազ, ֆի 2200 զիան

...[ղամա]ր ժե գրած այ. Բ
տոնլուդ... քն և 2 տոնլուդ 2
ջուխտ շէ[կ]. գին[ն] այ 2Ա թու-
ման, ի բարին

...[ղա]մար ժե գրած այ. իմ խօր
... ծախէլ այ 219500

...[ղա]մար ժե գրած այ. 1290
մսխալ... ծախէլ այ, գինն այ
77400 զիան

... [ղա]մար ժե գրած այ, որ
փառչայ ... շայ Դ գազ գինն այ,
որ է

... ժե գրած այ. փա[ռ]չայ ...
ծախէլ այ, գինն այ, որ է

... ժե գրած այ. Բ քուրք [ան]-
ջաֆն, ծախէլ, այ, գինն այ

...[ղա]մար ժե գրած այ. 2873
...[փառ]չէն ծախէլ այ Գ թ[ու-
մա]ն

... Ա ջուխտ պղտիկ տապանջէն

...[ղամ]ար ժե գրած այ. Ա կոտ
...էլ այ, գին[ն] այ Գ թ[ումա]ն

...[գրա]ծ այ. կէս դյուզին դա-
նակ, շանկալն

...[գրա]ծ այ. 12 դանայ քաթի-
պի խալիլի

...[գրա]ծ այ. Ա դաֆի շաղաց,
գինն այ

...[գրա]ծ այ. 30¹/₂ գազ քաթան
գինն այ

...գրած այ. Ա քուրք շքամըն

...գրած այ. 16 զիտր դոյ(°)այ
ծախէլ

...[գրա]ծ այ. Ա տոնլուդ շալ Ա-ն
կլամէկն

...[գրա]ծ այ. Ա տոնլուդ գո-
ջան ծախէլ այ

[գրա]ծ այ. Ա կանայվէթն (°)
ծախէլ այ

...[գրա]ծ այ. խանդայ ծախէլ
այ... ումն ֆի Ա, ԳՌ դիանօվն

...[գր]ած այ. ուր բերածէն զառ...
զազ, ֆի էՌ դիանօվն

...գրած այ. Բ տոնլուղ շէկ սամ
[ուր]....., գինն այ ԺՁ Թ[ումա]ն,
ի բարին

...[թ]իրայ ևօ գրած այ, որ Զ
զազ զառ... դիանօվն, ջամն այ,
որ է Զ, ԳՌ

որ է

վերոյ ջամէն գնայ [ջամ]ն մնաց
2338030

38ա

Աստուծով ֆարդ ԿԱ-ումն. 61

110 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն գրեցի, որ ներքոյ գրեալն
փողի շախ այ եկէլ և գնացէլ, քաթէն այ

ևօ, ... դիան ֆարդ 91 նումրայ 17
դամար ԺԵ գրած այ, որ թիվն
102 դամար ևօ-ումն Շամախի
բանդիս խէր Զ դաֆայ մարդումի
դօկուշի ավաք էր տվէլ ԱՃՄօ
Թ[ումա]ն, գնալ Հաշտարխան
գոլն Ժօ-ըն Բ-օվն շախն օմադ
արարի, ջամն այ ևօ թուման

ԺԹ, ԶՌԴՃ... դիան ֆարդ 92 նումրայ
6 գրած այ, որ մինչև ի բանդիս
գոլն հառէլ ԺԵ դալամ փողի շախ
այ առէլ

ԽԲ, ԱՌԷՃԽօ դիան ֆարդ 103 նումրայ
4 գրած այ, որ Գ դաֆայ մարդու-
մից ամանաթէրին մու[դաթ] այ

խասէլ Մարկոսէն, Պողոսէն, Ըս-
տեփան Բօքէն

ՂԱ, ԸՌԱՃԽօ դիան վերոյ Գ դալամ
ջամն այ, որ է

ԻԳ, ԴՌԴՃՄօ դիան դարշվիս ջամէն
վերոյ ջամէն գնայ

ԿԸ, ԳՌԶՃՂօ գնաց, վերոյ ջամէն
մնաց, փողի շախ այ եկէլ

Ծ, ԴՌԲՃՄօ դիան ֆարդ 100 նում-
րայ 6 գրած այ, որ Թարվիզոյ
եկած փողին քրէ, սարֆ տվի
ջամն այ, որ է

Բ, ԱՌ.... դիան ֆարդ 104 նումրայ
1 թիրայ ևօ-ումն. տվի Գրիգորի
որդի Յարոյթինին փողի մու-
դաթ, ինչպէս օմադումն ջամա-
յի արարէլ, տվի Բ, ԱՌ դիան

ԻԳ, ԴՌԴՃՄօ վերոյ Դ դալամ ջամն
այ, որ է 234450

111 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն գրեցի, որ խանդայ իմ
խէր տոնլուղ այ յինք առէլ և խալջ այ աբարէլ, քաթէն այ

ՀԵ, օԹՃԼօ դիան ֆարդ 92 նումրայ 4
գրած այ, որ ԺՁ դալամ քսուրն,
որ տոնլուղին ջահտան խանն տվէլ
այ, մինչ ի բանդիս գոլն ծախէլ
այ, ջամն այ ՀԵ, օԹՃԼօ դիան,
որ Խօստրօվ խանինցն օմադ ա-
րարինք

ԻԵ, օԹՃԼօ դիան ֆարդ 92 նումրայ
2 գրած այ, որ դարշվիս յինք
այ [ա]ռուլէ խամար խանին
և դուսկուսին մարդքոցն փէշ-
քաշ այ տվէլ ամենայն իքմին,
գինն այ ԻԵ Թ[ումա]ն ԹՃԼօ
դիան

ԻԵ, օԹՃԼօ դիան դարշվիս ջամն վերոյ
ջամէն գնաց

Մօ, ... դիան վերոյ ջամէն գնաց,
մնաց շախ այ եկէլ

112 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն ներքոյ գրեալն Մարկոսին
խետ ընկերովի խսէպիցն դուֆլ սամ խասավ, ծախսի քաթէն այ

Գ, ԵՌ.... դիան ֆարդ 92 նումրայ 5
գրած այ, ընկերովի ունի[նք] Ա.
բօշկայ դուֆլ, որ է 140 դյուզին,
ծախեցի [ջամն այ] է Թ[ումա]ն,
կէսն իմ խսէպումն օմադ արա-
րի, ջամն այ

113 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ ղամար ԺԵ գրեցի, ներքոյ գրեալն խօրաքի փուշակի ալ գնացել իմ խօր մինչև ի իմ գոլն և բանդայ տեղս իքոն էլ մեզ խօրաքի և փուշակի ալ գնացել մեզ ողջին, քաթէն ալ

ԻԳ, ԹՌ... դիան ֆարդ 92 նումրայ 9 գրած ալ, որ թիվն 101 դամայ Բ-էն մինչ ի թիվն 103 նախայ ԻԲ, որ Իօ ամս[էն] Գ խոգոյ իմ, խօր, Յօվանիսին տղին խալջ ալ գնացել խօրաքի, փուշակի, ողորմոյթին, ձիայ խօր[ա]քի, օղի քրէ, ջամն ալ ԻԳ թ[ումա]ն ԹՌ դիան

Ա, ԵՌԱՃԻօ դիան ֆարդ նումրայ 7 գրած ալ, որ բանդիս սարնշինին քրէ և քսուր խալջ գնաց մինչ ի Շամախի

ԺԱ, ԹՌԴՃօօ դիան ֆարդ 100 նումրայ 7 գրած ալ, որ Բանդայի Սար[հ]ադիս Թարվէզ գնալգուէ խալջ, խօրաք, փուշակի գնաց և ձիայ խալջ գնաց, ջամն ալ

Ա, ԱՌԲՃօօ դիան ֆարդ 106 նումրայ 1 գրած ալ Ա ձի առի

ԱՌԸՃօօ դիան ֆարդ 106 նումրայ 7 գրած ալ Զ ղրդավայ (°)

ԶՌօօօօ դիան ֆարդ 106 նումրայ 9 գրած ալ տղի տօնլուղ

էՃԺօ դիան ֆարդ 106 նումրայ 10 քսուր խալջ գնաց

ԼԹ, ԳՌԲՃԼօ վերոյ է ղալամ ջամն ալ, որ է

114 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ ղամար ԺԵ-ումն գրեցի, որ տղայ Ալայվէրդոյն փող կէր մեր կշտին, տվինք, քաթէն ալ

ԺԵ, օԸՃօօ դիան ֆարդ 92 նումրայ 5 գրած ալ, որ մինչ ի Բանդայ Սարհադին Թարվիզու գոլն տղայ Ալայվէրդէ ալ տվէլ, որ փող ունէր մեր կշտին և ուրն տօնլուղի ջահտան

115 նումրայ Աստուծով թիվն ԱՃԳ ղամար ԺԵ-ումն գրեցի, ինչ խրիդ թէ ապրիշում, թէ Թարվիզոյ խրիդ, թէ Կօլբօնջի, թէ շարբաֆի ապրիշում, որ խրիդ արարինք մինչ ի Նիզ[ո]վայ նավին գլուխն խալջօվն ողորկեցինք Աւետի հետ, քաթէն ալ

ԿԵ, ԵՌ... դիան ֆարդ 92 նումրայ 4 գրած ալ, որ Դ խակ աղաթի ալվանդ թել առինք, գինն ալ ԿԵ թ[ումա]ն ԵՌ դիան

ԼԹ, ... դիան ֆարդ 92 նումրայ 6 գրած ալ, որ Բ ղաֆայ Կօլբօնջի տվինք մինն մին է, Հաշտարխան առետն յինք առոյ արապկերցի Օհանի որդի խաշայտորին ԻԵ թ[ումա]ն, ջողեցի Աղայփիրէ որդի Գալուցին ԺԳ թ[ումա]ն, Բ ջամն ալ ԼԹ թուման, որ ՀԸ թ[ումա]ն յինք առոյ կոպէկ

Ը, ԲՌԵՃ.. դիան ֆարդ 92 նումրայ 7 գրած ալ, որ Ա խակ շիլայ ողորկեցին, որ ԱՃԾօ թան ալ, ֆի ԵՃԾօ դիանօվն ջամն ալ

ԴՃՀԳ, ԷՌԵՃԿօ դիան ֆարդ 95 նումրայ 6 գրած ալ, որ մինչ ի բանդիս գոլն ԴՃԽԳ ղիտր թիլանի, ջամախոյ քնար շարբաֆի ապրիշում էր առէլ, ԻԶ խակ

էր կապէլ, միզան, դալալօվն
թալիս էր մտէլ, Ֆի դիտրն Ա,
ԶՃՂԵ

[Ա.]ՃօԸ, ԹՌԻԲՃՄօ դիան ֆարդ 97
նումրայ 3 գրած այ, որ Թարվէդ
առած ճարմակ ճոթեղէնն, որ
Ժօ դալամ գրած այ, առքըն ա-
ղարկեցինք Ավետի հետն

Լօ, ԲՌՕԻԻՆ դիան ֆարդ 98 նումրայ
5 գրած այ, որ Թարվիդոյ ա-
ռած թաղայ փառչէքն, որ ԺԵ
դալամ առք[ը]ն գրած այ. ա-
ղարկեցին Աւետին խետն Հաշ-
տարխան, գինն այ

Զօ, ԶՌԱՃԻՕ դիան ֆարդ 99 նում-
րայ 1 գրած այ, որ Թարվիդոյ
առած քալայդայի աղլուխն,
շալ զութնի, դանայվաթ (°)
ֆութայ, մալադէի (°), մօվադ-
լի և մօվ, ԺԲ դալամ, գինն այ
Զօ թ[ումայ]ն ԶՌԱՃԻՕ դիան,
որ Ավետի խետ ողորկեցի

Բ, ԸՌԶՃԸօ դիան ֆարդ 100 նում-
րայ 4 գրած այ, որ Թարվիդո
Զ ձիայ բեռն ապրանքին մինչ ի
Շամախի քրէ ըռայտարին այ

ԴՌ ... դիան ֆարդ 102 նումրայ 1
գրած այ, որ կիրակի իբմինին
վերէն ԴՌ դիան եօլբօռչի տվի,
ԸՌ դիան յինք առոյ

Է, ԲՌՕԼՕ դիան ֆարդ 102 նումրայ
2 գրած այ, որ ԻԶ խակ Շա-
մախոյ շարբաֆուն մինչ ի Նի-
զովայ խալջ գնաց, ջամն այ

ԸՌԱՃԻՕ դիան ֆարդ 102 նումրայ
3 գրած այ. Դ խակ ալվանդին
խալջ, քրէ գնաց մինչ ի Նիզա-
վայ նավի գլուխն

Ա, ԳՌԳՃԸՆ դիան ֆարդ 102 նում-
րայ 4 գրած այ. Ը խակ ճոթին,
Ա խակ շիլին մինչ ի Նիզ[ո]-
վայ նավի գլուխն խալջ գնաց

Է, ԲՌԷՃԸօ դիան ֆարդ 103 նումրայ
3 գրած այ, որ Թեվանի որդի
Մարկոսին իբմինին վերէն եօլ-
բօռչի տվի, որ մինն մին է
Հաշտարխան Աւետն յինք առոյ,
ջամն այ

ԿԱ, ԳՌԱՃ.. դիան ֆարդ 103 նում-
րայ 4 գրած այ, որ ՄԵ դիտր
շարբաֆի ապրիշում առի Գ
խակ կապեցի, թալիս մտա Ա,
ԱՌԿօ դիանօվն, որ Ըսկանդա-
րի խետ ողորկեցի

ԹՌՕԼՕ դիան ֆարդ 103 նումրայ 5
գրած այ. վերոյ Գ խակին մինչ
ի Նիզովայ նավի գլուխն խալջ
գնաց, ջամն այ, որ է

ԳՌԸՃՕօ դիան ֆարդ 103 նումրայ
6 գրած այ, ապրանքի խալջի
խամար Աւետն Նիզովոյ բա-
րաթ էր արարէլ, տվի, ջամն
այ

ԸՃԶԸ, ԷՌԳՃԸօ դիան վերոյ ԺԶ դա-
լամ փողի ջամն այ 8887370
դիան

116 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն ներքոյ գրեալն բանդայի
Մարհադին Մօսկովին առած քսուրն, մազեղէնն, մահուղն, զառն, բէկ-
րասն, սհաթն և հաշիէն մանայն քսուրն ծախսի խալջի բաթէն այ

ԺԲ, ԲՌՕՕՕօ դիան ֆարդ 93 նումրայ 5
4 գրած այ, որ Նիզովայ ծախեցի
Արխանցկոյ առած մահուղէն ԿԱ
գազ ԵՌԳՃՕԵ դիան ֆարդ 93 նումրայ 5
գրած այ. Արխանցկոյ առած Բ
խակ մահուղին, բէկրասին
խալջ, քրէ մինչ ի Շամախի

Դ, ԲՆԴԾօօ դիան ֆարդ 93 նումրայ 5
գրած այ. Մօսկօվի առած հա-
շիկցն Նիզավայ ծախեցի ԲՃԿԾ
մսխալ

ԱՌ.... դիան ֆարդ 93 նումրայ 6 գրած
այ, որ Նիզովայ ծախեցի ԺԲ
գազ ալաջայ, քաթան, գինն այ

ԱՃԺԴ, ԱՌ.... դիան ֆարդ 94 նումրայ
3 գրած այ, որ խանին ծախեցինք
Ե տոնլուդ սամուր, ֆի ԻԲ, ԸՌ
դիանօվն

ԻԱ, ... դիան ֆարդ 94 նումրայ 4
գրած այ, որ խանլուդ ծախել անք
Ա տոնլուդ սամուր, գինն այ ԻԱ
թ[ումայ]ն

ԻԱ, ԶՌ.... դիան ֆարդ 94 նումրայ
5 գրած այ. խանին ծախեցինք ԺԲ
չուխտ խախայվար սամուր, ֆի
Ա, ԸՌ

Լօ, ... դիան ֆարդ 94 նումրայ 6
գրած այ. խանին ծախել անք Բ
քուրք սամուր, գինն այ Լօ թ[ու-
մայ]ն

ՄԴ, ԶՌ.... դիան ֆարդ 94 նումրայ 7
գրած այ. խանին ծախել այ Բ
թօպ զառ՝ մինն մախմուռ, մինն
կարմիր, 42 գազ

ԺԲ, ... դիան ֆարդ 94 նումրայ 8
գրած այ. խանին ծախել այ Ա
դանայ ըռայփաթի, սհաթն, գինն
այ ԺԲ թ[ումայ]ն

ԻԸ, ԱՌԷՃօօ դիան ֆարդ 94 նումրայ
10. Մօսկօվին առած ոսկէ, ար-
ծաթէ հաշիայ ծախել այ խանին
1565 մսխալ

ԱՃօԸ, ... դիան ֆարդ 94 նումրայ
12 գրած այ. խանլուդ ծախել այ

ԸՌԱՃԼԵ դիան ֆարդ 93 նումրայ 6
գրած այ. Գ սանդուղ սամուրին
և քսուրմին մինչ ի Շամախի
խալջ, քրէ գնաց

Իօ, ԴՌԴԾօօ դիան ֆարդ 95 նում-
րայ 1 գրած այ, որ սամուրն
ծախելէ խամար կաշառք տվէլ
այ խանին նազրին, ջամն այ Իօ
թ[ումայ]ն ԴՌԴԾ դիան

ԻԵ, ԷՌԷՃԴօ դիան ֆարդ 95 նումրայ
2 գրած այ, որ խանլուդ թալա-
պիցն, որ ապրիշուս և փող ա-
ռի փէշքաշ այ գնացէլ, մինչ ի
յինք առուլն

ԸՌԷՃՇօ դիան ֆարդ 95 նումրայ 9
գրած այ. Զ ճոթ դիլբարի բէկ-
րասին մինչ ի Թարվէզ քրէ
տվի

ԳՌԶԾօօ դիան ֆարդ 96 նումրայ 2
գրած այ, որ շԵ գազ Արխանց-
կոյ առած մահուդն տարայ
Թարվէզ, խալջ գնաց

ԷՌԲՃօօ դիան ֆարդ 98 նումրայ 3
գրած այ. Զ ճոթ դիլբարի Լէնայ
քնարին Սաղեք դալալի տվի,
ջամն այ

Ժօ, ... դիան ֆարդ 105 նումրայ
4 գրած այ, որ Ժօ չուխտ սա-
մուր առի, բերի Ղազվին ծա-
խեմ

ՄԹ, ԵՌԳԾօօ դիան վերոյ Ը դալամ
ջամն այ, որ է

ԶՃՄԶ, ԹՌԴՃԽօ դիան դարշվիս Ե-
վելին դրի տեղս բարայբարվի,
տարայ քաթիս ֆարդ 71-ումն
ջամայ արի, աստուծով, ի բա-
րին

Բօքէն առած սամրէն Դ տօնլուդ,
ֆի Իէ [թուման]

ԷՃԺԶ, ԴՌԷՃԽօ դիան վերոյ Բ դա-
լամին ջամն այ, որ է

ԺԲ, ԵՌ.... դիան ֆարդ 95 նումրայ 3
գրած այ. Բօքէն առած սամրէն
Ժօ չուխտ գին[ն] այ ԺԲ թ[ու-
մայ]ն ԵՌ դիան

ԼԵ, ... դիան ֆարդ 95 նումրայ 5
գրած այ. Նազրին ծախել այ Ա
տօնլուդ Լէվ սամուր, գինն այ ԼԵ
թ[ումայ]ն

Դ, ԵՌ.... դիան ֆարդ 96 նումրայ 2
գրած այ. Ա դանայ սաղայ սհաթն
ծախեցինք գին[ն] այ Դ թ[ու-
մայ]ն ԵՌ [դիան]

Ա, ԶՌ.... դիան ֆարդ 96 նումրայ 3
գրած այ. Բ դանայ սամուր գո-
տակն բանդիս բերածն ծախել այ

Է, ... դիան ֆարդ 96 նումրայ 4
գրած այ. Ե քուրք դաղումն իմ
բերածն ծախել այ, գին[ն] այ Է
թ[ումայ]ն

Գ, ԴՌԵՃօօ դիան ֆարդ 96 նումրայ
5 գրած այ. Գ քուրք Սիպիրի
սնջաֆ, Ա սամրի փաշէն, զար-
դավի(°) փաշէն, Ա քուրք մուկն
ծախել այ Գ, ԴՌԵՃ

ԻԳ, ԹՌԹՃԽօ դիան ֆարդ 96 նումրայ
6 գրած այ. դաֆայաթօվ, ոսկէ,
արծաթէ հաշիայ ծախել 1333
մսխալ

ԻԳ, ԹՌԲՃՄօ դիան ֆարդ 96 նումրայ
7 գրած այ. 43 կէս տօնլուդ դրֆ-
տիկ շալ ծախեցինք, գազի ջամն
այ 349 գազ

Բ, ԵՌԷՃօօ դիան ֆարդ 96 նումրայ 8
գրած այ. Բ թօպ կալմէկն ծա-
խեց

Խօ, օԼՃօօ դիան ֆարդ 96 նումրայ 11
գրած այ. Արխանցկոյ և Մօսկօվին
առած 13 կարտ մահուդն ծախե-
ցի 208 դադ

ԺԷ, ԷՌՁՃօօ դիան ֆարդ 97 նումրայ
2 գրած այ. Մօսկօվին առած Գ
ճոթ Բ փ[ա]ռչայ մահուդն ծա-
խեցի ՀԴ գադ այ

Բ, ԱՌ.... դիան ֆարդ 97 նումրայ 3
գրած այ. Ղոնդուդարին ծախեցի

ԺԱ, ԲՌ.... դիան ֆարդ 98 նումրայ 5
գրած այ. Ը շուխտ սամուր

Ձ, ԸՌ.... դիան ֆարդ 98 նումրայ 6
գրած այ. Գ քուրք շուքամ ծա-
խեցի [ի]

Գ, ... դիան ֆարդ 98 նումրայ 7
գրած այ. Ձ տօնլուդ լէվ շալ ծա-
խեցի [ի]

Խօ, ... դիան ֆարդ 99 նումրայ 2
գրած այ. Արխանցկոյ առած 2
ճոթ դիւբարի բէկրասն ծախեցի
177 դադ

ԼՁ, ... դիան ֆարդ 99 նումրայ 3
գրած այ. Բ տօնլուդ սամուր ծա-
խեցի

ԷՌԹՃԾօ դիան ֆարդ 100 նումրայ 4
գրած այ. ՀԹ¹/₂ գադ քաթան ծա-
խեցի [ի]

ԱՌ.... դիան ֆարդ 100 նումրայ 7.
դիւբարի ճոթի բանբակն

ԺԲ, ... դիան ֆարդ 103 նումրայ 6
գրած այ. Ա տօնլուդ սամուր ծա-
խեցի [ի]

Ժօ, ... դիան ֆարդ 104 նումրայ 3
գրած այ. Ա տօնլուդ սամուր ծա-
խեցի

Ա, ԲՌ.... դիան ֆարդ 104 նումրայ 5.
Բ քուրք գօջան

ԺԳ, ԸՌԼՃօօ դիան ֆարդ 105 նումրայ
4 գրած այ. մազեղէն

ԷՃԺՁ, ԴՌԷՃԽօ դիան վերոյ 34 ղալամ
ջամն այ

40ա

Աստուծով ֆարդ ԿԵ-ումն. 65

117 նումրայ Աստուծով թիվն փոքր ճԳ ղամար ԺԵ-ումն գրեց ներքոյ բան-
դայի Սարհադին բերած Կօ ճոթ լէնայ քնարի խալչի ծախսի քաթէն
այ

ԻԸ, ԸՌԷՃԾօ դիան ֆարդ 94 նումրայ
13 գրած այ, Դ ճոթ լէնայ քնար
խանին այ ծախէլ, գազի ջամն
այ ԱՃԺԵ գադ ¹/₂

Բ, ԷՌԲՃօօ դիան ֆարդ 93 նումրայ
1 գրած այ. Ժօ խակին քրէ,
խալչ գնաց Նիզավոյ մինչ ի
Շամախի, ջամն այ Բ թ[ու-
մա]ն ԷՌԲՃ դիան

Բ, ԵՌ.... դիան ֆարդ 94 նումրայ 14
գրած այ, որ վերոյ Դ ճոթիցն Ժօ
գադ յետ տվին, ծախէլ այ, ֆի
ԲՌԵՃ դիան

Ա, ԹՌԱՃՃօ դիան ֆարդ 95 նումրայ
5 գրած այ, որ խանլղայ ծա-
խած Դ ճոթին մապլադին փէշ-
քաշ խալչ գնաց, ջամն այ

ԱՃօԹ, ԸՌԲՃԺԵ դիան ֆարդ 95 նում-
րայ 2 գրած այ, որ միզանդարին
ծախէլ այ ԺԳ ճոթ, գազի ջամն այ
448 գադ 1 շարեք, ֆի 2450

Ձ, ԱՌԸՃՁօ դիան ֆարդ 95 նումրայ
7 գրած այ, որ ԽԲ ճոթ լէնայ
քնարն Թարվէզ տարայ մինչ ի
Թարվէզ խալչ, քրէ գնաց

ԲՃԻԱ, ԷՌՁՃօօ դիան ֆարդ 97 նում-
րայ 4 գրած այ, որ Թարվէզ ծա-
խէլ ամ ԻՁ ճոթ, գազի ջամն այ
խալիս ԷՃՂԲ գադ, ֆի 2800 դիան

Դ, ԱՌԳՃօօ դիան ֆարդ 97 նում-
րայ 1 գրած այ, որ Թարվէզ
ծախած ճոթին Սարէք դալալի
տվի, ջամն այ, որ է

Ը, ԴՌԷՃԾօ դիան ֆարդ 97 նումրայ 6
գրած այ. Թարվէզ ծախեց ԻԱ
ճոթ, գազի ջամն այ ԻԸ գադ Ա
շարեք, ֆի ԳՌ դիանօվն

ԷՌԲՃԽօ դիան ֆարդ 98 նումրայ 2
գրած այ. Դ ճոթ լէնայ քնարն,
որ Թարվէզ ծախ[է]ցի Սարէք
դալալի խալչ գնաց, ջամն այ

ԻՔ, ԲՌԳՃՀԵ դիան ֆարդ 98 նում-
րայ 2 գրած այ. Բարվէզ ծախե-
ցի Դ ճոթ, գազի ջամն այ 119
գազ 3 շարեք, ֆի ԲՌԵՃ դիա-
նօվն

ԶԲ, էՌԲՃՕՕ դիան ֆարդ 98 նումրայ
3 գրած այ. Բարվէզ խանլղայ վի-
ռին ԺԱ ճոթ գազի ջամն այ 335
գազ, ֆի ԲՌԳՃԿԹ

Ա, ԳՌԴՃԺՕ դիան ֆարդ 100 նումրայ
3 գրած այ. ՀԴ¹/₂ գազ ճարմակ
քաթան ծախ[է]ցի

ԴՌ.... դիան ֆարդ 100 նումրայ 5
գրած այ. բանբակն ճախ[է]ցի
գինն այ

ԴՃԶԵ, ԸՌԳՃ.. վերոյ Թ դալամ ջամն
այ, որ է ԴՃԶԵ Թ[ումա]ն ԸՌԳՃ

ԼԳ, ԱՌԲՃՂՕ դարշվիս խալջն վերոյ
ջամէն գնայ, որ է

ԴՃՄԲ, էՌՕԺՕ գնաց մնաց խալիս
գին[ն] այ ԴՃՄԲ, էՌՕԺՕ

118 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն ներքոյ բանդայի Սարհա-
դիս բերած 43 ճոթ նեղայ քնարին ծախսի խալջի քաթէն այ

ԺԸ, ԱՌԵՃՀԵ դիան ֆարդ 97 նումրայ
5 գրած այ, որ Բարվէզ Գ ճոթ
ծախ[է]ցի, գազի ջամն այ 134¹/₂
գազ, ֆի 1350

ԲՃՕԸ, ... դիան ֆարդ 97 նումրայ 7
գրած այ, որ ԼԶ ճոթ նեղայ քը-
նարն Բարվէզ ճարմակ ճոթի խեռ
բազրարի ջուրն դուս պցեցի, 1300
դիանօվն ծախեցի, որ գազի ջամն
այ ԱՌԶՃ գազ, ֆի ԱՌԳՃ դիա-
նօվն

ԺԷ, ԳՌԴՃ.. դիան ֆարդ 100 նում-
րայ Բ գրած այ, որ Բարվիզու
խանլուղ ծախած ճոթին փէշքաշ
տվի և դայնիմ, որ ձեռ արած
նօվն

ԼԳ, ԱՌԲՃՂՕ վերոյ Զ դալամին ջամն
այ, որ է

Ա, ԶՌԲՃԺԵ դիան ֆարդ 93 նում-
րայ 2 գրած այ. Զ խակին նի-
զավոյ մինչ ի Շամախի քրէ,
խալջ գնաց, ջամն այ, որ է

Ե, ԶՌԵՃՕԵ դիան ֆարդ 95 նումրայ
8 գրած այ, որ 43 ճոթին Շա-
մախոյ մինչ ի Բարվէզ խալջ,
քրէ գնաց, ԺԴ խակ կապեցի

ԳՌԲՃԽՕ դիան ֆարդ 97 նումրայ 2
գրած այ. Գ ճոթին Բարվէզ ծա-

ԻԳ, օՂՃԻԵ դիան ֆարդ 98 նումրայ 4
գրած այ. Բարվէզ ծախեցի խան-
լուղ Դ ճոթ նեղայ քնարի գազի
ջամն այ 167¹/₄, ֆի ԱՌԳՃ դիա-
նօվն, ջամն այ ԻԳ Թ[ումա]ն
ԴՃԻԵ դիան

ԴՌ.... դիան ֆարդ 100 նումրայ 6
գրած այ. բանբակն ծախեցի, գինն
այ

ԲՃԽԹ, ԶՌ.... ջամն այ վերոյ Դ դա-
լամին ԻԷ, ԸՌԷՃԺՕ

ԲՃԻԱ, էՌԲՃՂՕ խալիս մնաց ԲՃԻԱ,
էՌԲՃՂՕ

119 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն ներքոյ գրեալն բանդայի
Սարհադիս բերած 49 թօպ մամիշ և ըստամփայ շալի քաթէն այ

ԺԴ, ԴՌ.... դիան ֆարդ 93 նումրայ 4
գրած այ. ԺԲ թօպ մամիշ շալ
ծախեցի նիզովայ շապրանայ դա-
րողին(°), գինն այ

խեցի, Սադէք դալալի տվի,
ջամն այ 3240

Ե, ԵՌԲՃ.. դիան ֆարդ 98 նումրայ
1 գրած այ. ԼԶ ճոթին Սադէք
դալալի տվի

ԺԴ, էՌԵՃՄՕ դիան ֆարդ 98 նում-
րայ 4 գրած այ. ԼԶ ճոթն, որ
ճարմակ ճոթի խեռ սովդայ (°)
արարի, ծախեցի, դարար ելաւ,
դրի ուրնումն

ԻԷ, ԸՌԷՃԺՕ վերոյ Ե դալամ ջամն
այ, որ է

Դ, ԶՌ.... դիան ֆարդ 94 նումրայ 11
գրած այ. խանլղայ Դ թօպ շալ այ
ծախէլ Շամախի, գինն այ Դ
Թ[ումա]ն ԶՌ դիան

ԲՌԹՃԶՕ դիան ֆարդ 95 նումրայ 4
գրած այ. Դ թօպ մամիշ շալին
խալջ փէշքաշ գնաց, որ խան-
լըղայ վեռին ջամն այ

ԺԷ, ԶՌ.... դիան ֆարդ 95 նումրայ 6
գրած այ. ԺԶ թօպ շալ ծախեցի

ԸՌԴՃԺԵ վերոյ Բ դալամին ջամն
այ, որ է

ԼԷ, ... դիան ֆարդ 95 նումրայ 4
գրած այ. Ա խակ պասմայ շալն
ծախեցի, որ է ԼԱ թօպ, գինն այ,
որ է ԼԷ Թ[ումա]ն

ՀԳ, ԶՌ.... վերոյ Դ դալամ ջամն այ,
որ է ՀԳ, ԶՌ դիան

ԸՌԴՃԺԵ դիան դարշվիս խալջն վերոյ
ջամէն գնայ

ՀԲ, էՌԵՃՁԵ մնաց, խալիս գինն այ ՀԲ,
էՌԵՃՁԵ գիան

120 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն գրեցի ներքոյ իմ բերած
Ա խակ Մարդամայ եկած մահուդին ծախսի խալչի քաթէն այ

Սէ, ԴՌԴՃՕՕ դիան ֆարդ 96 նումրայ 4
10 գրած այ. է փաստավ մահուդին
ծախէցի, գազի ջամն այ 313 գազ,
գինն այ, որ է

ԲՌԷՃՕՕ դիան ֆարդ 93 նումրայ 4
գրած այ, որ Ա խակին Նիզովոյ
մինչ ի Շամախի խալչ, քրէ
գնաց, ջամն այ, որ է

ԶՌԳՃՕՕ դարշվիս խալչն վերոյ ջա-
մէն գնայ

ԳՌԶՃՕՕ դիան ֆարդ 96 նումրայ 1
գրած այ, որ ՀԵ գազ մահուդին
տարայ մինչ ի Թարվէզ խալչ,
քրէ գնաց, ջամն այ, որ է

ՍԶ, ԸՌԱՃՕՕ մնաց խալիս շալին գինն
այ ՍԶ, ԸՌԱՃՕՕ

ԶՌԳՃ.. վերոյ Բ դալամ ջամն այ,
որ է

40բ

Աստուծով ֆարդ ԿԶ-ումն. 66

121 նումրայ Աստուծով թիվն ճԳ դամար ԺԵ-ումն գրեցի ներքոյ գրեալն
Բանդայի Սարհադիս Մօսկովին վեռած և տված հօլբօռչին Շամախի
տվի ապասի և յինք առի, քաթէն այ

Բ, ԸՌԴՃՀՕ դիան ֆարդ 94 նումրայ
2 գրած այ, որ Մարկոսին է խակ
բէկրասին վերէն խալչէլի Գ, ԹՌ
դիան, ճ-ին ՀԳ-օվն առի

ԻԲ, օԲՃԼՕ դիան ֆարդ 94 նումրայ
1 գրած այ, որ Հէրոմի որդի
Մկրտումէն Մօսկովէն վեռած
հօլբօռչին տվի, ջամն այ ԻԲ
թ[ումա]ն ԲՃԼՕ դիան

ԱՌՕԶՕ դիան ֆարդ 94 նումրայ 3 գր-
ած այ, որ ըռստին սանդ[ու]-
ղին խալչէլի ԱՌԵՃ դիան յինք
առի

ԽԸ, ԴՌԳՃԽՕ դիան ֆարդ 94 նում-
րայ 2 գրած այ, որ սարքարի
Մարտիրոսի որդի Ասկանդ[ա]-
րէն յինք առած Մօսկովին հօլ-
բօռչին տվի սարքարի Մատու-
րի որդի Պիտրոսին

Բ, ԹՌԵՃԾՕ վերոյ Բ դալամին ջամն
այ, որ է

ԺՕ, ԵՌԴՃՕՕ դիան ֆարդ 94 նում-
րայ 3 գրած այ, որ Հաշտար-
խանայ յինք առած Պողոսէն
հօլբօռչին Շամախի տվինք,

ջամն այ ԺՕ թ[ումա]ն ԵՌԴՃ
դիան

է, ԴՌ... դիան ֆարդ 94 նումրայ
4 գրած այ. Մօսկովին հոռու-
մեն վեռած ԺՕ թ[ումա]ն հօլ-
բօռչին Շամախի ուր խամար
աղլուխ առի, ողորկեցի

Ը, ԱՌՕԽՕ դիան ֆարդ 105 նումրայ
3 գրած այ, որ Մօսկովումն
բալթ Գրիգորինցն յինք առած
ԺԱ թ[ումա]ն ԲՌԶՃ դիանըն
ճ-ին ՀԲ-օվն, Շամախի ըռաֆտ
գրեցի

ՂԶ, ԴՌԹՃԽՕ վերոյ 5 դալամ ջամն
այ, որ է

122 նումրայ Աստուծով թիվն ԱՃԳ դամար ԺԵ-ումն ներքոյ գրեալն Շամա-
խոյ Խօստրով խանին քաթէն այ

ԲՃՂԶ, ԴՌԴՃՁՕ դիան ֆարդ 95 նում-
րայ 8 գրած այ, որ դարշվին Բ
դալամ թալապին ջամնային կոն-
թէ Թ դալամ յինք այ առէլ ապ-
րիշում և փող, որ է ջամն այ
ԲՃՂԶ թ[ումա]ն ԴՌԴՃՁՕ դիան

ԴՃԾԴ, ԱՌԵՃԿՕ դիան ֆարդ 94
նումրայ 5 գրած այ, որ մինչ ի
բանդիս Շամախի գոլն ԺԱ դա-
լամ սամուր, գառ բէկրասն,
հաշիայ, սհաթ էր ծախէլ Շա-
մախոյ Խոստրով խանին թա-
լապ այ մինչ ի աստուծով յինք
առունք ԴՃԾԴ թ[ումա]ն
ԱՌԵՃԿՕ

ԲՃՂԶ, ԴՌԴՃՁՕ դիան դարշվիս
յինք առածն վերոյ ջամէն գնայ

ԱՃԾԷ, ԷՌԱՃՁՕ դիան մնաց մեզ
խանին թալապ, ջամն այ

41ա

Աստուծով ֆարդ ԿԹ-ումն. 69

126 նումրայ Աստուծով թիվն 103 դամայր ԺԵ-ումն գրեցի իբ[մին] քսուր
առի տանի խամար տեղս գրեցի, քաթէն այ

Ա, ԹՌԾԾԾ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 2 գրած այ, որ ղարշվիս առած բէկրասէն Զ կէս դազ Առտայվէլ ծախէցի, գինն այ, որ է

Ա, ԹՌԾԾԶ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 7 գրած այ. ղարշվիս առած Ֆռանկի հաշիէն Ղազվին ծախէցի

էՌԳԾՂ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 8 գրած այ. ղարշվի առած ըռատի հաշիիցն ծախէցի 43 1/2 մսխալ

Գ, ... ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 10 գրած այ, որ ղարշվիս առած Ա թօպ լօվդան, Ա քաղբին, Ա թան շամախոյ մոզ ծախէցի գինն այ, որ է

է, ԶՌԳԾԶ ԿԵՐՈՅ Դ ղալամ ջամն այ, որ է

ԿԶ, ԱՌԹՃԽՅՈ ԴԻԱՆ ղարշոյիցս օժաղ արի, որ բարայբարվի և տարայ աղին քաթումն ըռաֆտ դրի

ՀԳ, ԸՌԳԾԺՕ ԴԻԱՆ ՎԵՐՈՅ Բ ղալամ ջամն այ, որ է

ԱՌԾԾԾ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 100 նուժրայ 5 գրած այ, որ Բ դանայ բէջէ քուրոնայ շարշափ (°) առի, գինն այ ԱՌԾԾ ԴԻԱՆ

Ա, էՌԳԾԾ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 102 նուժրայ 5 գրած այ, որ 145 մսխալ զնջիրայ առի Դ թօպ, ֆի 120 գիննօվն, ջամն այ

ԻՕ, ԸՌԳԾԾ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 104 նուժրայ գրած այ, որ ԻԶ ղալամ քսուր առի տանի խամար, ինչպէս գինն միստ միոչէ գրած այ

ԻՕ, ԹՌԳԾԾՕ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 105 նուժրայ 5 գրած այ. Ը ղալամ ոսկէ բոժոժ կիսանոց, շարեքանոց, ոսկէ մառչիլ, արծաթէ սինի, ոսկէ մատանի առի տանի խամար

ԺԴ, ԸՌԸԾԾ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 105 նուժրայ 6 գրած այ սամուրե խոյ և քուրքէր առի տանի խամար, գինն այ

Բ, ԹՌԹԾԺՕ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 2 գրած այ, որ Առտայվէլ ԻԴ թան շալ ղոթանի, ԻԱ ջուխտ աղլուխ առի

Դ, ԴՌՕՕՕՕ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 3 գրած այ. Ղազվին առի Դ թօպ հալապի զառ, գինն այ

ԶՌՕՕՕՕ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 6 գրած այ. Ղազվին... գազ սուրմայի բէկրաս առի, գինն այ

է, ԳՌԾՕ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 106 նուժրայ 8 գրած այ. Քաշան տանի ճոթանք առի գինն այ, որ է

ՀԳ, ԸՌԳԾԺՕ ՎԵՐՈՅ Թ ղալամին ջամն այ, որ է

127 նուժրայ Աստուծով թիվն 103 ղամար ԺԵ գրեցի ներքոյ գրեալն մեր Աւետին քաթէն այ և նսիէքոց, որ մնացէլ այ Շամախի, որ իմ խէր փող այ տվէլ ուրն, քաթէն այ

Խ, ... ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 101 նուժրայ 6 գրած այ, որ նախայ Բ-ումն ... Խօ թուման մինչև ի պարոն Ըռատակէսն գոյ ուր խեան ինչ որ բերի, մեր փողն վեռունք մայբաղին ոտն, ողորկենք վերոյ թար[էղ]էն ինչ որ հանցկայ թումանին ..... ԱՃԾՕ ԴԻԱՆ մուղաթի լինի, ինչպէս .....

ԱՃԻԸ, ԴՌԾՃԼՕ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 105 նուժրայ 7 գրած այ, որ բանդայ Սարհադս, որ Շամախոյ վերի կալման իմ խօր կշտին մնաց, որ նսիէք կէր բոլ ... էր յինք առէր, ջամն այ, որ է

ԱՃԿԸ, ԴՌԾՃԼՕ ԴԻԱՆ ՎԵՐՈՅ Բ ղալամ ջամն այ, որ է

128 նուժրայ Աստուծով թիվն ՃԳ ղամար թիրայ Ժօ-ումն ներքոյ գրեալն Մարդամայ գլղոյ խսէպումն Թարվսի Արզանի որդի Մէլքումին փող էր մնացէլ, Բ խակ ապրշմինցն վերոյ թարեղումն խսէպեցի, տվի, քաթէն այ

Զ, ԳՌԹՃԽՅՈ ԴԻԱՆ ՖԱՐԴ 103 նուժրայ 7 գրած այ, որ թիրայ Ժօ-ումն տվի Մէլքումին ուր թալապն, որ Մարդամայ գուղի կուզէր, տվի ուրն Զ թուման ԳՌԹՃԽՅՈ

129 նուժրայ Աստուծով թիվն ՃՕԳ ղամայ ԺԵ-ներքոյ գրեալն ամանաթ փող կէր, որ Ըսպահանայ խասանել այ պիտիլ Միրզայջանին տեղ ներքոյ քաթէն այ

Խմբակ Իմօս

Ը, ԱՌօՇօ դիան ֆարդ 105 նումրայ 2
գրած այ, որ օմադ իմ խէր գու-
ման այ ելէլ Մօսկօվն, հէրվանցի
Առայքեւն ամանաթ կտայ փարա-
յի մարդի բերէլ էր Մօսկօվն, ես
Արխանցկայ, իքոն դրէլ էր վրացի
Փասոյին կշտին, Արխանցկոյ, որ
եկի շոն իմ խօր ոտն դարմիան էր
Փասոյէն, յինք առի, ծախէցի, ինչ-
պէս եօլբօռչին էր Ճ-ին ՀԲ-օվն,
գոմ Շամախի տամ, եկի Շամախի
օմադ արարի, ինչպէս նաղլն
ըռուզլամայ գրած այ, Ըսպահան
պիտիլ խասանել բալթ Գրիգորին
աղայ Միրզայջանին

42ա

Աստուծով ֆարդ ՀԱ-ումն. 71

130 նումրայ Աստուծով էս ներքոյ գրեալն բանդայի Սարհադիս Մօսկօվին
բերած քսուր մազեղէնի, մահուդի, գառին, հաշին, բէկրասին, սհաթին
և ամենայն քսուրի ծախսին քաթէն այ

ԶՃԾԶ, ԹՌԴՃԽօ դիան քաթիս ֆարդ
64-ըն ԼԴ դալամ քսուրն, ինչպէս
վերոյ գրած այ խալչէ ազատ,
ծախվէլ էր, ֆարդն լցվէլ էր,
խալչն դուս գցեցի, մնաց ջամն
այ ԶՃԾԶ, Թ[ումա]ն ԹՌԴՃԽօ
դիան, որ էս ֆարդումնս օմադ
գրեցի, աստուծով

Ե, ԵՌ.... դիան ֆարդ 106 նումրայ 1
գրած այ. Առտայվէլ ծախէցի Բ
քուրք շ[ու]քամ, գինն այ, որ է

Թ, ԳՌԵՃ.. դիան ֆարդ 106 նումրայ
3 գրած այ. Ղազվին ծախէցի Ը
կէս դազ մախմոռ դառ գնայ

Ը, ... դիան ֆարդ 106 նումրայ 4
գրած այ. Ղազվին Ը ջուխտ սա-
մուր ծախէցի, գինն այ, որ է

Գ, ԵՌ.... դիան ֆարդ 106 նումրայ 5
գրած այ. Բ քուրք շ[ու]քամ ծա-
խէցի Ղազվին, գինն այ, որ է

Իօ, ... դիան ֆարդ 106 նումրայ 6
գրած այ. Ղազվին ծախէցի 20
ջուխտ սամուր Միրին ջամն այ

Ա, ԴՌ.... դիան ֆարդ 106 նումրայ 9
գրած այ. Դ տոնլուղ ըշտօվ շալ
ծախէցի, գինն այ, որ է

էՃօԴ, ԶՌԹՃԽօ դիան վերոյ է դալա-
մին ջամն այ, որ է

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն
ՕՏԱՐ ԵՎ ԱՆԾԱՆՈՒ ԲԱՌԵՐԻ

Բառարանը կազմված է հետևյալ սկզբունքով. սկզբում տրվում է բառը բնագրային ուղղագրությամբ, նշելով ծագումն իր ճշգրիտ արտասանությամբ, որին հաջորդում է բացատրությունը՝ հաճախ բնագրային օրինակներով: Պարսկերեն, արաբերեն, թուրքերեն բառերը տրված են «Իսլամի հանրագիտարանում» կիրառվող լատինատառ տառադարձությամբ:

Չափ ու կշռի հետ կապված որոշ բառերի բացատրությունը տրված է ըստ Ղ. Վանանդեցու «Գանձ շափոյ, կշռոյ, թուոյ» (Ամստերդամ, 1699) աշխատության: Առանձին տերմինների նշանակությունը (ինչպես, օրինակ, ըստիլ, դօթ, փաստավ և այլն) կարող են հետագա ճշգրտման, իսկ մի քանիսինը (օրինակ, եաշ, փարս, տողան, մինիշ, մամիշ, բալթ) մեզ չի հաջողվել բացահայտել:

Մեր խորին շնորհակալությունն ենք հայտնում պրոֆ. Հ. Գ. Փափազյանին՝ բառարանը կազմելու ընթացքում ցույց տրված պատրաստակամ օգնության համար:

Ադաթի, պրսկ. 'ādātī — սովորություն, սովորական: «Դ խակ ադաթի ավվանդ թեկ առինք = 4 հակ սովորական գույնզգույն թեկ գնեցինք»:

Ալաջայ, թրք. alādjā — բամբակախառն մետաքսաթելից գործված շերտավոր կտոր՝ խայտաբղետ գույներով: «...ալաջայ քաթան, շապկի քաթան առի...»:

Ալիշվերիշ, թրք. alishverish — առևտուր: «...Ղամար Ժէ-ումն սլամաթ ապրանքով դախիլ ելայ Արխանցկայ, էս ներքոյ գրեալն իմ Շավէլէ որդի Սարհադիս ըստի երկրին ալիշվերիշն այ = Ղամար 17-ին ողջ ապրանքով հասա Արխանգելսկ, այս ներքոգրյալն իմ Շահվելի որդի Սարհադիս ուսական երկրի առևտուրն է»:

Ալմանի, պրսկ. ālmānī — գերմանական: «...Ճանպրին ավմանի քարբարի ուղ և քարբարէ խամբրք առի»:

Ալվանդ, արաբ. alvān — գույնզգույն, երփնեղանգ:

Աղեղ, արաբ. 'aḡiḡ — ագատ, սարդիոն: Կարմիր աղեղ-նոնաքար: Ճերմակ աղեղ — ագատ:

Աղլուխ, թրք. alukh, yāylukh — թաշկինակ: «ԻԱ. (21) ջուխտ աղլուխ առի»:

Ամանաթ, արաբ. amānat — ժամանակավոր պահպանության կամ ուրիշին փոխանցելու համար պահ տրված ավանդ՝ ապրանք, դրամ: «Թարվսցի Մէլքումին ինձ խես Ը (8) խակ քնար շարբաֆի ապրիշում ամանաթ ունէր»:

Անգո, հոլ. anker — փայտե տակառիկ, որն օգտագործվում է գինի, քացախ պահելու համար:

Ապասի, պրսկ. abbāsi—4 շահիանոց (200 դինար) արծաթ դրամ: XVII դ. աբասու քաշը տատանվել է 7,5—9,5 գ միջև: Շահ Աբասի օրոք աբասին 4 շահի էր: Զաքարիա Ազուլեցու վկայությամբ 1662 թ. Շահ Աբաս Բ-ն կտրել է տալիս 5 շահիանոց աբասիներ՝ 2 մսխալ կշռով (էջ 60): Ղուկաս Վանանդեցու տվյալներով Իրանի մսխալը կշռում էր 4,724 գ: Ըստ Ե. Պախոմովի, աբասու միջին քաշը տատանվել է 7,3—7,4 գ միջև:

Ապի, պրսկ. ābī—կապույտ: «3 գազ ապի, ասմանի Մահուդ առի, աղարկեցի»:

Ապրիշում, պրսկ. abrisham—մետաքսի հոսք, մետաքս:

Ասմանի, պրսկ. āsmānī—երկնագույն:

Ասոդ, բրբ. ասեդ: «... 334 Ռ (1000) դանայ ասուդ առի»:

Ավաֆ, հայ. — ժամկետով, տոկոսով փոխառություն, պարտք մի այլ վայրում վճարելու պայմանով: Դօկուշի ավաք—երկանկյուն, երկկողմանի փոխառություն:

Ատլաս, արաբ. atlas—մետաքսյա գործվածք:

Արապա, թրք. arāba—սայլ: Արապի քրէ—սայլի վարձ: «Մօսկօվէն մինչ ի Վօլոկդայ արապի քրէ տվի»:

Բաբ, պրսկ. bāb—նմանատիպ, նույն որակի, համապատասխան: «Ախակն մահուդ էր և Ախակըն հնդուստանայ բաբ նեղայ քնար»:

Բաբաբ, արաբ. bābat—տեսակ:

Բադաֆաթ—տես դաֆայաթ:

Բազարկան, պրսկ. bāzargān—առևտրական, վաճառական: «էս ինկիդի բազարկան Եան ֆան Կէզլընդօնին քաթէն այ»:

Բաթիլ, արաբ. bāṭil—խոտանված, անպետք, չեզոքացված: «Գ վէսլի գիր տվի, որ մինօվն տայ՝ միոսն բաթիլայ=3 պարտամուրհակ տվի, որը որ տա մյուսը կչեզոքանա, կկորցնի իր ուժը»:

Բադ, թրք. bagh—կապ: Տես փխակուլ:

Բադի, արաբ. bākī—մնացորդ, ելք և մտքից մնացած տարբերությունը: «Բադի մնացեալ փողն տվի, խսէպն շուքայ ելավ=եկամտից մնացած տարբերության փողը տվի, հաշիվն հավասարվեց»:

Բայեար, ռուս. боярин—բոյար, բարձրաստիճան անձ Ռուսիայում:

Բանաֆշ, պրսկ. banafsh—մանուշակագույն:

Բանդայ, պրսկ. banda—ծառա, նորջուղայեցի վաճառականների միջավայրում օգտագործվում է սեփական անձի իմաստով: «Բ դանայ սամուր գոտակն բանդիս բերածն ծախել այ=2 հատ ծառայիս (իմ) բերած սամուրը գլխարկները ծախել է»:

Բանտ, պրսկ. band—կապ: Հանդիպում է նաև բանթ ձևով:

Բարաթ, արաբ. barāt—մուրհակ: «Իմ Սարհադին Մորդամայ առած բարաթն տվել այ հարևանցի Բարսեղին=Ամստերդամում վերցրած իմ բարաթը տվել է երևանցի Բարսեղին»:

Բարայբար, պրսկ. barābar—հավասար: «Ղարշոյիս օմադ արի, որ բարայբարվի=դիմացի սյունակը մուտք արի, որ հավասարվի»:

Բարայբար, արաբ. barakat—բարիք, շահ, եկամուտ, օգուտ: «Հաշտարիան վերկալումն քիսակումս բարայբար մնաց կոպէկ»:

Բարբանդի, պրսկ. bārbandi—բեռները կապելու վարձ: «Ծ (5) խակին գոմրուկ, քրէ, բարբի քրէ, բարբանդի»:

Բարֆ, պրսկ. bar—բեռ:

Բէկրաս, պրսկ. bagras—լավորակ կտոր, որից կարում էին անձրեապաշտպան գլխարկներ: «Արխանցիոյ առած Բ խակ մահուդին, բէկրասին խալը, քրէ մինչ ի Շամախի=Արխանդիսկում գնած 2 հակ մահուդին, բեկրասին ծախս, վարձ մինչև Շամախի»:

Բիշոֆամ—տես ջուքամ:

Բիշոֆամ—տես բիշոքամ:

Բոժոժ, հայ. — փոքրիկ մետաղյա սնամեջ դնդակ, զանգակ:

Բողչայ, թրք. bokça—կապոց: «Ի խակ Ա բողչայ շարբաֆի առի աղարկեցի Մարդամ, խալիս քաշն այ՝ 35 փոթ 22 ֆոնթ»:

Բողչայ—տես Բողչայ:

Բօշկա, ռուս. бочка—տակառ:

Գազ, պրսկ. gaz—երկարություն չափ: Ղուկաս Վանանդեցու և Կոստանդ Ջուղայեցու մոտ հանդիպում ենք շահի կամ Աջամաստանա գազին, որը հավասար է 1,016 մետրի: Յուրաքանչյուր դաղը պարունակում էր 16 գրեհ, յուրաքանչյուր գրեհը՝ 2 փայ: «2ն գազ Արխանցիոյ առած մահուդն տարայ թավրիդ=75 գազ Արխանդիսկում գնած մահուդն տարա թավրիդ»:

Գազի, պրսկ. gazi—1 գազանոց կտորի տեսակ: «...առի ֆոանց Ընէկէն ԺԵ (15) ճոթ լէնայ քնար շուխայ, որ խամ դաղի ջամն այ, որ է՝ 622:1»:

Գրոլ, բրբ. — գղալ:

Գյուլնար, պրսկ. golnār—նուան ծաղկի գույն:

Գոմրուկ, պրսկ. gomrog—մաքս, օգտագործվում է նաև մաքսատուն իմաստով: «Մանդուղիս գոմրուկ տվի»:

Գոմրուկչի, պրսկ. -թրք. gomrogchi—մաքսատան պաշտոնյա, մաքսավոր: «Մօսկօվին գոմրուկչունցն փող յինք առի»:

Գոտակ, բրբ. — գլխարկ:

Գոտիկ, բրբ. — գոտի:

Գրէ, պրսկ. greh—գաղի 1/16 մասը:

Գուլդեն, գերմ. Gulden—հոլանդական դրամական միավոր: Հին գուլդենը համապատասխանում է 88 հարգի 10,623 գ արծաթի: Մեր բնագրից պարզվում է, որ 1 գուլդենը հավասար է 200 դինարի, հետևապես 1 թումանը համապատասխանում է 50 գուլդենի:

Գօջան, թրք. göçken—նապաստակ: «Բ (2) քուրք գօջան»:

Գար—Ըստ Ղ. Վանանդեցու Հոլանդիայում «գօյտը հավասար է 2 պէնինգի» (էջ 22): «Ֆի գազն մինչ ի նավին գլուխն ամենայն խալօվն նստեցավ և գուլդի, 10 ըստակ, 5 դաթօվն...» (10ա):

Դալալ, արաբ. dallāl—միջնորդ:

Դալալի, արաբ.-պրսկ. dallāli—միջնորդության վարձ: «...սակոն դալալի տվի»:

Դալաֆ, թրք. dallak—վարսավիր:

Դախիլ, արաբ. dākhil—մուտք, վերաբերել:

Դախլ—տես Դախիլ:

Դամաստ, հվնբ. արաբ. demā:—գործվածքի տեսակ, որ օգտագործվում է որպես ծածկոց:

Դամոռնի, ռուս. таможня—մաքսատուն:

Դայնիմ, պրսկ. dahnim—բառացի նշանակում է տասից կես, որը հավանաբար նախատեսում էր առևտրի ժամանակ որոշակի տոկոս:

Դանայ, պրսկ. dāna—հատ:

Դապաղ, արաբ. ṭabbakḥ—խոհարար:

Դասապխան, պրսկ. dastekhān—սփռոց:

Դարայ, ռուս. тара—աման, տարա, փաթեթ: «Դարայ արար=փաթեթավորեց»:

Դարմիան, պրսկ. darmiān—գործի մեջ, մասնակից: «Իմ խոր ոտն դարմիան էր=իմ հայրը մասնակից էր այդ գործին»:

Դաֆայ, արաբ. daḥā—անգամ, նվագ: «Ղարշոյիս Բ դաֆայ օմադ արարած փողն իմ խէր ինձանէ յետ տվէլ էր Մօսկօվին դամբուկչի ֆէդր Եակոբլիչ Սիմոնիկօվին=Դիմացի սյունակի 2 անգամ մուտք արած փողն իմ հայրը ինձանից հետո տվել էր Մոսկվայի մաքսավոր Յոդը Յակովլևիչ Սիմոնիկովին»:

Դաֆայար, արաբ. daḥā'ār—մի քանի անգամ: Դաֆայարթօվ-մի քանի անգամով, մի քանի նվագով: «...դաֆայարթօվ ոսկէ, արծաթէ հաշիայի ծախէլ՝ 1333 մսխալ»:

Դաֆտար, արաբ. daftar—տետր, հաշվեմատյան: «...Ղամար ԺԲ-ումն էկի Շամախի, ԺԵ-ումն դաֆտարն բանայ արարի=Ղամար 12-ին էկա Շամախի, 15-ին հաշվեմատյանը բացեցի»:

Դերզի, թրք. terzi—գերձակ:

Դիան, պրսկ. dinar—գրամական միավոր Իրանում: 10000 դրանը մեկ թուման էր: Ամենատարածվածը 200 դրանանոց կամ դինարանոց արծաթ գրամն էր:

Դիլբարի, պրսկ. dilbarī—սրտագրավ, հաճելի, թերևս՝ լավորակ: «Արխանցկոյ առած 2 ճոթ դիլբարի բէկրասն ծախեցի՝ 177 դաղ=Արխանգելսկում գնած 6 կտոր լավորակ բեկրասը ծախեց՝ 177 դաղ»:

Դիպակ, պրսկ. dibā—մետաքսյա ոսկեթել և արծաթաթել գործվածք, կտոր:

Դյուզին, ֆր. douzaine, գերմ. Dutzend—12 հատ միևնույն առարկայից: «Կէս դյուզին դանակ, շանկալ=կես դյուզին դանակ, պատառաքաղ»:

Դօթ—Տես Դաթ:

Դօկուշի, պրսկ. dogushī—երկկողմանի: «...Շամախի բանդիս խէր 2 դաֆայ մարդումի դօկուշի ավաք էր տվէլ ԱճՄօ թուման=Շամախիում ծա-

ռայիս հայրը 6 նվագով մարդկանց երկկողմանի պարտամուրհակ էր տվել 150 թուման»:

Դօպլ, գերմ. doppel—կրկնակի:

Դֆտիկ, արաբ. tiftik—այծի բուրդ: «43 կէս տօնուղ դֆտիկ շալ ծախեցինք, գազի ջամն՝ այ՝ 349 դաղ»:

Եադուր, արաբ. yāḥūt—հակինթ: Կապույտ եադուրթ—շափուղա (сап-фир): «Էվազն իմ խօր Բ դանայ կապույտ եադուրթ էր տվէլ, Մօսկօվումն ծախեցի, գինն այ՝ Ա, ԲՌ դիան—էվազն իմ հորը 2 հատ շափուղա էր տվել, Մոսկվայում ծախեցի, գինն է՝ 1 թուման 2000 դրան»:

Եաշ—մեզ շի հաջողվել պարզել ծագումն ու իմաստը:

Եասայման, պրսկ. yāsaman—եղբրանի, շեփորուկ: «Եասայմանի ուղօծանելիք»:

Եմիշ, թրք. yemish—պտուղ, միրգ: «Ճանապարհին եմիշ, բրինձ ծախեցի»:

Եօլբօրջի, թրք. yolbordjī—ճանապարհի պարտք: «Աղայղարի որդի Ավետէն 19 թուման ԵՌ դիանին, ֆի՝ Ը-ին՝ Ե-օվն, Եօլբօրջոյ շախ հինք առի — Աղազարի որդի Ավետից 32 թուման 5000 դրանին, յուրաքանչյուր 100-ին՝ 5-ով, ճանապարհի պարտքի շահ ինձ վերցրի»:

Զառ, պրսկ. zar—ոսկեկար, ոսկեթել գործվածք: «Ղազվին առի Դ(4) թօպ հալապի դառ»:

Զարբաֆ, պրսկ. sarbāf—ոսկեմանվածք, պարսկական մետաքսյա գործվածք սատինե հյուսվածքի, գործված բարակ արծաթե կամ ոսկե թելերով: «Մին թօպ խեմքն դոմզ դառբաֆ առի»:

Զարար, արաբ. darar—վնաս: «Հակոբջանի որդի Յօվանին Կ2 դանայ ոսկոյն դարարն տվի=Հակոբջանի որդի Հովանի 66 հատ ոսկու վնասը տվի»:

Զիֆր, արաբ. dhikr—հիշողություն, հիշյալ, հիշված:

Զնջիրայ, պրսկ. zandjira—հվնբ. շրթա կամ շրթայածե որևէ ապրանք: «145 մսխալ զնջիրայ առի Դ թօպ, ֆի՝ 120 դիանօվն=145 մսխալ շրթա առի 4 փաթեթ, յուրաքանչյուրը՝ 120 դրանով»:

Զուֆ, արաբ. ṣuf—բուրդ, կոպիտ արևելյան բրդյա կտոր:

Էգն, արաբ. idhn—թուլլատրել: «Ղարշոյիս պարթքին կոնթէ էդն տվի»:

Ընկուզ, հվնբ. անգլիական ոսկի: Հանդիպում է նաև ոնկոող ձևով: «Ասանադօվ իմ Սարհադին Մարդամայ վեռած հարևանցի Մէսրօպի որդի Բարսեղէն 230 դանայ ոնկոող ոսկին, ֆի՝ 1880 դիանօվն, Մօսկովումն իմ խէր տվէլ էր =Մեկ մուրհակով իմ՝ Սարհադի, Ամստերդամում երևանցի Մեսրոպի որդի Բարսեղից վերցրած 230 հատ անգլիական ոսկին, յուրաքանչյուրը՝ 1880 դրանով, Մոսկվայում իմ հայրը տվել էր»:

Ըշաօվ, ռուս. штоф—մետաքսյա գործվածք, սովորաբար նախշերով:

Ըռաղամ, պրսկ. raḥam—թիվ:

Ըռայի, պրսկ. rāhī—ճանապարհորդ: «Ըռայի ելա=ճանապարհ ընկա»:

Ըռայարի, պրսկ. raḥdārī—ճանապարհապաշտպան պաշտոնյաներին տրվող տուրք:

Ըռայիար, պրսկ. raḥ'at—բարձր, բարձրաստիճան, մեծ, մեծավոր:

«Ըռայիարի սհաթ=թերևս մեծատան մարդուն վայել ժամացույց»:

Ընաֆտ, պրսկ. raft — ելք: «Ղարշոյիս օմադ արի, որ բարայբարվի և տարայ աղին քաթումն ընաֆտ դրի = դիմացի սյունակում մուտք արի, որ հավասարվի և տարա աղայի հաշվեմատյանում ելք դրի»:

Ընելայ, պրսկ. ravā — ընթացիկ, շրջանառութեան մեջ գտնվող: Ընելայ ապասի — ընթացիկ ապասի: Ընելայ արարի — ընթացքի մեջ մտցրեցի:

Ընվաղ, հվնբ. պրսկ. ravāk — մաքուր, ոչ կեղծ, հզոված: «ԿԸ (68) դանայ ընվաղն ծախեցի»: «Իօ (20) պատ կարմիր աղեղն, ԻԱ (21) պատ ճարմակ աղեղն և ԿԸ(68) դանայ ընվաղն ծախեցի, դինն այ՝ 294 գուղի»:

Ընուզամա, պրսկ. rusāma — օրհաշվի մատյան (journal): «Թեմանի որդի Մարկոսն զարշոյիս աղարկած իքմինին կոնթէ ԺԳ սանդուղ խորդայվաթ էր ողորկէլ Փասոյին, Մկրտումին, ծախեցի, ինչպես ընուզամայ գրած այ = Թեանի որդի Մարկոսը դիմացի սյունակիցս ուղարկած ապրանքի հաշվին 14 սնդուկ մանր-մունր բաներ էր ուղարկել Փասոյին, Մկրտումին, ծախեցի, ինչպես օրհաշվում գրած է»:

Ըստակ, հայերեն սպիտակ բառից՝ արծաթ դրամ: Բնագրում հունարկական գուղեղնի 1/20-րդ մասի իմաստով է օգտագործվում:

Ըստամփ, իտ. Stampa. դերմ. stampe — շտամպ: «Բ(2) խակ, որ է՝ 67 թօպ մինիշ և ըստամփայ շալ»:

Ըստիլ — Ըստ բնագրի և Ղ. Վանանդեցու՝ քաշի միավոր: «Իմ խէր Շամախի գ(6) խակ քնար ապրիշում այ առէլ, քաշն այ աճօղ (106) ղիտր 40 ըստիլ» (7ա), «...Նրեան, Թարվէղ, և այլ ուրեք՝ քաշն է շաղայ, նուկի, և ըստիլ» (Ղ. Վանանդեցի, էջ 36), «մին ըստիլն 33 մսղալ, և 2 դանկ է, որ լինի 50 դրհամ» (Ղ. Վանանդեցի, էջ 19):

Թաթիմայ, արաբ. tatimma — լրացում, ավելցուկ, հավելված: «Ղարշոյիս մնացեալ թաթիմայ պարթքն վերոյ թարեղումն տվի = Դիմացի սյունակից մնացած ավելցուկ պարտքը վերոհիշյալ տարում տվի»:

Թալայթին, թրք. talātin — ռուսական կաշի:

Թալապ, արաբ. talab — պահանջ: «Ղարշոյիս թալապի կոնթէ Ա ղալամ տվի = Դիմացի սյունակի պահանջի հաշվին 1 ղալամ (հաշվապահական հոդված) տվի»:

Թալեղ, արաբ. ta'llūq — կախյալ լինել, պատկանել, վերաբերել: «Նալդարէնց պարոն Մարգարին թալեղ Մաթոսի որդի Աղայծատուրն և Ավետրն ինձ օրդնի տվին = Նալդարէնց պարոն Մարգարից կախված Մաթոսի որդի Աղածատուրն և Ավետրն ինձ լիազոր տվին»:

Թալիս, թրք. talis — թաղիք, հասարակ կտոր՝ սովորաբար բրդից, բամբակից կամ վուշից, պարկեր կարելու համար: «Բ(2) խակ քնար շարբաֆին ծախեցի, Նիհօլաս ֆան Զորին, թալիսօվն քաշն այ՝ 508»:

Թաղայ — գործվածքի չափի միավոր: «Շամախի իմ խէր քուր թաղայ ճոթանք այ առէլ քահանայ, թարվիղոյ շամախոնն մինչ ի Նիղովայ նավին գլուխն Դ խակին խալջօվն դինն այ, որ է՝ Դօ թուման Ա.Ռ.Աճճօ դիան = Շամախի իմ հայրը մի քիչ թաղայ քաշանայի, թավրիղի կտորեղեկն է առել, Շամախուց մինչև Նիղովոյ նավի վրա բարձելը 4 հակի ծախսով գինն է ընդամենը՝ 90 թուման 1110 դիան»:

Թամամ, արաբ. tamām — լրիվ, ողջ, ամբողջը: «Ղարշոյիս թալապն թամամ լինք առի = Դիմացի սյունակի պահանջն ամբողջութեամբ ինձ վերցրի»:

Թամբաֆու, պրսկ. tanbakū — ծխախոտի թունդ տեսակ, որն օգտագործվում է նարդիլի կամ ղալյան ծխելիս: «Թեմանի որդի Մարկոսն Բ բօշկայ թամբաբոյ և Ա սանդուղ կաշէ ձեռնայման... էր աղարկէլ = Թեանի որդի Մարկոսը 2 տակառ ծխախոտ և 1 սնդուկ կաշէ ձեռնոց էր ուղարկել»:

Թայեար, արաբ. tayār — պատրաստութեան տեսնել ուղևորվելու կամ որևէ ապրանք ուղարկելու համար: «...97 ճոթ լէնայ քնար թայեար արարի, աղարկեցի նավերումն = 97 լայնեղ գործվածք պատրաստեցի, ուղարկեցի նավերով...»:

Թան — գործվածքի երկարութեան չափ, հնարավոր է 1 հագուստացուի համար անհրաժեշտ չափ: «Ա խակ շիլայ ողորկեցին, որ Աճճօ թան այ = 1 հակ շիլայ ուղարկեցին, որ 150 թան է»:

Թանխայ, պրսկ. tankhah — գրամագլուխ, որ դրվում է գործի մեջ, որևէ ապրանքի համարժեք: «Ղարշոյիս թանխայ ԺԶ ղալամ խալջ գնաց և փող կիսեցինք = Դիմացի սյունակին համարժեք 16 հոդվածով ծախս գնաց և փող կիսեցինք»:

Թասպէ, արաբ. tasbih — համրիչ: Տես նաև խամբարք:

Թարեղ, արաբ. tārikh — թվական:

Թաֆար, արաբ. takrār — կրկին, նորից, մի անգամ ևս: «...Թաքար էլ ղարշոյ օմադ կուգրեմ = կրկին դիմացի սյունակում մուտք կգրեմ»:

Թաֆտայ պրսկ. tāfta — մետաքսե դիպակ, բարակ մետաքսե կտոր քաթանե գործվածքի: «...էս լէնթ և թաֆտայ ծախող Աբրահամ Գրոմին քաթէն այ = Մա ծապավեն և դիպակ ծախող Աբրահամ Գրոմի հաշիվն է»:

Թիլանի, թերևս հայերեն թել բառից — մետաքսի տեսակ, հվնբ. մանված: Թուման, մնղլ. tumān — պարսկական ոսկի դրամ, որ հավասար է 10.000 դինարի:

Թուշաբք, արաբ. tedjarat — առևտուր, վաճառականություն:

Թուֆ, թրք. tük — մազ: «...ողէ մոմ և ղոյի թուբի ողորկեցի = յուղն մոմ և ոչխարի մազ ուղարկեցի»:

Թօպ, արաբ. thob — թոփ, փաթեթ: «...ՆԳ թօպ ֆոանկի շիթ առի = 43 թոփ եվրոպական շիթ առի»:

Թֆանկ, պրսկ. tufang — հրացան:

Իֆմին, բրբռ. — իր, առարկա, որևէ ապրանք, մի բան:

Լաֆաֆա, արաբ. lafaifa — ծածկոց, ապրանքների փաթեթավորման համար: «ԺԶ (16) խակին թաֆտի, լաֆաֆի, մուշամպի, բարբանդի, բարբի քրէ»:

Լէնայ, բրբռ. — լայն: «...Դինդրիքէն Իօ(20) ճոթ լէնայ քնարի կոնթէ օմադ արարի»:

Լէնք, ռուս. лента — ծապավեն: Բնագրում հանդիպում է «ղամաստ լէնթ», «թաֆտա լէնթ», «նաշխոն լէնթ» տեսակները:

Լիէպ, արաբ. lehai — հաստ վերմակ, ծածկոց: «Ա լիէպի յիրես առի = 1 վերմակի ծածկոց առա»:

լօվդան—հփնբ. գործվածքի տեսակ: «Ա. (1) թօպ Լօվդան, Ա(1) քարբին, Ա. (1) թան շամախոյ մով ծախեցի...»:

Լօտկա, ռուս. лодка—նավակ:

Խալիլի, բրբռ.—հայերի: «...դռնով խալիլի առի»:

Խալիչայ, պրսկ. kälicha—փոքր գորգ:

Խալիս, արաբ. khāles—զուտ, մաքուր: «Ա. խակն ծախեցի, խալիս քաշըն այ՝ է՛ փոթ Դ ֆոնթ=1 հակ ծախեցի, մաքուր քաշն է՛ 8 փուտ 4 ֆունտ»:

Խալջ, արաբ. kbardj—ծախս, ելք: «...թամբաքոյ ծախեցի և խալջիցն օմադ արարի=ծխախոտը ծախեցի և ծախսից մուտք արեցի»:

Խախալվար—հփնբ. մորթու՝ սամուլրի տեսակ:

Խակ, բրբռ.=հակ:

Խամ, պրսկ. khām—հում, չմշակված:

Խամբարբ, բրբռ.—համբիչ: «Դ դանայ քարբարէ խամբարքն ծախեցի, որ Մարդամ առէլ ի=4 հատ սաթի համբիչ ծախեցի, որ Ամստերդամ առել էի»:

Խայելվար, բրբռ.—հայերեն: «Բ դանայ խայելվար աշխարհացոց առի=2 հատ հայկական աշխարհացուց առա»:

Խանլուլ—թրք. khanlugh—խանին պատկանող:

Խեմբ, բրբռ.—հենք, հինել: «Մարդամայ իմ աղարկած խեմքն ապրջմօվ շալն ծախէլ այ...»:

Խերու, բրբռ.—անցյալ տարի: «...խերվնէն գոմրուկն տվի=անցյալ տարվանից մաքսը տվի»:

Խէր, բրբռ.—հայր:

Խոջայ, պրսկ. khādja—մեծահարուստ վաճառականին տրվող տիտղոս:

Խոջայգատայ, պրսկ. khādja-zada—խոջայի որդի:

Խսէյ, արաբ. hesāb—հաշիվ: Խսէյակ-հաշիվ: «Մարդամայ գուլգոյ խսէյն պոծանք=Ամստերդամում գուլգոյի հաշիվը վերջացրինք»:

Խտուր, բրբռ.—իր հետ: «Մօսկօվումն իմ խէր մազեղէնը առէլ, որ խտուրն տարէլ էր Շամախի=Մոսկվայում իմ հայրը մորթեղենը առել, իր հետ տարել էր Շամախի»:

Խրիդ, պրսկ. kharid—գնում, առք:

Խորդայվար, պրսկ. khordavāt—մանր-մուկ բաներ: «էս խորդայվաթ ծախող Կօնրատ Սթօտրին և Ֆոանկսիս Բուժրէթիս Սօյերին քաթէն այ=այս մանրուք ծախող Կոնրատ Սթոտրին և Ֆոանկսիս Բուժրէթիս Սոյերին հաշիվն է»:

Խօջայ—տես Խոջայ:

Խօրաբ, պրսկ. khurāk—ուտելիք, սնունդ: «Մինչև Արխանցկու վերկայն փսոն, խօրաք, քսուրի գնաց=մինչև Արխանցկուից դուրս գալը ուտելիքի, սննդի գնաց»:

Կալմէկ, հփնբ. կալմիկ:

Կարտ լատ. quarta—երկարության չափի՝ կանայի 1/4 մասը: «Արխանցկոյ և Մօսկօվին առած 13 կարտ մահուրն՝ ծախեցի՝ 208 դադ»:

Կլայկապիք, բրբռ.—գլխակապ, եռանկյունաձև թաշկինակ գլուխը կապելու համար: «Ձառօվ աղլուխ կլայկապիք»:

Կլեկ, արաբ. kal'i—անագ: «Կլեկէ գթոլ—անագե գդալ»:

Կոնք, ֆր. compte—հաշիվ: «...Մէլքումին կոնթէ տվի էլէքսէին=Մելքումի հաշիվն տվի Ալեքսեին»:

Կրեպ, ֆր. crêpe—թափանցիկ գործվածք մետաքսե հումքից:

Համալ, արաբ. hammāl—բեռնակիր: «ԺԹ (19) խակին համալի տվի մինչ ի նավն»:

Հաշիայ, արաբ. hāshia—ժանյակ, տարբեր տեսակի թելերից հյուսված երիզ, նախշերի ձևով: «...խորդայվաթ և հաշիայ առի, Ա(1) սանդղում աղարկեցի իմ խօր»:

Հանէչ, բրբռ.—առաջ:

Հասապ, արաբ. hesāb—համաձայն, հաշիվով: «Մնացեալ թալապս հինք առի, որ հասապն շուքայ ելաւ=մնացած պահանջս ինձ վերցրի, որ հաշիվը հավասարակշռվի»:

Հասիր, արաբ. hāsīr—խսիր: «Խոզի մազ և հասիր առի»:

Հատէչ, բրբռ.—հունդ, կուտ, կորիզ:

Հարեանցի, բրբռ.—երեանցի: «...յինք առի հարեանցի Բարսեղէն 230 դանայ ոսկի—ինձ վերցրի երեանցի Բարսեղից 230 հատ ոսկի»:

Հնդուստան, բրբռ.—Հնդկաստան:

Հոռոմ, բրբռ.—հույն:

Չեռնայման, բրբռ.—ձեռնոց: «Թեվանի որդի Մարկոսն Ա(1) սանդղ կաշէ ձեռնայման... էր աղարկէլ»:

Ղազան, թրք. kâzân—կաթսա, պղնձե աման: «Ա(1) ղազանի սարք ծախեցի»:

Ղալամ, արաբ. kalam—գրիչ, բնագրում ղալամ է կոչվում ամեն մի հաշվապահական հողվածք, որն արձանագրում է մեկ գործողութուն:

Ղալամբաշ, պրսկ. kalamterash—գրչահատ:

Ղալատ, արաբ. ghalāt—սխալ, թերութուն: Ղալատօվի—սխալմամբ:

Ղահվայ, արաբ. kahva—սուրճ: Ղաֆի ջաղաց=սրճաղաց:

Ղահվայդան, պրսկ. kahvadān—սրճաման, սրճեփ:

Ղաղում, պրսկ. kākum—սամուլրի փոքր, սպիտակ մորթի է, որից մուշտակ է կարվում Hermine «...ԻԴ (24) քուրք ղաղումն խանին ծախէլ այ»:

Ղարաբ, արաբ. qarār—ընդունված կարգ, որոշում. «...իմ խէր Մօսկօվումն Աղայծատուրէ կոնթէ 2300 դիան գրի փող էր տվէլ, ճ-ին՝ ԿԲ-օվն, վէսլի ղարարօվն յինք առի 7 գուլգի 5 ըստակ=իմ հայրը Մոսկվայում Աղածատուրի հաշիվն 2300 դիան գրի փող էր տվէլ, 100-ին 62-ովն, մուրհակի համաձայն ինձ վերցրի 7 գուլգի 5 ըստակ»:

Ղարշու, թրք. kārshū—հաշվապահական երկսիտեմ գրանցումների դիմացի ելքի կամ մուտքի սյունակ: «Ղարշոյիս առած շթէն Թ թօպ ծախեցի»:

գազի ջամն այ՝ 223 գազ = դիմացի սյունակում գրանցված գնած շիկի 9 թուփ ծախեցի, գազի ընդհանուր քաշն է՝ 223 գազ»:

Ղաֆի շաղաց — տես դահվայ:

Ղիտր, բրբռ. լիտր, պրսկ. աղբյուրներում կոչվում է «ման» — քաշի միավոր: «Պետրոսի որդի Նուրիջանն Գիլանայ ԺԳ խակ ապրիշում ի բեր, որ է՝ ԲՃՂօ Ղիտր շաֆի, 2 խակն՝ ԻՆ Ղիտրանոց, է կախն՝ Իօ Ղիտրանոց, քաշն այ՝ ԲՃՂօ Ղիտր = Պետրոսի որդի Նուրիջանն Գիլանից 13 հակ ապրիշում էր բերել, որ է՝ 290 լիտր շահի, 6 հակն՝ 25 լիտրանոց, 7 հակն՝ 20 լիտրանոց, քաշն է՝ 290 լիտր»:

Ղոյ, թրք. koy — խոյ, արու ոչխար: «...ղոյին գոմբուկ տվի — խոյին մաքս տվի»:

Ղոյփան, պրսկ. karpān — մեծ կշեռք, ծանրակշեռք: «Դ խոզոյս Ըսպահանայ մինչ ի Շամախի, մինչ ի Նիզովայ խօրաքի, փուշաքի և դապաղի, ղոյփանոյ քրէ, ինչպէս գրած այ խալը էլէլ = 4 հոգուս Սպահանից մինչև Շամախի, մինչև Նիզովայ ուտելիքի, սննդի և խոհարարի, կշեռքի վարձ, ինչպես գրած է, ծախս է եղել»:

Ղոնդուզար, թրք. konduz — կուղբ, ջրշուն:

Ղումազ, արաբ. — թրք. kirmiz — կարմիր ներկ, որդան կարմիր: «Դ ճոթին ներկելէ 2-ին ղումզ, 1 ալ, Ա բանաֆշ տվի = 4 գործվածք ներկելու տվի՝ 2-ը կարմիր, 1-ը՝ վառ կարմիր, 1-ը՝ մանուշակագույն»:

Ղարնի, արաբ. kuṣnī — բամբակախառն մետաքսաթելից գործված կտոր: «...մկէլ տարէն մնացածէն Ա (1) շալ ղուլինի ծախեցի»:

Ղուֆլ, արաբ. kufl — կողպեք: «Ընկերովի ունինք Ա(1) բօշկայ ղուֆլ, որ է՝ 140 դյուզին»:

Ճոք, բրբռ. — կտոր, հատ, մաս, ինչպես նաև գործվածք: «Թարվէզ առած ճարմակ ճոթեղէն... աղարկեցինք Ավետի հետն = Թավրիզում առած ճերմակ կտորեղենն ուղարկեցինք Ավետի հետ»:

Ճոքանֆ, բրբռ. — կտորեղեն: «Չիլայ և քսուր թաղայ ճոթանքն ծախել այ Հաշտարխանայ մինչ ի Մօսկովն = Չիլայ և մնացորդ կտորեղենն ծախել է Աստրախանից մինչև Մոսկովա»:

Մազար, արաբ. mahzar — նոտարական գրասենյակ, համախոսական գրություն, նոտարագիր: «...մաղարով, նօղարով յինք առի 786 գուլդի 2 ըստակ = համախոսական գրությամբ, նոտարով ինձ վերցրի 786 գուլդեն 2 ըստակ»:

Մագեղէն, բրբռ. — մորթեղեն: «Մօսկովումն իմ խէր մագեղէնը առէլ, որ խտուրն տարէլ էր Շամախի սամուր, շուքամ ղաղում = Մոսկովայում իմ հայրը մորթեղեն էր գնել՝ սամուր, սամուրի փոք, որ հետը տարել էր Շամախի»:

Մախմուռ, արաբ. makhmar թավիշ, թավշյա կտոր: «Խանին ծախել այ Բ թօպ զառ՝ մինն մախմուռ մինն կարմիր, 42 գազ = խանին ծախել է 2 թուփ ոսկեմանվածք՝ մեկը թավշյա, մյուսը կարմիր, 42 գազ»:

Մաղազ, արաբ. maghāza — պահոց, պահեստ, նկուղ: Մաղազի քրէ-պահեստի վարձ: «Բ խակ ապրշմին մաղազի քրէ տվի = 2 հակ մետաքսի հումքին պահոցի վարձ տվի»:

Մայբաղի, արաբ. mābāḳī — մնացորդ: Տես նաև բաղի:

Մապլաղ, արաբ. mablagh — որոշ շահով դրամ, դումար: «...խանլղայ ծախած Դ ճոթին մապլաղին փէշքաշ, խալը գնաց = խաներին ծախած 4 գործվածքին որոշ շահով դրամ նվեր, ծախս գնաց»:

Մառչիլ, իտ. marsili — եվրոպական արծաթ դրամ, քաշը 24,6 — 24,9 գ: «Ա (1) մառչիլն ԱՌ (1000) դիանօվն յինք առի»:

Մեզ, բրբռ. — մազ, մորթի: «...մուշտակի մեզ — մուշտակի մորթի»:

Միզան, պրսկ. mizān — կշեռք: «Բ խակին միզանի խալը... տվի = 2 հակին կշեռքի ծախս տվի»:

Միզանդար, պրսկ. mizāndār — կշռող, կշեռքի վերակացու: «Միզանդարին ծախել այ ԺԴ (14) ճոթ, գազի ջամն այ՝ 448 գազ 1 չորեք, Ֆի՝ 2450»:

Միսս Միռչէ, գրաբար մի ըստ միռչէ — մեկ առ մեկ, մեկը մյուսի հետևից: «...ԻՁ (26) ղալամ քսուր առի տանի խամար, ինչպէս գինն միստ միռչէ գրած այ»:

Մոհր, պրսկ. mohr — կնիք:

Մոմդան, պրսկ. mumdan — մոմակալ: «12 ջուխտ մոմդան առի»:

Մով, թրք. mavi — երկնագույն, երկնագույն մետաքսի գործվածք: «...Ա (1) թան շամախոյ մով ծախեցի»:

Մսխալ, արաբ. mshkal — ծանրության չափ, որ հավասար է 4,6 գ: «Մօսկովի առած հաշիլիցն նիզավայ ծախեցի ԲՃԿԵ (265) մսխալ»:

Մուդաք, արաբ. muddat — ժամանակ, ժամկետ, փոխ տրված կամ փոխարկված գումարի տվյալ ժամկետի ընթացքում գոյացած տոկոսը: «Պողոսի որդի Պիտրոսին Իօ (20) թոմանին ԽԲ (42) օրէն մուդաթ տվի»:

Մուշամպա, արաբ. mushamma' — մոմլաթ:

Մօլ — տես մով:

Մօլաղի, թրք. maviakli — հվնք. երկնագույնի վրա սպիտակ կետերով կամ շերտերով կտոր:

Նազր, արաբ. nāzer — հսկիչ, ստուգող: «...Սամուրն ծախելէ խամար կաշառք տվէլ այ խանին նազրին = Սամուրը ծախելու համար կաշառք է տվել խանի հսկիչին»:

Նալբաֆի, պրսկ. nalbaki — փոքր ափսե: «...Ա սանդուղ շինի թաս, նալբաքի առի, որ է՝ 47 1/2 դյուզին = 1 սնդուկ ճենապակու թաս, փոքր ափսե գնեցի, որ է՝ 47 1/2 դյուզին...»:

Նաղդ, արաբ. naqd — կանխիկ դրամ, առձեռն պատրաստ դրամ:

Նաղլ, արաբ. naql — պատմություն, եղելություն պատմելը:

Նայմալումի, արաբ. -պրսկ. nāma'lūmī — անհայտ, չնախատեսված ծախս: «Է խակին վօլօղղայ չուր Արխանցկայ քրէ, նայմալում տվի = 37 հակին Վոլոգդայից մինչև Արխանցկայ վարձ, չնախատեսված ծախս տվի»:

Նաչաղ, թրք. nāchāgh — հիվանդ, վատառողջ: «...նաչաղէ վեր կացի, որ գնացի Թարվէզ»:

Նասիպի, արաբ. -պրսկ. nasib — պատկանելիություն, հասանելիք: «Մին բարի նասիպի ըռաստ բերես և բարի աջողում տաս»:

Նեղայ, բրբռ.—նեղ: նեղայ քնար—նեղ երիզ:
Նիկին, պրսկ. negin—մատանու վրա դրվող պատրաստի թանկարժեք քար: «Ընդհանուր ԲՆԻՃՂ (2990) դանայ նիկինի կարմիր աղեղ...»:
Նիմ, պրսկ. nim—կեն:
Նիմայ, պրսկ. nima—կեսը, կիսով չափ: «Նիմայ ըստամփայ շոխայ = դաջված կիսաշոխայ»:
Նիմանկ, պրսկ. nimrang—կեսգույն:
Նսիա, արաբ. nisya—ապառիկ, նիսիա:
Նումրայ, ֆր. número—թիվ, հերթական համար:
Նոդար, գերմ. Notar, ֆր. notaire—նոտարիոս: «...3 խակ քնար ապրիլում այ ելել միշումն, մազարով, նոդարով յինք առի 786 գուլդի 2 ըստակ»:
Շալ, հնդ. shâl—բրդյա կտոր: Բնագրի տարբեր հատվածներում կարելի է հանդիպել շալի հետևյալ տեսակներին՝ մինիշ, մամիշ, դֆտիկ, ըստամփայ, դուֆ:
Շախ, բրբռ. շահ: «Փողի շախ այ եկել...»:
Շաղավար, արաբ. shafakāt—դթություն, լավություն, բարություն:
Շարբաֆ, պրսկ. sharbaf—մետաքսամանված: «Բ (2) խակ Գիլանայ շարբաֆի ծախեցի, քաշն այ թալիսովն՝ 495»:
Շարք, արաբ. sharf—պայման: «Հոռում խոջայ Սավիցն ԸՆ գուլդոյ թալապին ջահտան ԴՆ գուլդին էզն յինք առի, մնաց կշտին ԴՆ գուլդին, որ, ինչպես շարթն ընդլամայ գրած է = հույն խոջա Սավից 8000 գուլդի պահանջի հաշվին 4000 գուլդու թույլտվությունը ստացա, մնաց իր մոտ 4000 գուլդի, որ ինչպես պայմանն օրհաշվում գրած է»:
Շաֆարլամայ, թրք. shekerleme—քաղցրավենիք:
Շիլայ, հնդկ. shila—մի տեսակ ներկած կտոր:
Շկուր, արաբ. chukur—գոհություն, շնորհակալություն, ի նշան երախտագիտության տրվող գումար: «ԻԴ (24) խակին Արխանցկու մինչ ի տեղս շկուրի տվի»:
Շուֆամ, պրսկ. shekam—փոքր: Տես դաղում: «Իմ խէր ուր առած Մուկովին սամուր, դաղում շուքամն ծախել էր»:
Չան, հվնբ. ուս. чан—լայն բերանով մեծ տակառ, որի մեջ խաղող կամ գինի են լցնում: «Չ շանին քրէ մինչ ի Մուկովն = 6 տակառին վարձ մինչև Մոսկվա»:
Չանկալ, պրսկ. changāl—պատառաքաղ:
Չարեֆ, պրսկ. chehāryek—մեկ քառորդ:
Չերվեր, ուս. четверть—սորուն մարմինների չափ, հավասար է 2,099 հեկտոլիտրի: Առևտրում համապատասխանում է 9,5 փութ ցորենին, 6,1 փութ տարեկանին, 7 1/4 փութ գարուն: «ԱՌԵՃ (1500) չեթվէր ցորէն և ԳՆ (3000) փոթ քանդիր թալապ գրեցի»:
Չիթ, թրք. chit—բամբակյա նուրբ, հասարակ կտոր, սովորաբար երփներանգ նախշերով: «...նԳ (43) թույ ֆոանկի շիթ առի, խալիս գազի ջամն այ՝ ԹՃՂԶ (996) գաղ»:

Չինի, պրսկ. chini—չինական, ճենապակի:
Չվան, բրբռ.—պարան, թոկ:
Չուլֆի, ուս. чулх—գուլպաներ: «...Գրումիցն դամաստ լէնթ և շուլքի, գոտիկ ձեռն այ մնացել»:
Չուխայ, թրք. chukha—ասուի, բրդից պատրաստված հագուստ:
Չուր, բրբռ.—մինչև:
Չուփայե, պրսկ. čupaye—շորքոտանի, գրաստ: «...խորաքի, փուշակի և շուփայու քրէ»:
Չուֆայ, ծագումն անհայտ բառ, հվնբ. շուքայ ելավ նշանակում է հաշիվն հավասարվեց, բալանսավորվեց:
Պալմում, թրք. balmūm—մեղրամոմ: «...դարշույիս թանխայ առի ԻԳ (23) փոթ 2 ֆոնթ պալմում»:
Պասմայ, թրք. bāşma—դաջված: «...ԺԵ (15) թույ պասմայ շալն ծախեցի...»:
Պատ, ծագումն անհայտ բառ, ըստ բնագրի հվնբ. շարք, կապ, շարան: «...ինձ խետ տարած ԻՕ (20) պատ կարմիր աղեղն, ԻԱ (21) պատ ճարմակ աղեղն ...ծախեցի»:
Պատատաղիկ, բրբռ.—թեղ փաթաթելու գործիք:
Պզտիկ, բրբռ.—փոքր: «Ա (1) ջուխտ պզտիկ տապանջէն»:
Պոտիկատ, հուն. hypothēke—գրավական: «Իմ խոր վեռած Մուկովին եօլթոջին, որ Ճ (100) յինք էր առէն Իվան Դանէլիչէն, Դ (4) խակ քնար շարբաֆի պոտիկատ էր տվել»:
Պոնիթոթ, թրք. burunotı—քթախոտ, ծխախոտ, որը քաշում են քթի մեջ: «...30 ֆոնթ պոնիթոթ (առի)»:
Պրվոն, ֆր. provision—հետագա վճարման հաշվի մեջ մտնող գումար: «30 բանդ քանդիրն պրվոն, քանդիրն բառնալէ խալը»:
Ջահտան, արաբ.-թրք. djahatdān—կողմանե, պատճառով: «Նորդայվաթին ջահտան թալապ գրեցի, որ Մուկովն տայ»:
Ջամ, արաբ. djām—գումար, ընդհանուր գումար: «Բանդայի Սարհադիս Թարվէզ գնալգուլէ խալը, խորաք, փուշակի գնաց և ձիայ խալը գնաց, ջամն այ՝ ԺԱ, ԹԻԴՃՕՕ (11 թուման 9400 դիան)»:
Ջեջիմ, թրք. djadjim—կարպետ:
Ջոնի, պրսկ. djunī—հավանաբար կտորեղեն է մուգ կանաչ, սևին մոտ գույնի: «Թ (9) թան ատլաս, Ե(5) թան ջոնի ծախեցի»:
Ջովզի, արաբ. djavzi—բնկույզի գույն: «...17 ճոթն Սուփվէստրովին ներկել տվի՝ 10 դոմազ, 3 ալ, 2 ջովզի, Ա (1) բանաֆշ, Ա (1) նարնջի»:
Ջովալ, պրսկ. djoval—հաստ կտորից պարկ:
Ջուխտ, պրսկ. juft—դույզ: «ԺՕ (10) ջուխտ սամուր առի, բերի Ղազվին ծախեմ»:
Ջուֆամ, հնդ. djokhām—գրավ դրված ապրանք կամ վտանգի ենթարկված հարստություն: Առևտրական ուղևորությունից առաջ, երբեմն վաճառա-

կանները գրավ էին թողնում որևէ ապրանք, հարստություն: Հայ խոջայական կապիտալի միջավայրում մեծ կիրառություն ունեն «ջուքամի ավաք»-ը, որը նշանակում էր ապրանքով կամ գրավականով մուրհակ, իսկ երբ մուրհակը չէր նախատեսում գրավ, ապա կիրառվում էր «բի ջուքամ ավաք» տարատեսակը: Բի-ն պարսկերենում ժխտական ածանց է:

Սադայ, պրսկ. sâda—պարզ, հասարակ: «Ա (1) դանայ սադայ սհաթն ծախեցինք, գինն այ՝ Դ (4) թուման Եմի (5000) դիան»:

Սալակ, պրսկ. sala—ճյուղերից գործված դամբուղ:

Սահիպ, արաբ. šāheb—տեր, գործատեր: «սանադով իմ խէր վեռէլ այ խանին սարքարէն ծօ (50) թուման, որ Ըսպահան Գ (3) ամիս վաղայ սահիպանիս տէք»:

Սամ, արաբ. sahm—բաժին: «Մանուկիցն գործուկչոյ փէշքաշի սամ այ յինք առէլ=Մանուկից մաքսատան պաշտոնյայի կաշառքի բաժին է իրեն վերցրել»:

Սամուր, արաբ. sammur—սամուր, կզաքիսների ցեղին պատկանող կենդանի: Հատկապես հարգի է սիրելիյան սամուրը, որը կոչվում է նաև ուսական (Mustela Zibelinea): «...իմ խօր աղարկած Ա (1) սամուր գոտակն ծախեցի»:

Սանադ, արաբ. sanad—փաստաթուղթ, մուրհակ: «...յինք առի հար(ե)անցի Բարսեղէն 230 դանայ ոսկի, սանադ տվի ուրն»:

Սանդուլ, արաբ. sandūk—սնդուկ: «...է (7) դալամ խուրդայվաթ և հաշիայ առի, Ա (1) սանդուլում աղարկեցի իմ խօր»:

Սարմայա, պրսկ. sarmāya—դրամագլուխ, հիմնադրամ: «Տէր Յիսուսն բարի աջողում տայ, խէրոյ շառն ի ձեռն աստուծոյ այ, սարմայէն տվին, մեզ հասավ ԹՃօօ (900) թուման»:

Սարնշին, պրսկ. sarneshin—հեծնելու վարձ. «...սարնշինն քրէ = Բեռնավորված շորքտանու, սովորաբար էշի, ջորու վարձ»:

Սարքար, պրսկ. sarkār—գործի վարիչ, վերակացու: «Գ (3) թօպն սարքարի պարոն Դուդրաթն տարավ Բանդարումն ծախի»:

Սարֆ, արաբ. šarf—դրամի փոխանակման ժամանակ տրվող տոկոս կամ զեղչ: «Թարվիզոյ եկած փողին քրէ, սարֆ տվի»:

Սէլան, պրսկ. seyân—հակինթի տեսակ: «...Ձ (6) դանայ ավաղ մատանի առի, ոսկէ և սէլանով»:

Սլամաթ, արաբ. salāmat—ողջ ապահով: «...սլամաթ ապրանքով դախիլ ելայ Արխանցկայ»:

Սնաթ, արաբ. sâ'at—ժամացույց: «...լսնակ արեկակով սհաթ առի = Լուսնի արեգակի նկարով ժամացույց գնեցի»:

Սնջաֆ, պրսկ. sanjāb—սկյուռ: «...Դ (4) քուրք Սիպիբի սնջաֆ»:

Սոսինջ, բրբռ. սոսինձ: «Ա (1) փոթ ԻԸ (28) ֆոնթ սոսինջ առի»:

Սուրմայի, պրսկ. sormeī—մուգ կապույտ: «Ղազվին... գազ սուրմայի բէկրաս առի»:

Սօռուկ, ռուս. сурок—արջամուկ: «Իմ խէր 6 դալամ մաղեղէն այ առէլ, որ խտուրն տարէլ այ Շամախի է (7) տոնլուղ, 8 ջուխտ սամուր, ծօ (50) սօրուկ, դաղում, շուքամ»:

Վադայ, արաբ. va'da—ժամկետ, պայմանաժամ: «սանադով իմ խէր վեռէլ այ խանին սարքարէն ծօ (50) թուման, որ Ըսպահան Գ (3) ամիս վաղայ սահիպանիս տէք»:

Վաուիուշ, պրսկ. vacpūsheh—ծածկոց, ապրանքներ ծածկելու կամ փաթաթելու կտոր: «Բ (2) խալիշայ, Ա (1) վաուիուշ իմ խօր բերածն ծախեցի»:

Վաֆիլ, արաբ. vakil—լիազոր:

Վէսլ, գերմ. Wechsel—պարտամուրհակ: «Յոնակ Բուդիշկովէն վէսլ վեռի դարշվիս աղարկած իքմինին կոնթէ ԱՃօօ (100) թուման»:

Վիպիս, ռուս. выпись—բազմածք, ցուցակ, ցանկ:

Տամբալան, պրսկ. tonbāian—մանր եղջերավոր անասունների՝ ոչխարի, այծի ամորձիք: Չոր տամբալան օդտագործվում է բժշկության մեջ:

Տապանջայ, պրսկ.-թրք. tapāncha—ատրճանակ: «Բ (2) թֆանկ, Ա (1) ջուխտ տապանջայ առի»:

Տավշան, թրք. tāvshān—նապաստակ: ԲՈՂօԾօ (2650) դանայ ճարմակ տավշան առի»:

Տղա, բրբռ.-ծառա: «...Իօ (20) ամսէն Գ (3) խոդոյ իմ, խօր Յօվանիսին տղին խալջ այ գնացէլ...»:

Տողան—Իմաստը մեզ անհայտ: «Բ (2) խակին նավէն խանէլէ, բարքի քրէ տվի մինչ ի տողանն»:

Տոնլուղ—տես տօնլուղ:

Տօնլուղ, թրք. donlūk—հագուստացու, հագուստի համար տրվող աշխատավարձ: Սօլդատի տօնլուղ—գինվորի հագուստի համար տրվող դրամ, աշխատավարձ: «Ձ (6) տօնլուղ լէվ շալ ծախեցի»:

Ուլ, բրբռ. յուղ: «ԵԱ (41) փոթ 17 ֆոնթ ուղէ մօմ առի»:

Փաշա, պրսկ. pācha—ազդր, ըստ բնագրի ազդրամասի մորթին: «...Ա (1) սամրի փաշէն, զարդավի (°) փաշէն, Ա (1) քուրք մուկն ծախէլ այ»:

Փառչայ, պրսկ. pārchā—գործվածքի կտոր: «Թարվիզոյ առած թաղայ փառչեքն, որ ժ՛ն դալամ առքն գրած այ, աղարկեցին Աւետին խետն Հաշտարխան = Թավրիզում գնած թաղայ գործվածքի կտորները, որ 15 հաշվապահական հոգվածով գնումները գրած է, ուղարկեցին Ավետի հետ Աստրախան»:

Փաստավ—հվնք. շափի միավոր: «Ձ փալանգ լօնդրէն մի փաստաւ է» (Ղ. Վանանդեցի, էջ 39):

Փարայ, պրսկ. pāra—մաս, կտոր, մի քիչ: Փարայի իմին—մի քիչ մանր մուկն բաներ: «Իմ մորաքրվեր տղան ողորմած հոգի Յովանէսն Սարաթով մեռավ, ուրն փարայի իքմին ունէր ճանապարհին և Մօսկովումն ծախեցի»:

Փարս—ծագումն ու իմաստը մեզ անհայտ: «ԺԴ (14) ճոթն խուզելէ և փարսի տվի»:

Փարիաթիան—ծագումն անհայտ բառ, ըստ բնագրի գործվածքի տեսակ, հանդիպում է Ղուկաս Վանանդեցու մոտ (էջ 41):

Փէշ, բրբռ.—կիսաշրջադեպտ:

Փէշֆաշ, պրսկ. pishkash—ընծայական նվեր, կաշառք: «քսուրին մինչ ի Մօսկօվն փէշքաշի»:

Փիսկու, թրք. puskul—ծոպ: Հանդիպում է փօլայիկ (°) շաղուր (°) բաղի փ(իւ)սկու, շղի փ(իւ)սկու ձևերով:

Փիչի, պրսկ. pichī—լարովի: «Ա. (1) սհաթ փիչին ծախէլ ալ=1 լարովի ժամացույց ծախել է»:

Փոք, ռուս. пуд—ռուսական չափի միավոր, որը հավասար է 40 ֆունտի կամ 16,38 կգ: «...2 (6) փոթ քաթանէ թել առի»:

Փոռք, ֆր. poudre—դիմամոշի: «Ա. (1) սանադ եասայմանի ուղ և փոռքր առի»:

Փսոն, բրբռ.—սուտելիք: «ԺԴ (14) ամիս Իօ (20) օրէն փսոնի օղի քրէ, խօրաքի, դապաղի և քսուր խալջ գնաց»:

Փուշակ, պրսկ. pushāk—հագուստ: «...մինչև ի Մսրդամայ վերկալս փուշակի գնաց...»:

Փօղիչէ, ռուս. подача—նվեր, «Փօղիչէ փէշքաշ=նվեր, կաշառք»:

Քադր, հվնբ. արաբ. katb—գիր, գիրք, մատյան: «...գրած ալ իմ քադրոյ մէջ, բոսխարայի մորթին ծախեցի»:

Քադրին—հվնբ. գործվածքի տեսակ: «Ա. (1) թօպ լօվդան, Ա. (1) քադրին, Ա. (1) թան շամախոյ մով ծախեցի»:

Քարա, հնդ. katai—հաշիվ, հաշվեթուղթ, հաշվապահական մատյան: «լէնթ և թաֆտայ ծախող Աբրահամ Գրօմին քաթէն ալ»:

Քարա, արաբ. katt—հաշվետուար:

Քարիպի, թերևս պրսկ. kitābi—գրքածև, «12 դանայ քաթիպի խալիլի =12 հատ գրքածև բացվող հայելի»:

Քալայլայի, պրսկ. kalāzhi—մետաքսե գլխաշոր:

Քահի, պրսկ. kahī—գարմանի գույնի, սպիտակի և դեղինի արանքի գույն:

Քանդիր, թրք. kandir—կանեփ կամ կանեփից պատրաստած պարան: «...Ըռուտ Անդրէ Մաթվէիչէն առի Լօ (30) բանթ քանդիր»:

Քարբար, պրսկ. kāhrobā—սաթ: «...Դ (4) դանայ քարբարէ խամբարքն ծախեցի, որ Մսրդամ առէլի»:

Քաֆ—Բնագրի գրառումներից երևում է, որ քաֆը թանկարժեք քար է: «Ա. քիսակով մօհրած ալմազ և քաֆն և աղեղ, թասպէ աղեղ ին աղարկէլ»:

Քիլիայ, արաբ. kulliya—ամբողջ, ընդհանուր: «...քիլիայ գազի ջամն ալ՝ Բիօիթ (2029) գազ»:

Քինյազ, ռուս. князь—իշխան: «...քինյազ Վասիլի Վալայդամուրիչ Դօլկօռուրի»:

Քիսակ, պրսկ. kisa—քսակ:

Քնար, պրսկ. kanār—եզր: Լէնայ քնար-լայնեզր, նեղայ քնար-նեղ երիզով: «21 ճոթ լէնայ քնար ֆան Օոտին նիմօանկ ներկել տվի»:

Քսուր, արաբ. kesūr—մնացորդ, մանրուք, քսուր իքմին=մի քիչ մանր-մունր ապրանք: «...քսուր առի տանի խամար, ինչպէս գինն միստ միոչէ գրած ալ»:

Քրէ, արաբ. kerayeh—վարձ: «...Վոլօկոյ մինչ ի Արխանցկայ նավի քրէ տվի»:

Քուլիայ—տես Քիլիայ:

Օդայ, թրք. ota—օթևան, բնակարան: «Հաշտարխանայ մինչ ի Սարայ-թօվ խօրաքի, ողորմոյթին, շուփայոց (°) քրէ, օղի քրէ, սօլդատի տօնուղ»:

Օմադ, պրսկ. āmad—հաշվապահական իմաստով՝ մուտք:

Օրդնի, հվնբ. հայ.—պատվիրան, հանձնարարություն, լիազոր: Բնագրում օգտագործվում է նաև լիազորագրի իմաստով: «Մաթոսի որդի Աղաժատուրն և Ավետըն ինձ օրդնի տվին»:

Ֆարդ, արաբ. fard—մեկ միավոր, հաշվեթերթ: «Աստուծով ֆարդ ԽԸ (48)-ումն»:

Ֆի, արաբ. fi—բառացի նշանակում է գին, բայց բնագրում օգտագործվում է յուրաքանչյուր, մեկ հատի գնի միավորի իմաստով: «Ֆի գուլդին՝ ԲՃ (200) դիանօվն, փողն ինձ ջամայ արարի»:

Ֆլօթ, ֆր. flotte, գերմ. Flotte—նավատորմ: «Ա.Ռեճ (1500) դանայ ընկուղ ոսկի առի, ֆլօթումն աղարկեցի Արխանցկայ»:

Ֆունտ, գերմ. Pfund—քաշի միավոր 409,51 գրամ, գրվանքա: «ԲՃԺԵ (215) ֆունթ քնթի թամբաքոյն ծախեցի»:

Ֆրանկ, ֆր. franc—եվրոպացի:

Ֆրդաք, իտ. fregata—ֆրեգատ (եռակայմ հետախուզանավ): «...վերոյ Ե (5) խակին 2-ին բառցի ֆրդաթ «Պիտր Մօլարումն, 1-ըն բառցի ֆրդաթ «Եան Փավլոս Կէտլումն...»:

Ֆուրայ, արաբ. fūta—փոքր գոգնոցներ, որոնք վաճառվում են զույգերով և օգտագործում են մահմեդականները բաղնիքում: «...դանայվաթ՝ ֆուրայ, մալադէի, մօվաղլի և մօվ»:

Յ Ա Ն Կ Ե Ր

Ա Ն Ձ Ն Ա Ն Ո Ւ Ն Ն Ե Ր

Աբրայհամ Գրոմ 76, 79, 100
 Աթամնէս, որդի Մէլիբի 102, 104
 Ալալվէրդի, որդի Խէշումի 39
 Ալալվէրդի, տղա 38, 47, 149
 Աղայբէկ, հայր Ասկանդարի 116
 Աղայզար, տե՛ս Աղայզար, հայր Ավետի
 Աղայզար, հայր Ավետի 32, 108, 111, 112, 114, 116
 Աղայծատուր, տե՛ս Աղայծատուր, որդի Մաթոսի
 Աղայծատուր, որդի Մաթոսի 37, 41, 48, 69, 70, 72, 73, 79, 92, 93, 96, 103
 Աղայմալ, տղա 52
 Աղայջան, որդի Մարտիրոսի 40
 Աղայվալէ, որդի Գրիգորի 43
 Աղայփիլի, ջողեցի հայր Գալուցի 149
 Աղբրման 56, 77
 Ամիրխան 34, 51
 Անդրէ, ընտան, որդի Ժիտկոյի 135
 Անդրէ Մաթվէի, ընտան 112, 115
 Անկէլ 131
 Ապրու, Զինէնց հայր Պողոսի 129, 130
 Առայբել, հէրվանցի 162
 Առնայուտ Գինգրիբ 58, 90
 Առնայուտ Գինգրիբ, տե՛ս Առնայուտ Գինգրիբ
 Ասկանդար, որդի Աղայբէկի 116
 Ասկանդար, որդի Մարտիրոսի 158
 Ասկանդար, օրդնի 139
 Աստվածայտուր, շամախեցի 32, 37, 39, 40
 Աստուածայտուր, հայր Թողաթցի Ըստէփանի 102, 104
 Ավետ, պարոն որդի Աղայզարի, տե՛ս Աւետ, որդի Աղայզարի
 Ավետիկ, Շիրազի, հայր Զաքարի 73, 91
 Արզան Թարվացի, հայր Մէլքումի 32, 38, 63, 65, 118, 125, 161
 Աւետ, որդի Աղայզարի 37, 79, 81, 93, 108, 111, 112, 114, 116, 146, 149—151, 161
 Բանդոր, հայր Շահվելու 33
 Բարսեղ, հարևանցի, որդի Մէլքոսի 43, 49, 74

Բէկլղայ, դալալ 64, 83, 84, 87
 Բողաղ 127
 Բուզիշիօլ, ֆռանկ 111
 Բօք, տե՛ս Ըստէփան Բօք, ընտան
 Գալուց, որդի ջողեցի Աղայփիլի 149
 Գիօրգին, Թիլֆիսեցի, հայր Փասոյի 109, 130
 Գրիգոր 115, 131, 142, 159, 162
 Գրիգոր, հայր Աղայվալէ 43
 Գրիգոր, հայր Յարսլիֆինի 147
 Գրիգոր, շամախեցի 43, 49
 Գրիգոր, որդի Շայինի 114, 117
 Գրօմ, տե՛ս Աբրայհամ Գրօմ
 Գուրին, հայր Պետրոսի 51
 Դատոս, հայր Մկրտումի 31, 32, 36, 113—114
 Դէվէդուէ նօյէ Մարշալ 89
 Դէվիթոյէ Կլասրէնթ 93
 Դիլմար ֆան դէր Սթօթ 58, 60, 68, 96
 Դիմանթի Մարիեօլ, հոռոմ 118
 Դիմիթրի, որդի հոռոմ Նիկօլի 119
 Դիրք Ըռամ 83, 88
 Եակոր Թէլար դէ Իանկ 87
 Եակոր Մօմայ 59
 Եակոր ֆուտարման 73
 Եակորթ 77
 Եան Բուլին 97
 Եան Դման 56, 58, 70, 72
 Եան Վէլաինկէտ Իզակզոն 88, 100
 Եան Փավլոս Թամազ, ֆռանկ 114
 Եան Ֆան Կէլլոն 83, 97
 Եան Ֆան Կէլլոնզօն, տե՛ս Եան Ֆան Կէլլոն
 Եան Ֆան Հոստր, տե՛ս Եան Ֆան Հօստր
 Եան Ֆան Հօստր 55, 69, 93
 Եսօտ Վէլինկ, տե՛ս Եսօտ Վիլինկ
 Եօհաննէս Անէրէնկ, տե՛ս Իօհաննէս Անէպրէնկ
 Եօհաննէս Կատման 65—66
 Եսօտ Վիլինկ 58, 59, 83, 96
 Զաքար, որդի Շիրազի Ավետի 73, 91
 Զաքար, քալանթար, հայր Յովանիսի 104
 Էլէքսէ 126
 Էվազ, ախայցիսեցի 127

Էվազ, դերդի, հաշտարխանցի 31, 36
 Էվազ, որդի Ղուլիջանի 40
 Էքրատէղինկ, ֆռանկ 41
 Ըստուակէս 161
 Ըսկանդար 151
 Ըստէփան Բօք, ընտան 41, 44, 48, 92, 101, 114, 115, 134, 139, 147, 153
 Ըստէփան Գրիգորի 104
 Ըստէփան, Թողաթցի, որդի Աստուածայտրէ 102, 104
 Ըստէփան, պարոն, որդի Զալղալանի 33, 93, 96
 Ըստէփան Զարղալանէնց, տե՛ս Ըստէփան, պարոն, որդի Զարղալանի
 Թավարնայ դէկ (°) 133
 Թեվան, հայր Մարկոսի 90, 104, 110, 111, 120, 121, 122, 136, 138, 151
 Թորոս, խոռմցի 32, 36
 Ժիտկոյ, ընտան; հայր Անդրէի 125
 Իզակ Ըսնէփ դէ Իանկ 83, 97
 Իկնայտիոս, որդի ֆռանկուլէ 112
 Իսակ Զլօտ 66, 69
 Իսայ Եմէլիանի, ընտան 128
 Իսայի Զլօթ, տե՛ս Իսակ Զլօտ
 Իվան Գանէլի, ֆռանկ 41, 49, 91
 Իվան Եակորի Կոնստանտինով 115, 126
 Իվան Ըստէփանի Փօփօլ, ընտան 124
 Իվան Իվանի Կոնստանտինով, ընտան 125
 Իվան Մուշնիկով, տե՛ս Իվան Եակորի Մուշնիկով
 Իօհաննէս Անէպրէնկ 63, 68
 Լամէրթ Եօստէնզօն 88
 Լուկայ Ըստէփանի, հոռոմ 117
 Խանդամ (°) 84
 Խաշայտոր, արապկերցի, որդի Իօհանի 149
 Խէշում, հայր Ալալվերդու 39
 Խօջայմալ, որդի Շավէլէ, Եղբայր Սարհաղի 33, 53
 Խօստրով, խան 147, 159
 Ծատուր, հայր Պիտրոսի 158
 Ծատուր, որդի Պիտրոսի 110, 112
 Ծատուր, որդի Պողոսի 129
 Կալբոն, տե՛ս Նիկօլուս Կալբոն
 Կաննէլիս Ֆէլինկէր, տե՛ս Կոննէլիս Ֆէլինկէր
 Կլամուդիկոն 92
 Կօնդրաթ Սփրինկ, տե՛ս Կօնրաթ Սփրինկ
 Կօնրաթ Սփրինկ 76, 99
 Կօնրաթ Սթօտր 76
 Կոննէլիս Ֆէլինկէր 58, 60, 62, 68, 95
 Հակոր, Թիլֆիսեցի, դալաթ 124
 Հակորջան, հայր Յովանի 114
 Հակորջան, որդի Պիտրոսի 142
 Հարմանոս ֆան Օոդ 56, 61, 78
 Հարոյթին, որդի Սուրբազի 31, 36, 109, 115, 122, 140

Հէրոմ, հարևանցի, հայր Մկրտումի 119, 126, 139, 158
 Հնդոյ Դատլ 51, 146
 Ղարայխան 91
 Ղուրբաթ, պարոն 33
 Ղուլիջան, հայր Էվազի 40
 Մաթէոս, տե՛ս Մաթոս Օրոս
 Մաթոս դան, տե՛ս Մաթոս դէ Հան
 Մաթոս դէ Հան 83, 87
 Մաթոս, հայր Աղայծատուրի 41, 69, 72, 73, 92, 93, 96
 Մաթոս Օրոս 58, 96
 Մաղաթ 131
 Մանուկ 47
 Մարգար, խոջայ, հայր Յօվանիսի 33
 Մարգար, պարոն, խալղարէնց 93
 Մարկոս, դալալ, տե՛ս Մարկոս որդի Թեվանի
 Մահմուդ, ախբէր Նուրէ 32, 37
 Մարկոս, որդի Թեվանի 84, 86, 90, 104, 106, 110—113, 115, 120—123, 127, 132, 133, 136, 138, 139, 147, 151, 158
 Մարոյթ, տե՛ս Մարութ
 Մարտիրոս, հայր Աղայջանի 40
 Մարտիրոս, հայր Ասկանդարի 158
 Մարութ 112, 131
 Մէլիբ, հայր Աթամնէսի 102, 104
 Մէլքում, որդի Թարվացի Արզանի 32, 36, 44, 63, 65, 89, 102, 118, 125, 126, 131, 142, 161
 Մէլքոս, հարևանցի, հայր Բարսեղի 43
 Մէրկոս, տե՛ս Մարկոս, որդի Թեվանի
 Միտր Իվանի, ընտան 120, 128
 Միրզայջան, աղա 161, 162
 Միքայէլ Իլի, հաշտարխանայ քալանթար 131
 Մկրտում 110
 Մկրտում, որդի Դատոսի 31, 32, 36, 113—114
 Մկրտում, որդի հարևանցի Հէրոմի 119, 126, 139, 158
 Մհամադ, տե՛ս Մահմուդ, ախբէր Նուրէ
 Մուրադ, աղայ 134
 Մուրադ, աղայ, պարոն, որդի խօջայ Ոհանի 33, 46, 49
 Յակորջան, պարոն, որդի խօջայ Ոհանի 33
 Յարոյթին, տե՛ս Հարոյթին, որդի Սուրբազի
 Յարոյթին, որդի Գրիգորի 147
 Յարոյթին, պարոն, քալանթար 144
 Յովան, որդի Հակորջանի 114
 Յովանէս, մորայքվեր տղայ (Սարհաղի), տե՛ս Յովանէս, մորայքվեր տղա (Սարհաղի)
 Յովանէս, մորայքվեր տղա (Սարհաղի) 40, 43
 Յովանիս, որդի քալանթար Զաքարէ 104

Յովանիս, որդի խոջայ Մարգարէ 33
Յովանիս, որդի Պարզամի 110
Յովանիս, որդի Քալանթարի 42, 48, 91,
115, 117
Յովանիս, տղա 148
Նաբիշիկին, Մօսկովին գոպոնաթօն 111—112
Ներսէս, հայր Սաֆարի 112
Նիկիօլ, հոռոմ, հայր Գիմիթրի 119
Նիկիօլաս Կարբուն 56, 77
Նիկիօլաս Ֆան Ջոր 63, 89
Նուրէ, տե՛ս Նուրէ, արքայ Մահմուդի
Նուրէ, արքայ Մահմուդի 32, 34, 37
Նուրիջան, տե՛ս Նուրիջան, որդի Պետրոսի
Նուրիջան, որդի Պետրոսի 31, 35—38
Շալին հայր Գրիգորի 114, 117
Շավէլի, հայր Սարհադի և Խոջամալի 33,
105
Շավէլի, որդի Բանդուրի 33
Շէրիման 146
Ռհան, խոջա, հայր աղայ պարոն Մուրադի
33
Ռհան, խոջայ, հայր պարոն Յակոբջանի 33
Պապօ, վրացի 31, 36
Պետրոս Գիլանէնց 41, 73, 90, 92
Պետրոս, հայր Նուրիջանի 31, 36
Պետրոս, որդի Գուրգինի 51
Պիտր Մէնթիկ 56, 65, 71, 93
Պիտր Սալուց 120
Պիտրոս, խոջայդատայ 79
Պիտրոս, հայր Մատուրի 110, 112
Պիտրոս, հայր Հակոբջանի 142
Պիտրոս, որդի Գիլանէնց Սարգսի, տե՛ս
Պետրոս Գիլանէնց
Պիտրոս, որդի Մատուրի 158
Պիտրոս, որդի Պողոսի 102, 104, 114
Պողոս Զինէնց, որդի Ապղլէ 112, 129, 130,
139, 142, 144
Պողոս, հայր Պիտրոսի 102, 104, 114
Պողոս, տէր, հայր Մատուրի 129
Պտղոմ, հայր Յովանիսի 110
Ջարդալան, հայր պարոն Հստէփանի 33,
93, 96
Սադեք, դալալ 152, 155, 157
Սանվէլ, պարոն 32, 34
Սավ, հոռոմ, խոջա, 41, 48, 91

Սարգիս, հայր Պիտրոս Գիլանէնցի 41, 73,
90, 92
Սարհադ որդի Շավէլի, եղբայր Խոջամալի
33, 35, 38, 41, 42, 43, 45—50, 53, 54,
105, 107, 140, 142, 143, 146, 148, 149,
151, 155, 156, 157, 158, 161, 162
Սարո 135
Սաֆար, որդի Ներսէսի 112
Սիմոն 115
Սուրիպ, հայր Հարոյթի 31, 36, 109,
115, 122
Սօփ, պարոն, խուղարար 56, 59, 70, 77,
94
Սօփվէստրոս, տե՛ս Սօփ
Սօփվէստրօս, տե՛ս Սօփ
Սօփվէստրով, տե՛ս Սօփ
Վասիլի Վալայդամուրիչ Դօլիօտուրի, քին-
յալ 112
Վէլոմ Հնդրիկ Կէրֆհինք 55, 71
Վէլոմ Հնդրիք Կէրֆհինկ, տե՛ս Վէլոմ
Հնդրիկ Կէրֆհինք
Տալիան Բոժին 113
Տալիան Պիտրոս, պիտրօրօրցի 129
Փասո, թիլֆիսեցի, որդի Գիօրգինի 109,
110, 130, 162
Փասո, վրացի տե՛ս Փասո, թիլֆիսեցի, որ-
դի Գիօրգինի
Քալանթար, տե՛ս Քալանթար, հայր Յովա-
նիսի
Քալանթար, հայր Յովանիսի 42, 48, 91—
92, 115, 117
Քրիստայֆօր Բրանդ 111
Քրիստայֆօր, հոռոմ 118
Օհան, արապիկերցի հայր Խաչատուրի 149
Ֆան Սատ 63
Ֆան Օոտ, տե՛ս Հարմանոս, Ֆան Օոդ
Ֆէդր Նակոբլիչ Սիմոնիկօվ 42
Ֆէն Զօֆ 57, 78
Ֆոանկոլ, հայր Իկնայտիոսի 112
Ֆոանկուրս Կալվրատրոթ, տե՛ս Ֆոանկուրս
Կալվրատրոթ
Ֆոանկուրս Բուժրէթ Սօլեր 76, 78
Ֆոանկուրս Կալվրատրոթ 99
Ֆոանց Ընէկ 55, 67

50, 107, 108, 131—133, 139, 140, 142,
143, 146, 149, 150, 151, 158
Ղազվին 152, 160, 162, 163
Ղզլրալ 46
Մարգամ 38, 41—44, 46—50, 54, 55, 102—
105, 109—113, 119, 120, 132, 133, 136,
138, 141, 158, 161
Մօսկով 37—41, 43—50, 53, 54, 73, 74,
82, 91, 92, 95, 101—108, 115, 117,
118, 122, 124—131, 133, 134, 137, 139,
142, 144, 151, 152, 154, 158, 159, 162

Նիկոլայ 31—37, 50, 52—54, 140, 143,
149—152, 155—158
Շամախի 33—37, 43—46, 49—54, 117,
118, 130, 131, 139—142, 144, 146, 148,
150—152, 155—159, 161, 162
Պիտրօրօր 137
Սարաթով 37, 39, 48
Սարաթով, տե՛ս Սարաթով
Վօլօկոլայ 105—107, 132, 133, 137, 139
Քաշան 160

ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐ

Ամբարդամ, տե՛ս Այմարդամ
Այմարդամ 54, 82, 84, 86, 105, 110
Առտայվէլ 83, 160, 162
Առտվել, տե՛ս Առտայվէլ
Արխանցկայ 43—49, 61, 64, 75, 79, 82—
86, 102, 104, 105—107, 110, 116, 117,
130, 132—134, 137, 151, 152, 154, 162

Գիլան 31
Ըսպահան 33, 34, 40, 48, 51, 143, 161, 162
Թարվէլ 33, 140, 144, 147—150, 152,
155—158, 161
Լօմօվբայ 37
Հաշտարխան 31, 32, 34, 35, 37—39, 44—

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ծանվելու որդի Սարհադի հաշվետվումը	15
Բնագիր	29
Բառարան՝ օտար և անծանոթ բառերի	165
Ց ա ն կ ե ր	

ՇԱՀՎԵԼՈՒ ՈՐԴԻ ՍԱՐՀԱԴԻ ՀԱՇՎԵՄԱՏՅԱՆԸ

Աշխատասիրությամբ՝ ՇՈՒՇԱՆԻԿ ՎԵՎՈՆԻ ԽԱՉԻԿՅԱՆԻ

Հրատ. խմբագիր **Է. Ա. ՍՈՒԻԿՅԱՆ**
Տեխ. խմբագիր **Ա. Պ. ՇԱՀԻՆՅԱՆ**

Հանձնված է շարվածքի 29. 04. 1992 թ.: Ստորադրված է տպագրության 21. 11. 1994 թ.:
Չափը 70 × 1081/16: Թուղթ № 1: Տառատեսակ «գրքի սովորական» բարձր տպագրություն:
Պայմ. 16,45 մամ., տպագր. 11,75 մամուլ + 1 ներդիր: ներկ. մամուլ 16,45: Հրատ. հաշվարկ.
12,05 մամուլ: Տպաքանակ 400: Պատվեր № 43: Գինը պայմանագրային:
ՀՀԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 375019, Երևան, Մարշալ Բաղրամյան պող. 24գ:
ՀՀԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչության տպարան, 375019, Երևան,
Մարշալ Բաղրամյան պող. 24:

«Ազգային գրադարան»

NL0222971